

ამერიკული ზღაპრები

ამერიკული ფლავორები

მთარგმნელი - ლელა ებრაელიძე
ილუსტრატორი - ნინო ამირანაშვილი, ნათია ცინცაძე
დამგაბადონებელი - სალომე ცინცაძე

წიგნი დაფინანსებულია საქართველოში აშშ-ის საელჩოს წიგნების მარგინის პროგრამის ფარგლებში.

FUNDED THROUGH THE BOOK TRANSLATION PROGRAM,
U.S. EMBASSY IN GEORGIA.

ეროვნული სამეცნიერო
ბიბლიოთეკა

პროექტი განხორციელებულია თსუ ეროვნული
სამეცნიერო ბიბლიოთეკის მიერ.

2023 წელი

ს ა რ ჩ ე ვ ი

ფრენკ ბაუმი (L. FRANK BAUM)

„მამა დროის“ დამატარი.....	3
თეთრი დამთვების მუშა.....	9
მანდარინი და პეპელა.....	15
მარცხველების სკივრი.....	18

კარლ სანდბერგი (CARL SANDBURG)

ამხავი ხლიქსი ბიბხარისა და მქროსვარი ირმის ტყავის ვინჩარის ჯადოსნური ქალისა.....	25
ამხავი რავს ჰახაპაპისა, ორი ლურჯი ვირთხისა და ცირკის მსახიობისა, რომელმაც ნელდით გადანიხადა.....	28
ამხავი ჯაისონ სქუივისა და იმის შუსახეა, თუ რატოა ჰქონდა მას ხატიხუტის ქუდი, ხატიხუტის ხელთათმანები და ხატიხუტის შახსაცმელი.....	31
სამი ბიჭი, რომელთაც თითო დოქი ხადავი და ვარული გულჩინადილი ჰქონდათ.....	34

იბი ფილიპს უოკერი (ABBIE PHILLIPS WALKER)

დორთი და პორტრეტი.....	38
კათა დანი და ჯადოქარი.....	41
ლურჯი სასახლა.....	44
სახლიდან გაქცეულები.....	48
მისტარ დოგის ამხავი.....	50
მისტარ რუსთარის ამხავი.....	52
მისტარ ტოპ კაბის ამხავი.....	54

ლუიზა მაი ოლკოტი (LOUISA MAY ALCOTT)

ყინვის მუშა ანუ სიყვარულის ქალა.....	56
წყლის ვარია სახელად ლივლივა.....	66

კათარინე პაილი (KATHARINE PYLE)

ხვერდის კურდღელი.....	76
რა ოინი უყო კურდღელმა სკილოსა და ვეშახს.....	82
ინდური ზღაპარი (THE STORY OF HARKA).....	85

ჰოვარდ პაილი (HOWARD PYLE)

ჰანს ჰეპელმანის ხადი.....	89
---------------------------	----

ფრენკ რიჩარდ სტოკტონი (FRANK RICHARD STOCKTON)

გზახნეული დრიადა.....	94
-----------------------	----

ჰელენ დინ ფიში (HELEN DEAN FISH)

პატარა პრინცესა ტყავი.....	100
----------------------------	-----

„მამა დროის“ დამჭერი

ჭიმი კოვბოის ვაჟი იყო, არიზონას დიდი ვაკეების ბინადარი. მამა ქაანდის ტყორცნაში გაწვრთნა და ასწავლა, როგორ უნდა დაეჭირა მუსტანგი ან მოგვიარი. მოკლედ, ბიჭს ძალ-ღონეც რომა ოსტატობის შესახამისი ჰქონოდა, არიზონას არცერთ კოვბოის ტოლს არაფერში დაუდებდა.

თორავთი წლის ასაკში პირველად გაემგზავრა აღმოსავლეთით, მამის ძმასთან, ძინა ჩარლზთან სტუმრად. ჰიმა, რა თქმა უნდა, თავისი ქაანდის თან წაიღო, რადგან საკუთარი სიამარჯვით ანაყოფა და სურდა ბიძაშვილებსთვის ეჩვენებინა, თუ რა შეუძლიათ კოვბოებს.

თავდაპირველად ქალაქელი გოგო – ბიჭები დიდი ინტერესით უცქარდნენ ჰიმს, რომელიც მოხერხებულად აცვამდა ქაანდს სვობახსა და ღობეების სარეზვა, მაგრამ ცოტა ხანში ეს სანახაობა მოჭიკრდათ და თავად ჰიმიც იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ ქაანდის ტყორცნა ქალაქისთვის დიდად შესაფერისი საქმიანობა არ გახლდათ.

მაგრამ, ერთ მშვენიერ დღეს, ჰიმს ყანახაბა სთხოვა მისი ერთ-ერთი ცხენი ქალაქგარეთ წაეყვანა საძოვარზე, რომელშიც ვუელი ჰქონდა გადახდილი. ჰიმი სინარულით დათანხმდა, რადგან ცხენით სეირნობა მონატრებულნი ჰქონდა და მშობლიური რანგოს გასახსენებლად თავისი ქაანდის თან გაიყოლა.

ქალაქის ქუჩებში ცხენი საკამოდ თავდაჭერილად მიჰყავდა, მაგრამ სოფლის გზაზე რომ გავიდა, ერთხანად რაღაც გიშური აღბყინება იგრძნო და ყანახის ცხენი ნამდვილი კოვბოივით მთელი ძალით გააჭანა.

შედეგად უფრო მეტი თავისუფლება მიიღო, დიდ მიწოტთან აღმართული ხარხარები ძირს ჩამოუშვა და ცხენი მდოლოზე გააჭანა, თან წარმოსახვით პირუტყვს ქაანდს ესროდა და იმდენს გაჭყვიროდა, რამდენიც მის სულსა და გულს გაუხარებოდა.

შეცრად, ქაანდი რომ შორს მოისროლა, მარჯუთი რაღაცას მოაღო და მიწიდან დაახლოებით სამი ფუტის სიმაღლეზე გაჩერდა, თოპი კი ისა დაიჭიმა, რომ ჰიმი პინაღა ცხენიდან გადამოვარდა.

ეს მოულოდნელი და, უფრო მეტიც, საკვირველი იყო, რადგან მოტიტვლებულ მიწოტში კუნძიც კი არსად მოიპოვებოდა. ჰიმს გაოცებისგან თვალები გაუფართოვდა, მაგრამ აიხვდა, რომ ვიღაც დაიჭირა, რადგან ძახილი შემოესმა:

„გამიშვი! გამიშვი – მეთქი! ვერ ხედავ, რა ჩაიღინე?“

ჰიმი კი ვერც ვერავის ხედავდა და არც არავის გაშვებას აპირებდა, სანამ არ ნახავდა, ვის ჩამოაცვა ქაანდი. ბიჭმა მამის ნაწავლ კვალ ხარხს მიმართა და ყანახის ცხენი იმ აღმოსავლეთ გარშემო არხანინა, სადაც ქაანდი რაღაცას წამოაღო.

ნელ-ნელა უახლოვდებოდა თავის „მსხვერპლს“, რომლის გარშემო თოპი სპირალურად ეხვოდა, მაგრამ ჯერ კიდევ ისა ჩანდა, თითქმის თოპის შუაში მხოლოდ სიცარიელე იყო. ქაანდის ერთი ბოლო უნაგირის რგოლზე იყო მიხვული, და რთდასაც თოპი დამთავრდა და მარჯუთთან მიახლოვებულმა ცხენმა შიშით უკან დაიხია და აფრუტუნდა, ჰიმი ჩამოქვეითდა, სადავები ერთ ხელში აიღო და თოპს გაჭყვა. წამიც და ხნერი კაცი დაინახა, რომელსაც ქაანდი აჭიდროდ ჰქონდა შემოხვეული.

მელოტი თავი შიშველი ჰქონდა, მაგრამ, საამინეროდ, ჯაღარა ხაკანებარდები წელამდე ჩამოგრდოდა. ტანზე თეთრი ტილოს ფართო მანტია მოესხა, ერთ ხელში ვეაბართელა ცელი ეჭირა, მეორე ილლიაში კი ქვიშის საათი ამოაღო.

ჰიმი გაოცებული მიშტარებოდა კაცს, სანამ ამ დარხანისლური იარის ამონე მოხუცმა გულმოსულად არ დაუცაცხანა:

„შენ ეი! სანწრაფოდ მოხსენი ეს თოპი! შენი სისულელის გამო დადაამიწაზე ყველაფერი შეჩერდა! რას მომჩინებინარ, არ იცი, ვინ ვარ?“

„არა“, – მიუგო დახეულმა ჰიმამ.

„პარტი, მე დრო ვარ, მამა დრო! ახლა კი განძობი და გაამთავრისუფლა, თუ გინდა, რომ სამყარო ისევ თავი კალაპოტში ჩადგას.“

„როგორ მოხდა, რომ მე დავიჭირეთ?“ – იპოტხა ჰიმამ, რომელიც მოხუცის განთავრისუფლებას არ ჩქარობდა.

„რა ვიცი, ადრე არასდროს არავის დავუჭარივარ“, - ჩაიხუზღუნა მამა დრომ, - „ალებათ იმიტომ, რომ მაგ შენს ქამადს სულელებად ისროდი ჰეარში“.

„თქვენ არ დამინახინხართ“, - უთხრა ჰიამამ.

„რა თქვა უნდა, ვერ დამინახავდი. ადამიანის თვალისათვის უნილაში ვარ, თუ გაცი საბ ვუბრა არ მომიხსლოვდა, ან კი მუდამ ვფრთხილვო და სათანადოდ დისტანციას ვიცავ. სწორედ ამიტომ მივდიოდი მიწოდროში, სადაც წესით არავინ არ უნდა ყოფილიყო და შენი საბაგალი ქამადი რომ არა, არავითარი საფრთხე არ მიმუქრებოდა. ჰეი“, - დაუმაბა ბრახინანად, - „ამ თოკს ალარ მომხსენი?“

„რატომ უნდა მოგხსნათ?“ - შეაკითხა ჰიამი.

„იმიტომ, რომ იმ მომენტებზე, როცა შენ ან დამიჭირე, სამყარომ მოძრაობა შეწყვიტა. წუთი ის გინდა, რომ ყველაფერი დამთავრდეს: საქამ და გართობა, ომი და სიყვარული, გაჭირვება და პატივმოყვარეობა, ყველაფერი, გავისინ? ან შენადგ, რაც ანა მშინასავით გამგოჭა, ერთ საათსაც არ დაუწყვიტია!“

ჰიამს გააცინა. მუხლებიდან ნიკაბამად თოკით გაგოჭილი მოხუცი მართლაც სასაცილო სანახავი იყო.

„ცოტა დასვენება გარგებთ კიდეც“, - უთხრა ჰიამამ მოხუცს, - რამდენადაც ვიცი, საბამოდ დატვირთული რევიმით ცხოვრობთ“.

„მართალია“, - ამოიოხრა მამა დრომ, - ამ წუთში კამჩაბაბა უნდა ვიყო. და როგორია, როცა მთელი ჩემი განრიგი ერთი ბაბარა ბიჭის გამომავალირად დგება!“

„ვერ არის კარგი საქმა“, - უთხრა ბიჭმა დიმიტრით, - „მაგრამ რაპი საყარო მინც შეჩერებულა, რა უჭირს, ცოტა მეტ ხანს რომ შეისვენოს. როგორც კი გაგიშვებთ, დრო ხომა ისევ სწრაფად გაქროლდება. ურთები სად გაქვთ?“

„ურთები არ მაქვს“ - მიუგო მოხუცმა, - „ეს მათი მოწინააღმდეგეა, ვისაც არასდროს ვუხეხავარ. და, სხვათა შორის, მე საკმაოდ ნელა დავდივარ“.

„გასაგებია, არ ჩქარობთ“, - განაგრძო ბიჭმა, - „და ეს ცელი რისთვის გინდოთ?“

„აღამიანების მოსაცვლად“, - უბასუხა მოხუცმა, - ჩემი ცელი ყოველ მოქმედებაზე ვიღაც კვდება“.

„მაშინ მე ადამიანების გადარჩენისთვის მედელი მეკუთვინს, რომ გაკოჭილი მყავსართ“ - თქვა ზიმა, - ესე იგი, ზოგს სიცოცხლე გაუხანგრძლივდა“.

„მაგრამ ისინი ახას ვერ მიხვდებიან“, - სვდინანდ გაეღიმა მამა დროს, - „ამიტომაც, ამით მათ არაფერი მოემატებათ და ჯობია თუკი ახლავე მოხსნა“.

„არა“, - აბიჯდა მიუგო ზიმა, - „მეტი შეიძლება ვეღარც დაგიჭიროთ, ამიტომ ცოტა ხნით აქ მიყვარებით და შეხედავ, რას იხამს საყარო თქვენს გარეშე“.

ამ სიტყვებით გაკოჭილი მოხუცი ყახხის ცხენზე გადაჯიდა, თავად ცხენს მოახტა და უკან, ქალაქისაკენ გაეშარა: ერთი ხელით ტყვე ეჭირა, მეორით კი ცხენის სადავები.

გზაზე რომ გავიდა, თვალწინ ასეთი სურათი გადაეშალა: შუა გზაზე ცხენებზელი ორადგილიანი ელვი იდგა. ცხენი ჩორთით სვლიდას გაშეშებულიყო - თავი ადლა ჰქონდა აწეული, წინა ორი ფეხი კი - ჰაერში გაჩერებული. ელში მსდომი კაცი და ქალიც არ იკვროდნენ, თითქოს გაქვავებულიანო.

„მათთვის დრო აღარ არსებობს“, - ამოიოხრა მოხუცმა, - „არც ახლა გაიშვებ?“

„არა, - უბასუხა ბიჭმა.“

გზა განაგრძეს და ქალაქსაც მიადგინეს, სადაც ყველა იხამა ზოგაში დახვდათ, როგორც იმ მომენტში იდგნენ, ზიმა რომ დრო ქამანდით დაიჭირა. ქსოვილებს დიდ ადამიანსთან რომ მივიდნენ, ბიჭმა სადავებს მოსწია და ცხენი შეაჩარა. როდესაც ადამიანში შევიდა, დაინახა, რომ გაყვირებული უამრავ მყიდველს ემსახურებოდნენ, ქსოვილებს არჩევიანებდნენ და უზომავდნენ, მაგრამ ყველა ქანდაკებად ქვეულიყო.

ეს არც ისე სასიამოვნო სადავები იყო. ბიჭს ტანში გასცრა და ადამიანიდან ნაქარავად გამოვიდა.

ტროტუარის კიდეში დატაკი, ხეივანი მათხოვარი იჭდა ქუდაგამოწვდილი, მის გვერდით კი მდიდრული შესახადობის ჯანთმანი იდგა და მათხოვრის ქუდა ერთხანის ჩაგდებას ახირობდა. ზიმა იცოდა, რომ ეს ჯანთმანი ქალიან მდიდარი, მაგრამ საკმაოდ ძუნწი იყო, ამიტომაც გახდა მის ზიხვში ხელის ჩაყოფა და იქიდან საშულის ამოღება, რომელშიც მოლაპლაპე თქროს თვდოლარისანი იდო. ბიჭმა ჯანთმანს თითებს შორის პენისის ნაცვლად სწორად ის თვდოლარისანი ჩაუდო, საშულა კი ისევ მის ზიხვში ჩაახრუნა.

„გონს რომ მოვა, ასეთი წყალობა მართლაც რომ გააკვირვებს“, - განიქარა ბიჭმა.

იგი კვლავ ცხენს შემოახტა და ქუჩა გაუყვა. თავისი მამოხარი ყახხის ადამიანს რომ გაუსწორდა, გარეთ ჩამოვიდა და რამდენიმე ხორცის ნაჭერი შენიშნა.

„ვეშიშობ, რომ ხორცი გაუჭდება“, - ჩაილაპარაკა მან.

„ხორცის გაუჭებას დრო სჭირდება“, - უთხრა მოხუცმა პაცმა.

ზიმა ეს უცნებად კი ეჩვენა, მაგრამ მიხვდა, რომ სიმატლე იყო.

„როგორც ჩანს, დრო ყველას საქმაში ერება“, - თქვა მან.

„დიახ, შენ მსოფლიოში ყველაზე მნიშვნელოვანი პირი დაახვებო“, - ჩაიხუჭულნა მოხუცმა, - „და იმასაც ვერ ხვდები, რომ სასწრაფოდ უნდა გაუშვა“.

ზიმა უბასუხი არ გაუცია, ცოტა ხანში კი ბიჭამისის სხლს მიადგნენ და ბიჭი ცხენიდან ჩამოხტა. ქუჩაში ადამიანები და ცხენები იდგნენ, მაგრამ ადგილიდან არავინ იკვროდა. ზიმა ორი პატარა ბიჭამილი ჯიშკრიდან გამოდიოდა, იდლიანი წიგნები და გრივლის დაფები ამოღოთ და სკოლისაკენ ადლოთ გეზი. მათ რომ არ დახანებოდა, ზიმი ეგოში ლობიდან გადახტა.

წინა ოთახში ჰიმის დეიდა იჭდა და ხიხლიას კითხულობდა. დრო რომ გაჩერდა, ჟურცელს შლიდა. სასაღილო ოთახში ხიძია საუზმის ამთავრებდა, ღია პირთან ჩანგალი მიიბანა, თვალები კი გვირდით რომ დაკავილი გაზეთი ედო, იპისტვის ჰქონდა მიუყრობილი. ჰიმამ ხიძამისის ღვეზელი აიღო და სანაჲ ჰამდა, გარეთ თავის ტყვეს განადა.

„ერთი რაჲ არ მისმის“, - თქვა ხიძია.

„მანც რა?“ - შეაკითხა მამა დრო.

„რაბთა არის, რომ მარბთ მე შემიძლია მოძრაობა, სხვა კი ყველა ერთ ადგილზეა გაქვავებული?“

„მიბთმა, რომ მე შენი ტყვე ვარ“, - მიუზო მოხუცმა. ახლა შემიძლია დროს ის უყო, რაც მოგასწრება, მაგრამ სივრთხილი გმართებს, რომ ისეთი რაჲ არ ჩიდიწო, რასაც შემდეგ ინებებ.“

ჰიმამ ღვეზელის ნამცეცი ჩიბს გადაუგდო, რომელიც ჰაერში იყო გაშვებული, რადგან იმ მომენტში, დრო რომ გაჩერდა, დაუვრინებდა.

„რაც არ უნდა იყო“, - გაიციინა მან, - „მე ყველაზე მიბ ხანს ვცოცხლობ, აწი ვეღარავინ დაეწევა.“

„ყოველ სიცოცხლეს თავისი ვადა აქვს დაწესებული“, - უთხრა ხერიკაცმა, - „როდესაც შენი ვადა ამოიწრება, ჩემი ცელი შენც მოგცელებს.“

„თქვენი ცელი სულ დაავიწყდა“, - დაუიძრდა ხიძი.

უცხად ჰიმს ანცობის სურვილმა წამოუარა, რადგან ივძირა, რომ ოინების ჩასადენად ასეთი კარგი მომენტი ხელში მებად აღარ ჩაუვარდებოდა. მამა დრო ხიძამისის ცენის მისახადა ქელზე მიაბა, რომ არ გაქცეულიყო, თავად კი ჰქრის ამორა მხარეს გადავიდა და სახაყლოში შევიდა.

იმ დღით ხაყალი ჰიმს გაუწყრა იმის გამო, რომ შემთხვევით ფანი თაღამით სავსე კალათში ჩადგა. ახლა კი ხიძი სახაყლოს ბოლოში მდგომა ხადამის კასრთან მივიდა და ოგბანი განსდა.

„მშენიერი იძნება, როცა დრო აგუშავდება და ხადამი მთელ იატაკს დაბხოვრავს“, - ჩაინიბთხითა ჰიმამ.

ცოტათი მოშორებით სადალაქო იყო, დალაქის სავარქაღში კი ის კაცი იჭდა, რომელსაც მთელი იქაური ხიძები „ქალაქში ყველაზე ცუდ კაცად“ თვლიდნენ. ამ კაცსაც სძულდა ხიძები და ესეც ყველა იცოდა. დრო რომ შეჩერდა, დალაქი კაცს თავზე შეაგუნს ასხამდა. ჰიმამ აუთიქაქი შეირბინა, იძიდან კი მცენარული წებოს ხოთლით დახრუნდა და არაბოკულარულ მოქალაქეს აწეწილ თმაზე წებო დაასხა.

„რომ გაიღვიძებს, სიურბრიზი ელოდება“, - გაივიძრა მან.

იქვე ახლოს სკოლის შენობა იდგა. ჰიმი შიგნით შევიდა და დანახა, რომ კლასში მოსწავლეები ცოტანი იყვნენ, მასწავლებელი კი მაგიდასთან, რომორც ყოველთვის, მკაცრი და დახღვერილი სახით იჭდა.

ჰიმამ ცარცი აიღო და დაუზა დიდი ასთებით დაწრა:

„ყოველ მოწაზეს მომთხოვება, რომ საკლასო ოთახში შემოსვლისთანავე ხამადლა დაიყვიროს და წიგნები თავში ესროლოს მასწავლებელს. ხელმოწრა: ბროვასორი შარბი“.

„ამას კარგი რიარია მოჰყვება“, - ჩაიხუბუბუბა ონგვარმა და სკოლიდან გამოვიდა.

ჰქრის კუთხეში ბოლიციილი მაღიბანი იდგა და ხეხარ მის სქრავლს ესაუბრებოდა. ეს ქალხაბთონი ქალაქის ყველაზე დიდი ჰორიკანა იყო, რომელსაც ძლიერ უყვარდა მეზობლებზე ცუდი რამების თქმა. ამიტომაც ჰიმამ გადაწყვიტა, რომ ამ შემთხვევის ხელიდან გაშვება არ შეიძლებოდა: ბოლიციელს ქუდი მოხდა, სპილენძისლილებიანი ჰურთუპი განადა და ამ ყველაფრით მის სქრავლი შეამოსა, ქალის ხუმბულებითა და ლენებით ამრთული ქუდი კი ბოლიციელს კოხად დაახურა.

ეს ცენენ იმდენად კომიკური იყო, რომ ხიძამ ხამადლა გადაინარხარა და ვინეიდან იქვე ახლოს საგამოდ ხვერი ხელხი იდგა, ეჭვი არ შეჰპარვი, რომ დროის ამოძრავებისთანავე მის სქრავლი და ოვიცარი მაღიბანი ნამდვილ სენსაციას მოახდენდნენ.

ამის შემდეგ ახალგაზრდა კოვზოის თავისი ტუსადი გაასწავდა, ცხენის მისახველ კელთან დაბრუნდა და სამ უშტზე რომ მიუახლოვდა, ქამანდით გაკოჭილი მამა დრო დანახა, რომელიც მოჩრდილად კი იწვდიდა, მაგრამ გულმოსული და გაღიზიანებული გასლდათ. ბიჭის დანახვაზე ისევ ხუზღუნს მოჰყვა:

„და მაინც როდის აპირებ ჩემს გათავისუფლებას?“

„ვმ საშინელი ცელი მაშვიპრებს“, - უთხრა ჰიამამ.

„რატომ მაშვიპრებს?“ - შეაპიბთხა მამა დრო.

„რომ გაგვიშვამთ, იქნებ შური იძიოთ და ეგრევე მე მომიძნიოთ“, - აუხსნა ბიჭამ.

მამა დრომ მას მკაცრი მზერა უსროლა, მაგრამ ეს თქვა:

„ათასწლეულების მანძილზე ხევრი ბიჭი შამხვადრია და პარგად ვიცი მათი ონავრობისა და თავზე ხელაღებულობის ამბავი, მაგრამ ბიჭები მაინც მიყვარს, რადგან იზრდებიან, გაცხად იტყვიან, ჩემი სამყარო კი ადამიანებით ივსება. მე რომ შენ ნაცვლად შამთხვავით გაცს დავაჭირო, ისე შავაშინებდი, რომ მაშინვე გაიშვებდა, მაგრამ ბიჭის შამინება უზრო ძელია. შენ არ გადანეშებულა, თავადაც ბიჭი ვიყავი კალიან დიდი ხნის წინათ, როცა სამყარო ახალი იყო. მაგრამ, ახლა, ვვიპრობ, ბართობით უკვე გული იჭარა და დროა ჩემს ასაკსაც გაბივი სცე. თუ გაიშვებ, გპირდები, დავივიწყებ, რომ დავაბყვებე. ეს იწვიდებდი კი მაინც არავის დაახარებულა, რადგან ვერავინ შენიშნავს, რომ დაახლოებით სამი საათის განმავლობაში დრო გაჩერებულ იყო“.

„პარგი“, - ხალისით დაეთანხმა ჰიამი, - „რადგან დავბირდით, რომ არ მომცვლავთ, გაგიშვებთ“. თუაც ბიჭი დარწმუნებული იყო, რომ როდესაც ყველაფერი ჩვეულ რიბს დაუბრუნდებოდა, ქალაქის ზოგი მცხოვრები მაინც იგრძნობდა, რომ დრო ცოტა ხნით გაჩერებულ იყო.

მან ფრთხილად შეხსნა თოკი ბერიკაცს, რომელმაც თავისი ცელი მაშინვე მხარზე გაიღო, თეთრი მანძი შინსტორა და ჰიამს თავის დაკვრით დაამშვიდობა.

დრო წამში გაუჩინარდა, საყვარელი კი მოძრაობას რომ ახლავს, ისეთი შრილობით, გუგუნითა და გრუნუნით გაიღვიძა და ცნობრებაც ძველ კალაპოტს დაუბრუნდა.

ჭიმაა ქამადი გორგალივით დაახვია, ყასხის ცხენს შეამოახტა და ქუჩას ნელა გაუყვა.

ქუჩის კუთხიდან, სადაც უკვე ხევრ ხალხს მოეყარა თავი, ხამადალი შექანდა ისმოდან. ცხენზე ამხადრებულმა ბიჭმა დაინახა, თუ რა ბრავით უბრიალებდა მუშტებს ცხვირწინ მაღიბანს ბოლიციელის ფორმადი გამოწყობილი მის სქრავლი, გაცაცხლებული ოვიციერი კი წინლებით თელავდა ქალის ქუდს, რომელიც საყოველთაო სიცილ-ხარხარის ფონზე თავიდან მოეგლიტა.

სკოლის შენობას რომ ჩაუბრა, ყურისწამლები ყივიან შეამოესა და მიხვდა, რომ უროვისორ შარბს ქალიან გაუჭირდებოდა დაფაზე გაკეთებული წარწერის გამო აბინილი არეულობის ჩახშობა.

სადალაქოს ფანტრიდან დაინახა, რა გააფთრებით ურთყამდა დალაქს სავარცხელს „ცუდი კაცი“, რომელსაც გაშეშებული თმა აქეთ-იქით გაშვარილი ხიშტივით ადგა თავზე. ხაყალიც გარეთ გამოვარდნილიყო „ხანძარიას“-ს ძხილით, თან სადაც გაივლიდა, ხადაგის კვალს ტოვებდა.

ჭიმის გული სინარულით ჰქონდა სავსე და დამსახურებულად ტკბებოდა იმ ალიაქოთით, რაც თავად გამოიწვია, რომელსაც ვიღაცაა ფხში ხელი სტაცა და ცხენიდან ჩამოათრია.

„აქ რას აკეთებ, შე არამგადავ?!“ – ბრავით დაუღრიალა ყასახმა, – „შენ არ დამბირდი, ცხენს პლიმბტონის საძოვარზე წავიყვანო? შენ კი ქალაქში დასაბირნებ ამ საყვალს, თავი ჭანტლამენი ხომ არ გგონია?!“

„უი, მართლა!“ – მოულოდნელობისგან შეპრთა ჭიმი, – „ცხენი მთლად გადააგვიწყდა!“

თეთრი დათვიანის გეზი

თეთრი დათვიანის გეზი შორეულ ჩრდილოეთში, აისბერგებს შორის ცნობილია. იგი ბაბარი და უზარაზარი იყო, თან ძალიან ჭკვინანი და ყველას მიმართ მგობრული. სხეული ხშირი და გრძელი ქათქათა ბეჭით ჰქონდა დაზარული, რომელიც თეთრი დამის გზის უშუალო ვერცხლისვრად ხვინავდა. ძლიერი და ხასრი ბრჭყალები ჰქონდა, რისი წყალობითაც მოქნივლად ყინულზე უსაფრთხოდ დაახიჩაბდა და საკვებს - თევზებსა და სელაპებს - იჭარდა და გლეჯდა.

მის მოახლოებაზე შეშინებული სელაპები იმალებადნენ, საამგიროდ თოლიებს უყვარდნენ, თეთრებსაც და ნაცრისვრებსაც, რადგან გეზი თავის ნაწივრებს გათ უბრძობდა ხოლმე და ისინიც ხარხად სანსლავდნენ.

გეზს რჩვენიტვის ხშირად აპითხავდნენ ხოლმე ქვეშევრდომები, თეთრი დათვიანი, ვინც კი ავად განდებოდა ან განსაცდელში ჩაგარდებოდა, თუმცა წინდებულთხას იჩინდნენ და იმ ადგილიდან, სადაც გათი გეზი ნადირობდა, თავი შორს აჭირათ, რომ მისთვის ხელი არ შეეშალათ და მისი რისხვა არ დაემსახურებინათ.

გლეხი, რომლებიც ხანდახან იმსიშორება მიდიოდნენ ჩრდილოეთისკენ, რომ აისბერგებსაც მიაღწევდნენ ხოლმე, ერთმანეთში ჩურჩულავდნენ, თეთრი დათვიანის გეზი ან თავად არის ჯადოქარი და ან რომელიმე ძლიერი ჯადოქარი გვარველობსო. ამის მიზეზი ის იყო, რომ გეზისთვის ზიანის მიყენება ჯერ ვერცერთ სულიერს ვერ მოახერხებინა; მას საკვების გეზამ გამოუღვლად ჰქონდა და დღითიდღე, წლითიწლოებით სულ უფრო მეტად იზრდებოდა და ძლიერდებოდა.

მაგრამ დადგა დღე, როდესაც ჩრდილოეთის მხრანებელი ადამიანს გადაეყარა და სიხრძენაც უბეჭუნა.

ერთხელაც იგი აისბერგებს შორის მდებარე საკუთარი გამოქვაბულიდან გამოვიდა და ზაფხულში ყინულების დაქვრის შედეგად გაჩენილ წყლის ზოლზე მოქრავი ნავი შენიშნა. ნავში ადამიანები ისხდნენ.

დიდ დამს მსგავსი არსებები არასოდეს ენახა და ამიტომაც ნავისკენ გასწია, თან უცნაურ სუნს იყნოსავდა და ცნობისწადილით შეხვრებილი ვერ გარკვეულიყო, მგობრებად მიადლო თუ მტრებად, საკვებად გამოდგებოდნენ თუ უვარგისი ხორცი ჰქონდათ.

როდესაც გეზი წყლის კიდეს მიუახლოვდა, ნავში მჯდომი ერთ-ერთი ადამიანი წამოდგა და რაღაც უცნაური ხელსაწყო მოიხარჯა. „ხახი“ - განისა და თეთრ დამს ელდა ეცა: ტვინი გაეთიშა, აზროვნების უნარი დაკარგა, ვეება კიდურები აუთრთოლდა და ისე მოუღუწდა, რომ მისი ტანის სიამიბას ვეღარ გაუძლო და ისიც მოწყვებით დაეცა მაგარ ყინულზე.

ამის მებტი აღარავარი ახსოვდა.

გონს რომ მოვიდა, ვეებართლა ტანის ყოველი გოჭი სტკიოდა. ადამიანებს მისი დიდებული ქათქათა ბეჭით დაზარული ტყავი აეჭრათ და შორეულ გეგზე წადლოთ.

თავზე ათასობით მგობრარი თოლია დასტრიალებდა; გათ აინებრანებდათ, მართლა მკვდარი იყო თუ არა გათი კეთილიწყობული და მართებული იქნებოდა თუ არა მისი შეჭმა. მაგრამ როდესაც დანიხნეს, რომორ ახსია დამგამ თავი, შედეგ კი რომორ დანიღმვლა და

აპანებლდა, მიხვდნენ, რომ ცოცხალი იყო და ერთმა ამტანმა ამხანაგებს უთხრა:

„მგლები მართლები ყოფილან. მეზე დიდი ჯადოქარია, რადგან ადამიანებზეც კი ვერ შეაქლეს მისი მოკვლა. თუცა უხანოვ ცოდოა. მოდი, სიკეთე სიკეთით გადავხსნათ და რაც შეგვიძლია, ხვერი ხუმბული მივცეთ“.

თოლიაბს ეს აჯრი მოაწონათ. ერთმანეთის მიყოლებით ნისკარბებით ფრთების ქვეშიდან ყველაზე უაფუპი ხუმბულიაბი ამოიპრეს, ძირს დაწვენენ და ფრთხილად მოახნიეს ტანბო თეთრი დათვების მეფას.

თან ერთხმად შესაბეს:

„გამაგრდი, ამოგბარო! ჩვენი ხუმბული შენი გრძალი ხვევივით ნუბი და მშვენიერიბა, ცივი ქარბისსგან დაბიცავს და ძილის დროსაც გაბათბოხს. ასე რომ, მხნობბა მოიპრეიბა და იცოცხლო!“

თეთრი დათვების მეფეამაც მხნობბა მოიპრეიბა, ტვივილს გაუძლო, გადარჩა და კვლავ გაძლიერდა.

ხუმბული მის ტანსაც ისევე შეაზარდა, როგორც ჩიბბისსა და სხეული სკპუთარი ხვევივით დაუზარა. ეს ხვევი მებწილად თეთრი იყო, ამგრაბ ვინეიდან ნაცრისფერი ხუმბულიც იერიბ, მისი უდიდახულელობის ქუტი იდნავ აჯრალეხული იყო.

ზაფხულის ბოლომდე და შემდგომა, პოლარული დამის ექვის თვის განეავლოზაში, მეფე თავისი გამოქვამულიდან მხოლოდ სათეველოდ ან სელაბეზბა სანადიროდ თუ გამოვიდოდა. ჩიბბის ხუმბული რომ ემოსა, არ რცხვენოდა, ამგრაბ მინეც ეუცხოებოდა და თანამოქმეებთან შეხვედრას გაურბოდა.

სანამ ასე განმარბობით ცხოვრობდა, დათვების მეფე ხვერს ვიქრობდა იმ ადამიანებზე, ზინეი რომ მინაყენეს და ისიც პარბად ახსოვდა, როგორ დანიბანს იმ რაღაცამ „ბანს!“ ამიბომაც გადაწყვიბა, რომ უბჭობანი იქნებოდა, თუ ამთენირ სანტიკ არსებებს მოერიდაბოდა. იმ შეამთხვევამ პიდეც უჯრო მები სიხრძენ შესძინა.

როდესაც ციდან ამგარე გაუჩინარდა და მევე ამოვიდა, რათა აისბარგები ცისარბყალას თვალისმოგჩრალი ვარბებით გააბრწყინებინს, მეფის გამოქვამულს ორი თეთრი დათვი ეფვინა ნადირობის სეოთნენ დაკავშირბებით რჩევის სკპიტხევედ. თუცა, როცა დანიბნეს, რომ მათ მბრძანებელს ვეება სხეული ხვევის ნაცვლად ჩიბბის ხუმბულით ჰქოდა დაზარული, სიცილი დააყარეს, ერთ-ერთმა კი შესაბეს:

„ჩვენი ძლევამოსილი მეფე ჩიბბად გადაქცეულა! ვის გაუზინა, თეთრი დათვი ხუმბულით იყო შეამოსილი?!“

ამან მეფე ძლიერ განარისსა, სტუმრებს მოგომილი ნეხიბებით, ხმადაბალი დრენით მიუახლოვდა და ის დათვი, რომელმაც დაცინევა გაუხედა, თავისი უზარამზარი ბორის ერთი ჩარბყვით ძირს უსიცოცხლოდ დასცა.

მეორემა კი თავს გაქცევით უშველა და მეფის უცნური გარეგნობის ამბავი მთელს არემარეს მოსდო, რასაც შედეგად ყინულის ვართო ველზე თეთრი დათვების საყოველთაო შეპრეება მოჰყვა. შეპრეებზე სერიოზულად ისუბრეს იმ მნიშვნელოვან ცვლილებებზე, რომელიც მათამ მბრძანებელმა განიცადა.

„სინამდვილეში, ის დათვი აღარ არის“, თქვა ერთ-ერთამ ამტანმა, - „თუცა ჩიბბაც ვერ ვუწოდებთ. იგი სანხევეროდ ჩიბბია, სანხევეროდ კი - დათვი და ამიბომა, მეფედ აღარ შეგვეფერება“.

„კი ამგრაბ, მის ადგილს ვინ დანიჭარს?“ - იკითხა მეორემა.

„ის, ვინც დათვ-ჩიბბას შეებრძოლება და მოერევა“, - თქვა ხანდოზებულამ დათვამ, - ბოლის მბრძანებელი ის უნდა ბახდეს ვინც ყველაზე ძლიერიბა“.

ცოტა ხნით სიჩუმა ჩამოვარდა, შედეგად კი წინ ერთი ზორბა დათვი წამოდა და განაცხადა:

„ამ შეებრძოლები, მე, ვუვი, ბომის უძლიერესი დათვი! და თეთრი დათვების მეფეც მე გაყხედაბი“.

დანარჩენებამ კვერი დაუპრეს და მეფეს შიპრეიკის პირით შეუთვალეს, ან დიდ ვუზს უნდა შეებრძოლო და დაამარცხო, ან ძალაუშვლება დათმოო.

„რადგან ხუმბულიანი დათვი“, - დაუმატა შიკრიკმა, - „დათვი სწორედ აღარ არის და მეშე, რომელსაც დავამორჩილებით, ჩვენი მსგავსი უნდა იყოს“.

„ხუმბული იმიტომ ემოსავს, რომ ასე მოეწონა“, - შეუღრინა მეშე, - „მე სოფელიდან ჯადოქარი ვარ! მაგრამ თანახმა ვარ ვუფს შევებრძოლო და თუ მომერება, ჩემს ადგილს დავუთმობ“.

შემდეგ თავის მებობარ თოლიებს ეწვია, რომლებიც ჯერ კიდევ მკვდარი დათვის ლეშით ნადიმობდნენ, და მოსალოდნელი ორთახროლის ამხავი შეატყობინა.

„მე გავიგარჯვებ“, - თქვა ახალად, - თუმცა ჩემი ქვეშევრდომები მართლად არიან, რადგან მხოლოდ მათნერი ხეწვის პატრონს შეუძლია მათი მორჩილების იმადი ჰქონდეს“.

თოლიების დადოვალმა კი მიუბო:

„გუშინ არწივს შეგხვდი; ადამიანთა ქალაქისათვის დაუფწვია თავი. სწორედ მისგან შევიტყვე, რომ იმ ქალაქის ქუჩებში თურბა ერთი ებღი დადის, რომელსაც უბანე მხარე გიგანური დათვის ხეწვით აქვს დაზარული. ის ალბათ თქვენი ხეწვია, მეშე, და თუ მიხრქანებთ, ას თოლიას გავგზავნი და ხეწვს აქ მოვბანინებ“.

„გაგზავნე!“ - თქვა მეშე პირქუშად და ალბა სამხრეთისაკენ ასი თოლია მიიჩქაროდა.

სამი დღის განმავლობაში ისარივით ერთ ხაზზე გამწკრივებულაბა იწვრინეს, სანამ აქეთ-იქით მიმოვანებულ სახლებს, სოფლებსა და ქალაქებს არ მიაღწენ. შემდეგ კი ძებნას შეუდგნენ.

თოლიები მამაცები, მოხერხებულები და ჭკვინები იყვნენ. გამგზავრებიდან ამოთხე დღეს დედაქალაქამდე მიაღწიეს და იქამდე დასტრიალებდნენ თავს მის ქუჩებს, სანამ ის ეტლი არ შენიშნეს, უკან საჭდომოგო თეთრი დათვის ხევი რომ ევიწინა. მის დანახვამ ასივი თოლია ერთად დაეშვა ძირს, ტყავს უმაღ ნისკარები სტაცეს და თან გაიხადეს.

ძალიან ეჩქარებოდათ, რადგან დიდი ორთახრომელთა მიხედვით დღეს იყო დანიშნული და სწრაფად უნდა ევიწინათ, რათა ჩრდილოეთ პოლარულ მხარეში იმ დრომდე დახრებულნი იყვნენ.

ამასობაში დათვ-ჩიბა შერკინებისთვის ემზადებოდა. ხრჩალებს ყინულის ვიწრო ნახრები უფრად და ისე ილესავდა; სელები დანიჭირა და თავისი დიდი ყვითელი კბილების სიმაგრის გამოსაცდელად მისი ძვლები დახრა. თოლიების დადოვალა კი თავის ქვეშევრდომებს მივიწინა ხუმბულის გასწორება უხრან და მათაც იმდენი იხრომეს, სანამ დათვის საზარელი მთლად გლუვი არ გახადეს.

მაგრამ ცას ყოველდღე მოუთმინლად შესცქეროდნენ; მათი მზერა სამხრეთისკენ იყო მიუხრობილი, სანიდანაც ეს თოლიას მივიწინა საკუთარ ხევი უნდა მოეხანა.

აი, მივიწინა დღეც დადგა და მთელი მხარის თეთრად დათვება მივიწინა გამოქვაბულთან მოიყარეს თავი. მათ შორის დონიერი ვუვიც იყო, რომელსაც საკუთარ გამარჯვებაში ეჭვი არ ეხარებოდა.

„ხრჩალებს რომ ჩავავლებ, დათვ-ჩიბას ხუმბულები სულ აქამ-იქამ მივიწინებ“, - ტრახანობდა იგი და სხვების სიცილით ამხნეობდნენ.

მაგი იმადგაცრეხული იყო, რომ ხევი უკან ვერ დაიხრებ და გადაწყვიტილი ჰქონდა, მის გარეშე თვეგამებებით ეხროდა. გამოქვაბულიდან ამაყად, მივიწინა იერით გამოვიდა და მოწინააღმდეგის დანახვამ ისე საშინლად დაიღრიალა, რომ ვუვს წამით გული გაუჩრდა და მიხვდა, რომ ტომის ხრან და ძლევა მოსილ მივიწინა შერკინება სხეულო სქამ სულაც არ იყო.

ცობა ხანში, როდესაც დათვება ერთმანეთისთვის ერთი-ორი ძლიერი დარტყმის მიყინება უკვე მოასწრეს, ვუვს გული ისევ მოეცა და გადაწყვიტა ამოქა მუქარით დაეხაზრა.

„ახლოს მოდი, დათვ-ჩიბავ!“ - ყვიროდა იგი, - „ახლოს მოდი, რომ ეგ ხუმბულები დაგაუბო!“

ასეთმა თვეხედობამ მაგი ისე განარისხა, რომ ხუმბული ჩიბივით აეშალა და ორჯერ უწრო დიდი გამოჩნდა, შამდეგ მოწინააღმდეგე გაიწინა და ისეთი ძალით ჩარტყა, რომ ვუვს თავის ქალა კვარცხივით ჩანებრა და ძირს პირქვე მიიხლართა.

სანამ ერთად შერკინილი დათვები შიშით და გოცებით შესცქეროდნენ თავიანთ ძირს დაცემულ ვალავანს, მათ ზამოთ ცა დახნულდა.

ასი თოლია ძირს დაეშვა და მივიწინა ტანე მზერა ვარცხლისვრად მოაღვარა ქათათა ხევით დაუარული ტყავი გადაეშარა.

შამდეგ კი, აი, რა მოხდა: როდესაც დაინახეს, რომ მათ ხრან და პატივისცემა მხრანებელს ძველი, პარგად ნაცნობი გარეგნობა დაჭრებოდა, გრძელხევიანი თავები მდაბლად დაუპრეს და თვევანი სცეს თეთრი დათვების ძლევა მოსილ მივიწინა.

ეს ახავი იმას გვასწავლის, რომ ჭეშმარიტი დირსება და სიამავე გარეგნობა კი არ არის დამოკიდებული, შინაგანი; ამასთან, ტრახანი და ვუჭი მუქარა ხრომელში იარაღად არ გამოდგება.

მანქანის¹ და კაპელა

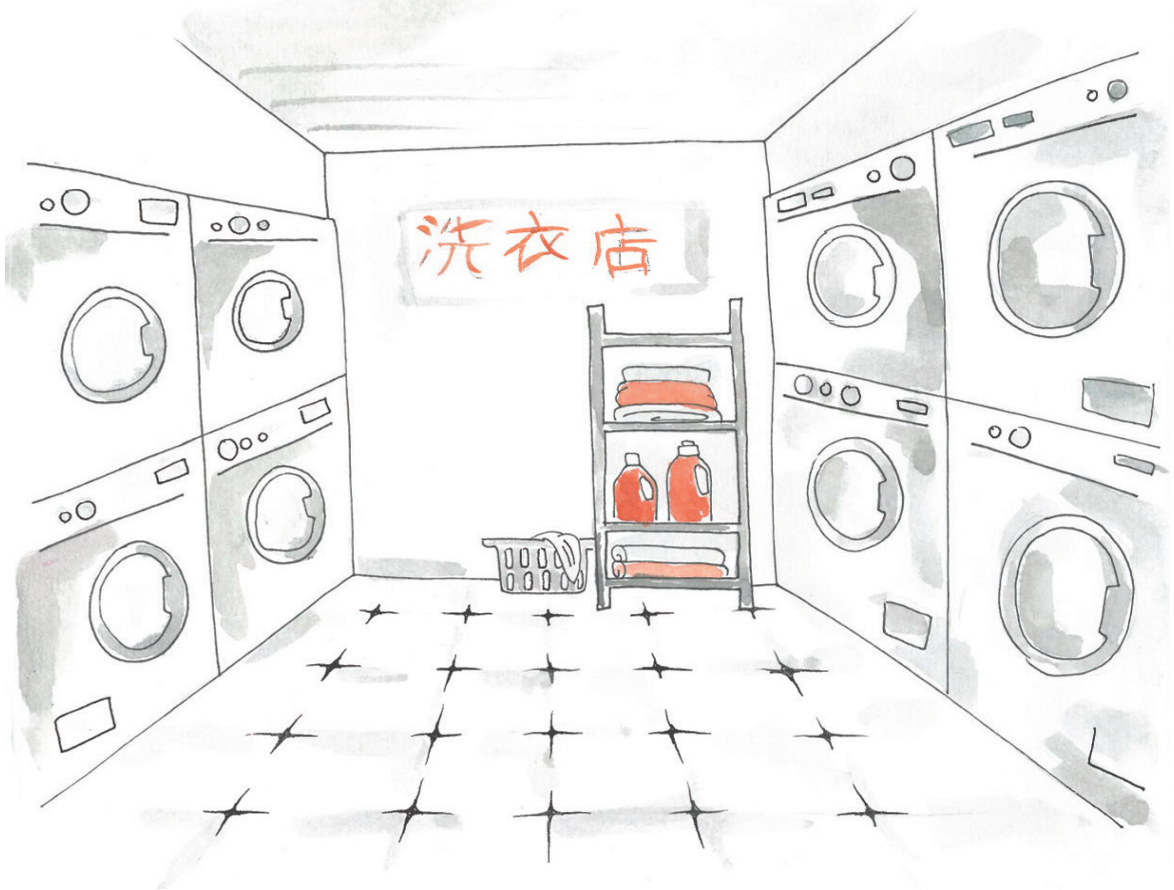
დიდი ხნის წინათ, კიანგ-ჰოში ერთი მანქანის ცემოვრობდა, რომელიც იმდენად ხრახინი და უხასიათო იყო, რომ არავის უყვარდა. იგი ყოველ შემთხვევაში ეუხეხებოდა და ეჩხუბებოდა; გაღივებული ან მხიარული არასოდეს ენახათ. მანქანის განსაკუთრებით ხიჩაბი და გომონები ეჭვობებოდა, რადგან ხიჩაბი რომ ამასხარაგებდნენ, გული მოსდიოდა, გომონების დაცინვა კი თავმოყვარეობას უღანახავდა.

როდესაც ყველას ისა შეაქულა თავი, რომ აღარავინ ელაპარაკებოდა, მისმა ამხავმა იმპერატორის ყურამდეც მიიღწია და მანქანის უბრძანა, ამერიკაში გადასახლება იყო. ასეთი გადაწყვეტილება მანქანის სწორედამ რომ ხელს აქლავდა, მაგრამ წასვლამდე ბრძანი ჯადოქრის, ჰაოტ-სანის კუთვნილი „ჯადოქრობის დიდი წიგნი“ მოიპარა, თავისი მცირე დანაზომიც აიღო და ამერიკაში გემით გაემგზავრა.

მანქანის ერთ ქალაქში დასახლდა, ამერიკის შუა დასავლეთ რომ ნიუ-იორკში მდებარეობდა, და სამრეცხო გახსნა, რაც ალბათ ყველა ჩინელის ბუნებრივი მიწრაფებაა, ყული² იქნება იგი თუ მანქანის.

იმავე ქალაქში მცხოვრები სხვა ჩინელების გაცნობა არც უძლია, უბრალოდ, შეხვედრისას, ქუდზე რომ წითელ დილს დაუხეხავდნენ, როგორც ნამდვილ მანქანის თავის მდებლად დაავრთო ესაღებოდნენ. სამრეცხოზე თეთრ-წითელი ახრა გამოვიდა და ვინც მასთან სარეცხს მიიტანდა, ქაღალდის ქვითრებს აქლავდა. ამ ქვითრებზე გამოყვანილი ჩინური იეროგლიფები ერთადერთი რამ იყო, რაც მანქანისა ქველი ცემოვრობიდან შეინარჩუნა.

ერთხელაც, ხრახინი მანქანის მიერ სტრიტის 263 1/2 ნომერში მდებარე სარეცხო მოწყობილ სამრეცხოში რომ აუთოებდა, თავი ასწია და ვანჯარზე მოხანილი ბავშვების

1. ისტ. მანქანის (ფოტოგრაფიული ჩინეთის უმაღლესი სახელმწიფო მუზეუმი) (<https://dictionary.ge/ka/>)
2. შავი ვიზუალების ზოგ ქვეყანაში. (<http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=3&t=43314>)

სახეები დინებას. როგორც წესი, ჩინელები ხავშვების ემიგრაციას, მაგრამ ამ კაცს ხავშვები ეზიფლებოდა და მათი იქიდან გაყრა სცადა, მაგრამ დაუბრუნდა თუ არა საშუალოს, ხავშვები ისევ უანხარას მოაწყდნენ, თან ეშმაკურად უღიმოდნენ.

გამწარებულმა ანდარიმ ანდარს ენაზე შეაპარწუნებელი სიტყვები წარმოთქვა და საშიში ზნეობები გააკეთა, მაგრამ ანდარ ვერ უშვებდა. ხავშვები იმდენ ხანს დარჩნენ, რამდენიც სურდათ და ამორა დღესაც სკოლის შენობაში პირდაპირ ასთან მობრუნდნენ. ასე ამორაბოდა ყოველ დღე, რადგან ჩინელს რომ უანხარასთან დგომით აღიზიანებდნენ, სწორად ის მოსწონდათ.

პვირას ხავშვები აღარ მოსულან, ჩინელი კი, რომელსაც დამართი არ სწამდა, თავის გატარა საკრძოლოში მუშაობას განაგრძობდა, რომელსაც დიხ პარიდან მის ოთახში პეპელა შემოფრინდა და აქეთ-იქით უარუბტს მოჰყვა.

ანდარიმ პარი დანებდა და პეპელას იქამდე სდია, სანამ არ დანიჭირა. შენობაში ორი ქინძისთავი აიღო და ლამაზი ფრთებით კადალზე მიატარა. ამით მისთვის ტივილი არ მიუყვანებია, რადგან პეპელას ფრთებით გრძობა არა აქვთ, მაგრამ პატიმრად კი განიხადა.

პეპელა საკმაოდ მოზრდილი იყო და მის ფრთებზე სიამბრწულიან განლაგებულნი ფარად-ფარადი, დახვეწილი ორნამენტები ტაძრის ვიწრობებს მოგაგონებდათ.

ანდარიმ ხის უჭარ გამოაღო და ჰაოტ-სანისგან მოზარული ჯადოქრობის დიდი წიგნი ამოიღო. დიდხანს უფრცლა წიგნი და ბოლოს იმ ადგილს მიანგო, სადაც აღწერილი იყო „თუ როგორ ვისწავლოთ პეპელის ენა“. ტექსტი ყურადღებით წიკითხა, შენობაში იმ მითითებულნი ფორმულის მიხედვით თუშქის ფინჯაში ჯადოსური სასაელი მოაგზავდა და დაღრბილი სახით დაღია. ჯადოს მიღებისთანავე პეპელას თავის ენაზე დააღაპარა:

„ჩემს ოთახში რატომ შემოფრინდი?“

„ფუტბრის ცვილის სუნი აცა და ვიფიქრა, იქნებ თაფლი ვიპოვო-ამთქი“.

„ახლა კი ჩემი ტუსალი ხარ“, - მიუგო ანდარიმ, - და თუ მომიდება მოგვლავ, ან კადალზე მიატარებულს დაგტოვებ, სანამ შიშილით სული არ ამოგხდება“.

„აღხათ ასეც იქნება“, - უპასუხა პეპელამ, - „მაგრამ ჩემი მოდგმა დიდხანს აინც ვერ ცოცხლობს და ცოტა ადრე ამოგვდები თუ გვიან, ამით აინც არაფერი შეიცვლება“.

„და აინც სიცოცხლე გირჩავნია, ხომ ასეა?“ - ჩაეკითხა ანდარიმ.

„დიხს, სიცოცხლე საამური, საყარო კი - მშვენიერი. სიკვდილი სულაც არ მეჩქარება“.

„აშინ“, - თქვა ანდარიმ, - „ამ სიცოცხლეს გარუბებ, გრძელსა და საამურ სიცოცხლეს, თუ დამხრდები, რომ ცოტა ხნით დამამორჩილები და რასაც გიბრძანებ, შეასრულებ“.

„კი მაგრამ, პეპელა ადამიანს რით უნდა ემსახუროს?“ - განიკვირვა მწარამ.

„წესით, არაფრით, - უთხრა ჩინელმა, - „მაგრამ ამ ჯადოქრობის წიგნი მაქვს, საიდანაც ხვერი უნდაური რამის სწავლა შეიძლება. ახა, ავირდები?“

„დიხს, რა თქმა უნდა“, - უპასუხა პეპელამ, - „რადგან მონობის დროსაც კი შეგვლება ცოტათი აინც გავიხარო სიცოცხლით, სიკვდილი კი ყველაფრის დასასრულია“.

„მართალია“, - თქვა ანდარიმ, - „პეპელას ხომ სული არ აქვთ და ერთზე მთი სიცოცხლე არ ეძლევათ“.

„მაგრამ ამ უკვე სამი ცხოვრებით ვიცხოვრე“, - ამაყად განაცხადა პეპელამ, - „თავიდან მუსულხო ვიყავი, შენობაში ჭურვი და ბოლოს პეპელად გადავიქცევი. შენ კი სულ ჩინელი იყავი, თუშქა, ვადიარებ, რომ შენი სიცოცხლე ჩემსაზე ხანგრძლივია“.

„ამ ხვერი დღით გაგინანგრძლივებ სიცოცხლეს, თუ დამამორჩილები“, - უთხრა პეპელას ჩინელმა, - „ჯადოქრობის წყალობით ამის გაკეთება სულ ადვილად შეიძლება“.

„რასაკვირვებია, დამამორჩილები“, - უპასუხა პეპელამ დაუფიქრებლად.

„ამა, ამისინი: ხავშვებს ალხათ იცნობ, არა? ხიჭებს და გომონებს.“

„როგორ არ ვიცნობ. ისინიც დამდევნენ და ცდილობენ დამიჭირონ, როგორც შენ დამიჭირა“, - თქვა პეპელამ.

„ამ კი დამცინინ და უანხრიდან ამასხარავეხენ“, - განაგრძო ანდარიმ დგარძლიანად, - „ამითმაც, ისინი შენი მტრებიც არიან და ჩემიც. მაგრამ ჯადოქრობის წიგნისა და შენი დახმარებით, ათზე უფრო ვიძიებთ იმ წყინისთვის, რაც ამგზავნის“.

„გი შურისძიება დიდად არ აინებოდას“, - თქვა პეპელამ, - „ისინი ხომ ბავშვები არიან და, ბუნებრივია, უნდათ ისეთი ლამაზი ქანილები დაჭარა, როგორც მე ვარ“.

„სამაგიროდ მე აინებოდას! შენ კი მე ამოტრიალები“, - გვანახად მოუჭრა მანდარინმა, - „შენი არ ვიცის, მაგრამ მე შურს ნამდვილად ვიძიებ“.

შემდეგ კედელზე, პეპლის თავთან ახლოს, ბადაგის წვეთი მიხატა და უთხრა:

„სანამ ჩემს წიგნს წავიკითხავ და ჯადოს მოვამზადებ, შეგიძლია, ჭამო“.

ამრიგად, პეპელამ ბადაგს მოუწინა, ჩინელი კი თავის წიგნს ჩაუჭდა, შემდეგ კი თითხრის ფინჯანში ჯადო მოამზადა.

როცა ჯადო მზად იყო, მანდარინმა პეპელა კედლიდან ამოხსნა და უთხრა:

„გიხრძანებ, ჯადოსნურ სითხეში წინა ორი ფენი დაისვალთ და იქამდე იფრინო, სანამ ბირველი ბავშვი არ შეგხვდება. სულ ერთია, გოგო იქნება თუ ბიჭი, ახლოს მიდი და შენახით შუბლზე შეიხე. როგორც წიგნი ამბობს, ვისაც ასე შენახებინა, ღორად იქცევა და სამუდამოდ ასე დარჩება. შემდეგ კვლავ ჩემთან დახრუდნი და ისევ დაისვალე შენახი ჯადოში. ასე მთელი ჩემი ძებნები, ანუ ბავშვები, უხადრუბ ღორებად გადაიქცევიან, ჯადოქრობაში კი ხრალს ვერავინ დამდებს“.

„პარტი, რატი შენი ხრძანება ასეთია, გამოტრიალები“, - უთხრა პეპელამ. ამის შემდეგ თავისი ეპისი ფენიდან ყველაზე მოკლე, წინა ფენები ფინჯანში ჩაყო და პარტიდან გაფრინდა. გადაუფრინა სახლებს და ქალაქის ბოლოს მიადგინა. იქ კი ყვავილების ბაღში დაეშვა და სულ გადაავიწყდა ბავშვების ღორებად გადაქცევა რომ ჰქონდა დავალებული.

სანამ ყვავილიდან ყვავილზე დაუარსებებდა, ფენებიდან ჯადოსნური სითხე სულ მოსცილდა და როცა მზის ჩასვლისას, თავისი ხაბონი მანდარინი ბოლოს და ბოლოს გაახსენდა, რომც მოედომებინა, ვერცერთ ბავშვს ზინან ვეღარ მიაყენებდა.

თუმცა, არც აპირებდა.

„იმ საშინელ ჩინელს ხავშვები ეზიზღება და მათი განადგურება უნდა“, - ფიქრობდა პეპელა, - „მა კი ხავშვები ძალიანაც მომწონს და არაფერს დაეშვება. ჩემს ხატოთნად აუცილებლად უნდა დაეხრებოდე, რადგან იგი ჯადოქარია, მივბრუნებ და მოგაკლავს, მაგრამ ადვილად მოგატყუებს“.

როდესაც პეპელა მანდარინის სამრეცხაოში შეაფრინდა, ჩინელმა მოუთმავლად ჰკითხა:

„ახა, ხავშვი თუ შეგხვდა?“

„შემხვდა“, - წყნარად მიუგო პეპელამ, - „ლამაზი, ოქროსთმინანი გოგონა იყო, ახლა კი ღრუბუნა ღორია!“

„რუ პარგინა! რუ პარგინა!“ - შესძახა მანდარინმა და თავის ოთახში სინარულით აცეკვდა. „განხმად ხადაგს მოგარტმავ, ხვალ კი ორი ხავშვი უნდა გადააქციო ღორებად“.

პეპელას არაფერი უნახუნია, უხედავ მიერთვა ხადაგი. რადგან სული არ ჰქონდა, არც სინდისი აწუხებდა და სინდისის გარეშე ძალიან მოხერხებულად ატყუებდა მანდარინს, თან ეს სიამოვნებასაც კი ანიჭებდა.

მეორე დღით, პეპელამ მანდარინის ბრძანებით ფანები ისევ ჯადოსნურ სითხეში დაისველა და ხავშვების საძებნელად გააფრინდა.

როდესაც ქალაქის კიდეში მიადგინა, ერთგან, საღორეში ღორი შენიშნა, ღობეზე ჩამოხდა და პირუტყვის შემხედვარე გაიფიქრა:

„თუ ჯადოსნური ხსენარის წესით ხავშვი ღორად იქცევა, ნებავ, ღორს რუ დაამართება?“

და მაგიის ხელმეცხის ამ დებულის გასარკვევად პეპელა ძირს ჩამოფრინდა და წინა ფანები ღორს შუბლზე შეახო. ღორი წამსვე გაუჩინარდა და მის ადგილას გახურებულთმინანი, ჭუჭყიანი ხიჭი გაჩნდა, რომელიც საღორედან გადმოხდა და ქუჩაში ხედავადი ყიჟინით გაპარდა.

„სასაცილოა“, - ჩაილაპარაკა პეპელამ თავისთვის, - „მანდარინი ნამდვილად გახრახრებოდა, რომ იცოდეს, რომ მის შამაწუხებლავს კიდეც ერთი დაეშაბა“.

პეპელა ფარფაბით გაჰყვა ხიჭს, რომელიც შეჩერდა და კაბას ქვა ესროლა, მაგრამ ფისომა ხეზე აასწრო, სადაც ქვეხისაგან ხშირი ტოტები იცავდა. შამაწუხი ახლადღარგული ხაღი აღმოაჩინა და იქადა თელა ყვავილნარი ფანით, სანამ თსლავი ირგვლივ არ მიმოიფანება და მთელი ხაღი არ განადგურდა. მერე წავლა ივთვა და მიწეორში წყნარად მოხალახე ხტოს ჩაარტყა, ხოლო როცა საწყალი პირუტყვი შესახრალისი ზღვილით გაიქცა, სიცილით უკან დაადვენა დაფორთხელ ცხოველს, თან წავლას ურტყამდა.

„თუ ყველა ხავშვი ამ ხიჭივით ხორთი და მავნა“, - გაიფიქრა პეპელამ, - „მავინ სულაც არ მივბრუნებ, რომ მანდარინს ასე სძულს ხავშვები“.

ხეო რომ გააქცა, ხიჭი გზაზე დახრუნდა, სადაც სკოლაში მიავალ ორ გოგონას გადააწყდა. ერთ-ერთ მათგანს ხელში წითელი ვაშლი ეჭირა. ხიჭამ ვაშლი ხელიდან გამოგლიჯა და ჭამა დაიწყო. პატარა გოგონა ატირდა, მისამ უფრო გახადულდა და შეუბრუნა ამხანაგამ კი ხიჭს დაუყვირა:

„გრცხვენოდეს, შე საზიზღარო ხიჭო!“

ამის პასუხად ხიჭამ იმ მშვენიერ გოგონას სხეში გაარტყა და ისიც აატირა.

პეპელას სული და სინდისი კი არ ჰქონდა, მაგრამ ძალიან გულჩვილი იყო. ამიტომაც გადაწყვიტა, რომ ხიჭისთვის ჭკუბ ესწავლებინა.

„თუ არსებობის საშუალებას მივცემა“, - ფიქრობდა იგი, - „საკუთარ თავს ვერანდროს ვაპატიებ, რადგან ეს ურჩული დილიდან საღამომად ხორთების მათს არაფერს გააკეთებს“.

ამრიგად, პეპელა ხიჭს პირდაპირ სხეზე მიაფრინდა და შუბლზე სითხეში ამოვლავლი წინა ფანები მოუსვა.

ხიჭი იმწამსვე გაქრა და მის ნაცვლად გზაზე ღორი გამოჩნდა, რომელიც ღრუბუნით გაიქცა საღორისკენ.

პეპელამ შვებით ამოისუნთქა.

„ამჟამად ნამდვილად გამოვიყენე ხავშვზე მანდარინის ჯადო“, – წაიჩურჩულა მსუბუქ ნიავს ადევნებულმა პეპელამ, – „თუმცა რადგან ის ხავში თავეიდან ღორი იყო, არაფერი დაშავებულა. პატარა გომონები ისეთი ნაზები და საყვარლები იყვნენ, რომ სიკვდილის შიშის ვერ მაიქულებდა ამთქვის ზიანის მიყენებას, მაგრამ თუ ყველა ბიჭი იმ ღორს ჰგავს, მაშინ მანდარინის ბრძანებებს უყრყამოდ შევასრულებდი“.

შედეგად პეპელამ ვარდის ხუჩქზე მოიკალებათა და საღამომად იქ ისვენებდა. მზა რომ ჩავიდა, თავის ხატოთთან დაბრუნდა.

„რუ ქანი, გადააქციე ორი ხავში ღორებად?“ – ჰკითხა მანდარინმა მაშინვე.

„გადავაქციე“, – უპასუხა პეპელამ, – „ერთი ძალიან ლამაზი, შავთვალა ჩვილი იყო, მეორე კი – ჭორჭორიანი და წითელთმიანი შავშიშველა პირველკლასელი ბიჭი“.

„რუ პარგია, რუ პარგია!“ – აღბაცებინსაგან წამოიძახა მანდარინმა. „ყველაზე მეტად სწორად იგინი მარბალებან, სადაც პირველკლასელ ბიჭს შეხვდები, ყველა ღორად გადააქციე!“

„კეთილი“, – მგვიდად უპასუხა პეპელამ და ხადაგით იგახშა.

პეპელამ ასე კიდეც რამდენიმე დღე გაატარა. მზის ჩასვლამდე შვიგნოდ დაჰყარვათებდა თავს ყვავილენარებს, ღამით კი მანდარინთან ხრუნღებოდა და თავის შეთხზულ აგახებს უყვებოდა იმის შესახებ, თუ როგორ გადააქციე ხავშვები ღორებად. ზოგჯერ ვითოე ართი ხავში ჰყავდა ღორად გადაქცეული, ზოგჯერ – ორი, იშვიათად კი – სამი. მანდარინი კი პეპელის მონათხრობს ყოველთვის ერთნაირი აღბაცებით ხვდებოდა და ვახშამად ხადაგს ასმეგდა.

ერთ საღამოს, პეპელამ გადაწყვიტა ცოტათი განსხვავებული აგახი მოეყოლა, რომ მანდარინს ეჭვი არ გასჩენოდა და როდესაც ხატონმა ჰკითხა, დღეს რომელი ხავში გადააქციე ღორადო, ასეთი ტყუილი უთხრა:

„ჩინელი ბიჭი იყო და რომ შევიხე, შავ ღორად გადაიქცა“.

ამან მანდარინი, რომელიც იმ დღეს გამორჩეულად ცუდ გუნებაზე იყო, ძალიან განარისხა და გაბოროტებულმა პეპელას თითი ისე უხეშად წაკრა, რომ კინაღამ ლამაზი შრთა მოაშტვრია. მას აღარ ახსოვდა, რომ უწინ ჩინელი ბიჭებიც დასცილოდნენ და ახლა მხოლოდ აპირიკელი ბიჭები სძულდა.

მაგრამ ამ შეურაცხყოფამ პეპელა მეტად აღაშფოთა. ხადაგზე უარი თქვა და მთელი საღამო მოღუშული იყო, რადგან უკვე ისე ეზიფლებოდა მანდარინი, როგორც ამ უკანასკნელს – ხავშვები.

დილა რომ გათენდა, პეპელა კვლავ სიხრახიისაგან განკალებდა, მაგრამ მანდარინმა დაუყვირა:

„სწრაჟად, უხადრუკო მონავ, გუშინდელი საქციელის გამოსასწორებად დღეს ოთხი ხავში უნდა გადააქციო ღორებად“.

მაგრამ პეპელას ხმა არ გაუცია. პატარა შავი თვალები ბოროტად უხრწყინავდა და როგორც კი შეხები ჯადო-ხსნარში დაისვალა, მანდარინს სახეში მიაჭრინდა და მის მახინჯ, ხრტყალ მუხლს შეახო.

ცოტა ხანში სამრაცხაოში ერთი ჯანტლემანი შამოვიდა და მანდარინის ნაცვლად საკაგელი, გაკვალტყავებული ღორი დახვდა, რომელიც ოთახში დარბოდა და საცოდავად ჭყიოდა.

პეპელა წყაროსთან მიჭრინდა და ჯადოსნური სითხის ნარჩენები შეხებიდან ჩამოიხანა, ღამე კი ვარდის ხუჩქზე გაატარა.

მპარცველების სკივრი

იმა ნაშუადღევს აართას შინ აართო დაბრუნებას არავინ აპირებდა, ააგრამ, სხვადასხვა მიზეზით, ყველას სასულიძან გასვლა მოუწია. მისის აკვარლადი აზარტული თაბაშის საწინააღმდეგო ქალთა ლიგის მიერ ორგანიზებულ ყოველკვირეულ ბანქოს თაბაშე იყო წასასვლელი. დიკო ნელს შეყვარებულმა მოულოდნელად დაურაბა და ანაქანით შორს გასაიწინება შესთავაზა. ამაა, როგორც ყოველთვის, სასახურში იყო. მერი ენს დასვენების დღე ჰქონდა, ხოლო რაც შეეხება ემელინს, ის კი ნამდვილად უნდა დარჩენილიყო სასაში და ბატარა გოგონსთვის მიხედა, ააგრამ ემელინი აბად მოუსვენარი ბუნებისა იყო.

„წინააღმდეგი ხოა არ იქნებით, მის, რომ სულ ცოტა ხნით ქუჩის მეორე მხარეს გადავიდა და მისის კარლტონის მოახლეს ერთი-ორი სიტყვა ვუთხრა?“ – ჰკითხა ანე აართას.

„რე თქვა უნდა, არა“, – მიუბო ბავშვმა, – „სტოხს უპანე პარი ჩაპეტო და გასაღები თან წაიღო, რადგან აე მეორე სართულზე ვიქნები“.

„როგორც აბტყვით, მის“, – თქვა გახარებულმა მოახლემა და აგმობართან გაიქცა, რომ ნაშუადღევი მასთან გაბარებინა, აართა კი აართო დაბრუნება იხედა სასაში, თანაც გარდაც ჩაპეტოლი.

ბატარა გოგონამ ახალ წიგნი რამდენიმე გვერდი წაიკითხა, ნაქარგს კიდეც რამდენიმე ორნამენტი მიუბატა და თავის საყვარელ ოთხ თოქინესთან ერთად „სტუმრობანს“ თაბაში დანიყო. უცებ გაახსენდა, რომ სასაში თოქინების სასაში იყო, რომელიც თვების განმავლობაში არ გამოეყენებინა, ჰოდა, გადაწყვიტა მისთვის აბტერი მოაცილებინა და მოეწესრიგებინა.

ამ აზრით შთაბრუნებელი გოგონა სასურავის ქვეშ ადებარა დიდ ოთახში დასვენული კიხით ავიდა. ოთახი აბტენივრად იყო განათებული, რადგან შუქი საი სარკალიძან შამოდიოდა. თხილი და სასიამოვნო ოთახი იყო. კაღლების გასწვრივ აწკრივებდა ელაგა ყუთები და სკივრები, ერთად დასვენებული ხალიჩები, დაზინებელი ავანი, ყუთებდა შაკრული გადასაღები ტანსაცვლი და აბტ-ნაკლები დირაბულიბის აქონე ათასგვარი წვრილანი. ამის მგავსი სხვანი ყველა პარგად მოწყობილ სასსს აქვს, ავიტოა მის ადწარას ალარ მოყვები.

თოქინების სასაშიათვის ადგილი შეეცვალათ, ააგრამ ცოტა ხნის ძახნის შემდეგ აართამ ის აინც იბოვა დიდი საკვავურის ახლოს კუთხეში.

გოგონამ თოქინების სასაში გამოიღო და მის უპანე შავი ხის სკივრი შენიშნა. ეს სკივრი ძია უოლტარს იბალიძან გამოაგავნე წლების წინ, ააშინ, როცა აართა ჰარ დაბადებულის არ იყო. ართხელ დადა მოუყვა, რომ ამ სკივრს გასაღები არ ჰქონდა, რადგან ძია უოლტარს სურდა იგი ახოლოდ მისი დაბრუნების შემდეგ გაახსნეთ. გოგონამ ისიც იცოდა, რომ ეს მოხაბილა ბიძია, რომელიც პარგი მონადირა იყო, აზრიკაში სპილობგა სანადიროდ წავიდა და ანს შემდეგ მის შესახებ ალარაზარი სავინათ.

რაკილ სკივრამ შემთხვევით აართას ყურადღება მიიხერო, ბატარა გოგონა იგი ყურადღებით შეათვალიერა.

დიდი სკივრი იყო, დადას ჩამოდაწე დიდიც კი. ვარგადასული თითხრის ლურსმენებით მოაჭადათ. აქიამც იყო, რადგან, როცა აართამ მისი ძირიდან ოდნეგ აწევა სცადა, აკრაც ვარ უყო. სასურავს კი გვერდზე გასაღების ჭრილი ჰქონდა დაბანებელი. აართა დანარა და საკაბი შეამოწმა, აშკარა იყო, რომ ამ საკაბის გაღებას პარგა დიდი გასაღები დასჭირდებოდა.

შემდეგ, როგორც თავადაც მიხვდებით, ბატარა გოგონას ძალიან მოუნდა ძია უოლტარის დიდი სკივრის გაღება და იმის ნახვა, თუ რე იღო შიგნით. ცნობისმოყვარეობა ხოა ყველას გვანახსიათებს და რადა ბატარა გოგონები იქნებიან გამონაპლისი.

„არე აგონია, ძია უოლტარი ოდნეგ დაბრუნდეს“, – გაიჭიქრა ბავშვმა, – „ართხელ ამამ თქვა, ალხათ სპილო მოკლავდათ. გასაღები რე აქონდა...“ უცხად შეჩერდა და ბატარა ხელებით ტაში შემოკკრა, რადგან გაახსენდა, რომ თეთრეული პარადის თაროგა გასაღებებით სავსე დიდი კალათი იღო. რანერი ფორმისა და ზომის გასაღები ალარ ეწყო იმ კალათში და ვინ იცის, იქნებ რომელიც იმ იღუბალებით მოცულ სკივრსაც მორგებოდა!

გოგონამ კიხე ჩაიბრინა, კალათი მოქება და სასაში აბტანა. შემდეგ თითხრის ლურსმენებით მოაჭადილ სკივრს მიუჭდა და გასაღებების სინგვას შეუდგა: ერთანეთის მიყოლებით არგებდა

გასაღებებს იმ უცნაურ, ძველებურ საკაბს. ზოგი მიტისმატად დიდი იყო, უმატესობა კი - გატარა; ზოგი გასაღები ჭრილში კი შედიოდა, მაგრამ არ ტრიალდებოდა; ერთი ისე უცხად განიჭადა, რომ მართას შეეშინდა, ვაითუ ველარ გამოვიდოთ. ხოლოს, რაღასაც კალათი თითქმის დაცარიელდა, უცნაური ფორმის ძველებური თითბრის გასაღები მოხვდა ხელში. ეს გასაღები საკაბში სულ ადვილად შესრილდა. გოგონამ სინარულით შეჰყვირა და ორივე ხელით გადააბრიალა გასაღები; შემდეგ მკვთერი ჩხაპუნი განისა და წაშვი სპირის მიმი სახურავი თავისით ანიხადა!

გატარა გოგონა დაინარა და შიგნით ჩაინადა, მაგრამ ისეთი რამ დაინახა, რომ გაოცებინაგან უკან დაინია.

სპირიდან ძალიან ნელა და ფრთხილად მამაკაცი ამოვიდა; იგი იატაკზე დადგა, განიჭადა, შემდეგ ქუდი მოინადა და გაოცებულ ხავშს თავი ზრდილობიანად დაუკრა.

მალელი და გამხდარი იყო, სახე კი მგისგან მიტისმატად გარუჭოდა, უფრო სწორად, დასწვოდა.

მას მორე კაცი ამოჰყვა, ძილმორული სოლის მოსწავლესავით რომ ამოქნარებდა და თვალახს იფშვებოდა. იგი საშუალო ტანისა იყო, პანი კი პირველი კაცივით მგისგან დაფშარი ჰქოდა.

სანამ მართა ამ საოცარ სანახობას პირდაღებული უყურებდა, სპირიდან მისამა კაციც ამოქრა. პანის ფარი მასაც დანარჩენი ორის მგავსი ჰქოდა, მაგრამ ამთთან შედარებით დაბალი და მსუქანი იყო.

სამივე უცნაურად იყო გამოწყობილი. ოქროსვარ სირამებამოვლებული წითელი ხავრდის მოკლე ქურთუპები და მუხლებთან ვერცხლის დილებით შავრული ცისვარი ატლასის ხრიჭები

ეცვათ. წინდები უარყოფითი, ყვითელი და ცისფერი ლენტებით ჰქონდათ შეკრული, წოწოლა და უარყოფითიანი ქუდები კი ძალიან გრძელი და გაშვებული ლენტები უჭირავლებდა.

ყურბუში დიდი ოქროს რგოლები გააჩნოთ, ქაბუბუში კი - ხლომად დანები და პისტოლეტები. შავი, მოაღვარა თვალები და გრძელი, მრისხანე უღვაშები ჰქონდათ, ხოლო შიშოლი მონიშნული.

„ღმერთმანი! პარკი მიმეცე კი ყოფილხარ“, - წამოიქანა მსუქანმა, როდესაც ხავერდის ქურთუბი განიწოდა და ცისფერი ხრიტიდან მთვარი ჩამოიხარტა, - „სულ გამაჩლიტეთ“.

„ეს გარდაუვალი იყო, ლუჩი“, - უპასუხა გამხდარმა გულგრილად, - „ზამოღან სპირის სხურავი მეშარა და იმიტომ გავხდობდი, თუმცა მაინც ვწუხვარ“.

„რაც შეეძლება მე“, - თქვა საშუალო ტანის პაცი, თანაც სიგარეტი გახვია და გაახოლა, - „მადლოხალი უნდა იყო, რომ ამაღანი წელი შენი უხლოესი მეგობარი ვიყავი, ასე რომ, წუშენ მოჩი“.

„სხვენი მოწვა არ შეიძლება“, - თქვა მართამ, რომელიც სიგარეტის დანახვაზე მოგნებისგან გამოიარკვა, - „ასე შეიძლება ხანძარი გააჩინოთ“.

საშუალო ტანის პაცი, რომელმაც მოგონა ახლად შენიშნა, მისკან მიხრწდა და თავი დაუბრა.

„რადგან ლაღი ამხოვს“, - თქვა მან, - „სიგარეტს გადავაგდებ“, შეამდგ კი სიგარეტი ძირს დააგდო და ფენით გასრისა.

„თქვენ ვინ ხართ?“ - იპიტხა მართამ, რომელიც აქამდე იმდენად მოცუბული იყო, რომ შენიშნა ვერც კი მოასწო.

„ნება გვიბოძა წარმოგიდგათ“, - წარმოთქვა გამხდარმა კაცმა და ქუდი მოხდენილად განიქნია. „ეს ლუჩინა“, მიუთითა მსუქან ახსანაგზე, რომელმაც მოგონეს თავი დაუპირა; „ეს - ხანი“, ახლა საშუალო ტანის კაცმაც დაუპირა თავი; „მა კი ვიქტორი ვარ. ჩვენ სამი ხანდობი ვართ, იტალიელი ხანდობები“.

„ხანდობები?!“ - წამოიქანა თავზარდაცემულმა მართამ.

„ზუსტად. ჩვენ სამი რომ ვართ, ისეთი საშინელი და სასტიკი სამი ხანდობი ალხათ მთელს მსოფლიოში არ მოიქანება“ - ამაყად განაცხადა ვიქტორმა.

„ეგრეა“, - თქვა მსუქანმა და სერიოზული სახით თავი დააქნია.

„მაგრამ, ეს ხომ სიბოროტია!“ - შეჰყვირა მართამ.

„დინხ, ნამდვილად“, - უბასუხა ვიქტორმა, - „ჩვენ უკიდურესად და შიმშილგამად ხორცილები ვართ. შესაძლოა, მთელს მსოფლიოში ვერ იპოვო სამი კაცი, რომლებიც იმათზე ხორცილები იქნებიან, ახლა შენ წინ რომ დგანდე“.

„ეგრეა“, - კმაყოფილებით კვირი დაუპირა მსუქანმა.

„მაგრამ ასეთი ხორცილები არ უნდა იყოთ“, - უთხრა პატარა მოგონამ, „ეს ... ეს... ხომ უსინდისობაა!“

ვიქტორმა თვალები დახარა და გაწითლდა.

„უსინდისობა?!“ - შეძრწუნებინებან პირი დაალო ხანი.

„გვაცრი სიტყვაა“, - თქვა ლუჩინა სევდიანად და სახე ხელეხში ჩარგო.

„არ ეგონა“, - ჩიბუბუბუ ვიქტორმა მოვლვაგაბული ემოციისგან ჩამწყდარი ხმით, - „ოდესღაც ასე თუ გაგვლანაღებდნენ - თან ვინ, ლადი! და აინც, იქნებ დაუშვიტრებლად წამოგცდათ. ისიც უნდა განთვალისწინოთ, მის, რომ ჩვენს სიბოროტეს გამართლება აქვს. ახა, მიხრძანეთ, როგორ ვიყოთ ხანდობები, თუ ხორცილები არ ვიქნებით?“

მართა საგონებელში ჩავარდა და შვიტრინებულმა თავი გააქნია, მაგრამ უცხად რაღაც გაახსენდა.

„ხანდობად ვეღარ დარჩებით“, - თქვა მან, - „რადგან ახლა ამერიკაში ხართ“.

„ამერიკაში?!“ - შესძახა სამივამ ერთხმად.

„დინხ, ჩიკაგოში ხრძანდებით, პრარი აპენიუზა. ძია უოლტერმა იტალიიდან ამ სკივრით გამოგგზავნათ“.

ამ განცხადებამ ხანდობები ძლიერ დაახნია. ლუჩინა კვლავ, გატენილ სარწაველა სავარძელზე ჩამოტდა და შუხლი ყვითელი ახრეშუბის ცვირსახოცით მოიწმინდა. ხანი და ვიქტორი კი სკივრს მიეყუდნენ და მართას გაუთრებულად, გაუართლებული თვალებით მიუხიარდნენ.

ცოტათი გონს რომ მოეგო, ვიქტორმა წამოიწყო:

„შენა ხიძია უოლტერმა დიდი ზინი მოგვაცანა“, - თქვა მან, - „ჩვენს საყვარელ იტალიას მოგვწყვიტა, სადაც ხანდობებს დიდ პატივს სცემდნენ, და უცხო ქვეყანაში ჩამოგვიყვანა, სადაც ისიც კი არ ვიცით, ვინ გავპარცვოთ ან გამოსასყიდი რამდენი მოვითხოვოთ“.

„ეგრეა!“ - თქვა მსუქანმა კაცმა და სიმწრით ვახე ხელი შემოირტყა.

„იტალიაში კი ისეთი პარგი რეპუტაციით ვსარგებლობდით!“ - სინაწულით დააბათა ხანი.

„შეიძლება ძია უოლტერს თქვენი გამოსწორება უნდოდეს“, - აზრი გამოთქვა მართამ.

„აწუ, ჩიკაგოში ხანდობები სულ არ არიან?“ - იპითხა ვიქტორმა.

„აქ“, - მიუგო მოგონამ და ახლა თვითონ გაწითლდა, - „მათ ხანდობებს არ ვეძახით“.

„ახა, თავი როგორ ვირჩინოთ?“ - იპითხა ხანი სასოწარკვეთით.

„დიდ ამერიკულ ქალაქში უამრავი რამის გაკეთება შეიძლება“, - უბასუხა ხანგვამ, - „მათრამი იურიისტია“ (ხანდობებს გააქრინალათ), „დედაჩემის ხიძაშვილი კი უოლიციის ინსპექტორია“.

„ააა“, - თქვა ვიქტორმა, - „ეგ პარგი სამსახური. უოლიციას ნამდვილად სჭირდება ინსპექტორება, განსაკუთრებით იტალიაში“.

„ყველგან სჭირდება“, - დააბათა ხანი.

„სხვა საქმის გაკეთებაც შეგიძლიათ“, - განაგრძო მართამ გაამხნევებელი ტონით, - „მაგალითად, შეგიძლიათ ტრავმის ამოღება ან მაღაზიის გააყიდვება იმუშაოთ“.

ზომი თავის სარჩენად ოლღარენიც კი ხდება“.

ხანდობა თავენი სეფდინად გაქნის.

„ასეთ საშუაოზე ჩვენ არ გამოვდგებით“, - თქვა ვიქტორმა, - ჩვენი ხელობა ძარცვაა“.

მართა დაუძრდა.

„გაზის საბანდოში სამსახურის შოვნა საკმაოდ ძნელია“, - თქვა მან, - „მაგრამ იქნებ ბოლიტიკოსობა გაცადოთ“.

„არა!“ - უცხად დაიყვირა ალფონსო ბენი, - „საკუთარ მოლოდინს არ ვუღალავებთ.

აქამდეც ხანდობები ვიყავით და აწივ ხანდობად დავრჩებით!“

„ეგრეა“, - დაეთანხმა მსუქანი.

„ჩიკაგოშიც მოიძებნება გასასარგებო ხალხი“, - შენიშნა გამოცოცხლებულმა ვიქტორმა.

მართას გულზე შეამოყარა.

„ამონი, ყველა, ვინც ასეთი იყო, უკვე გაქარცვია“, - შეეწინააღმდეგა იგი ხანდობას.

„მაშინ მძარცველებს გავძარცვავთ, რადგან სხვებზე მიტი ნიჭი და გამოცდილება გვაქვს“, - განაცხადა ბენი.

„ო, დავართო, დავართო!“ - ამოიოხრა გოგონამ, - „ნება, რატომ გამოგზავნათ ძინა შოლტარმა ამ სკივრით?“

ხანდობები დაინებრესდნენ.

„ეგ ჩვენც გვინდა ვიცოდეთ“, - გამოცოცხლდა ვიქტორი.

„მაგრამ ამას ვერასდროს ვერავინ გაიგებს, რადგან ძინა შოლტარი აზრიკაში სპილოებზე დადირთხისას დაიპარება“, - განაგრძო ხაგვამა დამატარებელი ტონით.

„მაშინ ხელს უნდა შევავლოთ და როგორც მოვასწავლებთ, ისე ვიქტორმა“, - თქვა ვიქტორმა,

- „სანამ საყვარელი პროფესიის ერთგულები დავრჩებით, საარცხვირო არაფერი გვაქნება“.

„ეგრეა“, - შესძახა მსუქანმა.

„ძაბო, ახლავე დავიწყეთ! მოდი, ის სხელი გავტრდეთ, რომალებიც ახლა ვართ“.

„ძალიან კარგი!“ - დაიყვირეს დანარჩენებმა და ფეხზე წამოხდნენ.

ბენი ხაგვამს მიუბრუნდა და დაეშტა:

„აქ დარჩი!“ - უბრძანა გოგონას, - „არ გაიძრა, თორემ ერთი ნახიტი და შენი სისხლი შენსვე პირობა იქნება!“ შამდამ უფრო ალერსიანად დაუბაძა: „შე გეშინია, ყველა ხანდობი ასე ელაპარაკება თავის მძვინვარებს. გატარა ლადის კი, არავითარ შემთხვევაში არ ვაწყენებთ“.

„რე თქვა უნდა, არა“, - თქვა ვიქტორმა.

მსუქანმა გაცვა ქამრიდან დიდი დანა ამოაძრო და საკუთარი თავის გარშემო მიიქნა-მოიქნა.

„სისხლი!“ - ღრიალებდა გააფთრებული.

„სხანდები!“ - საზარელი ხმით აყვირდა ბენიც.

„მტრები უნდა დავახელოთ!“ - ჩინისინა ვიქტორმა.

შამდამ საშინაო დანიხარენ, რომ ლამის შუაგამოიკაცნენ და ბისტოლთმომარჯვებულები, კხილებში ლაპლაპა დანებგაჩრდილები კიბაზე ჩუბად ჩაიხარენ, შიშისაგან აკანკალებული მართა კი, რომელიც შიშისგან დავიკრებასაც ვერ ხედავდა, მართო დატოვან.

გოგონამ არ იცოდა, რამდენ ხანს იყო სხვაში მართო, მაგრამ, ბოლოს და ბოლოს, ხანდობის კატიხებრი ნახიჯების ხმა გაიგონა და დანიხა, რომ კიბაზე ერთმანეთის მიყოლებით ამოდიოდნენ.

ნაპარცვით დატვირთულები დახრუნდნენ. ლუჩი ცდილობდა მართას დედის საუბათესო სადამოს კახების გორაზე შემოედებული ტყვიანი ფეხელი არ გადმოგარდნოდა, შამდამ ვიქტორი ამოდიოდა სამშენისხით ხელში, რომელთა შორის თითხრის შენაღლი და დანადგამი საათიც იყო. ბენის ბიხლია, სერვანტიდან აღებული სუფრის ვერცხლულის ნაკრები, სპილენძის ჩაიდანი და მათას ხევის ქუჩი მოჭმოდან.

„რე სინარულია“, - წარმოთქვა ვიქტორმა და ნაღვლი ძირს დადო, - „ძარცვას რომ კიდევ ვეძიროთ!“

„ნამდვილი ექსტაზია!“ - თქვა ბენი, მაგრამ ფეხის თითზე ჩაიდანი დაეცა და აშინდა

ტკივილისგან ცვაკვას მოჰყვამ, თან იტალიურად უცნურ სიტყვებს ხუტხუტებდა.

„დიდი სიმდიდრე ვიშოვებ“, – განაგრძო ვიქტორმა, რომელსაც ტკივილი ღვეჯილი ეჭირა, სანამ ლუიჯი ნივთების გროვას საკუთარ ნაძარცვს უმატებდა; „თან ამდენი რაღა ერთი სახლიდან მოვიზარებთ! ეს ამერიკა მდიდარი ქვეყანა ჩანს“.

მან ღვეჯელს ხანჭლით ერთი ნაჭერი ჩამოაჭრა და დანარჩენი მგობრებს მიუწოდდა. ამის შიშამ, სამივენი იატაკზე დასხდნენ და ღვეჯელს შეაქცნენ, მართა კი დალონებულნი უყურებდა.

„გამოქვაბული უნდა მოგვანოთ, რომ ნადავლი სანიმადოდ შევიანოთ“, – განაცხადა ხენი, – „საიდუმლო გამოქვაბულს ხომ ვერ მიგვასწავლი?“ – ჰკითხა მან მართას.

„გამოწეხის გამოქვაბული ვიცი“, – უპასუხა გოგონამ, – „მაგრამ ის კენტშია. იქამდე რომ მივწოდოთ, ანაბნობი დიდხანს მოგიწევთ მგზავრობა“.

ხანდობი დაფიქრდნენ, თან ღვეჯელს უხომოდ დაჭაბდნენ, მაგრამ უცხად ელაქტრო ზარის ხმაზე დაფრთხნენ, რომელიც შორეულ სხვეშიც კი აგაჟიოდ ისმოდა.

„ეს რა არის?“ – ხრინწიანი ხმით იკითხა ვიქტორმა. ძარცველები ფეხზე წამოხდნენ და ხანჭლები მოიპარკვეს.

მართამ უანარასთან მიიჩინა და დაინახა, რომ მხოლოდ ფოსტალიონი იყო, რომელმაც ყუთში წერილი ჩააგდო და წავიდა, მაგრამ ამ შემთხვევაზე გოგონას კარგი აზრი მიუწოდა იმის შესახებ, თუ როგორ მოეშორებინა თვიდან ახეზარი ხანდობი. მოკლედ, მართამ თითების მტკრება დაიწყო, თითქოს ძალიან ნერვიულობსო, და წამოიძახა:

„ბოლიციანა!“

ძარცველებმა ერთმანეთს გადახედეს. ეტყობოდათ, რომ გვარინად იყვნენ დაფრთხილები. აცანცანებულმა ლუიჯიმ იკითხა:

„ბავრნი არიან?“

„ას ოცი!“ – წამოიძახა მართამ მას შიშამ, რაც ბოლიციანები ვითრა დაითვალა.

„დავიღუპათ და ეგ არის!“ – განაცხადა ხენი, – „ამდენს გაუგებებდე და ცოცხალი გადარჩე, შეშალებული“.

„შინარაღებულნი არიან?“ – იკითხა ვიქტორმა, რომელიც ისე კანკალებდა, თითქოს სცივასო.

„კი, არიან“, – თქვა გოგონამ, – „თუშეხიც აქვთ, ხელებიც, პისტოლეტებიც, ნაჭახებიც და... და...“

„და რა?“ – მოუთმენლად იკითხა ლუიჯიმ.

„და ზარბაზნებიც!“

„სამივე ბოროტმოქმადს გმინვა აღმოხდა, ხენი კი ყრუდ ჩაილაპარაკა:

„იმადი მაქვს, სწრაფად დაგვხოცავენ და წამებას არ დაგვიწყებენ. ვიღაცამ მითხრა, ეს ამერიკელები მოხატული ინდოელები არიანო, სისხლისმსალი და საშინელი ხალხიანო“.

„ეგრე“, – დაეთანხმა აკანკალებული მსუქანი.

უცხად მართამ უანარას მოსცილდა და მათ მიუხრუნდა.

„თქვენ ხომ ჩემი მგობრები ხართ?“ – ჰკითხა ხანდობს.

„ერთგული მგობრები!“ – მიუგო ვიქტორმა.

„შენზე ვგიჟდებით!“ – წამოიძახა ხენი.

„შენი გულითვის სიკვდილსაც არ შევუშინებთ!“ – დაუმატა ლუიჯიმ, რომელიც ფიქრობდა, მანაც სიკვდილი მიუშარებო.

„ამინე გიშველით“, – უთხრა მათ გოგონამ.

„კი მაგრამ, როგორ?“ – იკითხა სამივემ ერთხმად.

„ისევ სკივრში დახრუნდით“, – მიუგო მართამ, – „თავს დავახურებ და ვეღარ გიშოვინა“.

ხანდობამ ოთახს თვალი მოაგვლეს, გაოცება და ყოყმანი ეტყობოდათ მაგრამ გოგონამ დაუწყვირა:

„უნდა იქპართო! ალა ექ მოვლენ თქვენს დასაჭრად“.

ამის შიშამ, ლუიჯი სკივრში ჩახტა და მის ძირზე გაწვა. მას ხენი მიჰყვამ, რომელიც სკივრის

შპანს მხარეს მოთავსდა. ვიქტორიც ამაღლა შეშურთდა მიგობრებს, მხოლოდ წამით შეჰყოვნდა, რომ გომონსთვის ხელზე თავაზიანად ეკოცნა.

შედეგ მართამ სპივრთან მიიჩინა და სანუშრავს დააწვა, მაგრამ სპივრი არ იკებებოდა.

„უნდა შევიწროვდეთ“, – თქვა მან.

ლუიჯი ამოიკვნესა.

„რაც შემიძლია, ვცდილობ, მის“, – უთხრა ვიქტორმა, რომელიც ყველაზე ზამთრით იყო, – „მაგრამ ადრე მშვენივრად ვებოდით, ახლა კი სპივრი თითქოს დაგაბრუნდა“.

„ეგრე“, – მოისმა მსუქანი გაცის დახმული ხმა სპივრის ძირიდან.

„მე ვიცო, რადაც დანიჭირა ადგილი“, – თქვა ხენი.

„რა?“ – ჰკითხა ვიქტორმა ინებრესით.

„ღვივალმა“, – უპასუხა ხენი.

„ეგრე“, – მოისმა სუსტი ხმა სპივრის ძირიდან.

მართა კი სპივრზე ჩამოჯდა და მთელი სიმაძიებით დააწვა მის სანუშრავს. მის განახარად, საკბი ჩაჭდა, გომონს მყისვე ჩამოხდა, მთელი ძალა მოიკრიბა და განსაღვი გადართილა.

ეს ამახვი გვასწავლის, რომ რაც ჩვენ არ გვინება, იმ საქმეში არ უნდა ჩავერიოთ. აი, მართას რომ ძინ უოლტერის იღუბალეხით მო

ცული სპივრი არ განესნა, აღარ მოუწვდა მთელი იმ ნაბარცვის ქვედა სართულზე ჩაბანა, ბანდობება რომ სხვეში აზიდეს.

ამბავი ბლიქსი ბიბიარისა და ოქროსვარი ირმის ტყავის ვინჩერის¹ ჯადოსნური ძალისა

ბლიქსი ბიბიარი ხაფხუფიდან სულ იღბალს ეძებდა. თუ სადღა ცხენის ნაღს იზოვიდა, შინ მიიბრუნდა, ზონარს შეახამდა და თავის ოთახში, კედელზე ჩამოკიდებდა. ამგვარს თითხსოვრიდანაც უჭურებდა, აკლავდას ქვეშიდანაც და მარჯვენა მხარს ზამოქანაც, მაგრამ არავითარ შეამთხვევაში არცხენა მხარს ზამოქანა. ყურადღებით ისინდა და იმასსოვრებდა, რასაც ვირჯაუზუნა ამბობდნენ, კარკოდ, დანახა თუ არა საკუთარი ჩრდილი ვირჯაუზუნა, როდესაც, 2 თებერვალს, სოროდან გამოქვრა².

თუ ხახვი დანაიგარებოდა, იცოდა, რომ ამორა დღეს ვერცხლის კოვსს იზოვიდა. თუ თევზახს ნახავდა სიგარში, ამორა დღეს უცხო კაცს შეხვდებოდა, რომელიც სახელით მიმართავდა. ამოკლად, სულ იღბლის ძიებაში იყო.

ამინ, როდესაც მის ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი რამ მოხდა, ბლიქსი უკვე თქმსამბისს განსდამთ და ნამდვილი ქალიშვილი ეთქმოდ, გრძელი კახები ეცვა, კოჭახამდა. ერთხელაც, იგი ფოსტაში მიდიოდა იმის შესამოწმებლად, მიიღო თუ არა წერილი თავისი საუბეთესო მამობრისგან, რომელსაც უბიარ კარტოვილის ყვავილის სურვილები ერქვა და ამორა ახლო მამობრისა და მუდმივი კომპანეონის, რეჟილი ჰიბისგან.

რეჟილი ჰიბის ხელოვა ამაღლ შენობაზე, დროებითი ტარებზე და საკვამლე მიღებზე ცოცხა იყო, გათქმული ამოცავი განსდამთ. ბლიქსი ბიბიარს ჰიბი იბიბოა მოსწოდდა, რომ ცოცხა ეხერხებოდა, მაგრამ უფრო მთად მინც იმის გამო, რომ კარგად უსტვენდა.

როცა ბლიქსი ჰიბს სთხოვდა, მოწყენილი ვარ და სავდა სტვენით გაიშვანებო, ჰიბი, ბუნებრივი, სტვენს მოჰყვებოდა და იქამდე უსტვენდა, სანამ ბლიქსის სავდა ბუნებრივად არ გაიშვანებოდა.

ჰოდა, ფოსტაში რომ მიდიოდა, ბლიქსი გზად ოქროსვარი ირმის ხაფხვის ვინჩერი იზოვა, რომელიც ბროტუარზე ეგდო. როგორ აღმოჩნდა ეს ნივთი იმ ადგილას, ბლიქსი არ იცოდა და არც არავინ უთხრა. „ეს ჩემი იღბალია“, – ჩაილაპარაკა თავისთვის და ძირიდან სწრაზად აიღო.

ბლიქსი ნავოვნი ნივთი შინ წაიღო, პატარა ქაფკვა ჩამოკიდა და ყალზე გაიკათა.

ამ არ იცოდა და არც არავინ უთხრა, რომ ოქროსვარი ირმის ხაფხვის ვინჩერი ჩვეულებრივი ვინჩერისგან განსხვავდება, რადგან მას „ჯადოსნური ძალა“ აქვს. და როცა რიბა ნივთი შენე ამგიურად გამოქმედებას, წინ ვარაუდით აღუდგები.

ამრიგად, ბლიქსი ბიბიარს ყალზე პატარა ქაფკვა ჩამოკიდებულ ოქროსვარი ირმის ხაფხვის ვინჩერი ეკათა და არც იცოდა, რომ მას ჯადოსნური ძალა ჰქონდა და ეს ძალა მასგა მუდმივად მოქმედებდა.

„პირველივე შეამხედრი კაცი, რომლის გვარშიც ასო X („ქს“) ურავია, თავდაპირველად შეგიყვარდება“, – უთხრა ოქროსვარი ირმის ხაფხვის ვინჩერში უჩემრად ჩაბუდებულმა ჯადოსნურმა ძალამ გომონას.

სწორად ამის გამო იყო, რომ ფოსტიდან გამოსული ბლიქსი ბიბიარი უკან შებრუნდა და სარკალიდან მომხირალ ფოსტის თანამგრომელს ჩაეკითხა, ნამდვილად დარწმუნებულნი ხართ, რომ ჩემს სახელზე წერილები არ არისო. ფოსტის თანამგრომელს სილას ხაქსი ერქვა და ის და ბლიქსი ბიბიარი ექვნი კვირა დადიოდნენ ერთად ცეკვებზე, თივის ურით სასანიროდ, ბიბინკებზე და ხმაურინდ წვეულებებზე.

---

1. ეს ზღაპარი პარლ სენდერის ზღაპრების კრებულიდანაა, რომელსაც ROOTABAGA STORIES ეწოდება (RUTABAGA „თაღამარას“ ნიშნავს, ანუ „თაღამარას ზღაპრები“). აღნიშნული ზღაპრებისათვის, რომელთაც ამერიკელი პოეტი და ფოლკლორისტი უხარლოდ გასართობად თხზავდა (თავის საა ქალიშვილის უძვენიდა) და არა დინამიკური მიხედვით, დამახასიათებელი კომპოზი, გამომგონილი სახელები, იშვითი და გამორეხები. „WHINCHER“ არის გამომგონილი, არარსებული სახელი, რომელიც, სავარაუდოდ, შდარდოვის გამო გამოყენებული. ქართულ თარგმანში გთავაზობთ ამ სიტყვის ტრანსლიტერაციას.

2. ვირჯაუნს დღე ჩრდილოამერიკული ტრადიციისა, რომელიც 9-16 საუკუნეში დაიწყო და შეერთებულ შტატებსა და კანადაში დღემდე ატოვლარებულია. ყოველი წლის 2 თებერვალს, როდესაც ვირჯაუნს სოროდან გამოქვრება, თუ თავისი ჩრდილი დანახა (მხინი ამინდია), უკან სოროში შებრუნდება, რაც იმის მომსახურებელია, რომ ზამთარი კიდეც ექვნი კვირას ხასტანს; თუ ვირჯაუნს თავისი ჩრდილი ვარ დანახა, ის იგი, ადრე გაჯაუნსდება. შესწავლის შედეგად აღმოჩენილი არ არის არავითარი პავიტი ვირჯაუნს ქმედებასა და გაჯაუნსის მოსვლის დროს შორის.

მთელი ამ ხნის განმავლობაში ოქროსფერი ირმის ბუნების ვინჯარის ჯადო მოქმედებდა. ვინჯარი გომონს ყალზე ეკეთა და მუდმივად მისი გავლენის ქვეშ იმყოფებოდა. „ამის შიშად ისეთ პაცს შეხვდები, რომლის გვარშიც ორი X იქნება, ალბათ არსებობს შენადაც და თავდავიწყებით შეიყვარება“, – უპირებდა გომონს.

ბლინძის სკოლის დირექტორი გაიცნო, რომლის სხეული და გვარიც ურცხველად აქსენებდასი განსაზღვრულ. ბლინძის თვალები მორცხვად დახარა და ის პაცს გაუღიმა. ისიც ეპისი კვირა დადიოდა ბლინძის ბიბლიოთეკაში, დადიოდა ცეკვებზე, თივის ურმით სასაინოლო, პიკნიკებზე და ხაზურთან წვეულებებზე.

„აგა პაცთან რატომ დადიხარ? – ეკითხებოდნენ ნათესავები.

„მას ჯადოსნური ძალა აქვს“, – პასუხობდა ბლინძის, – „რა ვქნა, ამ ძალას წინ ვერ აღვუდგები“.

„ერთი ტარში მიტრია დადი აქვს“, აგასთან როგორ დადიხარ?“ – ეკითხებოდნენ ისიც.

„ჯადოსნური ძალა აქვს“, – აგასდა პასუხობდა ბლინძის.

მთელი ამ ხნის განმავლობაში ოქროსფერი ირმის ბუნების ვინჯარის ჯადო მოქმედებდა. ვინჯარი გომონს ყალზე ეკეთა და, ამიტომაც, მისი გავლენის ქვეშ იმყოფებოდა. ვინჯარი ახლა ასე ახმოვდა: „თუ ისეთ პაცს შეხვდა, რომლის გვარშიც სამი X იქნება, თავდავიწყებით შეიყვარდება“.

ჰოდა, ერთ საღამოს, სოფლის ცენტრში გაართულ კონცერტზე ქალიშვილმა ჯიბეში იქსპლანდირის გაიცნო. ცხადია, ბლინძის ვერც ახლა აღუდგა წინ ბადისწორას: თვალები

მორცხვად დახარა და იმ პაცსაც გაუღიმა. ამის შამდებ, ექვსი კვირა დადიოდნენ ცეკვებზე, თივის ურმით სასაირნოდ, პიკნიკებზე და ხმაურინან წვეულებებზე.

„მაგ პაცთან რატომ დადიხარ? ცარიელა სუპის მჭამელი მუსიკოსია“³, – ეუხნებოდნენ ნეთესავები ბლიქსის, ის კი პასუხობდა: „სულ ჯადოსნური ძალის ხრალია, რა ვქნა, წინ ვერ აღვუდგები“.

ერთხელაც, როდესაც წვიმის წყლის ავზზე გადაყუდებული ბლიქსი უსამედო, თუ როგორ ექმს გამოსცემადა ავზის უცნაური, ხის კედლები, ყალზე პატარა ძეწვივით შეხებული ოქროსფერი ირმის ხეწვის ვინჩერი მოკვრა და წვიმის წყალში ჩაშვარდა.

„იღბალი დავაპარგა“ – თქვა ბლიქსიმ. ამის შამდებ შინ შეხრუნდა და ორ ადამიანს დაურება: ჯიმიზ სიქსიქსიქსის, იმის სათქამელად, რომ იმ საღამოს ვედარ შეხვდებოდა; და ცოცვის ოსტატ რწყილ ჯიმი.

„შამოიარა“, – სავდა შამომაწვა და გთხოვ, სტვენით გამიშანება“, – უთხრა ტელაფონით რწყილ ჯიმი.

ასე რომ, თუ სადღე შამთხვევით ოქროსფერი ირმის ხეწვის ვინჩერს გადააწყდებით, ფრთხილად იყავით. მას ჯადოსნური ძალა აქვს – თავდავიწყებით შეგაყვარებთ მამაკაცს, რომლის გვარშიც ასო X ურვია, ან სხვა უცნაურ რამეებს ჩაგადენებთ, რადგან სხვადასხვა ვინჩერებს სხვადასხვანაირი ჯადოსნური ძალა აქვთ.

3. SOUP EATER („სუპის მჭამელი“) ისეთი ღარიბი შენის წარმომადგენლებზე ითქმის, რომლებიც დღის განმავლობაში ყოველ ჯამაზე მხოლოდ სუპს სწარდებიან.

ამბავი რებს ჰაბაპაპისა, ორი ლურჯი ვირთხისა და ცირკის მსახიობისა, რომელმაც ნაღდით გადაინახა

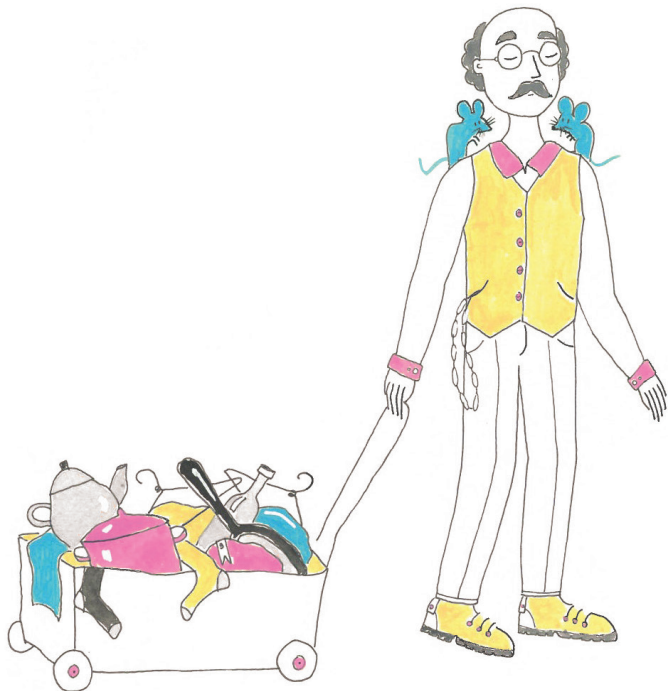
რებს ჰაბაპაპი შინ ბრუნდებოდა, რადგან მისი საშუალო დღე დასრულდა. მზა უკვე ჩავიდა და ლაპრონები ანეთო, დამით კი ქრდების მუშაობის დროა. ახა ასეთ დროს რომელი გატიოსანი მაქვალმანე აკაკუნებს კარებზე და კითხულობს: „ქველმანები ხომ არ გაქვთ?“ ან „ქველმანები, ცარიელი ბოთლები ან გამოხრული ძვლები ხომ არ გაქვთ?“ ან „ქველმანები, ბოთლები, ძვლები ან ძველი რკინის ნივთები ხომ არ გაქვთ? იქნებ სპილენძის და თითბრის ნივთები გქონდეთ, ან თუნდაც მთლად გაცვითილი ფანჯარები, არავის რომ აღარ სჭირდება, ისეთი. ნებისმიერი ძველი ტანსაცვალი გამოდგება: პალტოები, შარვლები, შილაები. ნებისმიერ რემს გამოგართმავთ“.

მოკლად, რებს ჰაბაპაპი შინ ბრუნდებოდა, ზურგზე უხეში ჰვალოს ტომარა ეკიდა, რომელიც ძველმანებით გაუბნა, ყველაზე ზემოთ კი ძველი შილაები ედო. ეს სწორედ ის ძველი შილაები განსდებოდა, რომელიც ჯანსოვ სქუიშვა რებს ჰაბაპაპს გამოდებული კარიდან გადაუგდო და რომლის ჰიხეშიც ოქროსფერი ირმის ხევის ჯადოსნური ვინჩერი იდო.

რებს ჰაბაპაპი შინ მივიდა და, როგორც ყოველთვის, სავსემოდ დაჭდა, შამდებ პირი გააწვლაუნა და, როგორც ყოველთვის, თევზის დიდი ულუშა მიირთვა. მახუბამ რომ მორჩა, უკან ეფოში მდგარ ქოხში შვიდა და ჰვალოს ტომარას პირი მოხსნა, იქიდან ძველმანები ამოაღა და გადაარჩია, ზუსტად ისა, როგორც ყოველ დღე არჩევდა.

სულ ბოლოს ის შილაები აიღო, რომლის ჰიხეშიც ოქროსფერი ირმის ხევის ვინჩერი იდო. „მოდო, მოვისინჯავ, ეს ხომ გამოსასვლელი შილაებია“, – თქვა მან, – „თანაც იღვლიანი“, – დაუმატა და მარჯვენა მკლავი მარჯვენა სახელოში გაუყარა, მარცხენა მკლავი კი – მარცხენა სახელოში. ასე გამოეფყო რემსი ძველ შილაებში, რომელიც ძველმანებს შორის ახლად მოიჩვენა.

მორე დილით, რებს ჰაბაპაპი კოცნით დაეშვიდობა ჯერ ცოლს, შამდებ თავის თვრამატი წლის ქალიშვილს და ბოლოს თავის ცხრამატი წლის ქალიშვილს. ყველა ისა გადაპოცნა, როგორც ყოველთვის – ნაქარებად, და რომ გადაპოცნა, ასე უთხრა: „აააა მოვალ, თუ უფრო აააა არა და როცა მოვალ, აააა დააააააა“.

ასე გავიდა ქუჩაში რებს ჰაბაპაპი და როგორც კი სახლიდან გავიდა, რადაც მოხდა: დაინახა, რომ მარჯვენა მხარზე ლურჯი ვირთხა ედგა და ... მარცხენა მხარზეც ლურჯი ვირთხა ედგა; თვალთ რომ არ დაინახა, ვერც კი მიხვდებოდა, რომ იქ იყვნენ.

ვირთხები კი მხრებზე ედგნენ, ყურებთან ისა ახლოს, რომ ყურებზე მათი უღვაშების ცაცუნსაც გრძნობდა.

„ასეთი რამ არასდროს მომსვლია მთელი იმ ხნის მანძილზე, რაც ძველმანებს ვაგროვებ“, – ჩაილაპარაკა მან, – „მხრებზე, ყურებთან ორი ლურჯი ვირთხა მაღვას და არაფერს მუხნებინან, თუცა იციან, რომ ყურადღებით ვუსმენ“.

ასე გაიარა რებს ჰაბაპაპმა ორი კვარტალი, შამდებ სამი, ოთხი კვარტალი, თან მარჯვენა თვალს მარჯვენა მხარზე წამოსკუპული ლურჯი ვირთხისკანე აპარებდა, მარცხენა თვალს კი – მარცხენა მხარზე წამოსკუპული ლურჯი ვირთხისკანე.

თან ხუტბუტბად: „გი რომ ვინმეს მხარზე ვიდგე და ყურზე უღვაშებს ვუცაცუნებდა, აუცილებლად ვაბრუნებ იმდენ რამეს, რასაც იგი მოუხდებდა“.

რე თქვა უნდა, რაღას არ ეცდოდა, რომ ყველაზე უფრო ტაროსუარი ირმის ბუნვის ვინმეის და იმ ჯადოსნური ძალის ხრალი იყო, რომელიც განუწყვეტლივ მოქმედებდა. მისი მიღების ზიზიში ტაროსუარი ირმის ბუნვის ვინმეის ჯადო ასე აბრუნებდა: „რადგან შენ გმარში ორი K („პ“) ურავია, მხრებით ორი ლურჯი ვირთხა უნდა აბრუნო: ერთი ლურჯი ვირთხა – მარჯვენა ყურთან და მეორე ლურჯი ვირთხა – მარცხენა ყურთან“.

საქმი კი გარგად წაუვიდა რაღას ჰაბაბაბს, რადგან ამდენი ძველადანი არასოდეს მოუგროვებია.

„კიდევ მოდი შენ იღვლიან ლურჯ ვირთხებთან ერთად“, – უყვიროდა ხალხი. ყველაზე არს აქოთებდნენ: სარდავებთან და სხვებთან ბოთლებს, ძვლებს, სვილინებს და თითხრის ნვთებს, ძველ ფინსაცმელს და ტანსაცმელს, პალტოებს, შარვლებს, მიღებებს ეზიდებოდნენ.

დიღობით, რაღას ჰაბაბაბი მხრებზე აცოცებული ორი ლურჯი ვირთხით ჰრეში რომ გამოვიდოდა, რომლებიც თვალებს ახამხამებდნენ და უღვაშებს ისე ძლიერად აცაცუნებდნენ, რომ ბებარ რაღას ყურებში უღუბნებდნენ, ქალები ზოგჯერ პარმალზე გამორბოდნენ მის სანახავად. თან გიქახოდნენ: „აინც რე უცნაური ბებარი მიძველანება და რე უცნაური ბებარი ლურჯი ვირთხები ჰყავს!“

ამ დროს კი ტაროსუარი ირმის ბუნვის ვინმეის ჯადოსნური ძალა გამუდმებით მოქმედებდა. იგი აბრუნებდა: „სანამ ბებარ რაღას ჰაბაბაბს ორი ლურჯი ვირთხა აყოლებს, იღვლიანი გუდას გაუღვივებს, მაგრამ თუ ორი ლურჯი ვირთხიდან ერთ-ერთს გაყიდის, მაშინ მისი ერთი ქალიშვილი ტაქსის მძღოლს გაჰყვება ცოლად, ხოლო თუ მეორე ვირთხასაც გაყიდის, მისი მეორე ქალიშვილი კინომსახიობზე გათხოვდება.“

შემდეგ საშინელი რამ მოხდა. რაღასთან ცირკის მსახიობი მივიდა და უთხრა: „თუ ამ ლურჯი ვირთხებიდან ერთ-ერთს მოყიდი, ახლავე ნაღდით გადაგიხდი ათას დოლარს; ხოლო თუ მეორე ლურჯ ვირთხასაც მოყიდი, ორივეში ერთად ახლავე ნაღდით გადაგიხდი ორი ათას დოლარს“.

„მარჯვენა, რადგან გამოვა ორი ათასი დოლარი ნაღდი უფრო ერთად დანახავებული, და რე ადგილს დიქარს ეს უფრო ძველანების ტომარაში“, – უპასუხა რაღას ჰაბაბაბამ.

ცირკის მსახიობი ბუნვი წავიდა და იქიდან ნაღდი უფლით – მწვანე დოლარინებით დაბრუნდა.

„ეს ნაღდი მწვანე დოლარები საუკეთესო ახრეშების ძმებთან არის დამზადებული, მათ ჩვენი მთავრობა ჩვენი ქვეყნისთვის ბეჭდავს, რომ ბიზნესის აყვავებას შეუწყოს ხელი“, – ასეთი შეგონება ამოუშვა პირიდან ცირკის მსახიობამ.

„სა-უ-კე-თე-სო ახ-რე-შე-მის ძველ-მა-ნე-ხის-გან“, – გიქამორა შეგონება და ორი თითი რაღას ჰაბაბაბს ცხვირთან მიუბნა.

„თანახმა ვარ“, – თქვა რაღას ჰაბაბაბამ, – „თანახმა ვარ. მთელი ძველანების ტომარა ნაღდი მწვანე დოლარინებით გამოდის. ჩამს ცოლს ავუხსნი, რომ ამ დოლარებს ჩვენი მთავრობა ჩვენი ქვეყნისთვის ბეჭდავს, რომ ბიზნესის აყვავებას შეუწყოს ხელი“.

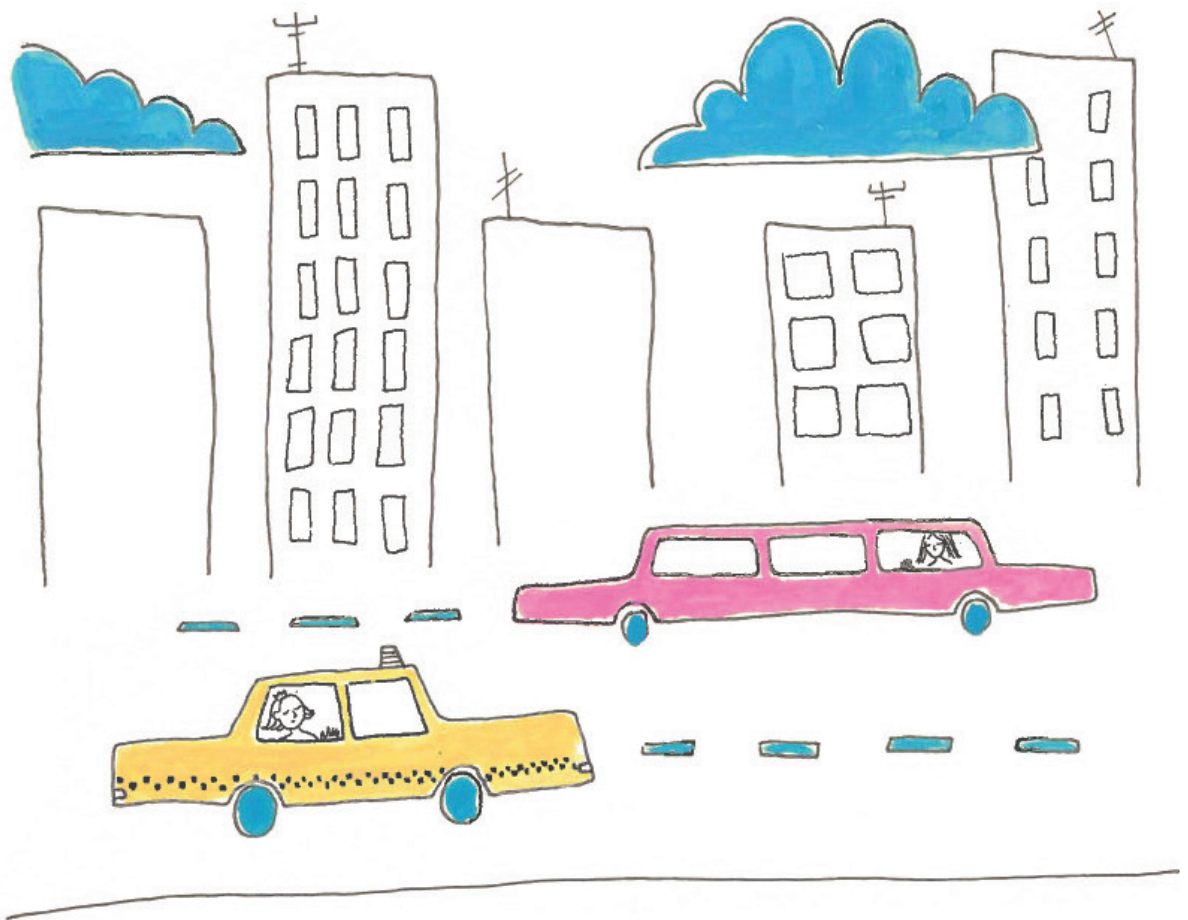

ამის უმადებ მან ლურჯ ვირთხებს აკოცა, ერთს მარჯვენა ყურზე, მეორეს კი - მარცხენა ყურზე და ორივე ცირკის მსახიობს გადასცა.

სწორედ ამიტომ იყო, რომ ერთი თვის უმადებ მისი თვრამები წლის ქალიშვილი ტაქსის მძღოლს გაჰყვა ცოლად, რომელიც კლიენტებთან მუდამ ისეთი თავაზიანი იყო, რომ ცოლთან თავაზიანობისთვის დრო არ რჩებოდა.

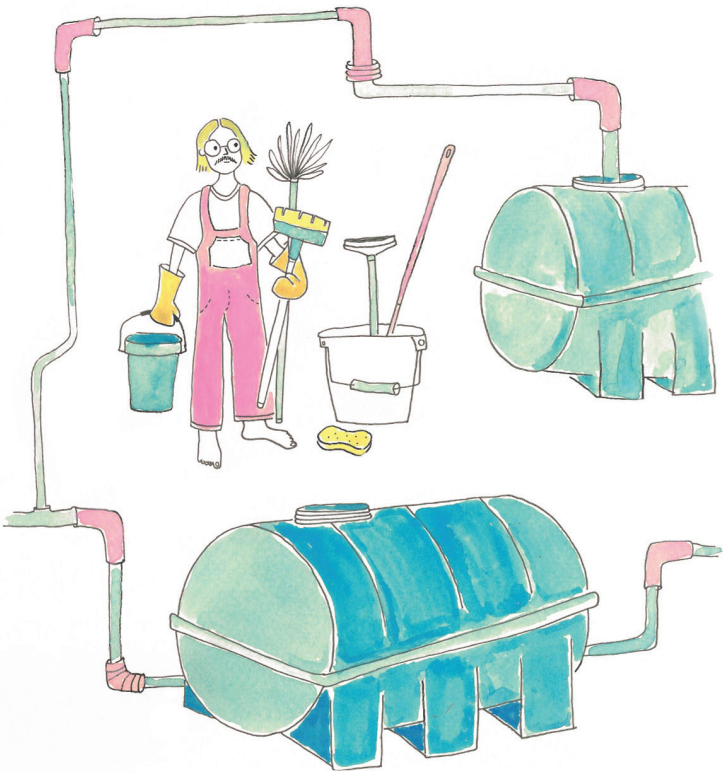
და მისი ცხრამები წლის ქალიშვილიც ამიტომ გათხოვდა პინომსახიობზე, რომელიც იმდენს მუშაობდა და ზილვაებში ისეთი პატიული და საყვარელი იყო, რომ შინ დაბრუნებულს ცოლთან ისევე მოქცევის თავი ალარ ჰქონდა.

რებს ჰახაპაპის ოპროსუარი ირმის ხეფის ვინფერიანი იღბლიანი შილები კი ტაქსის მძღოლმა მოიპარა.

ამბავი ჯანსოფ სქუიფისა და იმის შესახებ, თუ რატომ ჰქონდა მას ბატიხუტის ქუდი, ბატიხუტის ხელთათმანები და ბატიხუტის ფხვნილი

ჯანსოფ სქუიფარი ავგობის მწამელავი იყო. მას მომწვანო-მოყვითალო თაჰქონდა. თუ ავგოში ჩინებდავდით, სანიდანც ჯანსოფს ლაჰითა და ტალახით სავსე სათლახი ამოჰქონდა, აუცილებლად მიხვდებოდით სად იყო, რადგან ავგოს შიგნით, სიხნელაში, ადვილად დაინახავდით მისი ღია ფარის თმას, მომწვანო-მოყვითალოდ რომ ანათებდა.

ზოგჯერ ლაჰითა და ტალახით სავსე სათლი თაჰვა ჩამოეახოტოდა და რაც შიგნით ესხა, მომწვანო-მოყვითალო თმაჰე ჩამოსდითოდა ხოლჰა. აი, მაჰინე კი ჰირდა იმის გარჩავა, თუ სად იყო ჯანსი და ავგოს შიგნით, სიხნელაში ისე ადვილად ვეღარ დაინახავდით.

ერთ მშვენიერ დღეს, ჯანსოფ სქუიფი ბიმბარების სახლს მიაღგა და გარჰე დაჰკავჰენა.

„თუ სწორად გავიგე“, - უთხრა მან ხლიქსი ბიმბარის დედას, მისის ბიმბარს, - „თუ სწორად გავიგე, თქვენ იმ ავგოს გასაწმენდად დამიხარეთ, უკანე ავგოში რომ გიდგათ“.

„ნამდვილად სწორად გავიგეთ“,

- მიუგო მისის ხლინებარა, - და ისეთივე სასურველი სტუჰარი ხარტ ჩვენთვის, რომორც გაზაფხულის ყვავილები, ტრა-ლა-ლა!“

„მაჰინე წავალ და ავგოს გაწმენდას შეგუდგები, ტრა-ლა-ლა“, - უკანსხა ჯანსოფმა მისის ბიმბარს. „აე ის გარ, ვინც თქვენ გჰირდახათ, ტრა-ლა-ლა“ - წაიღიღინა კიდევ და ლამახი თითები მომწვანო-მოყვითალოდ მხვინავ თმაში შეიციურა.

ამის შემდეგ ავგოს წმენდა დაიწყო. უკანე ავგოში ხლიქსი ბიმბარი გამოვიდა და ავგოში ჩინებდა. იმ ისე ხნელოდ, რომ არაჰარი ჩანდა, აგრაჰე თანდეთან რაღაც მომწვანო-მოყვითალო გაარჩია. ცოტა ხნის დაკვირვების შემდეგ კი მიხვდა, რომ ის „რაღაც“ ჯანსოფ სქუიფის თავი და თაჰ იყო, ეს კი იმას ნიშნავდა, რომ ავგოში იწმინდებოდა და აგას ჯანსოფ სქუიფი აკეთებდა. „ტრა-ლა-ლა“, - წაიღიღინა ხლიქსიმ, შინ შეხრწმენდა და დედას უთხრა, ჯანსოფ სქუიფი ჩვენთანე მუშაოხსო.

ხოლოს და ხოლოს, ჯანსოფ სქუიფა ავგოდან უკანესხნელი სათლი ლაჰი და ტალახი ამოხაგა და გაჰირვებით ავგოს ძირიც გაარჩია. იმ კი რაღაც ანათებდა. ჯანსოფმა თითები ლაჰსა და ტალახში ჩაყო და ის ნივთი ამოიღო.

ეს ოქროსვარი ირმის ხაწვის ვინჩარი განლდათ, რომელიც ერთი კვირის წინ ხლიქსი ბიმბარს ყველჰე შეხაჰული ოქროს ძაწვიდან ჩამოსძვრა, რომც ავგოში იყურებოდა. დინახ, ზუსტად ის ოქროსვარი ირმის ხაწვის ვინჩარი იყო; თან ისე ანათებდა და ციმციმებდა, რომ ნამდვილად ხადენიარებას მოესწავებდა.

„ჩამი იღბალია“, - ჩაიღაგარაგა ჯანსოფ სქუიფა და თითები მომწვანო-მოყვითალო თმაჰე შეიწმინდა. შემდეგ ოქროსვარი ირმის ხაწვის ვინჩარი შილატის ჰიხაში ჩაიღო და

კიდევ ერთხელ განიკითხო: „იღბალია“.

საღამოს შვიდი საათი რომ დანიშნო, ჯანსოფი ქვიშის საკუთარ ოჯახს დაუბრუნდა და ცოლსა და ქალიშვილებს მიიხილა, ამათ კი სიცილი დააყარა. გულიანად კისკისებდნენ.

„ეჭვობა, რაღაც სასაცილო ხდება“, – თქვა მან.

„შენ ხარ სასაცილო“ – შესცინა ცოლ-შვილმა და კვლავ გულიანად აკისკისდნენ.

შემდეგ აჩვენეს, რომ ქვიშის ბატიხუბის ეხურა, ხელთათმანებიც ბატიხუბისა იცვა და ფეხსაცმელიც ბატიხუბისა ჰქონდა. ჯანსოფი კი არ იცოდა, რომ ოქროსფერი ირმის ბაჭვის ვინჩერს ჯადოსნური ქაღალდები ჰქონდა, რომელიც მუდმივად მოქმედებდა. მან არ იცოდა, რომ მისი ქვიშის ბატიხუბი მოთავსებული ვინჩერი ასე ამბობდა: „შენს გვარში ასო Q („ქიშ“, SQUIFF – მთარგმნელის შენიშვნა) ურევია, ამიტომაც, რადგან იმის სიამოვნება და ხადენობა გაქვს, რომ გვარში ასო Q გარიოს, ბატიხუბის ქვიშის, ბატიხუბის ხელთათმანები და ბატიხუბის ფეხსაცმელი უნდა ატარო“.

მორე დილით ჯანსოფი ახალი ქვიშის დანიშნა, ახალი ხელთათმანები და ფეხსაცმელი ჩაიცვა, მაგრამ ყველაფერი წამში ბატიხუბად იქცა.

ყველა ქვიშის, ხელთათმანი და ფეხსაცმელი მოსიწება, რაც გააჩნდა, მაგრამ რასაც ჩაიცვამდა და დანიშნავდა, წამსვე ბატიხუბად იქცეოდა.

ამის შემდეგ, დახის ცენტრში მდებარე მაღაზიებს მიუახლოვდა: ახალი ქვიშის, ხელთათმანები და ფეხსაცმელი იყიდა, მაგრამ მოირგო თუ არა, ყველაფერი ბატიხუბისა გახდა.

1. CREAM PUFF ქართულად ნომცხარ „შუ“-ს ნიშნავს.

ბოლოს გადაწყვიტა საგზაოდად ხატიხუტის ქუჩით, ხატიხუტის ხელთათმანეხითა და ხატიხუტის ფენსაცვალით წასულიყო და ავჯიხი ასე გაიწვიინდა.

დახა „შუახის“ მცხოვრებლები ხალისით ადგენებდნენ თვალს ქუჩაში მიმავალ ჯინსოსს, რომელიც ავჯიხის გასაწვიინდად მიმავართებოდა. იგი ხუთი-ექვსი კვარტლის დაშორებითაც კი მოჩანდა თავისი ხატიხუტის ქუჩით, ხატიხუტის ხელთათმანეხითა და ხატიხუტის ფენსაცვალით.

ავჯიხი რომ ჩავიდოდა, ხავჯიხი მისი ცქერით ერთობდნენ. რომდნაც ქუდას და ხელთათმანეხა ლაჟი და ტალახი არ ესმებოდა, ადვილი საგზიწვილი იყო, რადგან ხატიხუტი თეთრად ელაგდა ავჯიხს შიგნით, სიხნელაში.

ზოგჯერ, თეთრი ხატიხუტი შავი ლაჟითა და ტალახით ივარებოდა და ავჯიხან ამოსული, შინ მიმავალი ჯინსოს სქივი არც ისეთი კარგი შესახადი გახლდათ.

ის ზამთარი ჯინსოს სქივივამ ნამდვილად მნიარულად გაატარა.

„ეს ხოა დანეშაულია, საჯიხდარი დანეშაული“, – ამბობდა თავისთვის, – „საკუთარ ვიქრებთან მართო ვეღარ დავრჩინებარ, ქუჩაში ვეღარ გამივლია, რომ ყველა მე არ მომჩინდეს“.

„დაპრქალვაჯიხი რომ მივდივარ, ჩემი ხატიხუტის ქუდის დანახვაჯიხი ჭირისუფლებსაც კი ეციწებთ. მიქრწილავს რომ გადავყრები, მთელ ხრინეს მე მყრინან, თითქოს ნეშაც მე ვიყო და პატარქალიც.“

„სადაც არ უნდა წავიდა, ცხენებს ჩემი ქუდის შიქამ უნდახათ. ამ ზამთარს უკვე სამი ქუდი შამიქამას.“

„შამთხვევით თუ ხელთათმანი დამივარდა, მაშინვე ქათამები შამიქამან“.

შამდაგ ჯინსოს სქივი შიცივალა. იგი ახლა თავისი სამოსით ამაყოხდა კიდეც.

„ყოველთვის ვოცნებობდი ამ თეთრი ხატიხუტის ქუდით ლააჯ თეთრ ქუდაჯ“, – იმართებდა თავისთვის, – „და ამ თეთრი ხატიხუტის ხელთათმანეხით და ფენსაცვალივით ლააჯ თეთრ ხელთათმანეს და ფენსაცვალჯიხი“.

როდნაც ხიქახი უყვიროდნენ, „თოვლის კაცო! ია-და-და! თოვლის კაცო!“ ჯინსოსი აკლავს ზემოთ ასწავდა და ხელს ისე დაუქვედა ხოლამ ნიშნად იმისა, რომ თავისი ჩაცმულობა ეამაყოხოდა.

„ყველა მე შამომცქარის“, – ჩილავარაკებდა ხოლამ თავისთვის, – „გამოჩინილი ადამიანი ვარ, ასე არ არის?“ – იმოწავდა საკუთარ თავს.

შამდაგ მარჯვენა ხელს მარცხენას ჩასქიდახდა და საკუთარ თავს ხელს ამ სიხვეებით ჩამოართმევდა: „კოხტად კი გამოწყობილხარ, ვერაუარს იხვი“.

ერთ მშვენიერ დღეს, ჯინსოსმა თავისი ქილბის გადაგდახა გადაწყვიტა. ქილბის ჯიხაში კი ოქროსვარი ირმის ხეწვის ვინჩარი ედო, რომლის ჯადოსნური ძალა მუდმივად მოქამდახდა და ასე ამბობდა: „შენს გვარში ასო Q ურავია, ამიბომაც, რადგან იმის სიამოვნება და ხედნიარება გაქვს, რომ გვარში ასო Q ვერიოს, ხატიხუტის ქუდი, ხატიხუტის ხელთათმანეხი და ხატიხუტის ფენსაცვალი უნდა ატარო“.

მოკლად, ქილბი გადააგდო. სულ აღარ ახსოვდა, რომ მის ჯიხაში ოქროსვარი ირმის ხეწვის ვინჩარი ედო.

ეს ასე მოხდა: ჯინსოსმა ქილბი მიქველმანეს მისცა, მან კი ოქროსვარი ირმის ხეწვის ვინჩარინანი ქილბი ზურგჯიხი მოკიდახულ ბომარაში ჩაუქახა და გჯი განებრქო.

ამის შამდაგ, ჯინსოს სქივი სხვებვით ჩვეულებრივი გახდა: მისი აღარც ქუდახი, აღარც ხელთათმანეხი და აღარც ფენსაცვალები ხატიხუტად აღარ გადაქვეულა.

და სადაც არ უნდა დანახათ ჯინსოსი, ავჯიხი გასარეცხად ჩასული თუ ქუჩაში მიმავალი, ყველა ცნობდა მოწვანო-მოყვითალო თმით, სულ რომ უხვიწავდა.

ამრიგად, თუ თქვენს გვარში Q ურავია, ოქროსვარი ირმის ხეწვის ვინჩარს უჭრთხილდით. გახსოვდეთ, რომ სხვადახსვა ვინჩარებს სხვადახსვანერი ჯადოსნური ძალა აქვთ.

სამი ბიჭი, რომელთაც თითო დოქი გადაგი და უარული გულისწადილი ჰქონდათ

სოფელში, რომელსაც სახელად „ღვიძლი ხახვით“ ჰქვია, თუ სახაყლოს ერთი ბიჭი მიაკითხავს ერთი დოქი გადაგისთვის, ეს ჩვეულებრივ ახად ითვლება. თუ ორი ბიჭი ერთად მოიხდომავს სახაყლოში თითო დოქი გადაგის ყიდვას, ესეც ჩვეულებრივი ახაპია, მაგრამ როცა სამი ბიჭი ერთად მიადგება სახაყლოს და თითოეული მათგანი თითო დოქ გადაგს ყიდულობს, ეს სრულიადაც აღარ არის ჩვეულებრივი ახაპი.

იბა ფიქვანი მთელი ხავერდით ნებრავი იყო და მისი სურვილები ბიჭვან შიგნიდან მოქმედებდა. რამდენ სურვილსაც გულში გაიკვლიდა, სახეზე იმდენი ჭორჭორი გამოვლიდა. ისე უარყოფდა ილიმდა, მისი დიდილი ლამის ყურბაბად აღწევდა, მაგრამ გზად სურვილების ჭორჭორები იკარგებოდა.

მინი მინი მთელი ხავერდით სულ აჭვებში იყო და ეს აჭვები მასზე შიგნიდან მოქმედებდა. ცოტა ხანში ზოგი აჭვი თვალზე და დაპიდა, ზოგი კი - პირზე. ჰოდა, მისი შამხადგარა ხალხი ახატებდა, მინი მინი ისეთი დაღვრავილია, ნებავ, რა ეშვებოდა.

მინი მო სულ სხვანაირი გახლდათ. არც მინი მინივით სვდნენ და აჭვანი იყო და არც იბა ფიქვანი უნდავით შიგნიდან სურვილებით და გარდაც ჭორჭორით სავსე. მას სურვილები და აჭვები ერთმანეთში ჰქონდა არეული, ამიტომაც სახეზე ორივე აჩნდა - ჭორჭორიც და აჭვიც, თვით ცოტ-ცოტა. მისი შამხადგარა ხალხი ახატებდა, არ ვიცით, ვიტიროთ თუ ვიცინოთ.

ამრიგად, სამი ბიჭიდან ერთი სულ ნებრავი იყო, მეორე - აჭვებში, მესამე კი - ნებრავსა და აჭვებში. სამივე სხვადასხვანაირად გამოიყურებოდა და თითოეულ მათგანს უარული გულისწადილი ჰქონდა. უფრო სწორად, სამივეს ერთი და იგივე გულისწადილი ჰქონდა.

გულისწადილი ისეთი რამაა, შამხადგარა იცის. დღე და ღამე გულში ნელ-ნელა გეზარება და თან გიძვარის: „წამო და მივოვო, წამო და მივოვო“.

ის უარული გულისწადილი კი, იბა ფიქვანის, ინი მინისა და მინი მოს რომ გულში შამხადგარა, მათარბლით მოგზაურობა იყო, დიანს, წლიდან წლამდე, დღე და ღამე მათარბლით სიარული. მათარბლის სტვენა და ხორბლების ხმაური ბიჭებს მუსიკანადაც კარგად უნდოდათ.

გულში რომ ეს უარული გულისწადილი შამხადგარადაც და სვდა შამხადგარადაც, თან ისეთი სვდა, რომ მისი თანა და მისით ცხოვრება ქველი იყო, ბიჭები ერთმანეთს მხარზე ხელს დაადებდნენ და ჰოვა სიძვარეს შამოიწყებდნენ. მისამდარი ასე ქვდნენ:

მასიკაში გამგზავრების დროს,
ფანის თითი მოსტენია ჰოს,
ხარხარა დაიშავა შინ,
ლიანდაგზე უშნოდ სრიალში.

ზაფხულის ერთ მშვენიერ დღეს, სამივე ბიჭის სამივე დედა შვილს დოქი მისცა და უთხრა: „სახაყლოში წადი და ამ დოქით გადაგი მოიტანე“. სახაყლოში სამივე ერთდროულად მივიდა. პარიდანაც ერთად გამოვიდნენ, თითოეულს ხელში გადაგით სავსე დოქი აჭირა, გულში კი გულისწადილი შამხადგარადაც, სამივეს ერთმანეთად.

ორი კვარტალი რომ გაიარეს, გლუვბანიან თელასთან შეჩერდნენ. იბა ფიქვანი ფანის წაიგრძელა, გლუვბანიან თელას ახად და თქვა, რომ მის ჭორჭორებს და სურვილებს ძალიან უნდებოდა გლუვბანიანი თელას ქვეშ დგომა და მაღლა ყურება.

სანამ მაღლა იყურებოდა, გადაგით სავსე დოქის ყურს მარცხენა ხელი შეუშვა. დოქამ ტრთუარის ქვის ვილებზე ტყაპანი გააღინა და ნამსვრავებად იქცა, გადაგი კი ტრთუარზე დაივკარა.

თუ მსგავსი რამ არასოდეს გინახავთ, გატყვი, რომ დამბრუნელი დოქიდან გლუვბანიანი თელის ქვეშ, ტრთუარზე დაღვრილი გადაგი უცნაურად და იღუპადაც გამოიყურება.

იბა ფიქვანი გადაგში შიშვალე ფანებით ჩადგა. „რა სასიამოვნოა“, - თქვა მან, - „ძალიან სასიამოვნოა“. ჰოდა, მინი მინი და მინი მომაც ფანშიშვალეები ჩადგნენ გადაგში.

შამხადგარა მოხდა ის, რაც მოხდა. ზარ ერთი დაგზარდა, მერე - მეორე, ბოლოს კი - სამივე.

„ჩემს თვალში პართოვილის სოჭოსხელები ჩანსართ“, - უთხრა იტა ფიქა ფაიხ მინი მაინის და მაინი მოს. „შენც მაგხელა ჩანსარ ჩვენს თვალში“, - უპასუხეს მინი მაინი და მაინი მომა იტა ფიქა ფაის.

შედეგ კი, რადგან თავიანთი ფარული გულისწადილი გაანსნდნათ და სვდა შემოაწვამ, ერთმანეთს გვერდში ამოუდგნენ, მხარზე ხელი დაადეს და ამაქიკაში წასულ ჯოჯა სიამდრა წამოიწყეს.

ტროტუარიდან გადავიდნენ და მოხიბინე მიწდორი გადაიარეს. გზად ობობების და ჭინჭვლებების სახელები ხვდებოდნათ. ერთი სახელის წინ მისის სპაიფარი დაინახეს, რომელიც გარცვლი მიწდარ სპაიფარის¹ ტანისამოსს რეცხავდა.

„თავზე ეს ტაფა რატომა გასურავს?“ - შეაკითხნენ ბიჭები ობობას.

„ამ ქვეყანაში ყველა ლედი ქუდად ტაფას იყენებს“.

მაგრამ ქუდი რომ მაშინ დაჭირდეს, როცა ტაფაში რაქმს წვავ?“ - ჰკითხა იტა ფიქა ფაიხ.

„რესპექტაბელურ ლედის ამგვარი რამ არასოდეს დაეპართება“, - მიუგო ობობა.

„ამ ახალი სტილის ქუდები არ შემოდის სოლმა?“ - ჰკითხა მინი მაინი.

„არა, მაგრამ ყოველ გავაფსულსა და შემოდგომავა ჩვენთან ახალი სტილის ტაფები შემოდის“.

ამასობაში ბიჭები გარდისვარ თეფში ჩაბალულ „დაგრანილცხვირინანი ობობების ქალაქს“ მიადგნენ. ცანტრულურ ქუჩაზე მდებარე მაღაზიის ვიწრონაში მგის გარდისვარი ქოლგები გამოეფინათ. მაგობრები მაღაზიაში შევიდნენ და გამაყიდველს უთხრეს, მგის ქოლგების ყიდვა გვინდა.

„ამ მგის ქოლგები არ იყიდება“, - უთხრა მათ გამაყიდველმა ობობამ.

„მაშინ თითო-თითო ქოლგა გვატხოვით“, - სთხოვეს ბიჭებმა.

„სიამოვნებით, დიდი სიამოვნებით“, - მიუგო გამაყიდველმა.

„ასე როგორ გეშაობთ?“ - იკითხა იტამ.

„გეშაობა არ მჭირდება“, - უპასუხა გამაყიდველმა.

1. SPIDER ქართულად „ობობა“ ნიშნავს.

„თავიდან როგორ იყო?“

„სულ ასე იყო“.

„არასდროს იღლებით?“

„თითოეული ქოლგა სიხარულის ამოძვანია“.

„როცა ქოლგები გაბითავდებამთ, რას იზამთ?“

„ისინი ყოველთვის ხრუნდებიან. ეს ცნობილი დაბრუნებულნი არიან ქოლგების, რომლებიც ცნობილი ვარდისფერი ხალხისგან არის დაბრუნებული. თქვენ მათ დაგარგავთ, სამივე. ამის შემდეგ კი სამივე ქოლგა ჩამოხრუნდება, აქ, ცენტრალური ქუჩის მაღაზიაში. ამიტომაც ვერ მოგვიღოთ ისეთ რამეს, რასაც, დარწმუნებული ვარ, რომ დაგარგავთ. უფლსაც ვერ გამოგართმავთ ისეთ რამეში, რაც როდისმე სადღე დაგარგებამთ, და როცა დაგარგებამთ, ის თვინის ვანით დახრუნდება ჩამოხრუნდება. აი, შეხედეთ!“

ამის თქმა იყო და პარი გაიღო, იქიდან ხუთი მგის ქოლგა ვალსის ცვაკით შემოწარწარდა და ვალსის ცვაკითვე ავიდა ვიხრინებდა.

„ყოველთვის ხრუნდებიან. ქოლგა ყველას სადღე რჩება. აიღეთ თქვენი ქოლგები და წადით, თქვენც სადღე დაგარგებამთ, ისინი კი ისევ ჩამოხრუნდება“.

ყველას სადღე რჩება ეს ქოლგები.

„ეს გააყიდვოლი ისე გამოიყურება, თითქმის გულში სურვილები აქვს“, - თქვა იტა ზაია.

„იგი ისე გამოიყურება, თითქმის გულში ეჭვები აქვს“, - თქვა აინი აინი.

„ისე გამოიყურება, თითქმის სურვილები და ეჭვები ერთმანეთში აქვს არაულო“, - თქვა აინი აინი.

და რადგან სამივე თავს მარტოდ გრძობდა, უარული მისწრაფებები კი ეპარებოდათ და შიგნიდან ღრღნიდა, ხალხი ერთმანეთს მხრებზე ჩამოადას და კიდევ ერთხელ იმღერას აქსიკაში წასული ჯოს სიამოვნა.

შემდეგ ხადენიარება ეწვიათ. ბიჭები კარტოვილის ხოჭოების ქვაყანაში მოხვდნენ და ხადვა მაშინვე გაუღიათ: ერთი საათის მისულები თუ იქნებოდნენ, როცა კარტოვილის ხოჭო მილიონერს შეხვდნენ.

„მილიონერი რანირად ხარ?“ - ჰკითხეს კარტოვილის ხოჭოს.

„მილიონი ვიშოვებ და ისა“, - უპასუხა მან.

„მილიონი რა?“

„მილიონი ფლიმი“.

„კი მაგრა, ფლიმები ვის სჭირდება?“

„თქვენ, თუ აქ ცხოვრებას აპირებთ“.

„რატომ?“

„მიბრუნე რომ, ფლიმები ჩვენებური უფლია. თუ კარტოვილის ხოჭოების ქვაყანაში ფლიმები არ გაქვს, ვერაუფრსაც ვერ იყიდ. მაგრა თუ მილიონი ფლიმი გაქვს, ეს იმას ნიშნავს, რომ კარტოვილის ხოჭო მილიონერი ხარ.“

შემდეგ მილიონერმა ბიჭებს სიუხრებრივი გაუკეთა.

„მე შენ მომწონხარ, რადგან სურვილები და ჭორფლები გაქვს“, - უთხრა მან იტა ზაიას და ზიხაბები ფლიმებით გაუვსო.

„შენც მომწონხარ, რადგან ეჭვები გაქვს და სვდნიანი ხარ“, - უთხრა აინი აინის და მასაც ზიხაბები ფლიმებით გაუვსო.

„და შენც მომწონხარ, რადგან სურვილებიც გაქვს, ეჭვებიც და სახეზე გაქვს, რომ შენში სურვილები და ეჭვები ერთმანეთშია არაულო“, - უთხრა მილიონერმა აინი აინი და ზიხაბი ფლიმები მუჭებით ჩაუყარა.

სურვილები სრულდება. ეჭვებიც მართლდება. ისინი მთელი სიცოცხლე ნებრობდნენ და ეჭობდნენ იმას, რაც უნდოდათ, რომ მომხდარიყო. ახლა კი ყველაზე არი ახლა.

ფლიმებით ზიხაგამოთენილმა ბიჭებმა კარტოვილის ხოჭოების ქვაყანის ყველა აბარებელი ისერიანს. რპინიგონის სადგურში წავიდნენ და ჩქარი აბარებლის ბილეთებიც იყიდეს და ნელი აბარებლისაც, კიდევ ისეთი აბარებლის ბილეთებიც იყიდეს, წინ სვლის აბარებლად უკან რომ მიდის.

პარტოზილის სოჭოების ქვეყნის აბარებლების ვაგონ-რესტორნებში პარტოზილის სოჭო ღორებისაგან გაკეთებული საოცარ ლორს, პარტოზილის სოჭო ქათმების დადაბულ კვერცხებსა და სხვა გამარიალობებს მიირთმევიდნენ.

ისეთი გრძობა ჰქონდათ, თითქოს პარტოზილის სოჭოების ქვეყანაში დიდი დრო, მთელი წლები გატარეს. თუცა, ბოლოს და ბოლოს, უღივები გაუთავდათ. ამის შიშით, როდესაც აბარებლები ამგავრობა, ჭამა, ან დასაძინებელი ადგილი დასჭირდებოდათ, ერთმანეთს მხრებზე ხელებს დაადაბდნენ და ჯო რომ მიქნისაში წავიდა, იმ სიმაღლას მივრდნენ. პარტოზილის სოჭოების ქვეყანაში კი ჯოს სიმაღლას დიდი სიამოვნებით უსვენდნენ.

ერთ დღეს, როდესაც ოკაიოსა და სახრეთ-დასავლეთის რკინიგზის სადგურზე აქსერს-მარტოზილის მომლოდინე ბიჭები მოზრდილი პარტოზილის უსვებთან, დიდი მწვანე ფოთლების ქვეშ იხდნენ, ზამთ ბუნდოვანი შავი ღრუბალი დაინახეს, თან პარტოზილის ღვრთების რხევა, შრილი და წვეთების შესაქნის იგრძენს. მათ ხო ან იცოდნენ, რომ ეს სოჭოის „ღვიძლი ხახვით“ გვიდრი საქმიანობდა. დიხს, მისტარ სნიგერსი² პარტოზილის ნერგავებს პარიზული მწვანეთი წამლავდა.

ჭოდა, ზამოღან პარიზული მწვანეს მხვილი წვეთი ჩამოვარდა და სამივე ბიჭს, იბა შიქა შაისაც, მიწი მაინისაც და მაინი მოსაც, თავეხსა და მხრებზე დაეცა.

შამდავ კი მოხდა ის, რაც მოხდა. ბიჭები უშრო და უშრო იზრდებოდნენ: ერთიც, მეორეც, მესამეც! და როდესაც ადგილიდან წამოხდნენ და პარტოზილის კვლებიდან გამოცვივდნენ, მისტარ სნიგერსმა იწიქრა, ბიჭები რაღაც ოინებს ჩადიოდნენ და აქ მიიბომა იბალებოდნენ.

შინ რომ დაბრუნდნენ და დადაბს გლუშბანეანი თაღის ქვეშ გატანილი დოქინსა და ტრუბარზე დაღვრილი ხადაგის აბხავს მოუყვენ, დადაბა ან შამთხვავს დაუღვრობა უწოდან, ბიჭებმა კი - იღხალი, რადგან სწორად ან შამთხვავის წყალოებით აიხდინეს უარული გულისწადილი.

გულისწადილი კი ისეთი რაბაა, შამოზარვა იცის. დღე და დღე გულში ნელ-ნელა გეპარება და თან გიძვარის: „წამო და მივოვე, წამო და მივოვე“.

2. სიხვა SNIGGER დამინავ სითხით ნიშნავს.

დორთი და პორტრეტი

დორთის ძალიან უყვარდა ხაზი და ხაზუ და ამტან სტუმრად სიარულიც მოსწონდა, მაგრამ იმ ყოფნისას თავისავით პატარა გოგონებთან ვერ თამაშობდა და ტოლებიც გარეშე თავს მარტოდ გრძობდა. სახლს დაივლიდა ხოლმე იმ იმედით, იქნებ რაღაც უცნაურს წავაწყდეთ, ხაზიებს ხომა ყოველთვის აქვთ შინ ასეთი ნივთები. გოგონას განსაკუთრებით კიხის ხაქანზე მდგარი საათი აინთარსებდა. შუაღო ერთ ადგილას აჭდარიყო და მისი უცნაური წიკწიკისათვის ესმინა, თან ისრებს შესცქეროდა, პატარ-პატარა ნერვული ნახტობებით რომ მიიწვოდნენ წინ. საათს ცივარბლატზე ვარსკვლავები, მთვარე და გზა ეხატა, რომლებიც დორთის საუცხოოდ ეჩვენებოდა. ერთ დღეს გოგონა დიდ სასტუმრო ოთახში შევიდა, სადაც მისი ბაბუის, ბაბიის, დიდი ბაბუის და დიდი ბაბიის სურათები ეკიდა.

დორთის თვალში დიდი ხაზი-ხაზუ ამაღლ სერიოზულები მოჩანდნენ, თანაც, თუკი ხაზუს ამოხლები არიან, ძალზე მოხუცები იქნებიანო, ვიქრობდა გოგონა. ყველაზე ამაღლ დორთი ერთმა სურათმა დააინთარა. ეს განლდათ დიდი ზომის ნახტი, რომელზეც სამი ხაზვი იყო გამოსახული: დაახლოებით მისი ასაკის პატარა გოგონა, მასზე უფროსი გოგონა და მუხლს ქვემოთ გადაჭრილ, უცნაურ შარვალში გამოწყობილი ბიჭი. ბიჭის კოსტიუმი შავი ხაზვიდისგან იყო შეპირილი, წინდები თეთრი ეცვა, ზეხსაცმელი კი - შავი. პატარა გოგონებს მოკლავალვინანი, ყალზე მრგვლად ამოჭრილი თეთრი პახები ემოსათ. უფროსი გოგონა შავთმინანი იყო, მთრას კი, რომელიც დორთი თავის ტოლად მიიჩნია, მასავით გრძელი ოქროსვარი კულულები ჰქონდა, ოღონდ დორთისგან განსხვავებით, თმა შუაზე ჰქონდა გადაყოფილი და კულულები სახეზე ჩამოშლოდა.

დორთი დიდ სავარძელზე აცოცდა, შიგ ჩაჭდა და სურათს მიაცქერდა. „ნება ჩემთან თამაში შეაძლოთ“, - გაივიქრა მან და პატარა, ოქროსვართმინან გოგონას გაუღიმა. და უცებ, ჭოი სოცრებაში სურათზე დახატულმა გოგონამაც გაუღიმა დორთის.

„შენ რა, ცოცხალი ხარ?“ - ჰკითხნა დორთი.

„რასაკვირველია“, - მიუგო პატარა გოგომა, - თუ გინდა, ჩამოვალ და შენი სტუმარი ვიქნები“.

„ძალიან მიინდა!“ - უბასუხა დოროთიმა.

მამინე ბიჭი ჩარჩოს კიდეტან მივიდა, იქიდან სურათის ქვეშ მდგარი დიდი სავარძლის საჭურველი გადმოუხიზა, შიგნით კი სავარძლის საჭურველი დადგა, სანიდანაც გომონებს ხელი თავაზიანად გაუწოდა და სურათიდან იატაკზე გადმოვლდა და დაეხმარა. დოროთი თავისი სავარძლიდან წამოიღო და სტუმარებს დასწოდა შესთავაზა. ბიჭმა გომონებს დოროთის ახლოს დაუდგა სპამბი.

„რუ გქვია?“ - ჰკითხა დოროთის ოქროსმანამა გომონმა, რადგან მხოლოდ ის ლაპარაკობდა.

„ეს ჩემი სახელი იყო“, - თქვა მან, როდესაც დოროთი უთხრა, რაც ერქვა. „მე ამ სახელში ვცხოვრობდი“, - განაგრძო გომონმა, - „და ჩვენ ისე პარგად ვერთობოდით. ეს ჩემი და-ძმაა“. პატარა გომონმა და ბიჭმა გაიღივსა, მაგრამ საუბარი ისევ დას მიხედვს. „ხუხარში წახლს ვფავდით ხოლმე, ერთხელ კი ამ ოთახში წვალაბა გქონდა და რა არ ვითამაშეთ“.

დოროთის ვერ წარმოადგინა, რომ ეს წყნარი ოთახი ოდესღაც ხავშეხით იყო სავსე.

„გახსოვთ, როგორ შევამინეთ სახრლო მოხუცი ძია ზაკი ამ ოთახში?“ - მიუხრწდა გომონმა თვის და-ძმას და ყველას გაეცინა.

„თუ შეიძლება, მეც მომიყვირეთ“, - სთხოვა დოროთიმა.

„ხუხართან რომ უშვის პარეზია, ჩვენ დროს ვარდები არ ჰქონდა“, - დიწყო პატარა გომონმა, - ერთ პარადში ნიშარები და ოკანეიდან მოტანილი სხვა ნივთები ეწყო, ამორში - ხალი, ჩაწუტი და ერთი წყვილი რინდული ხალთათანი. ჩემმა ძმამ ზეწარი შემოიხვირა, ჩაწუტი დაიწურა, ხალთათანები ჩაიცივა და ხალში ხალი დაიჭირა, შიგნით კი ასე პარადში ჩაჭდა. ჩვენ, გომონებმა, პარადის პარი მივკაბეთ და დივანის უკან დავიბალეთ. ძია ზაკი ცაცხლის დასათეხად შემოვიდა, ჩემმა ძმამ კი ანიშნა, მოდიო. სახრლო ზაკს შიშა ძირს დაუცივიდა და შიშისაგან აცხცხეხეხული მუხლებზე დაეხმო. პარად ჩაკაბილი არ იყო, ჰოდა ჩემმა ძმამ მისი პარი გამოაღო და ხალი საწყალ ძია ზაკს მიუშვირა.

„საწყალ ზანგს არ მოარბჟა“, - თქვა ხადაბლა, - მე აააარაშერი არ გაიკაბეთებია, რრა გავაკაბეთა?!“

„ხავშეხობა რომ მურაბა შეჭამეს, შენ არ დაასინო?“ - ხა დანიხოხა ჩემმა ძმამ, - „თანაც გადია სიუს რომ რემატიზმის საგურნლოდ რომი ჰქონდა შენსული, ბოლოდა გამოწრუბა, ანისთვის კი უნდა დანისაყო“, - თქვა ჩემმა ძმამ და ხაურით დაარჭო ხალი პარადის ძირზე.

„სახრლო ძია ზაკი შიშისაგან სახით იატაკზე დაეხმო, ეს კი ჩამთვის და ჩემი დისთვის უკვე მებნებთი იყო და სიცილი აგვიტყდა.

„ვერც კი წარმოიდგინე, ისე სწრაზად შეიცვალა ძია ზაკი. ზეზე წამოხბა, ჩვენ კი მოვკურცხლეთ, მაგრამ ჩემს ძმას თავისი ალჭურვილობა უნდა მოეხსენა და აბასტაში ძია ზაკმა დაიჭირა. დაგვირდა, თუ იბას არ მოყვებით, როგორ შეამინდა, ამამთქვენს არავერს ვებყვიო და დასტასაც გადავურჩით“.

„კიდევ მომიყვირეთ, როგორ ერთობოდით, ამ სახელში რომ ცხოვრობდით“, - ითხოვა დოროთიმა, როდესაც პატარა გომონმა თავისი აბაზი დაასრულა, მაგრამ შეცრად დოროთის დიდი ხეხიის სურათი შეინძრა და იქიდან ქალი გადმოვიდა, ხავშეხებს დარხანსული იერით მიუახლოვდა, აბის მხრებელ პატარა გომონებს მხარზე ხელი დაადო და უთხრა: „ახლს კი სტოხს საკუთარ ჩარჩოს დაუხრწდა“.

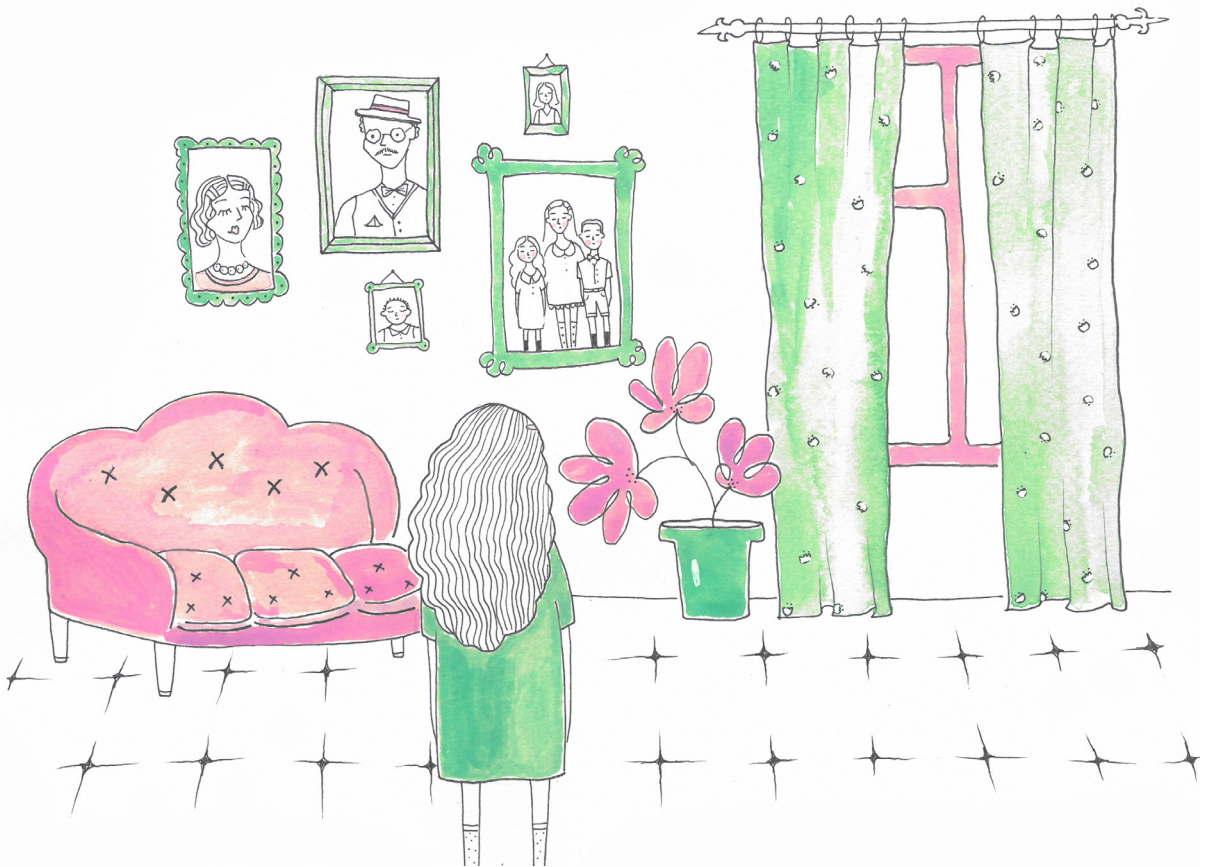
„დმერთო, ისე არ მოეწოდა რომ გავიზარდა, რომ დავავიწყდა კიდევ“, - თქვა პატარა გომონმა, - „საკუთარმა გზარდილმა თავამ კი შეამხსენა. აი, რა ცუდია, როცა ოთახში დილოხაში დახატულ შენსავე პორტრეტთან ერთად მოხვდები. საქამ ისაა, რომ გათხოვების შემდეგ ისე დავსარიოზულიდი, ხავშეხობის განსენახასაც კი ვეღარ ვხადავდი. შენ კი სხვა დროს მოდი და ჩვენი ხავშეხობის სხვა აბაბასაც მომიყვირე“.

ბიჭი პირველი ავიდა სპამზე და დებს ჩარჩოში შესვლაში დაეხმარა. დოროთი თვალბით დიდ ხეხიას ეძებდა, მაგრამ ისიც ჩარჩოში დახრწებულყოფი და იქიდან სარიოზული სახით

იყურებოდა, როგორც ყოველთვის. მეორე დღეს დორითიმ ხაზიას ჰკითხა, დიდ სურათზე გამოსახული ხავეჭები ვინ არიანო.

„ეს გოგონა“, - მიუგო ხაზიამ, - „შენი დიდი ხაზია იყო, რომლის სახელიც შენ გქვია, მეორე გოგონა და ბიჭი კი ხავეჭების დიდი და ბიძა იყვნენ, შენი დიდი დიდა და ბიძა“.

დორითიმ პარგად ვერ გაიგო, ანაინი „დიდი“ რას ნიშნავდა, მაგრამ ის კი გაუხარდა, რომ ეს დარბაისლური შესახადობის დიდი ხაზია ოდესღაც მასავით გაბარა გოგო იყო. ჰოდა, ერთ მშვენიერ დღესაც, აუცილებლად მოაყოლებს იმ გოგონას თავისი ხავეჭების აბაბს, ოღონდ ისა, რომ დიდი ხაზიის სურათმა არ დაინახოს.

კატა დანს და ჯადოქარი

დიდი ხნის წინათ, ერთი პატარა გოგონა ცხოვრობდა, სხელად ხატი. იგი ობოლი იყო და ბოროტად სხელის ავადმყოფობა ერთ მშვენიერ დღეს გარეთ გამოაგდო. ხატის ერთადერთი ავადმყოფი ჰყავდა - შავი კატა დანსა. გოგონა ტირილით გაუყვა გზას და კატაც აედევნა, თან ფხეხვით ალაგინებდა ეხეხებოდა, მერე უცხად წინ გაიჭრა, ხატის გაუსწრო და უკანა ფხეხვით შიშვარი წინ ააბრუნა. „წუ ტირი, ჩემო ქალბატონო“, - უთხრა კატამ, - „შენც მივიყვებ“.

კატა დანსს ლაპარაკის გამოებაზე ხატი ისე გოცდა, რომ ტირილი აშვივდა შეწყვიტა.

„სახლად კატა დანსა“, - უთხრა ავადმყოფს, - „ახა, შენ რა შევიძლია? ქალაქში უნდა წავიდეთ და თუ საშუალო შემოსე მოგახარებ, თავს როგორც გავიტანთ. თუ ასე არ მოხდა, აშინ საკუთარ თავს თვითონვე უნდა უშვებო და თავგები დანიჭირო, რომ არ დავიშა“.

„შენც მივიყვებ, ქალბატონო“, - მიუგო კატამ, - „და არც საშუალო შემოსე დავიჭირებ და არც შიშვარი მოგიწევს“. შიშვარს გოგონას თათი გაუწოდა და გზა ერთად განაგრძეს. ტყისკენ მიმავალ ხილივს რომ მიადგინა, დანსა ხატი იმ ხილივით იქამდე ატარა, სანამ ორი უხარბაზარი ხის წინ არ აღმოჩნდნენ. ხეები ერთმანეთს შეხრდნენ, აგრაბა ერთ ადგილას დიდი ხვრელი მოჩადა. „აქ უნდა შევიკრებთ“, - თქვა კატა დანსა და ხვრელში ფხეხვით შიშვარის შიშვარისთანავე დარბაზში აღმოჩნდნენ. კატამ ხატი კიბაზე აიყვანა და ოთახში შეაქვდა, სადაც თვლივით ქათამთა სწოლი და ლაპარაკი ავად იდგა. „როგორც კი ჩაიცივებ, სადილსაც მოგართმევ, ქალბატონო“, - უთხრა კატამ პატრონს.

დანსს გასვლის შიშვარს ხატი ირგვლივ მიმოიხედა და პარადებში ზუსტად თავისი სარგო ლაპარაკი პატარა აღმოაჩინა. ერთ-ერთი პატარა ჩაიცივა და სადილისთვისაც აგად იყო. როგორც კი გამოაფხო, პარა მსუბუქი ფხეხვის ხმა გაიგონა და პარი რომ გამოაფხო, ოთახში პატარა შიშვარს მიიყვებ.

„ახა, როგორ მოგწონს შენი ახალი სხელი, ქალბატონო?“ - ჰკითხა გოგონას.

„ქალთან ამოწონა“, - მიუგო ხატი, - „აგრაბა ასეთ მშვენიერ სხელში ჩვენ როგორ ვიცხოვრებთ, ჩვენ ხომ ფული არა გვაქვს და თანაც, ეს სხელი სხვისია. ეს პატარა ვიღაც გოგონას ავადმყოფის. არ უნდა ჩამიცვა“.

„ეგ პატარა აღრი ნამდვილად ერთი პატარა გოგონასი იყო“, - თქვა კატა დანსა, - „აგრაბა ახლა მისი ჩაცმა აღრი შეაქვია და შენ გეჩვენის. სხელზე კი წუ დედაც, ის ჩემია. ატარად მატს ვერაფერს გეჩვენის, უხარბოდ იცოდა, რომ ამერიდან სადარდებელი აღრი გეჩვენის, რადგან აქ იცხოვრებ, თუ ისუტვებ, რადგან სადილზე ერთ ხილს შეხვდები, რომელიც შეიძლება არ მოგაწონოს“.

კატა დანსა ხატი ოთახში შეიყვანა, სადაც სუფრა სამი კაცივთვის იყო გაწოლილი და აგრიდას რომ მიუხედავად, ხატის ასაკის ხილვით შიშვარს მიიყვებ. ქუდი ახურა, რომელიდანაც სქელი პირბადე აშვივდა.

„გეჩვენებ, აგრაბა ქუდის მოხდა არ შევიძლია“, - თქვა ან ქალთან ტყვილი ხვით, - „და თუ ჩემი საგოგადობა არ გსიამოვნებთ, დავტოვებ“.

„როგორ გეჩვენებ“, - გაუბნებდა ხატი, რომელიც საკუთარ თავს დაუბატივებდა სუფრად თვლიდა, - „დიდად გავადლოებთ, რომ ამ სხელში მივიღეთ და აგად ვარ საქმეში დავხედავრო“.

„არავითარი საქმის გეჩვენებ არ მოგიწევს“, - მიუგო ხატამ, - „თქვენი სუფრით ქალთან გეჩვენებ“.

ბიჭი ჭამისას ისე ფრთხილად ასწავდა სოლჟა პირბადეს, რომ ბაბის ერთხელაც არ მოუპრავს თვალი მისი სანისთვის. კაბა დაინდა კი სუფრასთან იჭდა და დანა-ჩანგალს ქაღალტონივით ხმარობდა. ბაბის გაახსენდა, როგორ მიირთმევდა სოლჟა კაბა ლაბაქიდან და გააღიმა.

უცრად კაბა სპაიდან ჩამოხდა და მის ქვეშ შეძვრა, გაბარა ბიჭი კი ისე აცახცახდა, რომ მისმა სპაამა რყავა დაიწყო. ბაბი ირგვლივ მიმოიხედა, რომ ათი ასეთი უცნაური ქცევის მიზეზი გაერკვია და ოთახის ზღურბლზე კვერთხით ხელში მდგარი დედაბერი დაინახა. იგი კოჭლოხით მივიდა იმ ადგილამდე, სადაც კაბა დაინდა იჭდა და კვერთხი ასწია. ბაბი ივიძრა, რომ მოხუცი კაბას კვერთხის ჩართვას უპირებდა.

„ხელი არ ახლო კაბა დაინდა!“ – შესძახა მან და ბაბერი ჭადმოქრისკენ გაიქცა, რომელსაც გამოგნებისგან კვერთხი ხელიდან გაუვარდა, გოგონამ კი იგი ძირიდან აიღო.

„ეგ ხელში აღარ უნდა ჩაუვარდას“, – უთხრა ბიჭმა, – „სწორად ეგ არის ჩვენი მთელი უბედურების მიზეზი“.

ბაბი კვერთხი პარადაში შეაგდო და პარი ჩაკაბა. მთელი ამ ხნის განმავლობაში კუდიანი თანდათან უკან იხევდა იმ პარისკენ, საიდანაც შეამოვიდა და ყოველი ნახიჭის გადადგამაზე გაბარავდებოდა. სახლიდან რომ გავიდა, შავი წერტილივით მოჩანდა. სწორად მაშინ ნივამ მოუხარა და შორს გაიხატა. „ჩვენს ძველ სახეს როგორღა დავიხრუებთ?“ – იკითხა ბიჭმა, – „ის გაქრა, ჩვენ კი ასეთ მდგომარეობაში დავრჩით“.

„იქნებ კვერთხი დავვიხმაროს“, – მიუგო კაბა დაინდა.

ბაბი იკითხა, რას გულისხმობდნენ და ბიჭმა აუხსნა, რომ კაბა დაინდა მისი და იყო, სანამ კუდიანი კაბად გადააქცევდა, თავად მას კი სახეს ისე დაუბახინებდა, რომ პირბადის ტარება მოუხდებოდა. ისინი ერთად ხდებოდა ცხოვრობდნენ. „მაგრამ ერთ დღესაც ბაბერი კუდიანი მოგვადგა და ჩვენთან ცხოვრება მოინდომა, ჩვენ კი ცოტა ხნით შეამოვუშვიტ. მაგრამ ისეთი ხრახინი იყო და მის გვარდით თავს ისე ცუდად ვგრძობდით, რომ ვთხოვეთ, წასულიყო. სწორად მაშინ ჩავგყარა ასეთ დღეში და მას შეამდგა ხანდახან ისე მოდის სოლჟა, რომ შეგვაშინოს, რადგან არ ვიცით, ამის შეამდგ რად გადაგვაქცევს“.

„ახა, ერთი კვირტის ავიღებ და ვცდი, იქნებ კაბა დაინახოს ისევ თქვენს დად გადავაქციოთ“,
- თქვა ხაბია.

ხაბია კარადის კარი გამოაღო და კვირტის ნაცვლად იმ კაზკაზა სინათლის ზოლი დახვდა, რომელზეც ჯადოსნურ ჯონიანი პატარა ფერია მიმოდიოდა.

„ააა თქვენ ისევ ხადნიერები იქნებით“, - თქვა ფერია, - „მე კვირტის გავანადგურე და ხეხერი კუდიანი ვეღარასოდეს დაბრუნდება“.

შემდეგ იგი კაბა დაინახა და მივიდა და ჯადოსნური ჯონით შეხვდა. შავი კაბა უმაღვე ხაბისხელა პატარა გოგონად გადაიქცა.

„ახლა კი თვალები დახუჭე“, - უთხრა ფერია ხაბის, - „რადგან ბიჭს პირხადე უნდა მოვხსნევიო და მისი სახე სასიამოვნო შესახადი ნამდვილად არ არის“.

ხაბია ფერიას თხოვნა შეასრულა, მაგრამ, სამწუხაროდ, უნდა გითხრათ, რომ ცალი თვალით მაინც გამოიჩყობდა. ამის შემდეგ კი თვალები მაგრად დახუჭა და სახე ფერია არ უთხრა, აღარ გაუხელა. ხოლო როდესაც თვალები გახილდა, სახეგაბრწყინებული, მომღიპარი ბიჭი დაინახა. დამ მასთან მიიჩინა და გადახვდა. „ახლა კი ხადნიერები ვიქნებით“, - თქვა მან, - „და ხაბიც ჩვენთან იცხოვრებს. მაღლობა როგორ გადაგიხადოთ?“ - ჰკითხა გოგონამ ფერიას.

„ჩემი ჯილდო თქვენი ხადნიერების ცქერაა“, - მიუბო ფერია. „ახლა კი უნდა წავიდე“.

„კიდევ შეგხვდებით?“ - ჰკითხა ხაბია.

„არა“, - უპასუხა ფერია, - „მე მხოლოდ მასთან მივდივარ, ვინც განსაცდელშია, თქვენ კი აღარასოდეს დაგჭირდებათ“.

ლურჯი სსახლა

დიდი ხნის წინათ, ერთ ზორაულ ქვეყანაში, მაღალი მთის წვერზე ერთი ჯადოქარი ცხოვრობდა. წელიწადში ერთხელ ჯადოქარი მთიდან ჩამოდითდა, მეფეს ეახლებოდა და ოქროთი სახსე ტოპარას ართავდა.

ერთ საღამოს, ბებერი ჯადოქარი სსახლაში ოქროს წამოსაღებად მაშინ მივიდა, როდესაც მეფე-დედოფალს დიდი ნაღიმი ჰქმნებოდა გამართული, რადგან ქალიშვილის, პრინცესა ლილის შეძენას ზეიმობდნენ.

„გადავი, რომ აქედან წავიდას“ – უბრალო მსახურს მეფე, – „რაც სცავებში ოქრო იყო, სულ ამ ნაღიმის გაბართვას მოგახსნა; ერთი წლის შემდეგ მოაპოვებო.“

მეფის დანახარები რომ გადასცეს, ბებერი ჯადოქარი ძლიერ განრისხდა. იგი სსახლის მსახურებად დანიჭდა და დანით, როცა ყველას ეძინა, სსახლაში შეიჭრა და ბატარა პრინცესა მოიტაცა.

ბავშვის დაპარვის ახავი რომ

შეიტყვას, მეფე და დედოფალი მწუხარებისაგან ლამის ჭკუიდან შეიშალნენ და ბავშვის ზოგენსთვის დიდი ზილდო დააწყეს, მაგრამ მოგონას ასავალ-დასავალი ვერავინ გაიგო.

„ის ბებერი ჯადოქარი მოქაბნეთ, რომელიც ამ ნაღიმის დღეს მოვიდა“ – თქვა მეფის ერთმა ბრძანებ მრჩეველმა, – „და მეფის ასულსაც იპოვი.“

სად არ ეძებდნენ ჯადოქარს, მაგრამ მის კვალს ვერ მიაგნეს, რადგან როგორც კი ვინმე იმ მთაზე ასვლას დასაბრუნებდა, რომლის წვერზეც ბებერი ჯადოქარი ცხოვრობდა, ერთხანად იმდენი მწერი შემოეხვეოდა, რომ კაცს ღრუბლები უნ ნისლი ეგონებოდა და ირგვლივ აღარაფერი ჩანდა.

თანდართან ყველა ხელი ჩაიქნა და მშობლებსაც ქალიშვილი როგორც აკვდარი, ისე გამოიგლოვას, ბებერი ჯადოქარი კი იმ ახვის შემდეგ სსახლაში აღარ გამოჩენილა.

მეფესა და დედოფალს მეტი შვილი აღარ მისცემიათ და დღენიდავ იმაზე წუხდნენ, ჩვენს შემდეგ სადავო ვინ უნდა ჩაიხაროს.

ერთხელაც მეფეს მისმა ბრძანებ მრჩეველმა ასეთი რამ მოუხსენა: „ტყეში რომ გამოქვაბულია, იქ ერთი გაცივამი გოლიათი ცხოვრობს, რომელსაც ჯადოსნური ცხენი ჰყავს; ის ცხენი მარმარილოს თაველაში ოქროს ხაგაზე ახვი და მარგალიტის მინდორში რომ ოქროს ხორბალი იზრდება, იმით იკვებება.“

„ის ცხენი რომ ხელში ჩაგვადებინე, ჯადოქარი რომ ცხოვრობს, იმ მთაზე ასვლას შევძლებით, ვინ იცის, იქნებ მეფის ასული ჯერ კიდევ ცოცხალია.“

„მაგრამ ის ცხენი ხელში როგორ უნდა ჩავიგდოთ?“ – იკითხა მეფე.

„საქმაც ეგ არის“, – მიუგო ბრძანებ, „იმ მოქალაქეული ცხენის დაჭრა და ზურგზე მოხტომა მხოლოდ იმას შეუძლია, ვინც მას ჯადოსნურ ხორბალს აჭავს; თუცა ამოტყდა, ვინც მარგალიტის მინდორზე ხორბლის მოკრეფას შეეცდება, თუ დროზე თავს არ უშვალა,

იქვე ჩაეფლო და ჩაიძირებო. სორბალზე ხელი მხოლოდ პაციჟამია გოლიათს მიუწვდება, რადგან ჯადოსნური სიტყვები იცის, წარმოთქვამს იმ სიტყვებს და მარგალიტის მიწოდების აღარ ჩაითრება.

ეს რომ მივამ გავიგო, რაც კი იმ არა-მარაში უფლისწულები იყვნენ, ყველა სასახლეში იხმო და გამოუცხადა, ვინც პაციჟამია გოლიათის ცხენს დაიჭარს, ზურგზე მოახებო და ზრინცხას ლილის იპოვის, მთელ ჩემს საგოგოს მივცე და მივინ ასულსაც მივათხოვებო.

მაგრამ უფლისწულები ისედაც მდიდრები იყვნენ და ასეთ საზრთხეში თავს რისთვის ჩაიბდებდნენ, თან მივინ ასული ლილიც არასოდეს ენახათ.

მაშინ მივამ თავის სახელმწიფოში მცხოვრები ყველა დარბი ყაფვილი დაიხარა და მათაც იგივე შესთავაზა, მაგრამ ვერც ერთი მათგანი ვერ დაიყოლია, გარდა ერთი სწავალი გლეხისა.

„ვცდი, თქვენო უდიდებულესოებო“, – თქვა ყაფვილმა, – მაგრამ თუ მივინ ასული არ შემიყვარდა, ვერ შევირთავ; თუ მას არ მოუწდა ჩემი ცოლობა, არც მაშინ გაიძულებო პირობა შეასრულოთ და მომათხოვოთ. მაგრამ თუ თქვენთვის შვილის დაბრუნება მოგახსენო, თქვენს სამეფოზე უარს ნამდვილად არ ვიტყვი“.

სერიზად, იმ დღეს გლეხის ბიჭი ტყის ბინადარ ვერინასთან მივიდა და დახმარება სთხოვა.

„მოხადობა მინდორში რომ შეხვიდა, პაციჟამია გოლიათის ჯადოსნური ფანსაცვალები უნდა გეცვას, რომლებიც ძილის დროს საწოლის ქვეშ უწყვიან. ის ფანსაცვალები გოლიათს მარჯვენა ფეხის ცერა თითზე ახრეშუმის ძაფით აქვს მიხველი, რომლის გაჭრა ან გაწყობა შეუძლებელია ისე, რომ გოლიათს არ გააღვიძოს“.

„ეს ბუმბული აიღე და თუ გაგიპართლე და მის საძინებელში შეუმჩნევლად შეაღწიე, რაც ადვილი არ არის, რადგან მას მუდამ ორთავიანი ძაღლი დარატობს, ბუმბულით მარცხენა ფეხის გულზე შეუღებუნე და ახრეშუმის ძაფის გადაჭრისას გოლიათს აღარ გააღვიძება. მხოლოდ ამით შეიძლება დაგხმარო. ორთავიანი ძაღლზე ჩემი ძალა არ ჭრის“.

გლეხის ბიჭმა ვერინას ბუმბული გამოართვა და ღამით ტყეში გოლიათის სასახლეს მიაღმა. დაიცადა, სანამ შიგნიდან ხვრინვის ხმა არ მოესმა, შემდეგ კი ჰიბიდან ორი დიდი ძვალი ამოიღო.

ბიჭს სასახლის კარის გაღებაზე არ უწყვალა, რადგან გოლიათს არავინი არ ეშინოდა და ღამით კარს არ კბებდა.

ორთავიანმა ძაღლმა შეუღრინა და მისკენ ისკუბა, მაგრამ ბიჭმა თითო პირში სსწრაფოდ თითო ძვალი ჩასწარა და ამით დააშოშოინა.

ძაღლის თავებზე ჯამა დაიწყეს, ამასობაში კი გლეხი მძინარე გოლიათის ოთახში შეიპარა და სახნიდან გამოყოფილი მარცხენა ფეხის გულზე შეუღებუნა.

ბაბარამ გოლიათმა სიცილი

დაიწყო და ისე ხეამაღლა იცინოდა, რომ მისი სიცილის გარდა არაფერი ისმოდა; ბიჭმა კი დრო იხელთა და ვახსაცვალებზე მიხეული წვრილი ქაფი ერთი ხელით გაწვიმდა, რადგან ამორა ხელში ხეამაღლი ეჭირა და გოლიათს აარცხენა ვახსის გულზე უღუბნებდა.

ბიჭმა ვახსაცვალები იღლიაში ამოიღო და ჩემად გამოიპარა სწოლი ოთახიდან, სადაც გოლიათი ჯერ კიდევ იცინოდა.

სანამ ორთავიანი ძაღლი ისევ ძვლებს ხრავდა, გლეხის ბიჭი გარეთ გამოვიდა და სასახლის კიბეებზე ჩამოჯდა, რათა ვახსაცვალი ჩაეცვა.

ვახსაცვალებში ვახეხი კი გაუყარა, მაგრამ ამასობაში ძაღლიც ამოჩა ძვლების ხვრას და ისეთი ყავა აბეხა, რომ თავიდან ბიჭს ჭაბა-ქუნილი ეგონა.

გლეხი მარგალიტის მინდვრისკენ მიიქცა, სადაც ჯადოსნური ხორბალი იზრდებოდა და ის-ის იყო თავთავების გლეხას შეუდგა, რომ სასახლიდან პაციჭამია გოლიათი გამოვარდა, უკან ორთავიანი ძაღლი მოსდევდა და ორივე პირი იხედავდა დაელო, თითქოს ბიჭს გადასახველას უბირობდა.

გლეხის ბიჭი მიიქცა, რომ იქაურებს გასცლოდა, მაგრამ გოლიათი უკვე მიდგომოდა იყო. უცებ პაციჭამიას თითქოს მიწა შეუპირი, მარგალიტებში შთანიტქა. არც იყო გასაკვირი, ორთავიანი ძაღლის ყავა რომ მიიგონა, გოლიათს ვახსაცვალების ჩაცვა სულ გადააპიწყდა, არც შედია, რადგან ვიქრობდა, არა უშავს, ამინც მარჯვენა ვახსის ცერზე აქვს გამოხეული.

ბიჭმა გოლიათი კი ჩამოიშორა, მაგრამ ორთავიანი ძაღლი ისევ უკან მოსდევდა, თან ყავდა და ორ წყება კბილებს აჩენდა. სახედნიროდ, გლეხმა ძაღლი გვარინად უკან ჩამოიშორა და თავლაზე მიადგია, სადაც ზღაპრულ ცხენს ჯადოსნური ხორბალი აჭამა და მანაც ამგობრული ფრუბთე ჯურგზე შეჯდომა დაანება.

ცხენს ოქრო-ვარცხელის ლალებით გაწყობილი ალვირი ჰქონდა ამოღებული, ამლიანად ქათათა თეთრი იყო და ოქროსა და ვარცხელის მოსართავებიანი მწაპული ხვერდის უნაგირი ედგა.

სწორადაც რომ სამეფო ცხენი იყო და მის ჯურგზე შემოგდარი საწყალი გლეხი თავს უხარხულად გრძნობდა.

გლეხმა ცხენი სასახლის ეზოში რომ გამოიყვანა, სწორად აშინ ორთავიანი ძაღლიც მოვარდა და ცხენს უკან ვახეხზე ეცა საკხანად, მაგრამ ცხენმა წილი უთავაზა და ძაღლი ძირს გაგორდა.

გლეხმა უკან მიიხედა, რომ გაეგო, რა მოვიდა ძაღლს, მაგრამ ცხოველი აღარსად ჩანდა: მის ადგილას დიდი ჩაშავებული ლოდი ედგო, რომლის დაკბილული ზედა ნაწილიც უხარმაზარ კბილებს ჰგავდა.

ახლა კი გლეხმა ორივე მღვპარი თავიდან ამოიშორა და იმ ამისკენ აიღო გეზი, სადაც, ამვის თქამით, ჯადოქარი ცხოვრობდა.

მოჭადლოებული ცხენი მთაზე ისე აიჭრა, თითქოს ფრთები გამთასათ და რამდენიმე წუთში გლეხი უკვე ამის წვარზე იყო.

ბიჭმა მიიხედა-მოიხედა, თვალებით გამოქვაბულს ეძებდა, მაგრამ თავისდა გასაკვირად მხოლოდ პატარა ტყე დაინახა; ფოთლებს მიღმა რადაც ხრწყინავდა, სახლი უნდა ყოფილიყო.

ტყას რომ მიუახლოვდა, გლეხის ბიჭმა მუქი ლურჯი შუშის სასახლე დაინახა, რომელსაც არც პარი ჰქონდა და არც ვახეხარა, შიგნით კი გომონა იჭდა და ართავდა.

შუშაზე ცხენისა და მისი მხედრის ჩრდილები რომ დაეცა, გომონამ თავი ასწია და გაოცებინაგან თვალები გაუფართოვდა, მაგრამ სანამ ბიჭი ცხენიდან ჩამოხდებოდა, დადებარი თითქოს იხედავდა ამოიხარდა, გომონას თავისი ჯონი თავზე მსუბუქად დაჰკრა და თავგად გადააქცია.

მოულოდნელობისაგან გლეხი წუთიერად გაშეშდა, მაგრამ გონს დადებრის ხარხარამ ამოიყვანა და მიხვდა, რომ ჯადოქარი სწორად ის იყო.

„ჰა, ჰა! ცხენი კი დამიჭირა, მაგრამ ამვის ასულს იქამდე ვერ წაიყვან, სანამ ამას მე არ ამოვიტყობა!“ – დასწყვილა დადებარამ და ისევ იხედავდა ქვეშ გაუჩინარდა.

გლეხმა ლურჯ სასახლეს გარემო შემოუარა, მაგრამ ვერც პარი უბოვა და ვერც ვახეხარა,

ჭუჭრუბანაც კი არსად ჩანდა.

შცხად, ოქროსლაგამამოღებულმა ცხენმა წინა ფეხი ასწია და ლურჯ სასახლას წინელი ჰკრა.

ლურჯი მინა იხელება ჩაიხსვრა, რომ ხიჭი შიგნით გაებოდა.

ისიც ის-ის იყო ცხენიდან ჩამოხტა და სასახლეში მართო შეხვედრას აპირებდა, რომ კვლავ განისა მსხვრავის ხმა - მოჭადობელმა ცხენმა მინა უფრო დიდზე ჩაამბვრია, ისა, რომ ორივენი გაბუღიყვნენ და თავის მხედარს შიგნით შეჭყვა.

გლეხმა ოთახის ერთ კუთხეში შეყუბული თაგვი დაინახა, ფრთხილად აიყვანა და ჰიხეში ჩაიხსვა.

ცხენი იმ ადგილას მივიდა, სადაც ბებერი ჯადოქარი იატაკის ქვეშ ჩაძვრა და წინა ფეხი ფეხის იატაკს სამჯერ დაჭკრა. ბებერი ჯადოქარი მათ წინ გაჩნდა, მაგრამ ამჯერად აღარ იცინოდა; შიშინებულნი ჩანდა და ისა განაალებდა, რომ ჯოხს რომ არ დაჭყრდნობოდა, ალხათ შეიძვეოდა.

ჯადოსნურმა ცხენმა დედაბერი კახით დაითრია და სამჯერ შეანჭდრია, ჯადოქარს ჰიხიდან შავი ლოხიოს მარცვალნი გადმოუშარდა, რომელსაც თეთრი ლაქა აჩნდა.

მარცვლის დავარდნა და დედაბრის კივილით იატაკზე დანარცხება ერთი იყო, ცხენმა კი მარცვალს პირი სტაცა და გადაყლაბა.

მთელი ამ ხნის განმავლობაში გლეხის ხიჭი იდგა და ამ საოცრებას ჩუმად შეჭყურებდა, განძრავსაც კი ვერ ხედავდა, ვაითუ, ჯადომა ძალა დაპარგოსო, თან აპვირდებოდა, შამდობ რა მოხდებოდა.

ლოხიოს მარცვალნი რომ გადაყლაბა, ცხენი შეცრად გაუჩინებდა და ოთახი ლურჯი წისლით აივსო. წისლი რომ გაიფანტა, გლეხმა იქ, სადაც იქამდე ცხენი იდგა, ლაგამი ჰაბუკი დაინახა, ჯადოქარის ადგილას კი ღრმა ხვრელი მოჩანდა.

„ამ ხვრელში ჩავარდა?“ - იკითხა ხიჭმა, რომელმაც არ იცოდა, რა ეთქვა.

„არა, იმ ხვრელში ჯადოს ვიპოვით, რომელიც მავის ასულს წინადადლ სახეს დაუბრუნებს“ - მიუგო ახალგაზრდამ. „დედაბერი ლურჯ წისლით დაინთქა“.

„ახა, სწრაზად მოგნახოთ ჯადო“, - დაუმატა მან და ხვრელში ჩაეშვა. გლეხიც უკან მიჭყვა.

ხვრელში კიხა იყო, რომელითაც ორივენი ქვემოთ დაეშვნენ და დიდხანს ჩადიოდნენ, რადგან კიხას ბოლო არ უჩანდა.

ბოლოც და ბოლოც, ფხეკვებ რაღაც მყარი და ნუი იგრძნეს და აღმოაჩინეს, რომ მშვენიერი ოთახში ლურჯი ხავერდის ხალიჩაზე იდგნენ.

ოთახი ლურჯი საფირონისფერი ფარდებით და ხალიჩებით იყო მორთული, ოქროსვრად მოლაზაბაზე სპამეზზე ხავერდი გადაეკრათ.

ოთახის შუაგულში ოქროს შადრევანი ჩაეშვა და წყალი საფირონის აუზში იღვრებოდა.

„ეს ჯადოსნური შადრევანია“ - უთხრა გლეხს ახალგაზრდა პაცმა, - „თუ გსურს, რომ მავის ასულს ჯადო მოეხსნას, თაგვინა ამ შადრევანში უნდა ჩააგდო“.

გლახება ზიხიდან აცხსცხსხსხული თაგვი ამოიყვანა. „შენიდა, როგორი შიშინიხსულია“, - თქვა მან, - „მეცოდება ამსიღრმა წყალში ჩასაგდება“.

ახალგაზრდა კაცმა გლახს უსიხსვიოდ გამოგლიჩა ხელიდან თაგვი და მთელი ქალით შადრავანში მოისროლა. თაგვი გაშიინარდა.

„ეს რა ჩიდიინე, მოკალინი?!“ - წამოიქახს ხიჩამ და ლურჯ წყალს შიშინიხსული თვალებით ჩააცქარდა.

შედეგ ლურჯი აუზის უსკარიდან ქალმა თავი ამოსწია, მერე წყლიდან ამოყუ და ხოლოს შადრავნიდან ულახაზანი გოგონს ამოვიდა, სველი თმა ოქროსურად უხრწყინავდა.

უანჭრებიდან ნუჟამ, თხილამ ნიჟამ დაჭხარა და მეზის ასულს თმა და ტანსაცვალი შიშირო. გლახის ხიჩს ასეთი ლახაზი ქალი არასდროს ენახს.

„ამ უფლისწული ვარ, რომელიც მოაქადოვებს და კაციქახია გოლიათის ცხენად აქციინ“, - უთხრა ახალგაზრდამ მეზის ასულს, - მეც იმ დროს მოიქახცეს, როდესაც შენ, ოღონდ ამ გოლიათმა წამიყვანა, რომელიც ხახარი ჯადოქრის ქმარი იყო, შენ კი - ჯადოქარმა. ამ ყმადვილმა ორივენი გადაგვარჩინა, რადგან სწორად აქ ინახებოდა ის ჯადოსური ლოხიოს მარცვალი, ჩამი ნამდვილი სხის დახრუხება რომ შეიქლო. ამას კი ვერასოდეს შეგქლებდი, ის ვერიხ რომ არა, რომელიც ერთხელ დამით გამომეცხადა და ეს სიღმელო გაამდო.

გლახის ხიჩამ შენიშნა, რომ სანამ უფლისწული საუბროხდა, მეზის ასული მას სიყვარულით სავსე მხარას არ აშოროხდა. იგი ივასაც ხვდებოდა, რომ მეზის ასული მას არ შეეშარებოდა და ვერც მეზის სასახლეში იგრქმეხდა თავს ხადნიერად.

როდესაც ახალგაზრდახამ ირგვლივ მიმოინახდას, დანიხახს, რომ საუცხოო სასახლეში იყოფახოდნენ, სადაც ადრო ჯადოქარი ცხოვროხდა, მაგრამ რადგან ის უკვე გამქრალიყო, გლახის ხიჩამ გადაწყვიტა, ჩამთვის ჯილდოდ ეს სასახლაც იკარახს, მეზისთან კი დაე მისი ასული და უფლისწული დახრუხდნენო.

საჭინიხოში ლახაზი თათრი ცხენები ნახეს, უფლისწული და მეზის ასული ერთ-ერთ ცხენს შამოახტნენ და სასახლისაკენ გასწიეს, ოღონდ წასვლის წინ გლახის ხიჩს სიხსვა ჩამოართვას, რომ ქორწილში ეწვეოდა და ზატარქალთან იცეკვებდა. „შენს სიკამეს ვერასოდეს დავივიწყებო“, - უთხრა მას მეზის ასულმა, - „ამიტომა, ამიერიდან მეგოხრები ვართ“.

მეზამ და დედოფალმა უფლისწულის ნახოხი რომ მოისმინეს, დედოფალმა უცხად წარმოთქვა: „ამ ვიცნოხ, ეს გოგონს ჩამი დაკარგული შვილია თუ არა, მარცხენან მხარზე უნდა შივხადო, თუ ჩვენი შვილია, იქ თავისი სახელი ეწერახა“.

მეზის ასულმა მარცხენან მხარი მოიშიშვლა და დედოფალმა ზანია შროშანი შენიშნა, რაც ივას ადასტოროხდა, რომ გოგონს მართლაც მისი შვილი იყო. მეზამ ქალიშვილის დახრუხების აღსანიშნავად დიდი ნადიმი გადაინახდა, უფლისწული და მეზის ასული დაქორწინდნენ, გლახის ხიჩამ კი თავისი დანახირები შეასრულა და ქორწილში ზატარქალთან იცეკვა.

---

1. LILY ქართულად „შროშანს“ ნიშნავს.

სახლიდან გაქცეულები

მისტარ დოგი სახლის წინ დაღვრაილი იჭდა. ამ დროს მისტარ ტომა კატაა¹ ჩამოიარა, იმასაც სახე ჩამოსტიროდა და თავი ჩააქინდრა.

„გამარჯობა, ტომი!“ – მიესალმა მისტარ დოგი, – „ჩემი არ იყოს, შენც მოწყანილი ჩანხარ. არ მიტყვი, რა მიზეზია?“

„მიზეზი ნამდვილად მაქვს, მისტარ დოგ“, – მიუგო მისტარ ტომა კატა. „ახლახან გხარულება ოთახიდან ცოცხით გამოაგდო, აღარაფრის მაქნისი ხარო; ასე მითხრა, ამდენი ჭამისგან მიტისებად გასუქდი და თაგვებს იმიტომ ვეღარ იჭარო.“

„არადა, მისტარ დოგ, წლების განმავლობაში სახლში თაგვი არ გამიჭაჭანებია, სულ მუსრს ვაგვლებდი; მხოლოდ ერთ დამას ჩამაქინე, წუხელ, და ის არ მახატია გხარულება, წარსული დამსახურებები სულ წყალში ჩამიყარა და გამოაგდო, თანაც ცოცხით. რა საშინელებაა! თან არც კი მისაუზვია.“

„ტომი, ძვირფასო ამგობარო“, – მიპართა მისტარ დოგმა, – „ეჭვი არ მიპარება, რომ ძალიან განიცდი, მაგრამ ახლა, ნება მომეცე, მეც მოგიყვებ, თუ როგორ დამიფასა ჩემმა პატრონმა არავალი წლის სამსახური. წუხელ საქათვები ვილა შეპარულა და იმის გამო, რომ მთელი დამი ვერ ვიფხიზლე და ვილა ვერ დავიჭირე, პატრონმა საქათვები წამიყვანა, დრუფი იატაკზე დამადებინა,“

იმ ადგილას, სადაც ვილას გაუვლია და სილა გააფხე. წარმოგიდგინე, ტომას, მთელი ქათვებისა და წიწილების წინაშე გააფხე სილა და მითხრა, დახარდი და აღარაფრად ვარგინარო. თანაც, დიდიდან ბირში ლუკმა არ ჩამსვლია. ეჭ, აწი რაღას უნდა ელოდო ცხოვრებაში, როცა ჩვენისთანა ერთგულ ამგობრებს ასე ექცევიან. აი, რა არის საინებრესო, ტომას კატ“.

მისტარ ტომა კატა დრუფი გაილოკა და გაიჭამოკა, შეამდგ კი ძაღლს მიუგო: „მისტარ დოგ, ვუძირობ, ისე უნდა მოვიქცეთ, რომ პატრონმა და გხარულება იგრძენ, რა უსამართლოდ მოგვამცნენ და განისნონ, რამდენი სიკეთე გაგვიკეთებია მათთვის წლების მანძილზე. იქნებ მაშინ მაინც მიხვდნენ, რომ ერთი პატარა შეცდომის გამო ასე არ უნდა გავმამებინეთ. მოკლად, მე სახლიდან გაქცევას გთავაზობ, რას იტყვი?“

„ამაზე აქამდე არ მიუძიქრია, ტომას“, – უპასუხა მისტარ დოგმა, თან წამოდგა და მიტად სერიოზული იერი მიიღო. „თუაც, ვუძირობ, რომ პარგი აზრია. მართლაც ასე ვუძირობ, ტომას, ოდონდ, სად უნდა გავიქცეთ?“

„უხრალოდ, გზას დავაგვებთ; მართლაც გაქცევა კი არ არის საჭირო, გაქცევას ეძახინან, თორემ, სინამდვილეში, უხრალოდ ისეთ ადგილას წავალთ, სადაც აღდამინებები ვერ გვიპოვიან“, – თქვა მისტარ ტომა კატა. „მე ვიცე, სადაც უნდა წავიდე, შენ უხრალოდ გამოყავი“.

1. ინგლისურად TOM CAT „ხადა პატას“ ნიშნავს. მოცემულ ზღაპარში სიტყვები DOG („ძაღლი“), CAT („კატა“) და ROOSTER („მამალი“) გამოყენებულია როგორც გვარები და დიდი ასოთი იწერება: MR. DOG, MR. TOM CAT, MR. ROOSTER.

„კი ხატონო, გამოგყვები“, – დათანხმდა ძაღლი, – „ახა, წინ გაიძინე, ტომას“.

ფარმის ეზოს რთა ჩაშარეს, ღოჭის ქვეშ მიყუჟული მისტერ რუსტარი დანინახს.

„საღამო, მისტერ რუსტარი!“ – უთხრა მისტერ ღოგამა, – „რა დაგმართვია, ან დილით ასეთი უხადური სახე რატოა გაქვს?“

„და რატოა არ უნდა ამონდეს?“ – გააბასუსა მისტერ რუსტარი. „ვინ მოთვლის, რამდენი წელია ან ფარმაში ვცხოვრობ და მთელ ან სულელ ქათმებს ვუვლი. ან დილით კი პატრონმა მიტხრა, ნებ წახალ მილას შენ წაყვანე იმ დღელის მაგივრად. უნდა გითხრათ, რომ ეს ნამდვილი უსამართლოებაა ყოველივე იმის შემდეგ, რაც მე ჩემი პატრონისთვის გავაპატიე“.

„ჩვენთან წამოდი“, – შესთავაზა მისტერ ტომა კებამა, – „ჩვენ სახლიდან გავრჩვივართ; მე ან დილით გხარაულებათ თუხნიდან ცოცხით გამოგაგდო, რადგან დამით ჩამაძინა და თანგვები ვეღარ დავიჭირე, მისტერ ღოგას კი პატრონი იმისთვის ეჩხუბა, რომ დამით საქათმეში მილა შევარულე. ან ჩვენ არ გვაფასებენ, ეს დღესავით ნათელია. წამოხვალ ჩვენთან ერთად?“

„გაქვევარა არასოდეს მივიქრია“, – თქვა მისტერ რუსტარმა, ღოჭის ქვეშიდან გამოქვრა და ფრთხილად მძვარი ჩამოიფართხა, – „აგრაბა მშვენიერი ახრია. წამოვალ თქვენთან ერთად, იქნებ ჩემი პატრონი და სულელი ქათმების მიხედვით, რა პარტი ვინა ვარ და ჩემი წესვლა იყინოთ. თქვენ სანთ გაგიწვიათ?“

„ისეთ ადგილას, სადაც ვერავინ გვიპოვოს“, – უთხრა მისტერ ტომა კებამა და წინ გაიქცა.

მისტერ ღოგი და მისტერ რუსტარი უბან გაჰყვინდნ და ალღე ტყეში აღმოჩნდნენ, სადაც ხუჩანარის ხშირი იყო და ხეხიცი – ერთმანეთთან მიჭრილი, ისე, რომ ამ თოტეხში გზაც ვერ ატანდა.

„ანი, მოვადით“, – თქვა კებამა, – „ახლა ვეღარავინ გვიპოვოს და მშვიდად დავისვენებთ“.

„მე არ მისაუზიანია“, – ჩაილაპარაკა მისტერ რუსტარმა და მიწის ფხაჭან დაიწყო.

„არც ჩვენ“, – მიუგო მისტერ ტომა კებამა, – „აგრაბა სანიდანაც გამოგონია, რომ თუ საკუთარ ზრთლავაგზა არ იფიქრებ, ისინი აღარ შეგაწახეხს. ასე რომ, მოდი, რიგ-რიგობით ახეხი მოგყვამ, რომ დრო გავიყვანოთ და აღარც იაზა ვიფიქროთ, რომ არ გვისაუზიან. მისტერ ღოგა, შენ დაიწყე, რადგან ახეხის მოყოლა გხეხეხება და თანაც თავს უაჩრავი თავგანდასავალი გადაგხდომია“.

მისტერ ღოგამა ძაღლიან ჭკვინაური სახე მიიღო და თავი მოიქაქა, რადგან დაქაბულად ფიქრობდა.

„ოდესმე მომიყოლია თქვენთვის, როგორ ვდინ ენოტს და ხეგა ასვლის მათი გზა აღარ დავუბრუნე?“ – ჰკითხა შემდეგ ახანანგახს.

მისტერ რუსტარმა და მისტერ ტომა კებამა უბასუხეს, რომ ეს ახეხავი მისგან გაგონილი არ ჰქონდათ და სიამოვნებით მოისმინდნენ.

მისტერ ღოგის ახეხავი

მისტერ ღოგამა ყალი ჩაიწინდა და დაიწყო: „მე გუდამ პარგ მონადირად ვითვლებოდი, განსაკუთრებით ენოტეხა ნადირობის სეზონი რომ დადგებოდა. თუმცა, ეს ახეხავი იაზა, თუ როგორ ვიწვალა ერთხელ ენოტის დაჭერაზე ისე, როგორც არცერთ ძაღლს არ უწვალა“.

„ერთ მთვარინა დამის, პატრონი სახლიდან გამოვიდა და სტვენით თავისთან მიხამ; მხარზე თოფი ჰქონდა გადაკიდეხული და შესანიშნავად ვგდებოდი, რაც მილოდა: ენოტეხა სანადიროდ მივდიოდით“.

ამიტომაც, კული გავაძინე და ორ-სამჯარ ხანაღლა დავიყვავე, რადგან ვიცოდი, რომ აწი იქამდე ვეღარ დავიყვავებდი, სანამ ამის საუბრის მიხეხავი არ მექნებოდა.

„მშვენიერი დამა იყო; უცაბ, როგორც კი ფარმიდან გზაზე გავდივით, შვენიშენ, რომ რაღაც მოქრატხდა. თავიდან დარწმუნებულნი არ ვიყავი, მილა იყო თუ ენოტი, რადგან საქათმას ორივე ერთნაირი ხალისით სტუბრობს. ცოტა ხნით გავიბრუნე და სულ მილა, მთვარის შუქზე ნათლად გავარჩიე: ენოტი იყო, თანაც პარგად ჩასტეხული. იმან ვერ დამინახა, მე კი უბან

გამოვუდექი.

„ამგობრებო, თქვენ იქნებ გინახავთ კიდეც გაქცეული ენოტი, მაგრაბა, ენოტი რომ ასე დარბოდეს, ნანახი ნამდვილად არ გაქნებათ. სტუმვა-სტუმვით წინ გაგარდა, მის გავეპიდე და მისტარ მენიცი² უკან მომყვა, რადგან ახლა უკვე ვყავდი - საამისო მიჩაზი მომაცა.

მოკლედ, ენოტმა პირველმა მიირჩინა ხელთან და ზედ აცოცდა; მი დავინახე და, გულახდილად რომ ვთქვა, მისიამოვნა, რადგან დარწმუნებულნი ვიყავი, ჩემს პატრონს გაუხარდებოდა, ახალა ენოტს რომ გაღაგავყარეთ.

იმ ხის ძირას დავდექი, რომაღუზავ ენოტი ავიდა, თან მთელი ხანით ვყავდი. მისტარ მენი კი რაც შეეძლო სწრაზად მორბოდა.

მაგრაბა, თუმცა ცხადად დავინახე, რომორ ავიდა ენოტი ხეზე, ზავით რომ ავიხედე, მისი კვალის ვერსად ვიხილავ.

„ცოტა ხნის შამდეგ, მისტარ მენი მომიხსლოვდა და აკითხა: „ახა სად არის, როგორ?“

„მი ისევ ზავით ვიყურებოდი და მხნეობა რომ შეამერჩუნებინა, ვყავდი, მაგრაბა ხის მათს ვერაზერს ვხედავდი.

„მოგაბუზა, ამგობარო“, - მითხრა პატრონმა, - „გაგაპარა. მიდი, გააპიდე“.

„მი კი ვიცოდი, რომ არ შევმცდარვარ, თუმცა, მოგაპალი და იმ ენოტს ვეღარ ვხედავდი.

„ყავას და სტომას მაინც არ ვწყვებდი; ჩამა პატრონმა ზავით კიდეც ერთხელ აიხედა, მაგრაბა ენოტი ვერც ახლა დავინახე და ცოტა ხანში დაიღალა.

„გაშლახა, როგორ, მი კი შინ მივდივარ. სხვა დროს გამოვიდეთ ღამით და ვნახოთ, იქნებ მაშინ მაინც მიაგმო“, - ეს თქვა და წავიდა.

„მაგრაბა ხის მაინც არ მოვპოვებოდი. ვიცოდი, რომ ენოტი ხიდან ვერ გადმოხტებოდა; იმ რომ ავიდა, ისეც ცხადი იყო, ამიტომ, აჭვი არ მავარებოდა, რომ ისევ ხეზე იჭდა.

„ყავას ვუბაბა და პატრონის სტვენისა და ძახილის მიუხედავად, არც ყავა შემიწყვებია და არც სტუმვა.

„უეცრად თავში გამიღვრა, რომ თუ წუთით გავჩუმდებოდი, ენოტი თავს გამოყოფდა, ჰოდა, ხელთან ახლოს, ჩრდილში დავდექი და გავიბრუნე. ერთი წუთის შამდეგ, ენოტმა, რომორც მოველოდი, თავი გამოყო იმის შესამოწმებლად, ნამდვილად წავიდა თუ არა.

„მაშინ კიდეც ავყავდი და ავცავდი და ალღა პატრონის უკან გამოიქცა. მი ზუსტად მი ადგილის ქვეშ ვყავდი და ვსტოდი, სადაც მისტარ კუნება³ თავი გამოყო .

„მართალი ხარ, ამგობარო, - ხმა უფრო ალერსიანი გაუხდა პატრონს, შამდეგ თოვამ იქნა და მისტარ კუნი მიჩაზა დავაბა.

„პარგი ბიჭი ხარ. შინ ვერაპინ გაგაცურებს, არა, როგორ?“ - თქვა პატრონმა და თავზე ხელი მომიტათუნა, - „ენოტმახე ნადირობაში ვერაპინ გაჭობებს, ახლა შინ წავიდეთ და ყველას ვაჩვენოთ, რა მოვინადირეთ“.

„ემორა საღამოს პატრონის სახლში ამგვინვრად მოვიღხინეთ. იგი ყველას მოუყვა, თუ რომორ ვდიე ენოტს, რომაელიც

2. MAN ინგლისურად „ადამიანს“ ნიშნავს.

3. COON (RACCOON-ის შემოკლე.) სახე. ენოტი ([HTTPS://DICTIONARY.GE/KA/](https://dictionary.ge/ka/))

იქლებული განდა ხეზე აცოცავს ულყო და რგორ არ მოვიცვალა ფენი ადგილიდან, თმაც თვად წავიდა და ჩემი წაყვანაც უდლოდა.

„ყველა თვზე მავრებოდა და ხოტხას მასხამდა. ახლაც, როდესაც პატრონს თვზე ენოთის ქუდს დავუნახავ, ძალიან მიხარია“.

მისტარ დოგი გაჩუმადა და ისევ სავდინი სახე მიიღო, მისტარ ტომ კაბმა კი უთხრა: „გულს წუ გაიტახე, მისტარ დოგ, შენი პატრონი მაღე ისევ დანიშრავს იმ ქუდს და გაახსენდება, რგორ დანიჭირე ენოთი. საუცხოო ამბავი იყო, ახლა კი მისტარ რუსტარს მოვუხსენოთ“.

მისტარ რუსტარმა თქვა, იმ ამბავს მოგიყვებით, ერთხელ ფერავში ახალი მამალი რმა გამოჩნდაო.

მისტარ რუსტარის ამბავი

მისტარ რუსტარმა ხუმბული შეისწორა და განაცხადა, ძალიან ვამაყოხ იმით, პატრონის ფერავში რმა გავიზარდო. იგი იმითაც ამაყოხდა, რმა იმ მოხუცი მამლის ადგილი დანიკავა, ერთხელ სადღიზე რმა წავიდა და უკან აღარ დაბრუნებულა.

„საკუთარ მჭახს ყოველთვის კარგად ვუვლიდი და თუ შრახახში არ ჩამოვარდებოთ, ვიძყვი, რმა ამ არეპარეში ჩემს მჭახზე უფრო ლამაზ მჭახს ვერ იპოვიოთ“, – უთხრა მისტარ რუსტარმა ამხანაგებს.

„ფერავში ხვერი ახალგაზრდა მამალი გამოჩენილა, ავგრა მალე სხვა ფერავში გაუგზავნიოთ. მე კი პატრონი ვერ მელევა, რადგან სილამაზის აღქმის უნარი აქვს და აიძომაც მებრძობად... ძვირფასი ვერ მისთვის“.

ამ შენიშვნაზე მისტარ დოგსა და მისტარ ტომ კატს უღვაშებში ჩაეცინათ, რადგან კარგად იცოდნენ მისტარ რუსტარის თვამოფოთების ამბავი, ისე, ნამდვილად მშენიერი ხუმბული და ლამაზი ბიბილო ჰქოდა.

„მჭახში ბრობლამები არასდროს მქონია, სანამ, ერთ დღეს, მაღამ ხლექიმა⁴ ჩემთან არ მოიჩინა“, – განაგრძო მისტარ რუსტარმა, – „და არ მითხრა, რმა ფერავში

საცხოვრებლად ახალი მამალი გადმოსულიყო“.

„ბირდაპირ სამარცხვინოა, რგორ დასდევან უკან ეს სულიერი ქათმები; ის ჯადაც არ უყურახს, ესენი კი მის ირგვლივ დაგომანებან და ისე შესცქერიან, თითქოს მოხდენილი მამალი ჰქრავს არ ენახოთ“, – შემოაჩვილა მან.

„მე თუ მკითხავთ, ძველი მგობარნი ყველას სჭოხს, თმაც „ძველი“ არავითარ შემთხვევაში „ხეარს“⁵ არ ნიშნავს, ძვირფასო მისტარ რუსტარ. მე მხოლოდ დიდი ხნის ნაცობობას ვგულისხმობ“.

4. BLACKIE იმჰის იაზა, ვინც შავია (BLACK ქართულად „შავს“ ნიშნავს).

5. ინგლისურში სიტყვა OLD „ძველსაც“ ნიშნავს და „მოხუცსაც“.

„იქამდე მაღამ ხლექის მუღამ ხეხარ არამკითხად ვთვლიდი, მაგრამ ახლა, თუკი სიმატლას აბოტხდა, გამოდითდა, რომ იგი ჩემი ერთადერთი მეგობარი იყო.

„დიდი მაღლოტა, მაღამ ხლექი“, - ვუბასუხე მე, - „მაგრამ არა მეგონა, რომ გაბრონაა აქ ახალი მაგალი მიიყვანოს. ეგ ახალმოსული ალხათ რამდენივე დღეში წავა“.

„იმაღი ამოდდა, რომ ასეც იქნებოდა, რადგან ჩემს დეზეხზე უფრო ხასრი დეზეხი ჰარ არცერთ მაგალზე არ მინახა და სწორად მათ ჩვენებას ვუპირებდი იმ ახალ მაგალს.

„როგორც კი მაღამ ხლექის თავი დავაღწიე, ვერმის ეზოში გავისინიერე და საკუთარი თვალთ ვინახე, რა გაკანითა და კრინახით უვლიდა გარს მთელი ჩემი ოჯახი, წიწილახის ჩამვლით, საქათმასთან მდგომა წარმოსადგ, შავ-წითელ მაგალს.

„წამირად თავი უჩვეულოდ ვიგრძენი, რადგან იმ ახალ მაგალს მეტისმეტად მგზინებდა ბუბულოვი ჰქონდა, რაც იმას ნიშნავდა, რომ რაღაც უარიოდის განმავლოტაში მინც, საყოველთაო მოწონებას დანიასახურებდა და თუ მთელი ოჯახი ჩემს წინააღმდეგ წავიდოდა, დეზეხიც ვეღარ დამიხრებოდა ძველ დიდებას.

„თავი ძალიან მაღალ ავწიე, გვერდით მოხდენილად ჩავუარე ოჯახს და მოგორებით გავჩირდი. დარწმუნებული ვიყავი, რომ ყველა მამინახა.

„თავიდან ერთი ვრთახის ვართხუნი აბინახე და ჩემგან გამოიქცენე, მაგრამ მერე ახალი მაგალისკან გინახდა; თვალთ გავაპარე და დავინახე, როგორ გაბრუნდენე ეს სულალები უკან და სულალები გაკანსა და კრინახს მოჰყვინე.

„კედლის უკან დავდექი და ჭჭრუბანიდან ვუთვალთვალეხდი. ჰარ ახალი მაგალს მახლოტლად მიწის უნახანს დანიწყებდენე, შამდეგ ერთმანეთს გამოაღაპარაკებოდენე და ბოლოს მის გვერდით სიარულს მოჰყვებოდენე, მაგრამ ახალმოსულს ათთმის ერთხელაც არ შეუხედავს.

„არ უნდა შეიბრინოს, რომ ხედავს“, - ვივქირე თავიდან, მაგრამ რაც უფრო დიდხანს ვაკვირდებოდი, მით უფრო მეტად მიკვირდა, ასეთი ტურვა ქათმახი და წიწილახი თავს ევლებოდენე და ის კი ერთი შეხედვის დირსადაც არ თვლიდა. შამდეგ თავში ერთი ახრი მომივიდა, რომელმაც ადგილიდან წამომახტუნა. ჰოდა, ჭიშკრის ქვეშ გავკვერი და ვერმის ეზოში შევადი.

„პირდაპირ ჩემს ოჯახთან მივადი და ჰარ მათ შევხედე, შამდეგ კი ახალ მაგალს. ახლა უკვე მასთან საკამოდ ახლოს ვიდექი.

„ყველა ქათმამ თვალეხი დანახიტა და პირი დააღო, რადგან საქმის გარჩევას ელოდენე, მაგრამ ახალი მაგალისათვის ერთი შეხედვაც საკარისი აღმოჩნდა - ის ეჭვი, რაც მის მიმართ ამოდდა, განვიმბტვიდა. შამდეგ მას ზურგი ვაქციე და ოჯახს მივმართე: „როდესაც თქვენ, სულელი ქათმახი და წიწილახი, ახალი ფლუგარის ჭკრებით დანილლებით, საქათმის უკან მოდით, იმ სიმიდისა და ხორხლის მარცვლები ყრია. მიკვირს, რომ ჩემს ოჯახს თუშექის ფლუგარი⁶ ნამდვილი მაგალისგან ვერ გაურჩავია“, - ამ სიტყვებით გავმორდი, თან თავი ისე მაღალ ამოდდა აწეული, როგორც არასდროს.

„იმ ამხის შამდეგ, ათთან ბრობლემა არ ამონა, თმაც შევიტყვა, რომ მაღამ ხლექის პირველს უნახავს თუშექის მაგალი, მასთან ახლოს მისულა და ყველაფერი გაურკვევია, შამდეგ კი იმას ელოდებოდა, სხვებიც თუ გაბრყვებოდენე. როცა დინახა, რომ გაბრყვდენე, ჩემთან გამოიქცა.

„ეჰ, როგორ ქათმახთან არ მოგიწვებს ცნობრება, როცა ვერმაში ოჯახი გყავს“, - ამოიოხრა მაგალმა.

„დარწმუნებული ვარ, ძალიან აკლიხარ“, - თქვა მისტარ დოგმა, - მათაც და გაბრონსაც, რადგან თუ ქათმახს მეთვალყურე არ გამოუჩნდა, ყველა განიქცევა.

„ბოთი კებ, ახლა შენი ჰარია. სანაქლომს ჩამოვალ, რომ შენი ამხავი თამგვა იქნება“.

„სანაქლო მოიგა“, - თქვა მისტარ ბოთ კებმა.

6. ინგლისურად ფლუგარს, ანუ მიბოტროლოგიურ ხალასწოვს, რომელიც უჩვენებს ქარის მიმართულებასა და სიჩქარეს (<http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=3&t=42552>), WEATHER-COCK (სიტყვასიტყვით „აინდის მაგალი“) ეწოდება, რადგან მაგალის ფორმისაა.

მისტარ ტომა კაბის ამბავი

„ჩემი ამბავი“, – თქვა მისტარ ტომა კაბა, – „თაგვანა. ყველა თაგვს შორის, ცხოვრებაში რომ მიწნახვს, ის ერთადერთია, რომელიც ვერ დავიჭირე, რადგან წესანდელი თაგვები, რომელთა ხელიდან გაშვების გამო აზარალები მიჩნევა, არც მიწნახვს.“

„პატრონის სახლში რომ მივიყვანეს, სულ პატარა კნუტი ვიყავი და ააშინებო თაგვების ჭირას შვივდები.“

„როგორც ამბობდნენ, ანაჩემას და დედაჩემს იმ არეალებში თაგვების ჭირაში ხადელი არ ჰყოლიათ. მეც, ალბათ, იმათ დავმავსგავსა. მოკლად, თაგვების ჭირა მიწნახვდა, ანაჩემას სახლის პატრონი ძალიან ანეხივრებდა.“

„რქვს ყოველთვის ხლომად აქლავდნენ, ზოგჯერ ნაღებსაც, სააგინროდ მე ყოველ დამა თითო ან ზოგჯერ ან თაგვსაც ვიჭარდი, რადგან იმ სახლში პატა დიდი ხანი არ ჰყოლიათ და ჩემს მისვლამდე თაგვებს საკუთარი თავი იძურობის ხატონ-პატრონები ეგონათ.“

„დამით ყველგან დარბოდნენ, ოთახებში, საკუჭანოს თარეებზე; ზოგჯერ, როცა ჩამთვლავდა, ჩამთვისაც კი ზედ გადაუტყვენით, მაგრამ ცოტა ხანში ამას ბოლო მოვუღა. თავს მოვიპინარებდი ხოლმე და ასე ვიჭარდი იმ სულელ თაგვებს, სანამ დანარჩენები არ მიხვდნენ, რომ ჩემთან ხუმრობა საშიში იყო.“

„მაგრამ ერთი თაგვი ვერ დავიჭირე. იგი სხვებზე დიდი იყო და ცალი ყურის პატარა ნაწილი მოგლავილი ჰქონდა, ამიტომ სულ ცვენობდი და გუდას იმაზე ვდარდობდი, ვერც ერთხელ რომ ვერ მოვიხელთა.“

„სხვა თაგვები მას თივის⁷ ეძახდნენ, რადგან მოგლავილი სწორად ყურის წვერი ჰქონდა. უნდა გითხრათ, რომ ის თივი ნამდვილად პარტი მოტყვენელი იყო. კაფლის შეცირვს ხვრელშიც კი შეიძლო გაქრომა და თათში მომწყვდევს რომ დაუბრებდნი, სწორად მაშინ დამიხსლტებოდა ხელიდან. გადავწყვიტე, რომ თივი აუცილებლად დამაჭირა, თუნდაც მის გარდა ვერც ერთი თაგვისთვის ვეღარ მომეცალა და თავის ნებზე ეთარებათ. ამრიგად, მთელი კვირა თივს ვდარბავდნი.“

„ერთ დამა თივის სოროდან გამომკრა და პირდაპირ თაგვა დამახტა. მთელ საგარეულოში ვდი, მაგრამ უცხად თვალსა და ხელს ვერ ვამიქრა.“

„ყნოსვით დავუწყებ ძახს, ვიცოდნი, რომ სადღაც ახლოს იყო, მაგრამ ვერ ვმოულოხდი. უცხად ქრასთან რომ პატრონის ფინსაცემელი იდო, ოდნავ გაინძრა, მეც თვალის დახამხამებაში ზედ დავაცხერი და თათი შიგ ჩავყავი.“

„თივი თუ დავიჭირე? არა, სერ; ფინსაცემელს გვარდზე თურგე ხვრელი ჰქონია და ეს გარჯვე ყაფვილი იმაში გაქვრა და კაფელში გამომხერილი საკუთარი სოროსკან სულ სიცილ-ხითხითით გაიქცა, რადგან ისევ გამაჭურა.“

„მას შამდებ ორი დღე არ მიძინია, იმ სოროს ვდარბავდნი კაფელთან. თან ვვიძროხდი, თივი ახლა ალბათ დამშუღელი იქნება, ამდენი ხანი ხომ შიგნით ზის და ვერაფერს ჭამს-მეთქი. ჩემი აზრით, ალბათ თუ არ გამოვიდოდა, შიგნით მოკვდებოდა. ამ ვიძროხში რომ ვიყავი, კუფზე რადაცინ შეხება ვიგრძენი.“

„მოვტრიალდი და თივი დავინახე. წარმოდგენა არა მაქვს, როგორ გამთაღწია იქიდან, ალბათ, კაფლის სხვა მხარეს გამოტხარა ხვრელი. ასე იყო თუ ისე, ახლა უკან ფინებზე ჩაცვტული იჭდა და წინა თათებით სასაცილო მოქრობებს აკეთებდა.“

„წამოვხტი, მაგრამ იგი ამისთვის გზად იყო და საკუჭანოსკან მოკურცხლა, მეც უკან დავმავსე.“

სადაც შექვრა, ყველგან მივყავი: თარეებზე, ყუთებს უკან. კონსერვის ქილები და ჭურჭელი ძირს ჭახს-ჭახით ცვიოდნ და იბზროდნ, მაგრამ აღარაფერს დამაძებდი, თივს მივდევდი და ვიცოდნი, რომ ახლა თუ ვერ დავიჭარდი, ვაღარასდროს ჩავიგდებდი ხელში.“

„მასაც ენაოდ, რომ ეს საგვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა იყო, ამიტომ გიშვივით აწყვებოდა“

7. სიტყვა TIP ქართულად „წვირს“ ნიშნავს, დედაში საუბარია ყურის წვერზე.

ჭურჭელსა და ქილებს უკან, მაგრამ ცოტა ხანში დაიღალა და გეზი თავისი სოროსაკან აიღო. ვიცოდი, რომ ეს მარჯვე შეამთხვავა იყო მის დასაჭარად, თავისივე ვისკუპა და თათის წვარით მივწვდი, მაგრამ თათი მხოლოდ კუფს ვტაცე, თიფი კი უკვე ხვრალში შეიძრა. კუფში კბილები ჩავავლე და მოვავლიქე. ის კუფი ახლაც შენახული მაქვს, თუცა თიფი ვერასდროს მოვიხალთე. ზოგჯერ, როცა მინდა ჩემი ბრძოლის შედეგს გაიღვიძოს, თიფის კუფს დავხედავ ხოლმე.

„მას შეაძლავ თიფი არ გინახავს?“ – შეაპითხნენ მისტარ რუსტარი და მისტარ დოგი.

„როგორ არა, ერთხელ ვნახე“, – უპასუხა მისტარ ტომ კებამ და დაამთქნა.

„მეც, რატომ არ დაიჭირა?“ – ჰკითხეს ამხანაგებმა ერთხელად.

„როცა ვნახე, თიფი ხაზანგში იყო გახედილი“, – თქვა მისტარ ტომ კებამ.

„ისეთი ხაზანგი იყო, თავით რომ იჭარს?“ – დაინტერესდა მისტარ დოგი.

„არა, მავთულის პატარა ხაზანგი იყო და შიგ რომ შევიხედა, თიფი აქეთ-იქით დარბოდა“, – მიუგო მისტარ ტომ კებამ.

„კი მაგრამ, პატრონმა რომ ხაზანგი გამოაღო, მაშინ რატომ არ დაიჭირა? ამის საშუალება არ მოგცეს?“

„არა, მისტარ დოგ“, – თქვა მისტარ ტომ კებამ ამაყად, – „მე მოთავაშე ვარ და არც ერთი პატიოსანი მოთავაშე ხაზანგში გამოაწყვდელთ თავს არ მიეპარება. პატრონმა თიფი ხაზანგიდან გამოუშვა, ალბათ ელოდა, რომ მე დავიჭარდი, მაგრამ არც კი გაგვიღებია. ვფიქრობ, ჯერ კიდევ ცოცხალი იქნება. მე თავად უნდა ვინადირო და დავიჭირო თავგები, ხაზანგების დახმარება არ მჭირდება“.

„თუ თიფი კედელში გათხრილ საპუთარ სოროს აღარ დაუხრუნდა, შესაძლავ მოგავალში იქ მისი შვილიშვილები დასახლდნენ“, – თქვა მისტარ დოგამ.

„იქნებ წუხელ რომ თავგები დარბოდნენ, მისი ნათესავები იყვნენ“.

„ამაზე არ მიფიქრია“, – თქვა მისტარ ტომ კებამ, – „იმათ ამაღამ დავუდარაჭებები და, ნათესავები არიან თუ არა, თიფს გავიხსენებ და ყველას დავიჭარ“.

„მეც წამოვალ“, – უთხრა მისტარ დოგამ, – „ძალიან მომეხივდა და გომი ახლა სწორად სადილის დროა“.

„თუ ორივენი შინ მიდინართ, მაშინ, სჭობს, მეც დროულად დავხრუნდა, რომ სადილს მივუსწრო“, – დასძინა მისტარ რუსტარმა, – „თორავ ჩემი ოჯახი იფიქრებს, რომ დავიკარგე“.

ამრიგად, სამივენი შინისაკან გაუშურნენ, რადგან ერთმანეთის ამბები რომ მოისმინეს, საკუთარი წყნად დაავიწყდამთ, და თუ აქამდე არაფერი დაეპარათ, წესით, ახლაც იქ უნდა

ყინვის მეფე ანუ სიყვარულის ძალა

მდელოზე სამი პატარა ჯარია იჭდა და საუზმას მიირთმევდა. თითოეული ათგანი თავისი საყვარელი ყვავილის ფურცლებზე მოკალათებულნი: ერთს ზიზილა აარჩია, მეორეს – ჟურისულა, მესამეს კი – ია. თავს ხადენიერად გრძობდნენ, როგორც ელფებს შეჰფარით.

დღილის ნივის მოხარებაზე ჯარიახი ნახად ირწოდნენ; ახურვალა ამა ზამოდან დაჰნათოდან ცვრინან ბალახს, სადაც პებლები მოხატულ ფრთებს ლაღად შლიდნენ, ფუტკრები კი ყვავილებს ზუზუნით დასტრიალებდნენ თავს; ჩიბუნები ახიარულად დახტოდნენ და ცდილობდნენ აათთვის ტვალი შეეცლოთ.

საუზმა ვარცხლისფრად მოლაპლავა სოკოზე გააშალათ: ფართო მწვანე ფოთოლზე ყვავილის ამბრის პაწაწინა ნამცხვრები ეწყო, იქვე იყო წითლად მოღაღღავე მარწყვი, რომელსაც ჯარიახი იის შაქრით და რძინას ყვითელი ყვავილის ნაღებით მიირთმევდნენ, სსამალად კი ყვავილების ხასხასა ფოთლებზე მიმოხეული ნამი ჰქოდათ.

„ო, როგორ აჭარს ამა“, – ამოიოხრა ჟურისულამ და უღონოდ გადაასვენა თავისი „სავარძლის“ საზურგაზე, – „ერთი ნაჭარი მარწყვი პიდეგ მომანოდეთ, სანამ გვიმრების ჩრდილს შევფარებ. იქამდე კი, ძვირფასო იავ, მიტხარი, ყველანი ასეთი მოწყენილები რატომ ხართ. რაც ვარდების ქვეყნიდან დავბრუნდი, ერთი ხადენიერი სხნაც არ დამინახავს. რა ამბავია, ჩამო ამოგხარო?“

„გაბევი“, – უბასუხა იავ და მორცხვ ტვალეხში ცრემლები ჩაუდგა – „ჩვენი კეთილი დედოფალი სულ იმის ცდაშია, საყვარელი ყვავილები ყინვის ხორბთი მეფისაგან დაცივას; რა აღარ ცდა, მაგრამ ამაოდ. მის პარზე შიკრიკები გაგზავნა ძვირფასი საჩუქრებით, იქიდან კი ყველა დადღილი, სვდინი და უხეობის გამო დასნეულებული დავიბრუნდა. ჩვენ მოვლა არ დავიკლია, არც ავას ვაუხებით და არც წვიმას, მაგრამ მეფის ბნელი ძალა თავისას შვრება და ისღა დავგრჩენი, გამოვიბრძოთ ჩვენი ჩამოაჭანარი ყვავილები. ამდენა გარჯამ სულ ტყუილად ჩავიარა; ამაღამ დედოფალი ხოლოჭარ მართავს თათხირს, ამიბომა ვართ დადონებულები, ძვირფასო ჟურისულა, დედოფალი მეღამ ჩვენთვის შრომობს და ჩვენზე ზრუნავს, ჩვენ კი ვერც საქით და ვერც რჩევით ვერ ვახმარებით.“

„ეს ნამდვილი ხორბთხაა“, მიუგო ჟურისულამ, „მაგრამ რადგან არაფრის შეცვლა“

არ შეგვიძლია, მოთმინება უნდა მოვიპოვოთ და სხვების უხადურების გამო საკუთარი ხელნაწილი არ ჩავიხსნათ. საყვარელ დამკობებო, შეხედეთ, ახლა უკვე რამდენიმეა, მე კი თან უნდა დავინახოთ და სულამოსთვის სამოსი მოვიმზადო. თუ ახლავე არ წავაძლი, ამ სიყვარული გახსნარი უთმობს გავყავისფრადები“. ეს თქვა, პაწია სოკო ქოლგასავით მოიბარჯვა და გაუჩინდა. მაღა ამს ზიზილავს მიჰყვება, ია კი მარტო დარჩა.

ამ თვეშიდან გაშალა სუფრა, რომელსაც თანადად მოაშურებს მხრომელია ჭინჭვალა და ფუტბარა, ლაღმა პეპელა და ჩიბა, საწყალი ხრამ თხუნელა და მორიდებულნი ჭინჭვალა კი არ დავიწყებინა იას, ყველას ტკბილად უყვანებდა და თან აუბრუნებდა. თითოეული სტუმარი რაღაცას სწავლობდა ამ გულკეთილი პატარა მასწავლებლისგან, რომლის გული მათი სიყვარულით იყო ანთებული და ამ სიყვარულს ყოველ მათგანს თანებრად უნაწილებდა.

ჭინჭვალა და ფუტბარი გულუხვობას სწავლობდნენ, პეპელა და ჩიბი – სულიერ სიმშვიდეს, თხუნელა და ჭინჭვალა – რწმენას, რომ გარშემო ყოფიანს უყვარდეთ; შინ წასვლისას კი თითოეული თავს უკეთ გრძობდა იმის გამო, რომ თუნდაც მცირე დრო დაყო იასთან.

მოსადავოდ თუ არა, ელფების მთელი ჯარი სათათბიროდ კეთილ დედოფალს ეახლა. ხანსინ თანხები აჭაღრი დედოფალი შემოვითხუნი გადამოსცაპროდა იმ თავმოყრილ ქვეშევრდომებს, რომელთა მხინდავი ვრთები და მოხრიალე სამოსი ვერად-ვერადი ყვავილებით ციციციებდა.

პარბა ხენის შემდეგ, დედოფალი წამოდგა და ირგვლივ ჩამოწოლილი სიწმე ამ სიტყვებით დაარღვია:

„ჩემო შვილებო, მოდი, შე დავიღვლებით კეთილი საქმის კეთებით, რაოდენ რთული და დამაძნებელიც არ უნდა იყოს იგი; წარმოიდგინეთ, რაოდენი პაწია, სვდით სავსე გული ელის ჩვენგან დახმარებას. წარმოიდგინეთ, რას დააგზავსება აწვანე დედაიწა თავისი მშვენიერი ყვავილების გარეშე და ჩვენთვისაც რა მოსაწყენი იქნება ამ ცხოვრება! მათი სილაგაზე გულს გვიხარებს, მათი სიყვარული კი ნაზი გრძობებით გვაგზავს. როგორ უნდა დავუშვათ, რომ ჩვენგან მიტოვებულნი, მარტონი დავიღვებო! ყვავილები ხოთ არაუარს იშურებან ჩვენთვის, მთუ ჩვენ არ გვმართებს დაუღალავად შრომა იმისათვის, რომ ისინი მშვიდად ყვოდნენ საკუთარ სასულში? ჩვენ ხავრჯარ ვცადეთ გული მოგვალხო ყინვის სასტიკი მავისათვის, მაგრამ ვერაუარს გავხდით – მისი გული ისეთივე ცივია, როგორც მისი ყინულოვანი ქვეყანა; ვერავითარი სიყვარული ვერ გააღვლავს და ვერავითარი სიკეთე ვერ შემოაბრუნებს ამს მხინდა და სიხარულისგან. მაშინ როგორ დავიცვამთ მისი ბოროტი ყინვის სულბისგან ჩვენი სათუთი ყვავილები? რომელი თქვენგანი მოგვცავს რჩევას? ვინ იქნება ხოლო შიკრიკი? გისმინებ, ჩემო ქვეშევრდომებო“.

ამას ერთიანი ხუტხუტი მოჰყვება. ხავრი სიტყვითაც გამოვიდა: ზოგი უფრო ძვირფასი საჩუქრების ჩუქების მოხრე იყო, ზოგი – თმის, უფრო მხდალები კი ყველას მოთმინებისა და მორჩილებისგან მოუწოდებდნენ.

ელფები დიდხანს და გზნებით საუბრობდნენ, მათი ნაზი ხეები ახლა გვვეთრად ჟღერდა.

უცრად ჰაერში ტკბილი ჰანგები გაიშალა და ხამაღალი საუბარი მიწყდა, რადგან ცნობისწადილით შეაყრუბილი ვერები იმის მოლოდინში გაინახნენ, თუ რა მოხდებოდა.

ხრბოს პატარა ვიგურა გამოეყო. მხრებზე ჩამოშლილი, მხინდარა კულულებით დამშვენებულ თავზე თეთრი იახის გვირგვინი ედგა. დედოფლის თანხთან რომ დაიჩქა, ნაზი ღაწვები შეაფაქლა. იამ ასე დაიწყა:

„ძვირფასო დედოფალო, ჩვენ ქადიც მოვიხსრინა ყინვის მავის ძალაუფლების წინაშე, საჩუქრების მიმპირთმავია მისი პატივმოყვარეობის დასაკმაყოფილებლად, მაგრამ განე მოდისა გულწრფელად, შიშის გარეშე დავლაპარაკებინართ თავისი ავკაცობის შესახებ? განე მოდისა გვიცდია მისი ცივი გული დაუცხრომელი სიყვარულის ნაზი სითბოთი გავგელლო და მოთმინებით და გულსხმინებებით დამგვაბიციებინა მისთვის, რომ სიყვარულს ყველაზე უკუნი სიხელის გახრწყინება და გალაგაგებაც ძალუქს?

„ჩვენი შიკრიკები შიშით მიდროდნენ და ცივად, თავაზიანი სიტყვებით გადასცემდნენ მდიდრულ საჩუქრებს, რაც სულაც არ სჭირდებოდა და აკი აგაბრთავნულად უკან გვიგზავნიდა კიდეც.

„მაშ ნება მიხტამთ ან, თქვენს ქვეშევრდომთა შორის უსუსტას, ან ვანსლო იმ სიყვარულის რწმენით, რომელიც, ვიცინ, ქვეყნად უცვივს გულშიც კი იმალება.“

„მხოლოდ ჩვენი ყველაზე მშვენიერი ყვავილებისგან შეპყრულ ყვავილწულს მივართმავ; იმ ყვავილებს შეამოვანებ, რათა სიყვარულით მოცქირალა ამათა ნეთელა სახეობა კეთილი აზრები ალქრან მის დახელებულ გონებაში, ხოლო ამათი ნაზი სუთეძა ტკბილ სიტყვებად ჩანასას. როდესაც დაინახავს, თუ როგორ ჰკნებინან ყვავილები მის გპარდზე, თუთ სინაული არ შეიპყრობს იმის გამო, რომ არ აღმოაჩნდა სითხო, რომელიც ამა სიცოცხლას და სილაგაზს შეუწერა? აი, ამის გაკეთებას ვაპირებ, ძვირფასო დედოფალ, და მის პირაშუ სასახლეს იქამდე არ დავტოვებ, სანამ მზის სხივები ლამაზ ყვავილებს არ დავცემა, ისეთსავე მშვენიერს, როგორიც ჩვენი ძვირფასი მხარის ყვავილებია.“

დედოფალი, რომელიც იქამდე უხმოდ უსმენდა, ვანსე შეამოგზა და იას პატარა თავზე ხელი დაადო, შეადგა იმ შეპყრბილთ მიმართ: „ჩვენ საკუთარმა აგპარტანებმა და ქალუფლებმა შეგვაცდინა, მაშინ როდესაც ჩვენს ქვეშევრდომთა შორის ყველაზე სუსტი და თავმდახალი თავის სუთმა, შეანხო გულს დააპითხა და ისეთი რჩევა მოგვცა, სიხრძენით ჩვენს შორის ყველაზე დიდებულსაც კი აჯობა. ყველა, ვისაც სურს ჩვენს პატარა, გულად შიპრიკს დაახეაროს, კვართში ასწიოს, რომ ვიცოდეთ, ვის გჯარათ სიყვარულის ქალია.“

ყველა ვერიის კვართში ერთდროულად აცვიცვიდა, განსა ამათი შეპყრბილებიც, წკრიალა ხმით ყვიროდნენ: „სიყვარული და პატარა ია!“

შეადგა დედოფალი ტახტიდან ისტან ერთად ჩამოვიდა და ვერიები ამგარის ჩასვლაგდე შრომობდნენ, რომ ულაგანის ყვავილებისგან გვირგვინი დაეწათ. სათუთად კრეფდნენ დამის ცვრით ფოთლებანაშულ ყვავილებს და გვირგვინს რომ წნავდნენ, თან შელოცვების ტკბილ სიტყვებს წარმოთქვამდნენ, ვერიათა ლოცვებს ეჩუჩებოდნენ ნიკრზრად მოაღვარა შიპრიკებს, რომელთაც პირაშუ ქვეყანაში იმისთვის გზავნიდნენ, რომ თავინათი სიკვდილით საკუთარი ნაზი მოდგმისათვის უნებლად სიცოცხლისა და ყვავილოების უფლება მოაპოვებინათ.

ბოლოს და ბოლოს დაასრულან. მშვენიერი ყვავილების გვირგვინი ვარსკვლავების სუსტ შუქზე ბრწყინებდა, ვერიები კი ქნარის თანსლებით შედროდნენ:

ყვავილეთ, გგზავნით მხარეს შორაულს,
სიკვდილის პირაშუ მხარეს,
სად ვერ მოსწვდება თქვენს საფლავს ეულს
დოხილთა ცრემლი ცხარე.
თქვენ სანიკვდილოდ მიდინართ ნებით,
რომ იყვავილონ სხვათა,
მაშ გაიღივით, ეს შეშინდებით,
ჩვენს ლოცვას თან გაგაბათ.

გთხოვთ, შეგვაწიოთ სიტყვა, ვით შიპრიკთ,
ეცადეთ ნაზ ჩუჩებულთ,
აღუქრათ წრვალი გრძობა და ვიქრი,
გაულდოთ ცივი გული.
გვამახსოვრება გმირობა თქვენი,
აღარ იქნებით როცა,
ლხან, მშვიდობა რომ მოგვიძვენით,
ყვავილეთ, გზას გილოცავთ!“

დილის მგა აღდარსიანად დაჭუჩრებდა თავზე ანწვანებულ დედამიწას, რომლის გპარდინდან ისა აღიოდა ცაში დრუხალოთ ქულები, როგორც ვეება საკურთხევიდან კეთილსურნელება; ზაფხულის ქარი მხიარულად აცეკვებდა ყვავილებს; ჩიბები მწვანე ფოთლების სიგრილეში დილის ჰიმს გალოხდნენ. მაღლა, ცაში პატარა ვიგურა მოჩანდა, მხინავი ფრთებით რომ მიფარებდა. ახრეშუმის თმაზე მზის სხივები დასთავაშებდა, გახრწყინებულ სახეს ქარი სიყვარულით უგრილებდა და ყველაზე ტკბილ სურნელებას ზად ავრქვედა, რომ

ესიამოვნებინა.

ასე მინახობდა ია გამჭვირვალე ჰაერს, მიწა კი დიმილით ამოჭყურებდა, თუ როგორ მიფრინებდა იგი ფრადი ყვავილების გვირგვინით ხელში თეთრ, უფოვულა დრუბლებს შორის.

გაუჩინებლად მიფრინებდა, გადაუფრინა გორაკებს და ხეობებს, განიერ მდინარეებს და მოზრიალე ტყეებს. ანასობაში მგის სითბო და შუპი თანდათან გაქრა, ცივმა ქარმა დაჭებარა და ჰაერში ფიფქები დატრიალდა. შორს, ქვემოთ, ყინვის მავის სასახლე გამოჩნდა. მყარ, მონაცრისფრო ყინულის სვეტებზე დაყრდნობილი თაღოვანი სახურავიდან ყინულის ლოლუები გადმოკიდებულნიყო. სასახლეს გარშემო უფარული ბაღები ეტყა, სადაც უხვად იყო დამჭკნარი ყვავილები და გაშიფვლებული, თავგაქინდრული ხეები; მუქ ცაზე მძიმად ჩამოწოლილიყო დრუბლები, ცივი ქარი კი ზამთრის ჰაერში სევიდანად ჩურჩულებდა.

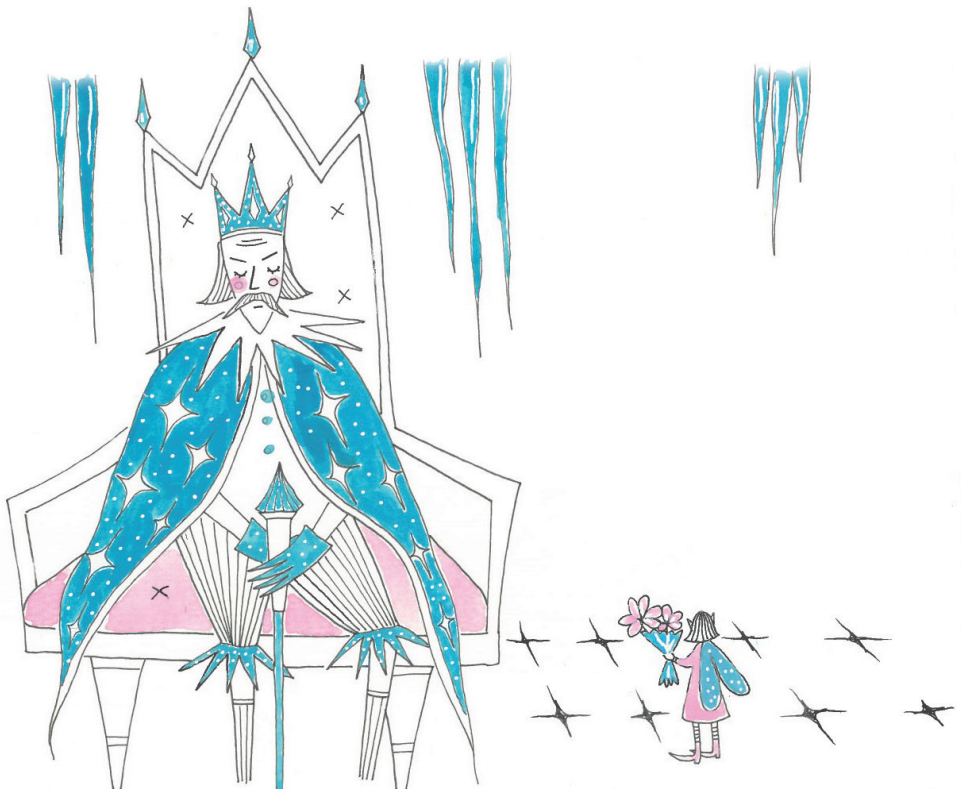
იას გულმა უანცქალი დაუფყო, ჭმობაშეპარული ყვავილების გვირგვინი მპარდზე კიდევ უფრო მავრად მიიკრა და დადლილი ფრთებით ბირქში სასახლისკენ გაფრინდა.

იქ, დახურული კარის წინ, ბავრნი იდგნენ, მათ ჩამუქებული სახეები და უსიამოვნო ხეები ჰქონდათ და მპაცრად ეპითხებოდნენ ბატარა ფირიას სასახლეში მისვლის მიზეზს.

ის კი ყვილას თავაზიანად ბასუბობდა, უხსნიდა, თუ რა ჰქონდა დავალებული და სთხოვდა შეეშამთ, სანამ ცივი ქარი ნახ ყვავილებს დაუხიანებდა. ბოლოს კარი ფართოდ გაუღეს და ისიც სასახლეში შევიდა.

ყინულის კედლებს შორის აღმოჩნდა, რომლებზეც უცნაური ფიგურები იყო ამოტვიფრული; მაღალი ჭრიდან ელვარე ლოლუები ეშვებოდა, მბარი იატაკი კი ფაფუკი თეთრი თოვლით იყო დაფარული. დრუბლებჩამოფარებულ ტახტზე ყინვის მავი იჭდა; თეთრკულულებიან თავზე ყინულის გვირგვინი ედგა და ცივ მპარდს ყინვის მიერ დახვეწილი ორნამენტებით შეამული, მუქი ფირის ნაკეცებიანი მანთია უზარავდა.

ბატარა ია მავის მპაცრი სახის დანახვა მერ შეაჩარა, იგი არც თოვლში სიარულსა და არც ცივ ქარს შეუშინდა, გარშემო რომ დაქროდა; გრძელი დარბაზის მავლით მტკიცად მიმართებოდა მავისკენ, რომელიც გაოცებული შეჭყურებდა მუქ კედლებზე მოთამაშე ოქროსფარ მუქს, გომონას რომ თან მოჭყვა.

როდესაც პატარა, მამაცმა ფერიამ ტახტის წინ მუხლი მოიყარა, ყვავილებამ ისე გაშალა სახსასა ფოთლები და ისეთი სურნელი გადმოაჟრპინის, თითქოს პარგად იცოდნენ, რა როლი უნდა შეასრულებინათ. იამ ავას მიმართა:

„ო, ჭმუნვისა და სევდის მიწით, უკან წე გააბრუნებ, სანამ იმ სინათლესა და სინარულს არ გაჩუქებ, შენ ხელე სასახლეს კვლავ რომ გააბრუნებ და გააღაპრებ. ნება მიბოძე დაპარგული მშვენიერება დავუბრუნო გავარანებულ ხალხს, რომ ნახი ხმით წარმოთქმული მათი ლოცვის გამგონეს გული მუდამ ღხინით გაქმდეს სავსე. მოიშორე ყინულის გვირგვინი და კვართხი, დაე გულზე სიყვარულით გამთხარი მზის შუქი დაგვიწიოს!“

„ამინ დედამე მთელი თავისი მშვენიერით სყვავდება და შენი დახინდული თვალები ირგვლივ მხოლოდ სილამაზის იხილავენ, ზიკრუშ დარბაზებში მუსიკის ჭანგები დაიღვრება და მადლიერი გულები შენი სიყვარულით აივსებიან. შეიხრალე ყვავილეთა სათუთი სულები, ნადრავი ალსასრულითვის წე გასწირავ მათ, ვისაც შეუძლია საკუთარი გაუხარე სილამაზით კვლავაც დაგვატკბონ, ნახი მგონებებით სიხრძე შეგვატონ და სიტუროთ მთელი დედამე დაამშვენონ. ამ ლამაზ ყვავილებს თქვენ გიძღვნი და ფერიამა ქვაყნის სახელით თხოვნი მოგმართავთ; გავდრებით, უკან წე გააბრუნებთ, სანამ ჩემს თხოვნას არ შეიწყნო.“

ამის შემდეგ იამ ცრემლით უხვად დანაგული ყვავილების გვირგვინი ავსის უხეხთან დადო, ოქროსფერი შუქი კი, ტახტის წინ მოკრძალებით მუხლამყრილ პატარა ფიგურას რომ დატნითოდა, კიდეც უფრო გაძლიერდა.

ნახი ფერიის აცქარალ ავას აკაცრი გამომთყვობა თანდათან შეუბრძოდა; ყვავილებსაც ავადრებალი მზარე მიუყროთ მისთვის, თან ყურში ნახად ჩანამოდა მათი სურნელოვანი ხეხი, რომლებიც მოაკვდავ დოხილებზე და იმ სინარულზე უამბობდნენ, სუსტთა და ტანულთა გახადნიერებას რომ მოაქვს. აგრამ მუქი ანთის აკარდზე უფრო აჭიდრდო შემოიხვია და ცივად უხასხა:

„შენ თხოვნას ვერ შევასრულებ, პატარა ფერიავ, ყვავილები უნდა დაიხოცონ, ასეთი ჩემი ნება. შენ დედოფალთან დახრუნდი და გადაეცი, რომ ამ სულაღი ყვავილებისათვის სიამოვნების მისანიჭებლად საკუთარი ძალაუფლების დამოტხას არ ვაპირებ.“

იამ ყვავილების გვირგვინი საავო ტახტის თავზე ჩამოკიდა და დოქამიხდილი ისევ ცივ, ხელე ხალხს დაუბრუნდა, ოქროსფერი ჩრდილებიც თან გაჰყვნენ და სადაც ისინი დაეცამოდნენ, ყვავილები იუზრჩენებოდნენ და სასახლას ფოთლები შრინულს იწყებდნენ.

შემდეგ ყინვის სულები მოვიდნენ, ყვავილებს თავიანთი ცივი ფრთებით შეახნენ და აშინვე დაატყნეს, იამ კი დახალ, ხელე საკანში წაიყვანეს და იქ დატოვეს, რადგან ამ ავამ განარისხა - მის ხრძანებას, დაუყოვნებლივ დაეტოვებინა სასახლე, არ დაემორჩილა.

მართო დარჩენილ იას სევდიანი ფიქრები შემოაწვა, განისნან მოტოლიური მხარე, სადაც ხადნიერი იყო და მწარად ატირდა. თმაცა, ალავა თვალწინ დაუდგა, თუ როგორ იღუბებოდნენ ყვავილები ტყვით და ყურში მათი ხეხი ჩანსა, საშველად რომ უხეხდნენ. ტირილი აშინვე მოწყვიტა და დაელოდა, რა მოხდებოდა.

ალე საკანში მკრთალამ ოქროსფრამ შუქამ შემოაღწია და იას სუსტი ხეხი ჩანწვდა ყურში - მისგან დახმარებას ითხოვდნენ. ზამოთ ანიხდა და სქელ ახლახუდაში განლართული სახრალე პატარა ხუზები შენიშნა, თავის დახსნას რომ ცდილობდნენ, მათი ხოროტი მტრები კი, ქსელში არხინად მოკალათებულები, თვალს ადევნებდნენ მათ ტანებს.

ფერიამ თავისი ჯადოსური კვართხით დაარღვია ახლახუდა, რომელიც ოტობებს მსგავრული გაეხათ, განთავისუფლებულთ ჭრილოტები ნახად შეუხვია და მოუჩრინა; ახლე ხუზები თხილ შუქში იწვენ და ჩემი ზუზუნით უხდიდნენ ადლოტას თავინათ მსნელს.

შემდეგ იამ ახინწ ყავისვარ ოტობებს მიუბრუნდა და თავაზიანად აუხსნა, რომ ფერიამა ქვაყანში ელფების მთელ სამოსს მათი ნათესავები ქსოვდნენ, რის სანაცლოდაც ელფები მათ საკვებს აძლევდნენ და ისინიც ხადნიერად ცხოვრობდნენ მწვანე ფოთლებში, თან აეგობლებს ტანისამოსს უგადებდნენ. „თუ ძაჟს დაპირთავთ“, უთხრა ფერიამ ოტობებს, „ამ სახრალე მწარებზე უკეთეს საკვებს მოცემთ. მშინდად იცხოვრებთ და თქვენი წინდა ძაჟით სანტიკი ავსისათვის ანთის მოქსოვთ; ამ ნაცრისვარ ძაჟებს ოქროსს შევრავ, რომ როცა თავის ცივ

გულზე მიიღებს, იქ კეთილმა აზრებმა შეაღწიონ და სამუდამოდ დაიდონ ხინა“.

ია მხიარულად მიღროდა, ჰატარა შენიქრები მისთვის ახრეშეშვიტთ თხელ ქაფს ართავდნენ, ზრთამოციმციმა ხუჯახი კი სიყვარულით დასტრიალებდნენ თავზე. ზემოდან ნუხად იღვრებოდა ოქროსფერი შუქი.

როდესაც ყინვის სულეხამ თავიანთ მივსს ეს ამხავი შეაბყობინეს, იგი დიდად გარცდა. ამის შემდეგ ხშირად მიიზარებოდა ხოლმე იას სამყოფელთან და ჩუბად შთვალთვალეხდა, როგორ მშვიდობიანად შრომობდნენ ერთად მტრები და მოყვარები მხით განათებულ ოთახში. შუქი გააქლირდა, გარეთ გამოიჭრა და ცივ ჰაერში აზარზაბდა; მერე სავდინანი ხადების თავზე მოგაშვასუდ ფრუხლებად დაეკიდა. ამ ფრუხლების გაზანთვა ყინვის ყველა სულამ ერთად სვდა, მაგრამ ვერ მოახერხა; გაშიშვლებულმა ხეხამ მწვანე კვირტები გამოიღვს და ყვავილები აყვავდა, მაგრამ ყინვის სულეხამ ზედ თოვლი დანახარეს, ამთავ თავები ჩაქინდრეს და დაინოცნენ.

ხოლოს და ხოლოს, მანთი მხად იყო. ნეცრისვარ ქსოვილს ოქროსფერი ქაფებიც ერიან და სამოსს ხინვარებას სძინდა. იამ იგი მივსს გაუგზავნენ და სთხოვა, ებარებინე, რომ მის გულში სიმშვიდეს და სიყვარულს დაესადგურებინე.

მაგრამ მან ზიზღით გვერდზე მოისროლა მანთი, ყინვის სულეხს კი უბრძანა, ია უშრო ცივ, მიწისქვეშა საკანში გადაეყვანათ. სწორად იქ მოათავსეს და სანამ მართო დაბოვებდნენ, გულქვა სიბყვებიც არ დაიშურეს მისთვის.

ფერიამ კვლავ მხიარული სიმღერა წამოიწყო; მის საკანში წვეთები ისე მუსიკალურად ეცემოდნენ, თითქოს სიმღერის ტაქტს ჰყვებინათ, მივს კი თავის ცივ, ყინულოვან დარბაზებში გაოცებულნი უგდებდა ყურს ხამდახლა, ტხილ ჰანგებეს, მის ყურამდე რომ აღწევდა.

ასე ცხოვრობდა ია, ოქროსფერი შუქი კი დღითიდღე ქლირდებოდა; საკნის კლდოვანი კედლების ნაკრებებიდან ჰგუფ-ჰგუფად შეამდიოდნენ ჰატარა ხავრდოვანი თხუნელები და იას სთხოვდნენ მათთვის ტხილი სიმღერის მოსმენისა და თხილი შუქით განათებულ საკანში წოლის ნება მიეცა.

„ცივ მიწაში გაუხარელი ცხოვრებით ვცხოვრობთ“, – უყვებოდნენ იას, – „ყვავილთა ფესვები მკვდარნი და ჩვენამდე ცვარ-ნამიც ვერ აღწავს, რომ დავლით, ერთი ჰატარა თხელი ან ზოთოლიც კი ვერ გვიბოვია. კეთილთ ფერიამ, გთხოვთ, გვიმსახურა: იმ პურიდან, ყოველდღე რომ გააქვან, რამდენიმე ნამცეცი ჩვენთვისაც გამოიბაბ და შენს დასახმარებლად ყველაფერს გავაკეთებთ, რაც შეგვიძლია“.

ია დანახამდა და მას შემდეგ თხუნელები ყოველ ცისმარა დღეს მუშაობდნენ, რომ გაყინულ მიწაში გვირახი გაათხარათ და ფერიამ დამატარნი ყვავილების ფესვებს მისწვდომდა. და აი, ცოტა ხანში იამ ხელი გვირახები დაიარა; ნაზი შუქიც კვლდაკვალ დასდევდა და ყვავილების ფესვებს ეცემოდა, გაცოცხლებული ფესვები კი გამთხარ ნიდაგში ხარობდნენ, ვანს იკიდებდნენ და მიწის ზემოთ ამოსულ ყვავილებს გაცოცხლებულ წვენს აწვდიდნენ. ყვავილები ნიერფარად ყვაოდნენ და ნაზ შუქზე ცეკვავდნენ, ყინვის სულეხი კი ამაოდ ცდილობდნენ მათთვის ზიანის მიყენებას, რადგან როგორც კი მხრწყინავი ფრუხლების ქვეშ აღმოჩნდებოდნენ, მყისვე პარგავდნენ ხორბობების ჩადენის უნარს.

მივსამ თავისი ხელი სასახლიდან ხადნიერ ყვავილებს განხდა. ისინი თავს მხიარულად უკრავდნენ და ფარად სამოსში გამოწყობილები თითქოს ცდილობდნენ მოეყოლებათ, თუ რა თავდადებით იღვწოდა ქვემოთ ჰატარა კეთილი ფერიამ, რათა მათთვის სიცოცხლე შეანერჩუნებინე. სინთლიდან დარბაზში შემობრუნებულ მივსს საკუთარი დიდებული სასახლე ისე ცივად და უღიმეამოდ მოეჩვენა, რომ იას ნაჩუქარ მანთიაში განხვია და თავის ყინულის ტახტზე ჩამოჭდა, რომლის ზემოთაც დამატარნი ყვავილების გვირგვინი ეკიდა. უკვირდა, რომ ეს ყველაფერი რადაც უცნაურ სითხოს გამოსცემდა. პარგა ხანს იჭდა ასე და ხოლოს თავის მსახურ სულეხს უბრძანა ჰატარა ფერიამ პირქუში ცინიდან გამოეყვანათ და მისთვის მიეგზარათ.

სულეხი ალღე უკანვე დახრუნდნენ და მივსს სთხოვეს, მათ გაყოლოდა და საკუთარი თვალთ ენახა, თუ როგორ დამშვენებულყო ხელი საკანი. უხეში იატაკი შუქი მწვანე ხავსით დაფარულიყო, კედელსა და ჭერს ხვინარა ყვავილოვანი მცენარე აკვიროდა და ირგვლივ

საოცარ სურნელს აშრქვავდა; ზამთრ კი ნათელი, ნაზი შუქი თაბაშობდა და სურნელოვან ფოთლებზე მიმოხედავთ ამოცანები წვეთებს ვარდისფერ ჩრდილებს ჰვანდა; ხვინარს ქვეშ ია იდგა და ნაცვებებს უყრდა ბატარა, ფეხებზე თხუნილებს, ირგვლივ უმიზრად რომ დარბოდნენ და თან მის სიმაღლას უსაყვანდნენ.

როდესაც მოხუცმა მივამ დაინახა, თუ რამდენად აჭობა სილაბაზით ფერის საბანა მისი სასახლის დარბაზებს, კეთილი აზრები მთაქალა, რომლებიც თითქოს შიგნიდან პარანახობდნენ იას ვადრება შენსინა და ბატარა ფერია შინ, მამობრებთან გააშვა; მაგრამ ყინვის სულებმა ყვავილებს შეუბრან და მივას დაანახეს, თუ რა სულები და უსარგებლოები იყვნენ ყვავილები. მაშინ მივას ძველებური სიცივე დაუბრუნდა და გავცრად უბრან იას, უკან გაჰყოლოდა.

ია სევდიანად დაამგვიდობა ბატარა მამობრებს და სასახლეში ეასლა მივას, რომ მისი ბრანება ამოაინა. როდესაც მივამ დაინახა, რომორ გაჰფითრებოდა და დანაფლიანებოდა ნაზი სახე იას, რა თხელი სამოსი ეცვა, რომორ დასუბებოდა ფრთები, მაგრამ მაინც რომორი სიყვარულით იღვრებოდა ოქროსფერი ჩრდილები მის ირგვლივ და შუქს ჰვანდა ჯადოსნურ კვირებს, რომელსაც სიყვარული და მოთმინება წარმართავდა და სწორად ამის წყალობით გამომცხვლდა ასე მისი ერთ დროს პირქუში საყვარელი, მან ვადარ შექლო გულქვად მოჰქცეოდა მას, ვინც მისთვის ადვანი რამ გააბეთა და იას თხილად მიმართა:

„ბატარა ფერია, ორ რამეს შემოგთავაზებ და ამ ორიდან ერთი უნდა აირჩიო. თუ დავგირდები, რომ აღარასოდეს ვაგნებ შენს საყვარელ ყვავილებს, წახვალ შენს მხარეში და გვაცლი მე და ჩემს სულებს, სხვა ყვავილების მიმართ გამომვიყნოთ ჩვენი ძალა? დედაიწხ დიდია და ნებისმიერ ქვეყანაში შეიძლება ყვავილების პოვნა. როდესაც გაცოდინება, რომ შენი საკუთარი ყვავილები უსაფრთხოდ არიან, რატომ უნდა გავაღვივებდეს ამ მოქმეთა ბედი? თანახმა ხარ?“

„აჰ!“ მიუგო იამ სევდიანად, „იცით თუ არა, რომ ყვავილის ხასხასა ფოთლებქვეშ ბატარა გული ძვარს, რომელსაც სიყვარულისა და წუხილის ზუსტად ისეთივე უნარი აქვს, რომორც თქვენს გულს? და რომორ შეიძლება არად ჩავაგდო სხვა ყვავილების სილაბა და ტკივილისა და ტანჯვისთვის გაწვირო ისინი, რათა ჩემი საკუთარი ყვავილები გადავარჩინო იმ ბოროტი მტრისგან, რომლის ხელშიც ამ ჩავაგდება? არასოდეს! მირჩევინა საშუალოდ თქვენს ყვავილებს ხელო საბანში დავრჩა, ვიდრე ამ გულთხილი და მიმდობი ქმნილებების სიყვარული დავარგო.“

„მაშინ, მოისინა რა დავალებას გაქვ?“, უთხრა მივამ, „ამ სასახლეზე ლაბაზი უნდა ავიშნო. თუ ასეთ სასწაულს მოახდენ, თხოვნას შეგისრულებ, თუ არადა მივას გვირგვინს დავვარგავ. ახლა კი წადი და საქმეს შეუდები; ჩემი ყინვის სულები არაფერს დავიშავებან, და სანამ არ მორჩები, არცერთ ყვავილს ხელს არ ვახლებ.“

დაამიმახული გულით გაეშრთა ია ხალებსაგან, რადგან უკვე იმდენი იმრობა, რომ ძალა თითქმის გამოეცალა. მაგრამ ყვავილები ჩურჩულით უხდიდნენ ადლოებას და ფოთლებს ისე ხრიდნენ, თითქოს ლოცავნო. მოსიყვარული მამობრებით სავსე ხალის დანახვაზე, მის გამხნეებას და ზრუნვისთვის ადლოების გადახდას რომ ცდილობდნენ, იას გამხადობა და ძალა დაუბრუნდა; მოიცლია ნისლის სქელი დრუბლები, რომელთა მიღამაც ყვავილთა ცნობისმოყვარე მხარე ვერ სწვდებოდა და მარტომ, თაბაბად შეუდგა მუშაობას.

დრო გადიოდა, ყინვის მივას ეჭვი გაუჩნდა, ფერისა მებრებობად რთული დავალება ხოა არ მივაციო; ნისლის კადლის ამორა მხრიდან ხეები ადწვდა, ჩანდა, რომორ მიმოდროდნენ ნათელი ჩრდილები, მაგრამ ფერისა ნაზი ხმა აღარ ისმოდა. აბასობაში ხაღიდან ოქროსფერი შუქი გაქრა, ყვავილებმა თაგები ჩაქინდრეს და ირგვლივ ისეთივე სიცივე და სიხნელი ჩამოწვა, რომორიც ბატარა ფერისა მოსვლამდე სუფავდა.

გავცრ მივას საკუთარი საყვარელი პიდავ უფრო მიუსაზრად და სევდიანად ეჩვენებოდა; ენებრებოდა თხილი შუქი და მხინარული ყვავილები, ყვავილები მებად კი, ბატარა იას ტკბილი ხმა და გახრწყინებული სახე. დახებებოდა თაგის პირქუშ სასახლეში და უკვირდა, რომორ აგაყოფილებდა აქამდე მის სინათლისა და სიყვარულის გარეშე ცნობრება.

ფარიების ქვეყანაში ბატარა ია უკვე მკვდარი ეგონათ და გამოიგლოვას კიდეც. ბევრი ცრემლი დაიღვარა, რადგან ეს ნაზი ფირია ყველას უყვარდა, დედოფლით დაწყებული და ყველაზე მოკრძალებული ყვავილით დამთავრებული. სივდით სავსენი დაჭოჭოვინებდნენ თავს იას საყვარელ ყოველ ჩიტსა და ყვავილს და ცდილობდნენ მას მიმსგავსებოდნენ კეთილი სიტყვითა და საქმით. კვიპაროსის გვირგვინებს ატარებდნენ და ისა მოიხსენიებდნენ იას, როგორც მათგან საშუალოდ წასულს.

ასე, ღრმა მწუხარებაში ჩავარდნილები აგრძელებდნენ ცხოვრებას, სანამ ერთ დღეს მათ მხარეს მუქ მანქანაში განგებულ უცნობი შიპრიკი არ ეფვირა, რომელიც გაოცებით შეაჭურბდა პაშპაშა სასახლას და ყვავილების გვირგვინოსან ელფებს, რომლებიც მას გულითადად ესალმებოდნენ და ცინცხალი ნაბითა და ვარდისფრად მოღაქდათ ბილით უმასპინძლებოდნენ, რათა მგზავრობით დადლილი სტუმარი მომავრებულყო. შამდაგ შიპრიკმა განაცხადა, რომ იგი ყინვის მეფეა გამომგზავნე, რომელიც დედოფალსა და მთელ მის ქვეშევრდომებს სთხოვდა სწვოდნენ და ენახათ, თუ როგორი სასახლე ააშენა ბატარა ია; ნისლის ფარდა ააღო აიხდაბოდა და რადგანაც ია ყინულის ცინა-სიმაგრეზე ლაბაზ სასახლას ვერ ააგებდა, მეფეს სურდა, ფარიის ნეთესაგ-მამობრებიც იქვე ყოფილიყვნენ, რომ იგი ენგაშახინათ და შინ

წაეყვანათ. სტუმარმა ატირებულ ელფებს უამბო, თუ როგორი მოთმინებით მუშაობდა ია და როგორ განაგებდა და განაღებდა მისა გაუხუნარა სიყვარულმა ხნელი საკანი.

მან კიდეც უამრავი რამ მოუყვა ფარიებს, რადგან ბატარა იას ბევრი ყინვის სულის სიყვარულიც დაამასხურებინა, ისეო მათ მაშინაც კი უყვარებდა და სიყვარულის მშვენიერებაზე ესაუბრებოდა, როდესაც წვალბით გაცოცხლებულ ყვავილებს უნადგურებდნენ. შიპრიკი დიდხანს დარჩა და სულ უფრო მეტად უკვირდა, როგორ შეეძლო ფარიას ასეთი საუცხოო მხარე მიუბრუნებინა და მისი გულქვა მხრძანებლის პირქუშ სასახლაში ემუშავა, სიცივე და დადლილობა აატანა იმისთვის, რათა უსტთა და დაჩაგრულთათვის სიცოცხლე და სიხარული ეჩუბებინა. როდესაც ელფები დაჭპირდნენ, რომ მის მეფეს ეწვოდნენ, სტუმარი ფარიათა მშვენიერ ქვეყანას დაამშვიდობა და შინ დაბრუნებული გაუჩინდა.

ბოლოს, დათქმული დღეც დადგა: ყინვის მეფე თავის უნაყოფო ხალში, შავი ღრუბლების ჩარდახქვეშ დაბრძანდა. მის წინ ნისლის ფარდა იყო, რომლის მიღმიდან დაბალი, ტბილი ხეები ისმოდა, ფოთლების შრიალსა და ჩიტების ჭიკჭიკს რომ მინაგავდა.

ააღე ჰაერში მოფარებათ ელფების ნიერვარი გუნდი გამოჩნდა. ყველაზე წინ დედოფალი მოფრინებდა, მას სხვებისგან ქათქათა მოსახსნაზე მიმავრებული ვერცხლისფერი შროშანები და პაშპაშა ყვავილების გვირგვინი გამოარჩევდა; დედოფალს გვირდს შმშვენიებდნენ მიწაშულ და ოქროსფერ სამოსში გამოწყობილი ელფები, რომლებიც ყვავილებისგან დაგზავნულ საყვინებზე ტბილად უკრავდნენ, მათ გარშემო გახადრული სახეებითა და ანთებული თვალბით მოფრთხილებდნენ დედოფლის დანარჩენი მოსიყვარული ქვეშევრდომებისც.

პაშპაშა პელების ჯარს ჰგავდნენ, ნისლიან ჰაერში ფრთები უღებდათ და სამოსი ნიერვრად უხრწყინებდათ; ააღე უფოთლო ხეები ცოცხალმა ყვავილებმა დაამშვენა და ხადი ტბილი ჰანგებით აივსო. მეფე და მისი ქვეშევრდომები შგზარდნენ თვალწარბათ ელფებს

და აღარ უკვირდამთ, რომ პატარა ია ასე მიხტიროდა და ნებრულოტადა მოტლიურ მხარას. მეზის საუხსოთ სასახლე კიდევ უფრო ჩაუამაბული და მიუსაზარი გამოჩნდა, და როდესაც ელვახაა ყვავილანი მოითხოვას, მეზის შერცხვა იმის თქმა, რომ არცერთი ყვავილი არ გააჩნდა.

როცა, ბოლოს და ბოლოს, ხალხში თხილვა ქარა დაჭბარა და ნისლის დრუბლები გაუანთა, ყინვის მეზაც და ელვახისც გაოცებისგან ენაჩაბრდენილი მიაჩარდნენ ამთ თვალწინ გადაშლილ სურათს.

თვალს ძლივს აწვდენდნენ მაღალ მწვანე ხეებს, რომაღმა დახრილი ტოტებიც მოხდენილ თაღებს ქმნიდნენ; ამთ შორის ნახი, ოქროსვარი შუქი ატანდა და ნათელ ჩრდილებს ჰვინდა ძირს, მუქ ხავსზე, სადაც ულვაგანის ყვავილანი ირხეოდნენ და თავინათი დაბალი, ტბილი ხეებით აღაროდნენ იმაზე, თუ რა მშვენიერი სიყვარული.

ხეებს ხვინარა ყვავილოვანი მცენარეები შამოხვეოდნენ და ისე დაეზარათ თავინათი ნახი ფოთლებით, რომ ხეების უხეში ტანები მწვანე სვეტებისთვის დაამსგავსებინათ. შადრავანთა ხრჭყვიანა ნახადი ჭრამად ელწვდა, ვერცხლისვარვრთინი ჩიბები ყვავილთა შორის გუნდ-გუნდად დაფრინავდნენ და გალოხდნენ, ან ბუდეებში პვერცხეაზე ისდნენ. მშვიდად მომხირალი გვრიბები მწვანე ფოთლებში ეშუენებდნენ, მხინა ცაზე თოვლივით ქათქათა დრუბლები დატურავდნენ, ნახი ოქროსვარი შუქი კი, ძირს რომ ევიხებოდა, წინადეაღმა უფრო მეტად ხრწყინავდა.

აღა, გრძელი დარუხების გავლით, ია გამოვიდა. მოდიოდა და თან ყვავილთა და ფოთოლთა შრიალი მოჰყვებოდა. პირდაპირ ყინვის მეზის ტახტისგან გასწია ორი გვირგვინით ხელში: ერთი ხრჭყვიანა ლოლუბისა იყო, მეორე კი - ქათქათა შროშანებისა, და მეზის წინაშე მუხლი რომ მოიყარა, ასე ან სიხყვებით მივართა:

„დავალაბა შესრულებულია და, მიწისა და ჰაერის სულების წყალობით, ჩავი შრომის ნაყოფი იმდენად მშვენიერი, რამდენადაც ელვის ხელით ნებახი სასახლე შეიქალაბა იყო. ახლა არჩავანი შენება, მეზო. უნდა გადაწყვიტო, განდახი თუ არა ყვავილანის ქვანის მხრანებალი, რომელიც საყვარელ ამოტრებად მიიღებს ჩავს ნათესავ-ახლოებებს და მარადიულ მშვიდობასა და სინარულს მოიხმობს, ისევე როგორც მწვანე დადამიწის სურნელოვან შვილთა ადლიარებას და სიყვარულს. თუ ანა აირჩავ, ყვავილანის გვირგვინი ნება. მაგრამ თუ ეს სინამოვნებას არ მოგანიჭებს, მაშინ შეგიძლია შენს ცივ საყვარელს დაუბრუნდე და სიცოცხლე მარტოობასა და სინელებაში გაატარო, სადაც მის ან სინარულის ვერცერთი სივი ვერ შამთაღწვას.

„შეგიძლია ეგ ყინვის სულები ხადენარ დადამიწას მიუსიო, რომ ყველგან მწუხარება და სასოწარკვეთა თესონ და შენი შიში და სიძულვილი ჩაუნერგონ იმამ, ვინც სინარულით შვიწყარებად და დაგაუასება. თუ ასა, მაშინ ეს მოკაშაშა გვირგვინი გამომართვი, იგი ქვასავით მაგარი და ცივი, როგორც შენი გული განდაბა, თუკი ყოველივე ხრწყინვალეს და მშვენიერს უგულვებლყოფ. ორივე გვირგვინი შენს წინაშა. აირჩიე“.

მოხუცამ მეზამ პატარა შერიას შენება და დინება, თუ რა სიყვარულით შამოხვეოდნენ გარს ნათელი ჩრდილები, თითქოს უნდოდათ დაეცვათ, თუ ვინეა მისთვის ზინის მიყანებას განიზრახავდა; მვრთხალი ჩიბები აპერდვა მიხუბებოდნენ, ყვავილანს კი მის უბრალე შენადვანაც სილვაგა ემატებოდათ; ნახი ამოტრები აცრამლებული თვალებით შესცქეროდნენ იას და ვადრებით ხელახყოფილი უდიდოდნენ.

მეზას კეთილი აზრები მოეძალა, იგი შეტრიალდა და ორივე სასახლეს შენება. იას სასახლე მშვენიერი და თვალწარმბაცი იყო, ასე შრიალა ხეები, უდრუბლო, მხინა ზაცა და მხინარული ჩიბები და ყვავილანი ამშვენებდა, და ეს ყველაფერი მოთმინებით, სიყვარულითა და რუდუებით იყო შექმნილი. მისი სასახლე ცივი, ხელი და პირქუში იყო, შიშვალ ხადებში ყვავილი ვერ განიხარება, მწვანე ხე ვერ განიზრდებოდა, ჩიბები მხინარულად ვერ იჩიკჩიკებდნენ, ყველაფერი გავერანებული და დახინდული იყო. სანამ მეზე ორი სასახლის თვალნიარებით იყო გართული, მისა საკუთარა ქვეშევრდომება, ყინვის სულებამ, მუქი მანტიები შამოიარცვას, მის წინაშე დაიჩოქას და ასე ევადრებოდნენ არ გაამგავნა ნახი შერიების საყვარელი ქმნილებების გასანადგურებლად. „ჩვენ დიდხანს ერთგულად

გამსახურეთ“, მიმართავდნენ ისინი მეფეს, „ახლა გთხოვთ თავისუფლება გვიბოძა, რომ ვინწავლოთ, თუ როგორ მოვიპოვოთ იმ სურნელოვანი ყვავილების სიყვარული, რომელთაც ამდენ ხანს ვერჩოდით. შეისმინე პატარა ზერინას ვედრება და გაუშვი იგი თავის მშვენიერ სამოთხელოში. მან გვასწავლა, რომ სიყვარული შიშზე უფრო ძლიერია. ყვავილების გვირგვინი აირჩია და ჩვენი სახით იმაზე ერთგულ ქვეშევრდომებს შეიძინე, რაც კი ოდესღაც გყოლია“.

უცხად ირგვლივ ტბილი ჰანგები დაიფარა და ამ მუსიკის ფონზე ყინვის მეფეა თავზე ყვავილების გვირგვინი დაიდგა და პატარა იას წინაშე მუხლი მოიყარა; ამის შემდეგ, მწვანე დადაპიწის ყველა მხრიდან განისა ყვავილეთ ხეები, რომლებიც საბადლოებალს უმადროდნენ ნუგ ზერინას, ზაფხულის ნიავი სურნელებით გაიშლინენ, რომელსაც ისინი მაღლიერების ნიშნად აგზავნიდნენ; სადაც არ უნდა წასულიყო ია, ბებერი ხეები თავს უკრავდნენ და წვრილ ტოტებს ხვდოდნენ, ჩიტები ნაზი ხუმბულით შებავლით თავებით სახეზე ეხუტებოდნენ და ჩურჩულით ლოცავდნენ; მოკრძალებულმა ხანსავე კი, როცა მასზე ზერინამ განიარა, თავი მდაბლად დაუპრა და პაწია ვინები დაუპოცნა.

ხადენიერი ზერინებით გარშემორტყმული მოხუცი მეფე იას აწვენებულ მშვენიერ სასახლეში იჭდა და უყურებდა, თუ როგორ ადგებდა პაშაპაშა მეფე მის ყინულის ცინისიაგრას; აბასოტაში ყინვის სულები, რომლებიც ცივები და პირქუშები აღარ იყვნენ, ელვებს ეცეკვებოდნენ და სიყვარულით, მთელი მოდლოებით ემსახურებოდნენ თავიანთ მეფეს. ოქროსფერი შუქი კიდევ უფრო ძლიერად გაშავებდა, ჩიტები კიდევ უფრო მხიარულად ჭიჭიკებდნენ და მაღლიერი ყვავილების შეწყობილი ხეები, მთელ დადაპიწაზე რომ განისმოდა, ახალ სასიხარულო აბხავს აუწყებდა მთელ ათ ნუგ მოდგას.

ოქროსფერ ჩრდილებს მიეცა ძალა,
და ყვავილებამ ადღეს გრილ ნიებს
სიმღერა ტბილი, რომლითაც მარად
უძღვნიან ქებას პატარა იას.

და ხეებს შორის ჩურჩულით თქმული
შორს ტყეში მიჰქვს ელვარა ტალღას,
რომ გაუნაროს იმ მყოფთაც გული,
აუწყებს ყვავილეთ ამ აბხავს ახალს.

სიყვარულს ძალუძს ყინული ცივი
გააღლოს, მეფეს ხელს ვედარ უშლის,
იამ ტბილ ჰანგით, კაპაპა სხივით

მოალებო მეფე, მკაცრი და ქუში.

ყინულის მხარე აქციეს ხაღად,
ელვთა და ყვავილეთ ამ ნახავთ მეფამ,
დღეები გადის ლხინაში, ლაღად,
ამ სიხარულმა რაც დაიხუდა.

პატარა იამ ხომა ჯადოსნებით
განდევნე ყველა აჩრდილი მუქი
და ახლა ყვავილეთ, მის ტურზე დოხილეთ
ოქროსფერად თავზე დაჭნეთის შუქი.

ის მოგვევლინე სიკეთის მძნელად,
და შეასრულა მისია რთული -
პატარა იამ აწვავს ყველას,
რე შესძლებია ძალს სიყვარულის.

„მგისვირება კულუღა“ თხრობა დაასრულა და ახლა წინ სვამ ელვინ წამოდგა; შიმდები ზღაპარი „ვერცხლის ვრთამა“ მოყვა.

წყლის ზერია სხელად ლივლივა

ღურჯი ზღვის სიღრმეში პატარა, მხიარული წყლის ზერია, სხელად ლივლივა ცხოვრობდა. იგი მთელი დღე მარჯნის თაღებზე ცეკვავდა, თქანის კაზკაზე ყვავილანისგან გვირგვინებს წნავდა, ან მგზავი მოკავშირე ვეაბრთელა ტალღებზე ლივლივებდა; მაგრამ ყველაზე ხადენიერი მათი იყო, როდესაც ზღვის ნაპირზე ზერად-ზერად ნიშარებში წამოწოლილი იმ დახალ ხმაზე მოდებდნენ მუსიკას უსმინდა, ნიშარებს დიდი ხნის წინათ ტალღებზე რომ ასწავლეს. პატარა ზერია საათობით იწვა ასე და ზღვასა და ზევას მისცქეროდა, თან მხიარული სიმღერას ღიღინებდა.

ქარიშხალი რომ ამოვარდებოდა, ხობოქარ ზვირთებს საჩქაროდ ქვეშ მოქცეოდა და ზღვის სიღრმეში ჩაშვებოდა, სადაც სიმშვიდე და სიჩუბე სუზავდა. იმ თავის დობილ ზერიებთან ერთად ელოდა გამოდარებას და ნაღვლიანად უსმინდა ამთ ჰვირილს, ვისაც მრისხანე ტალღები გამს დაუმსხვრებდნენ და გააფთრებულ ზღვაში გადაისროდნენ. სულ ალა ეს ხადკრულები, მთლად გაფითრებულ-გაყინულები, ტივტივით მოადგებოდნენ ზერიების მშვიდნიერ საყრდენს და ისინიც სიხრულულის ცრემლებს დააბკურებდნენ ამთ უსიცოცხლო სხელებს, შამდაგ პი მარხავდნენ სადაც მჭიდრო ადგილას, სადაც ყვავილები ხარობდა და ქვიშაში ქვიშასი ქვები ციმციმებდა.

სწორად ეს იყო ლივლივას ერთადერთი სადარდაელი. იგი ხშირად ვიქრობდა მათზე, ვინც საყვარელ მგობრებს გლოვობდა; და მათზეც, ვისაც ზღვის უსპერზე, მარჯნის ხელ და ჩუბ გამომკახულებში ეძინა. ო, რა სიხარულით გადაარჩინდა დაღუპულებს! მაგრამ თქანე გაცილებით ძლიერი იყო, ვიდრე მის წინაში მოხინადრე ყველა გულკეთილი ზერია ერთად აღებულნი. ამითმაც ზერიას მხოლოდ მათი დატირება და ისეთ ადგილას დასვენება შეეძლო, სადაც სასტიკი ტალღები ვეღარაფერს ანებდნენ.

ერთხელაც, როდესაც საშინელი ქარიშხალი ამკინებარება, ზერიების თავს ზამოთ საავდრო ღრუბლების მსგავსი უზარმაზარი ტალღები აზვირთებულნიყო, შორიდან პი გაშვებულნი ქარის წვილი მოისმოდა, აქაზეხულება ტალღებზე ზერიების სავანეში პატარა ჰავში ჩამოიყოლეს; თვლები დახუჭული ჰქოდა, თითქოს სძინავსო, გრძელი თმა წყალმცენარეებისით ეკვროდა ზერებრთელ, ცივ სახეზე, პატარა ხელებით პი ჰარ პიღვ ნიშარები ჰქოდა ჩახუჭული, რადგან სწორად ნიშარებს აგროვებდა, როდესაც დიდმა ტალღებმა მოიხაცეს და აღეღვებულ ზღვაში ჩაიბრინა.

ზერიებზე პატარა სხელი ტირილით დასვენეს ყვავილების სასთუბალზე, სამგლოვიარო სიმღერები უმღერას, თითქოს ასე უფრო ღრმად და მშვიდად დაიძინებდა, შამდაგ პი დიდხანს სიყვარულით დაჭურებდნენ, სანამ ქარიშხალი არ ჩადგა და ისევ სიმშვიდამ არ დაიწადგურა.

ჰავშიც ცხადართან სიმღერისას ლივლივას ქარისა და ტალღების ყრუ ღმუილი მწუნარებისგან მშვილილი ხმა ჩანსოდა, რომელიც თითქოს დახმარებას ითხოვდა. დიდხანს უსმინა ამ ხმას, რომელიც თავიდან ზერიების გულსაკლავი სიმღერის გამომახილი ეგონა, მაგრამ იქ, ზვირთ, მოქება არ წყდებოდა. მათი ლივლივა წყალში უხოდ გასრიალდა და ქაფსა და შხაზეხთან ერთად ზღვის ზედაპირზე ამოტივტივდა; ღრუბლები ივანებოდა და მოწინადილი ციდან მზე თავზე დაჭნებოდა. წყლის ზერია გოდების ხმას გაჭყვა და მანამ ივურა, სანამ ნაპირზე მდგომ მკლავებგამოწვდილ ქალს არ გადააწყდა, რომელიც მღელვარე ზღვას სევდინად ევადრებოდა მისთვის პატარა ჰავში დაებრუნებინა, ასე შეუბრლებლად რომ წართვა. მაგრამ ამ ვადრების საპასუხოდ აქაზეხული ტალღები უხოდ აწყდებოდნენ ქალის ვანებთან მიყრილ ლოდებს და შხაზეხს ასროდნენ, მის ცრემლებს რომ ერთვოდა.

დადის უხადურების შამდადგარე ლივლივამ მისი დაშვიდება სცადა. ნახად დაინარა ნაპირზე დაქოქილ ქალთან და მოუყვა, თუ რა ტბილად ეძინა მის შვილს ზღვის სიღრმეში მოწყობილ ლამაზ სასთუბალზე, რომელსაც ზერიებზე ცხარე ცრემლები დააბკურას და ნაპირ ხელებით ყვავილების გვირგვინებით მორთეს. თმაც ეს ტბილი ჩურჩული უძღური აღმოჩნდა და ატირებულმა დაღამ ლივლივას შეჭლადდა:

„ქვიშასო ზერია, იმნებ რამე ჰადო ან შალოცვა იცი, რომ ტალღებმა ჩამი შვილი უპან დამიბრუნონ, საღ-საღამათი, სიცოცხლით სავსე, როგორიც მათი იყო, როცა მომბაცენ?! გევედრები, დამიბრუნე ჩამი პატარა ბიჭი, ან მეც წამიყვანე, რომ იმ ხორბოტი ზღვის უსპერზე

გვერდით მოვუწვა და საშუალოდ იქ დავრჩა!“

„დიდი ძალა არ მაქვს, მაგრამ მზად ვარ, რითაც შემიძლია, დაგხმარო; შეღარ გლოვობ, რადგან მე ზღვასა და ხეივანს შიშვანება იმის საბოლოოდ, ვისაც შენი დაპარგული შვილის დახრუნება ძალუძს. ნაპირთან ყოველდღე მოდი და თუ აღარ გამოვჩნდნი, იცოდა, რომ ცდამ ამაოდ ჩამირა. ახლა კი მშვიდობით, საბრლო დედავ, თუ ვერის შენი შვილის დახრუნების ძალა შესწავს, შენ მას კვლავ იხილავ!“ ამ საშუალო სიტყვებით ლივლივა კვლავ ზღვაში გადახტა, თვალცრემლიანი ქალი კი დიდი დრო გასცქეროდა ნახ ვერის, სანამ მისი ბრჭყვილა გვირგვინი ტალღებში არ ჩაიკარგა.

შენ დახრუნებულა ლივლივა სასწრაფოდ სასახლას მიაშურა და დედოფალს პატარა ბავშვზე, მის უხადურ დედასა და საკუთარ პირობაზე მოუყვა.

„გულკეთილო პატარა ლივლივა“, - მიუგო დედოფალმა, - „შენს დანაპირებს შესრულება არ უწერია; ზღვის წიაღში არ მოიპოვება ისეთი ძალა, რომელიც ასეთ სასწაულს მოახდენს, შენ კი ვერასდროს მიაღწევ ცაცხლის ვარიების საყოფალს, საიდანაც ის ალი უნდა წამოიღო, პატარა სხეულის გატობა და მისთვის სულის კვლავ შთაბერვა რომ შეუძლია. მეც მივთვალა საბრლო დედა და სიამოვნებით დავხმარებოდი, მაგრამ ვაი, რომ არაუარი გამოვივა, რადგან მეც შენსავით ვარ და შენი თხოვნის შესრულების უნარი არ შემიწევს.“

„ძვირფასო დედოფალო! შენ რომ იმ ძალის მწახრება განახა, შენც შეიცდებოდი იმის შესრულებას, რასაც მე მას დავპირდი. ვერ დავუშვებ, რომ ტყუილად ჰქონდეს ჩემი იმადი, სანამ ყველაფერს არ ვცდი. ამიტომ მიტხარი, სად ცხოვრობენ ცაცხლის ვარიები, რომ ის ალი ვთხოვო, რომელიც პატარა ბავშვს სიცოცხლეს დაუბრუნებს, მის სავდინან, მარტოდ დარჩენილ დედას კი უსაფრთოდ გაახადენიერებს; გზა მასწავლა და ნება მომეცე, წავიდე“.

„ის ადგილი აქედან ძალიან შორსაა, მგის ზემოთ, სად წასვლაც ჯერ არცერთ ვერის არ გაუხადავს“ - უთხრა დედოფალმა, - „მაგურობას ვერ გაგიწევ, რადგან გზა ჰეარში ადის. შე წახვალ, საყვარლო ლივლივა, თორემ იმ შორეულ ადგილს ვერ მიაღწევ და ნამდვილად რაღაც ხიზათი შეგამთხვავა. და ეს რომ მოხდეს, ჩვენ რომორ უნდა მივცხოვროთ ჩვენი უსაყვარლესი, უნაზის ვერიის გარეშე? აქ, ჩვენთან დარჩი შენს მშვენიერ საყოფალში და წასვლაზე აღარც იფიქრო, რადგან ვერ გაგიშვებ“.

მაგრამ ლივლივას სიტყვის გატება არ უნდოდა და ისე გულწრფელად, ისე მგზნებარედ შეევედრა დედოფალს გაიშვიო, რომ ისიც უხალისოდ დაეთანება, პატარა ლივლივა კი განხარებული მგზავრობის საგზაღისს შეუდგა. დობილებთან ერთად ნებივი, ვერადი ნიშარებისგან კუბო საშენა ბავშვისთვის, რომ სანამ მის გასაცოცხლებლად დახრუნდებოდა, იქ წოლილიყო. შეამდგა დანარჩენ ვარიებს დაუხარა პატარა სხეული სათუთად შეიანებათ და გახადულად გაუდგა გრძელ, შორეულსა და უცნობ გზას.

„მთელ ხეივანს შიშვანება, სანამ მისიკენ მიმავალ გზას არ ვიპოვი, ან ისეთ მიგობარს არ გავიჩინე, ვინც იქ წამიყვანს, რადგან, სამწხაროდ, ვრთები არა მაქვს და არ შემიძლია ცაშიც ისევე ვილივლივო, რომორც ზღვაში“, - ფიქრობდა თავისთვის ლივლივა, რომდსაც ცეკვით გადაავლო ტალღებს, რომელთაც სწრაფად გააქანეს შორეული ნაპირისაკენ.

დიდხანს იმოგზაურა უსაფრთხო ოკეანეში მარტომ; ერთი მემოხარის არ ჰყავდა გვერდით, რომ გაეხსენებინა, თუ თეთრ თოლიებს არ ჩავთვლით, გვერდით რომ ჩაუქროლებდნენ და ახოლოდ იმისთვის შეჩერდებოდნენ, რომ უარყოფითი წყალში დაეცვლებინათ, შემდეგ კი მაღვამ უხომოდ გაჟრინდებოდნენ. ზოგჯერ გვერდით დიდი გეგები ჩაუქროლებდნენ და ლივლივს თვალს არ აშორებდა იქიდან მომხირობა ადამიანებს, რადგან ისინი ხშირად საკამოდ კეთილები და თავაზიანები ჩანდნენ და პატარა ზერია სიამოვნებით შეხებდებოდნენ და დაუშვებოდნენ მათ. მაგრამ ისინი ხომ ვერასოდეს გაიგებდნენ მის უცნაურ, ტკბილ ენას, ის კი არადა, მის მშვენიერ სახესაც ვერ დაინახავდნენ, რომელიც ტალღებიდან უღიმოდათ – მათ თვალებში მისი ცისფერი, გამჭვირვალე სამოსი ახოლოდ წყალად მოჩანდა, მის თმაში ჩაწეული მარგალიტის მძივები კი ქაფად და შეხვებად; ამიტომ, იმ იმდენით, რომ ზღვა ადამიანების მიმართ ლომობირობას გამოიჩინებდა, ლივლივს ჩუმად აგრძელებდა გზას და მათ უკან მოიხივებდა ხოლმე.

დიდი ხნის მოგზაურობის შემდეგ პატარა ზერია მწვანე გორაკები დაინახა, ტალღებმა სინარულით ატარეს იქამდე, ხოლოს კი მშვენიერი ნაპირის თეთრ, რბილ ქვიშაზე მოლივლივად დაბრუნდა.

„რამ მშვენიერი ადგილია!“ – აღმოხდა ლივლივს, მზიანი ველები რომ გადაიარა, სადაც ყვავილები იშლებოდნენ და ხეებზე მორჩილი ფოთლები შრიალებდნენ.

„ასე რამ გაგახსენდა, ძვირფასო ჩიტებო?“ – ჰკითხა მან ჩიტებს, რომელთა მინარული ქუჩებშიც არამ-არას ეშინებოდა, – „ხელეთზე რამეს ზეიმობენ თუ რაღამ არის ყველაფერი ასეთი ნათელი და მშვენიერი?“

„როგორ, არ იცი, რომ გაგაფხული მოდის? თხილვა ქარებმა რამდენიმე დღის წინ ჩურჩულით გვამცნეს ეს ახავი და ჩვენც ყველაზე ტკბილ სიამოვნებას ვსწავლობთ, რომ გაგაფხულს მივგებოთ, როცა მოხრჩბნება“, – მიუბრაზა ტორლომა, რომელიც ცაში აიჭრა და მისი ზაფხულის ყელიდან მუსიკის ჰანგები გადმოივარა.

„მითხარი, იავ, ამ თუ ვნახავ გაგაფხულს, რომელიც მთელს დადაამიწაზე მოგზაურობს?“ – ახლა მის მიუხრებად ლივლივს.

„დიხე, მაღა შეხვდები, რადგან მზის შუქმა მითხრა, რომ იგი უკვე ახლოსაა; გადავიცი, რომ ძალიან გვიდნა მისი ნახვა და მოუთმანლად ველით მის შემოხრებას“, – მიუბრაზა საკუთარ ღეროზე სინარულიდან აცეკვებულმა ლურჯამ ყვავილმა, თან ზერიას თავი დაუქნია და გაუღიმა.

„გაგაფხულს შევაკითხები, სად ცხოვრობენ ცეცხლის ზერიები; ის ხომ ყოველ წელს მთელ დადაამიწას უვლის გარს და გზას აუცილებლად მიმასწავლის“, – განიქრა ლივლივამ და გზა განაგრძო.

მაღა დაინახა, თუ როგორ ეწვია დადაამიწას მომხირობი გაგაფხული; მას წინ მზის სხივები და ნიავი მოუძლოდნენ, წელიწადის მშვენიერი დრო კი სიამოვნებით მოჰყვებოდა უკან, თანე ყვავილებით მორთული თეთრი კახა ემოსა, მასც ყვავილების გვირგვინებით დაამშვენებინა, ხელებიდან კი ნაბის წვეთები და მცენარეთა თესლები სცვიოდა.

„ძვირფასო გაგაფხულო, გთხოვ, ყური მათხეოვო, იქნებ დახმარო პატარა სახრლო წყლის ზერიას, რომელიც მთელს დადაამიწაზე ეძებს ცეცხლის ზერიებს?“ – შეეგადრა ლივლივამ გაგაფხულს და თვისი ახავი მოუყვა, თან მზის სწავლება სთხოვა.

„ცეცხლის ზერიების სახლი აქედან ძალიან შორსაა, ამ იქ ვერ გამოგყვები, მაგრამ ჩემს მერე გაგაფხული მოდის“, – უბასუხა გაგაფხულმა, – „და მას ჩემზე უკეთ ეცოდინება. ამ შემთხვევაში დახმარად ნიავი გამოგაყოლო; იგი არასდროს დაიფლება, არც შეჩერდება, ზღვაზე და ხელეთზე მსუბუქად გადაგატარებს. ახლა კი მშვიდობით, პატარა ზერია, სიამოვნებით დაგხმარებოდი, ახავი მითი რომ შემიძლოს, მაგრამ ყველა მხრიდან ხეები მიხმობენ, დიდხანს ვეღარ დავყოვნებ“.

„დიდი მალომა, კეთილო გაგაფხულო!“ – გასძახა გაგაფხულს ლივლივამ, რომელიც უკვე ნიავს აუბრუნდა, – „ხაფხვის დედანს საწვავში სიტყვები უთხარი, გადავიცი, რომ ჩემი ბირობა არ დაგვიწყებინა და იმდენი აქვს, მაღა ისევ შეხვდები“.

ამის შედეგად, გაზაფხულმა გზა მზის სხივებსა და ყვავილებთან ერთად გააგრძელა, ლივლივსა კი გორაკებსა და ველებს გადაევლო და მანამ იწვინა, სანამ ზაფხულის საწყობად არ მიადგა. ამ ადრეულ ხილს მზა დაჭრეთოდა, სურნელოვან მინდვრებში ძარი დაქროდა, ხანაც ტყეებს ეწვია და მწვანე ფოთლებს საამოდ ამრიალებდა; მაისის ცვარ-ნამით განხანილ, აყვავებულ დედამიწას გრძელი და ნთელი დღეები ახალ ძაღვსა და სილაბასს ჩაქნიდა.

„ახლა ზაფხული უნდა მოვიხებო“, - თქვა მზიან ცაზე მოლივლივსა ვერია.

„ამ ვარ, ბატარა ვერია, ჩემთან რა მოგიყვანა?“ - ჩაესა ლივლივსა ტბილი ხმა და მის გვირდით მოვარჯობა მოხდენილი ვიგურა დანახა, რომელსაც ჭარში მწვანე მოსახსანი უვრიალებდა და კეთილი სხე მისკენ ჰქოდა მიუჭრობილი. ზაფხულს თავზე მზის სხივების ოქროს გვირგვინი ედგა, რომლის მხურვალეობა და სიბაგაში ყოველივეს ეწინებოდა.

ლივლივსა მას თავისი აბჯავი უაბო და მზის სწავლება სთხოვა, მაგრამ ზაფხულმა მიუგო:

„ცეცხლის ვერების ასავალ-დასავალი ჩემს უმცროს დაზე, გაზაფხულზე უკეთ არც მე ვიცი, მაგრამ როგორც შემიძლია, მეც დაგხეობები: ჩემი გვირგვინიდან მზის სხივს გაჩქებ, იგი ყველაზე ხელ და სევდიან გზასა კი გაგინათებს და გაგამხეობებს. ახლა კი მშვიდობით! თუ დედამიწაზე მოგზაურობისას ზღვასთან ხავერდის დედას ვნახავ, შენს დანახარებს აუცილებლად გადავცემა“.

ამ სიტყვებით ზაფხულმა ლივლივსა მზის სხივი მისცა და შორეულ გორაკებს გადაევლო, უკან კი ყველაფერი ამწვანებულ და განათებულ დატოვა.

ლივლივსა გზა განაგრძო. ახლა მის ქვემოთ უკვე მზაზე მდებარე ყვითელი ყანები მოჩანდა, ჭარში კი მხიარული ხეები გაისმოდა: მდებარე ყანების აკისას და მშვენიერ ვანახებში ფოთლებს შორის იისვრად მოდებარე ყურძნის კრავისას; ცა უღრუბლო, ტყეები კი აჭრელებული იყო - მთა და ხარი თითქოს ნიწვარი გვირგვინებით მოართოთ ხეებს. ამ, მოწეულ ყანებში, მშვიდ სახეზე დაუნილი ხადენიერი დიდილით დაახიჩაბდა დიდებულ შამოდგობა, რომელსაც მთა და მწვანე მანძილი წითელი ფოთლებითა და ოქროსვარი თავთავებით ჰქოდა შავილი. ხელსაცხე შამოდგობა უკვად ავრკვევდა წყალოხას.

მაგრამ როდესაც ვერია მასაც დახეობა სთხოვა, მაგზურობა ვერც შამოდგობა გაუწია; საამაგიროდ ყვითელი ფოთოლი აჩუქა და ასე დაარჩია:

„როდესაც ზამთრის ცივ საწყობად მიადგები, მას ჰკითხე, ბატარა ლივლივსა, რადგან ჩვენი ძა პარგად იცნობს ცეცხლის ვერებს - როდესაც ზამთარი მოდის, ისინი სწორად მაშინ ჩამოვრდებიან ხოლმე დედამიწაზე, რომ მისი მცხოვრებლები გაათხოვონ და გაამხენონ; იქნებ იმან მიგასწავლოს მათი ადგილსაწყობად. ჩემგან კი ეს ფოთოლი გქოდა და როდესაც ზამთრის ცივ ქარებს გადაეყრები, მოიხურა. ის დაგიუარავს და გაგათხოვს, სანამ მზა ისევ გაათანათებს. მეც ჩემი დეხივით საწვავო სიტყვებს გადავცემა შვილის მომლოდინე დედას, ვებყვი, რომ შენს დანახარებს არ ივიწყებ“.

ამის შედეგად დაუდალავმა ნივამ კვლავ ხვერი ტყე, ხორცი და მიწური გადაატარა ბატარა ვერიას. ცა ნელ-ნელა მუქდებოდა, სტვენით დაქროდნენ ცივი ქარები. რხილ და თხილ ფოთოლში გახვეული ლივლივსა სევდიანად დაჭურვებდა დედამიწას, რომელიც თოვლის საზარველის ქვეშ უკაცრიელი და უძრავი ჩანდა, და ფოთლებზე და ყვავილებზე წხედა, ნებ რეგორ უძლებდა ასეთ სიცივეს, ის კი არ იცოდა ბატარა ვერიამ, რომ ზამთარი მათ თმურ, ვაფუკ სახანს ავარებს, რომ მშვიდად იძინონ, სანამ ზაფხულზე კვლავ გაიღვიძებენ. ამ ვიქრებში გართული აგრძელებდა გზას ლივლივსა, სანამ ჩრდილოეთის ძლიერ ქარზე ამხედრებულმა ზამთარმა არ ჩაუქროლა. მთაჩამოვლილი ზამთარი, რომელსაც თავზე ყინულის ბრჭყიალა გვირგვინი ედგა, თანვე კი ყინვის ვერცხლის ძავეხით ნაქარში მწვანე მოსახსანი ჰქოდა მოხვეული, ირგვლივ ვიქებებს ჰყრიდა.

„რა ვინდა ჩემგან, ბატარა, მშვენიერო ვერიამ, თოვლს და ყინვასაც რომ არ ებუები? ჩემი წუ მწვინდება, გარდაც ცივი და უხეში ვარ, მაგრამ გული თხილი აქვს“, - უთხრა ლივლივსა ზამთარმა, თან კეთილი თვლებით შეჭურვებდა; მის სანიათოვერ სანებზე მგისავით გაათანათა ვართო დიდილამ და გაყინულ ჭარში გახრწყინდა.

როდესაც ღივლივამ ზამთარსაც აუხსნა თავისი სტუმრობის მიზეზი, მან ცისკან მიუთითა, სადაც სქელ ღრუბლებში ძლივს ატანდა მზის სუსტი სხივები, და ასე უთხრა:

„იქ, შორს, მზის მახლობლად, ცაცხლის ზარიების საყრდენია. ერთადერთი გზა ზვით მიდის, ღრუბლებისა და ნისლის გავლით. ის გზა წყლის გატარა ზარიისათვის მებრძობად გრძელი და უცნაური; ცაცხლის ველურა და თავნება ზარიება თამაშისას, შესაძლოა, გავნონ. მე გამომყავი და ცისკან იმ ხიზათით სავსე გზას შე დანადგები. თუ გამომყავი, სინარულით დაგაბრუნებ შინ“.

მაგრამ ღივლივამ უპასუხა: „ახლა, როცა თითქმის უკვე მისული ვარ, უკან ვერ გავბრუნდები. ცაცხლის ზარიები არაფრს დაგიშვებენ, როდესაც ჩემი მისვლის მიზეზს ვებუვი; და თუ აქვს მოვიგოვებ, ზღვის ზარიათა შორის უხადენიერსი ვიქნები, რადგან სიტყვას ვგვანსრულებ და უხადურ დედას ვგლავ გავახადენიერებ. ამიტომ მგვიდობით, ზამთარო! იმ ძალს დაუყვავი და უთხარი, იმადი არ დაგარგოს, რადგან მე უჭვალად დავბრუნდები“.

„მგვიდობით, გატარა ღივლივამ! დაე კეთილამ ანგალოვებამ დაგიზარონ! თამამად გასწიე წინ, ჩამგან კი ეს ვიფიქი გქონდეს, რომელიც არასდროს დნება“ – გამოსძახა ზამთარმა, რომელიც ჩრდილოეთის ქარამ გააქროლა, უკან კი თოვლის ღრუბელი დარჩა.

„ახლა კი გასწი, ძვირფასო ნიავო“, – სთხოვა ღივლივამ ნიავს, – „სულ ზვით ავრინდნი, სანამ იმ ადგილს არ მივაღწევთ, რომელსაც ამდენი ხანია დავეძებთ; წინ მზის სხივი გაგვიძვება, რომ გზა გაგვინათოს, ყვითელი ფოთოლი სიცხისა და წვიმისაგან დაგიზარავს, ვიფიქი კი ჩამთან დარჩება მანამ, სანამ მისი სამსახური არ დამაჭირდება. გავმგვიდობები, მგვინიერო დედანიწავ, სანამ ისევ დავბრუნდები. ახა, წინ, მზისკან!“

ღივლივამ რომ მზისკან მივრინებდა, მის ირგვლივ ყველაფერი ხნელი და პიქტუში ჩანდა, ერთად შეჯგუფებული მძიმა ღრუბლები ბორცვებს ჭგავდნენ, ჰაერი ცივი ნისლით იყო გაშლეთილი, მაგრამ მზის სხივამ ზარიას გზა ვარსკვლავებით გაუნათა, ფოთოლი ათხოვდა, დაუღალავი ნიავი კი წინ მიაქროლებდა. სულ უფრო ზვით ადიოდნენ და ჰაერიც სულ უფრო მშადაბოდა, ნებით ნისლი სქელდებოდა, ხოლო შავი ღრუბლები უხარამხარი ტალღებით აწყდებოდნენ აქეთ-იქით.

„აჰ!“ – ამოიოხრა გატარა ზარიამ, – „ნუთუ ვეღარასდროს ვინილავ სინათლეს და ვერც ლოყახე თხილი ნიავის მოლაშენებას ვიგრძნობ? მართლაც პიქტუში გზაა და წელიწადის დროების საჩუქრები რომ არა, დიდი ხნის დაღუპული ვიქნებოდი. მაგრამ, ადრე თუ გვინან, შავი ღრუბლები აუცილებლად გაიშენება და ქვეყნად ყველაფერი ისევ დამგვინდება. ასე

რომ, აჩქარდი, კარგო ნიავო, რომ მაღა მიმიყვანე იქ, საითაც მივამართებოდა“.

მაღა გვიღან ორთქლი გაქრა და მზია გამთანება; ზერიაშაც თამაგად განაგრძო გზა და ნიავთან ერთად იქამდე იზრინა, სანამ ვარსკვლავებამდე არ მიადგინა. აქ ხავრი უცნაური სანახაობა ელოდა. იხეირისით შიჭურებდა მოკაშკაშე საყარობეს, რომლებიც ოდესღაც ზღვიდან გკრთალი და შორეული მოჩანდა, ახლა კი მის გარშემო მოქრთმდნენ, ზოგი მათგანი ნახად ხრწყინებდა, ზოგს ხავრი სხვადასხვა ზერის პაშკაშე რგოლი ჰქონდა შამოვლებული, იყვნენ ისეთებიც, რომლებიც თითქოს სიხრახინებან წითლად ვარგარებდნენ. ლივლივა სიამოვნებით შაყვინებდათ კიდეც ათ საყარობლად, რადგან ეგვიანებოდა, რომ ულანებდიდან დაბალი, ტბილი ხეები ეძახდნენ და ლამაზი სხეები შესცაპროდნენ, მაგრამ, კიდეც უშრო მაღლა რომ ავიდა და მზის მიუხელოვდა, შორიდან სინეთლე დინახა, რომელიც ალისვარი ვარსკვლავივით თვალისმოგჭრლად ელვარებდა და მთელ ცას მოწითალო შუქს ჰვინდა.

„ნამდვილად იქ იქნებინა ცაცხლის ზერიები, მეტს ვეღარ დავიცდი“, - თქვა მან და გზა განაგრძო, სანამ მის წინ ზართო, ნეთელი ხილიკი არ გაჩნდა, ოქროს თაღით რომ მთავრდებოდა, რომლის იქითაც რაღაც არსებები დაზრინებდნენ. რაც უშრო წინ მიიწვება ლივლივა, მით უშრო ნეთლად კაშკაშებდა ცა და მით უშრო ცხელი ხელებოდა ჰაერი, სანამ ლივლივას შოთლის მოსახსანი ისე არ დაუჭნა, რომ სიხისებან შუკე ვეღარ იზარებდა. მაშინ წყლის ზერიათ მეთრი შიჭვი გაშალა და სინარულით გაეხვია ზაფუკ, გრილ მოსახსანში. ასე შვიდა მოკაშკაშე თაღში.

მის გარშემო ჩამოწოლილი წითელი ნისლის მიღმა წყლის ზერიათ მაღალ კედლებს ხედავდა, რომლებზეც სხვადასხვა ზერის შუქი თამაშობდა: ნარინჯისვარი, ლურჯი და იისვარი ალები კრთოდნენ, ცეკვავდნენ და მოხდენილ მოქრთმებს აკეთებდნენ; ან ნერივარი თაღების ქვეშ პატარა ზერიები წინ და შუან დასრინებდნენ. ათ ცაცხლის გვირგვინები ახურათ და თვალები ველურად შელავდათ; ლაპარაკისას ხაგეთაგან ნებარწლები სცვიოდათ. ლივლივა გაოცებით შენიშნა, რომ გაჭვირვალე შუქის ტენისამოსიდან თითოეულ ზერისს გკარდში ათეხული ალი მოუჩანდა, რომელიც გუღამ თანახრად იწვოდა - არც კრთებოდა და არც ქრებოდა.

აგასობაში ზერიები ლივლივას გარს შამოხვივნენ და მანაც, ათ ცხელ სუთქვას რომ არ დანეშა, თავისი თოვლის მოსახსანი აჭიდროდ შამოხვია, შამდაგ კი ცაცხლის ზერიებს მიმართა:

„თქვენს დადოშალთან მიმიყვანეთ, მიწდა მოვახსნეთ, აქ რისთვის მოვადი და ვთხოვო ის, რასაც დავაქებ“.

ასე რომ, ნერივარი ცაცხლის გრძელი დარაზნების გავლით მიიყვანეს იგი ზერისთან, რომელიც დანარჩენებზე ლამაზი იყო: მისი გვირგვინის ალები ოქროს პლუშაშევივით ზრინებდა, ხოლო იისვარი მოსახსანის ქვეშ, გკარდში ძლიერი და კაშკაშა ალი შელავდა.

„ეს არის ჩვენი დადოშალი“, - უთხრას ზერიებამ და მდებლად თავი დაუპრას მხრებებელს, რომელმაც მოელვარე თვალები უცნობ სტუარს მიანყრო.

ლივლივამ დადოშალს მიუყვა, თუ როგორ შამოიარა მთელი დადამიწა ათ ძებნაში, რა სიკეთე გამოიჩინეს წელიწადის დროება, რომელთაც დაახარად მზის სხივი, ნიავი, შოთოლი და შიჭვი გამაყოლეს; და როგორ მოადგინა აქამდე ხოლო და ხოლოს, ხივანის მიუხედავად, რათა ის ჰადოსური ალი ეთხოვა, პატარა ხავშვის გაცოცხლება რომ შეეძლო.

აგის მოყოლას რომ მოჩა, ზერიები სერიოზული იერით ერთმანეთში აჩურჩულდნენ, თან ყოველი სიხვის წარმოთქმანე პირიდან მსხვილ-მსხვილი ნებარწლები სცვიოდათ; ხოლოს დადოშალმა ხეამაღლა წარმოთქვა:

„ჩვენ იმ ალს ვერ მოგვამთ, რომელსაც ითხოვ, რადგანაც საამისოდ თითოეულამ ჩვენგანმა საკუთარ გკარდში დათეხული ალის ნაწილი უნდა გაიღოს, რასაც ვერ ვიხანთ, რადგანაც რაც უშრო ძლიერად გიხვივებს ჩვენს გკარდში ალი, მით უშრო მოხიბლებები ვართ. ამიტომ ასეთ რამეს წუ მოგვთხოვ, თუცა შავვიძლია ნებისმიერი სხვა საჩუქარი მოგიძღვნათ, რადგან შენ ჩვენი კეთილგანწყობა დინახაურა და თუ სხვა რამით დაახარება შავვიძლია, ახად

ვართ გამსახურეთ“.

მაგრამ ლივლივას სხვა არაფერი უთხოვია და მწარად ატირებულნი ევადრებოდა, შინ იმ საჩუქრის გარეშე წუ გამიშვებთ, რომლის მოსაპოვებლადაც ამსიშორებოდა წამოვიდით.

„ო, ძვირფასო, კეთილთა შერიბო! მთხოვთ პატარა-პატარა ალი გაიღეთ თქვენი გპარდიდან და ნახათ, რომ ამ სიკეთის სანაცვლოდ რაც აქამდე გქონდათ, იმ ცაცხელს ეღვარება მოემატება. თუ რამე შემიძლია, ვალში არ დაგრჩებით“. სანამ ლივლივა ახას ამოტყდა, დედოფალმა მის ყალზე ძვირფასი ქვებისაგან ასხმული მძივი შენიშნა და უთხრა:

„თუ მაგ ხრჩვიანა, მოაღვარა ქვებს მაჩუქებ, ჩემი საკუთარი ალის ნაწილს მოგცემა, რადგან ჩვენ ასეთი ლაგაზი ყალსახამები არ გავგაჩენა, ამ კი ძალიან მინდა, რომ ამოედეს. გაიცვლი ყალსახამს იმაში, რასაც გთავაზობ, პატარა შერიბო?“

ლივლივამ სინარულით გაუწოდა თავისი ყალსახამი, მაგრამ როგორც კი დედოფალმა მას ხელი შეახო, ძვირფასი ქვები თოვლივით დადნა და ძირს წვეთებად ჩამოცვივდა. დედოფალს თვალები ანეთო, გახრახულებული შერიბი კი სახრალთ ლივლივას შამოთხვივინენ, რომელიც წუნილით დაჯუტრებდა გაწყვთილ მძივს და ანათოდ ცდილობდა იმის მოციქრებას, თუ რისი მიცემა შეიძლო ცაცხელის შერიბისათვის იმის სანაცვლოდ, რაც ასე გულით სწადდა.

„შინ, ზღვის ქვეშ, ხავრი ანაზე ლაგაზი ქვა მაქვს, ყველას შავგროვებ და თქვენ მოგართმავთ, თუ ჩამს ვედრებას შენსამეთ და რასაც მთხოვთ, მოცემათ“, – მშვიდად მიუბო ლივლივამ ცაცხლოვან შერიბს, რომლებიც მის გარშემო გამძვინვარებულნი ირთოდნენ.

„შენ თითოეულ ჩვენგანს ისეთი ძვირფასი ქვა უნდა მოუტანო, რომ იმ ყალსახამით ხელში არ ჩავგადნეს“, – უთხრეს შერიბება, – „მაშინ ჩვენ ჩვენი ცაცხელის ნაწილს მოგცემათ და ხავში ისევ გაცოცხლდება. რასაც ზღვის უსკარზე ნახავ, მთელი თვალმარგალითი უნდა მოგვართვა, რომ შავამოწმეთ, ცაცხელის ალს გაუძღვას თუ არა. თუ ისინიც დადნება, ჩვენი ტუსალი განდება და მანამ გვაცოცხლები აქ, სანამ ჩვენს ცაცხელს არ დაგვიხრუნებ. თუ ამ პირტხაზე თანახმა ხარ, აიღე ჩვენი საჩუქარი და წადი, მაგრამ უკან აუცილებლად დაბრუნდი, თორა მანაც გიპოვით“.

ლივლივა დათანხმადა, თუცა არ იცოდა, შეიძლება თუ არა ისეთი თვალმარგალითის პოვნას, როგორიც სჭირდება. აღრინდალი პირტხა რომ გაახსენდა, სხვა აღარაფრზე უციქრია და ცაცხელის შერიბი დაარწმუნა, თქვენს თხოვნას აუცილებლად შავასრულებო. მაშინ თითოეულმა მათგანმა საკუთარი გპარდის ცაცხელის ნაწილი მისცა; ალი ბროლის ლარნაპი მოათავსეს, სანიდანაც ანათება და ვარსკვლავით ციცივადა.

ამის შავდებ, ცაცხელის შერიბამ კიდეც ერთხელ შეახსენეს ლივლივას თავისი დანაპირები, მერა კი თქროს თაღთან მიიყვანეს და დაამშვიდობნენ.

ასე რომ, მოაღვარა გვის, ნისლისა და ღრუბლების გავლით ლივლივა კვლავ შინისაკენ გაემართა; ხავრი ივრინა, სანამ შორს, ქვემოთ, დიდი ლურჯი ზღვა არ დაინახა, სანიდანაც ამდენი ხნის წინ წამოვიდა.

სიამოვნებით გადაეშვა კაგაგა, გრილი ზღვის ტალღებში და თავისი მშვენიერი სამყოფლისაკენ გასწია, სადაც განხარებული შერიბი შამოთხვივინენ და ცრემლანარვი დიდილით ისინდნენ ლივლივას თავგადსავლებს, რომელმაც მათ ბროლის ლარნაპიც აჩვენა.

„ახლა კი დაასრულე ის კეთილი საქმა, ასე უშიშრად რომ წამოიწყა“, – უთხრეს დობილს და მღუშარა საბარესთან მიიყვანეს, სადაც მარგარილოსავით შირამკრთალი და უტყვი ხავში იწვა. ლივლივამ ალი ხავშს გპარდზე დაადო და უცქარდა, როგორ ხრიალებდა და ანათებდა ცაცხელი, შავდებ როგორ ჩაუდგა სინათლე ხავშს უსიცოცხლო თვალებში, როგორ შეეპარა ვარდისფერი გაჟითრებულ ლოყებს და გაუბილი ხავა სუთქვამ აათრთოლა. ჯადოსურ ცაცხელს კი ძალა ემატებოდა, სანამ ხავში დრამ ძილიდან არ გამოერკვა და გუცივებლამ არ გაუღია მის თავზე დახრილ შერიბს.

ამის შავნადვარა ლივლივამ სინარულიდან სინდვარა წამოიწყო. შერიბამ ხავში კაგაგამ წყალმცენარებისაგან ნაქლოვ ძვირფას სამოსში გამთაყვანა, მხვივარა მთაში ყველაზე ლაგაზი ყვავილების გვირგვინები ჩააწნა, პატარა მკლავები კი ხრჩვიანა ნიშარების

სამაპურებით დაუმშვენეს.

„ახლა კი გამოგვყავი, პატარავ“, - უთხრა ლივლივამ, - „შესურთხოდ აგიყვანთ ზამთრს, სადაც მზე და სუფთა ჰაერია, რადგან ეს შენი სასელი არ არის, იმ კი, ნაპირზე, ის გალოდობა, ვისაც ძლიერ უყვარხარ“.

შამადგ ზავით აჯყვენე ტალღებს, ბიჭი ზღვის ქაფსა და შენაზებში გამოათარეს და ნაპირზე ამოიყვანეს, სადაც დედამისი ისევ მარტო იდგა, გაშლილ თმას გრილი ნიავი უწინადა და შენაზზე ბრჭყვილა ტალღები ელამშენებოდა; იდგა და მოლოდინით სავსე მზარა ზღვისკან მიეპყრო. უცრად დიდ ლურჯ ზვირთზე მომადიარე წყლის შერიბი შენიშნა, მათ თეთრად მოაღვარე გკლავებში კი - თავისი შვილი, მისკან ხელახს რომ იწვდიდა და მხირაშულად ეპახდა იმ საყვარელი ხაით, რომლის გაგონებაც ასე ენებრებოდა.

„დადიკო, ნახე, დავბრუნდი! აი, რა ლამაზად მომართეს ნახა შერიბამ, რომ შენ უშრო მათად მოგაწოლო“.

ტალღა ნაპირს ათაწყდა და შამადგ უპან დაინია, ლივლივა და დედასთან ჩახუთახული ხავში კი ნაპირზე დაბრვა.

„ო, ერთგულთ პატარა შერიბავ! რა სინარულით მოგართმავდი ძვირვას საჩუქარს ან სიკათისთვის მადლიერების ნიშნად! მაგრამ ან პატარა მარგალიტის მძივის გარდა არაშარი მახადია. ეს ჩემი დაღვრილი ცრეალებია, ზღვა კი მარგალიტებად აქცია, რომ შენ მოგიძღვნა“, - თქვა ხადნიერა დედა, რომდესაც პირველად აღტაცება გაუარა და ლივლივამაც წასვლა დააპირა.

„სინამოვნებით ვატარებ შენს საჩუქარს, რომორც ყველაზე ლამაზ საგაულს“, - უპასუხა ქალს წყლის შერიბა და მძივით ყალდაშენებულად დაბრვა ნაპირი, სადაც ხავში ხალისით თამაშობდა, დედამისის ხადნიერი დიმილი კი იქამდე გაჯყვა ლივლივას, სანამ ტალღებში არ გაუჩინარდა.

ახლა მორე დავალება ელოდა: ცაცხლის შერიბისათვის მიცემული პირობა უნდა შეასრულებინა. ზღვის ყველა მღვიმა გაჩხრიკა და რაც თვალმარგალიტი ივობა, სულ შეაგროვა; შამადგ თავის ერთგულ ნივთთან ერთად კიდევ ერთხელ აზრინდა ცაში.

ცაცხლის შერიბი თხილად შეხვდნენ და დედოფალთან მიიყვანეს, რომელსაც გაჭირვებით შამროვილი მთელი ძვირვასი ქვები წინ დაუხვავა, მაგრამ რომდესაც შერიბამ მათგან გვირგვინების გაკეთება სცადეს, შერადი ნემის წვეთებშით ხელიდან დაუსხლტათ და ლივლივამ შიშით და სინაულით შენიშნა, რომ მისი მოტანილი ძვირვასი ქვები ერთიმართის მიყოლებით დადნენ ისე, რომ ერთიც არ დარჩენილა. ამის შამადგ, ცაცხლის შერიბამ მრისხანედ შენადეს და ყურიც არ ათხოვას, რომდესაც შეევედრა, უფლება მომეცით, კიდევ ერთხელ ვცადო.

„გთხოვთ, ან წე დააბრუნებთ. იმ ალის ჩახუთეპვა, თქვენ რომ გასულდგმულებთ, მე ხოლო მომიღებს, ეს თომლის მოსახსნამიც ვეღარ დამიშარავს და იმ ძვირვასი ქვებშით ხელში ჩაგადნებთ. ძვირვასო შერიბო, რამე სვამ დამავალეთ, მაგრამ ან ცხელი ადგილიდან გაიშვით, სადაც წყლის შერიბისთვის ყველაშერი უცხო და საშიშია“.

მაგრამ ცაცხლის შერიბამ არ შეიხრალეს, მიუახლოვდნენ და ხაგეთაგან ეღვარა ნაპარწყლების შრქვევით ეს უთხრას: „არ გაიშვებთ, რადგან დავგვირდი, რომ ჩვენი

განდებოდნი, თუ შენი მოტანილი ძვირფასეულობა არ ივარგებდა; ასე რომ, მოიძვრა ეგ ცივი თეთრი მოსასხამი და ჩვენთან ერთად ცეცხლის შადრევნებში იხანავა, თანაც ჩვენი აპარდიდან ამოღებული ალის უკან დახრუხუხებში დაგვანებარა, ხაფხუფისთვის რომ გაგაბანეთ“.

ლივლივა გავარგვარებულნი იატაკზე ჩამოვდა და მიხვდა, რომ დიდი ხნის სიცოცხლე აღარ ეწერა, რადგან იცოდა, რომ ცეცხლოვანი სასახლის ცხელი ჰაერის სუთქვა მისთვის სიკვდილს უდრიდა. ცეცხლის ზარიები გარს შემოემხვივნენ და მოსასხამის გაძროხა დაუწყეს, მაგრამ მის ქვეშ არგალითის ყალსახამი შენიშნეს, რომელიც ნახად ციმციმებდა და მათი ხელის მოკიდებაზე ბრწყინვალეობა კიდევ უფრო ემატებოდა.

„აი, ეგ მოგვაცი!“ – შესძახეს მათ; „ეს ქვები ყველა დანერჩენზე ხევრად ლაგაზია და მათსავით არ დნება; ნახე, როგორ თვალისმოგჩრდილად ელვარებს ჩვენს ხელეებში! თუ ამ ყალსახამს დაგვითმობ, ყველაზეარი მოგვარდება და კიდევ ერთხელ გაგათავისუფლებთ“.

ლივლივა, რომელიც ისევ უსაფრთხოდ გრძობდა თავს ვიშპის მოსასხამში, სინარულით დაუთმო მათ მივივი; თან მოუყვა, თუ როგორ წარმოიქმნა ცრემლებიდან ის არგალითები, აპარდზე ასე აგაყად რომ დაიხნიეს და ისიც დააგაბა, თქვენი დახმარება რომ არა, ის ქალი დღესაც ცრემლის ღვრაში იქნებოდაო. ამის შემდეგ ცეცხლის ზარიებმა ლივლივას კეთილად გაუღიპეს და გადახმება და ლოყაზე კოცნაც დაუბირეს, მაგრამ მან უკან დაიხია, რადგან მათი უხრალთ შეხებაც კი ტკივილს მიუყენებდა.

„პარგი, თუ ასე ვერ გამოვხატავთ ადლიერებას, სვამ საშუალებაც არსებობს: შინისაგან მოგზაურობას გაგინახლისებთ, ახა გამოგყავი!“ – უთხრეს ლივლივას, – „და ნახავ, რა ნათელი გზა მოგინახადეთ!“ ამ სიტყვებით ცეცხლის ზარიებმა ლივლივა ცაში გამოკიდულ ჭიჭკრამდე მიიყვანეს, რომლიდანაც აგაზე ნიერვრად მოციმციმა ცისარტყალს თაღი ძირს ეშვებოდა და ცას ხელეთთან აკავშირებდა.

„ნამდვილად მშვენიერი გზაა“, – თქვა ლივლივა, – „გაადლობთ ასეთი ყურადღებისთვის, აგობრებო, და მშვიდობით! სიამოვნებით დავრჩებოდი უფრო დიდხანს, მაგრამ ჩვენი ერთად ყოფნა არ იქნება, ჩემი გრილი სამყოფელი მანებრება. აგის სხივო, ნივო, ზოთოლო და ვიშპო! თქვენც დაუბრუნდით წელიწადის იმ დროებს, რომლებმაც ჩემს მაგზურებად გამოგიხვათ და გადააციოთ, თქვენი სიკეთის წყალობით პატარა წყლის ზარის წამოწყებული სქამ წარმატებით დაგვირგვინდა-თქო“.

ამის შემდეგ, ხადენიერი პატარა ზერია მის წინ გადაშლილი მანათობალი ხილივით ჩასრიალდა ზღვაში.

„გამადლოებთ, ძვირფასო ზაფხულის ნიავო“, – თქვა დადოვალმა, – „ჩვენთვის თითოეული თქვენგანის მოწყობილი ამბავი ხევრის მოცემია და როდესაც ისევ შვიპირიხებით გვიმრავის ველზე, კიდევ მოგისმამთ. ახლა კი, ძვირფასო თრიფ, ტხიდან ელფები გამომიხამ, თორამ მთვარა უკვე ჩადის და საჩქაროდ შინისაგან უნდა გავწიოთ“.

ელფები თავიანთ დადოვალს შამონხვივან და სიმღერა წამოიწყეს, რომლის გაგონებაზეც მოშრილა ფოთლები დადუშადენ, ყვავილებამ კი ტბილი ხმები ააყოლეს. აი, მათი ნამღერი ზერიების სიმღერა

აპრიფა მთვარამ სხივები ნელა,
და ვარსკვლავების ოდნავდა მოჩანს,
ვიმღერეთ, თან ვთქვით ამბები ჭრელი,
და ზერიების ნადიმიც მოჩანს.
ნიავი დამის ყვავილებს არწვს
და იპნანეს უმღერის წყნარად,
გაიღვიძებან ჩიბები ალა,
შინ წასვლის დროა, ელფებო, კმარა.

როს გააფდება მიწაზე ძილი,
გადავავლებით უჩუბრად თავზე,
რომ გამომგზავნოთ სიხმრები ტბილი
ვფარვათებთ დამით მთვარინ ცაზე.
ჩვენ ვარსკვლავების თვალი თუ გვხედავს,
და არვინ იცის ყვავილთა გარდა,
რე ნადიმს ვმართავთ, რე ამბებს ვყვებით,
კმარა, შინისკან გავწიოთ მარდა!

ჩიბებს, ყვავილებს და უშტკრებს ვუხამობთ,
ვუსმანთ და მათგან დიდ ცოდნეს ვიქანთ,
რომ დავანახოთ სიკეთა, ვცდილობთ,
ჩვენს მამობრობას ის განამტკიცებს.
მიწაზე თუგვა ვერავინ გვხედავს,
ჩურჩული ტბილი ჩაგვესმის მუღამ,
სადაც მივდივართ ელფები ყველგან,
თან დავგვადვს სითხო მოყვარულ გულთა.

და ზერიათა ჭალაში როცა
კვლავ შვიწყრებით, დე მთვარამ ალალა,
ინაროს ჩვენი ლხენით და მორცხვად
მოგვწინებს შუქი ლაღებს, ვით ახლა.
ამობრწყინდება მზე სადაც არის,
ელფებო, ფრთები გავშალოთ ჩქარა,
შინ მიგვაცილებს ვარსკვლავი დილის,
მშვიდობა ვუთხრათ ერთმანეთს, კმარა!

სიმღერა რომ მიწყდა, ელფებამ ნაზი შრილით გაშალეს ზრტყვილა ფრთები და უხამდ თავზე გადაუშრინეს მიძინარე დედამიწას; ყვავილებამ ლამაზი თვალები დასუქეს და ნიავიც ჩადგა, რადგან ნადიმი დამთავრდა და ზერიების გაკვეთილებიც მოჩანს.

ხავერდის კურდღელი

იყო ერთი ხავერდის კურდღელი. თავიდან მართლაც ამგვანი იყო, ფთეშა და ჩამრგვალებული, როგორც კურდღელს შეჰყარის; ჩაღისვრად და თეთრად დაწინებულნი ქრქვი ეცვა; უღვაშები ძაჟისა ჰქონდა, ყურების შიდა მხარეს კი ვარდისფერი ატლანის ქსოვილი გამოეკრათ. შობის დილას, ბიჭის საჩუქრებით სავსე წინედიდან ამოჩრდილი, თათებში ჭყორის ტოტით, მართლაც სოცარ შთაბაჭდვილბას ახდენდა.

წინეში სხვა საჩუქრებიც იყვნენ: კაკლები, ფორთოხლები, სათაბაშო ორთქლავალი, შოკოლადში ამოვლახული შუში და დასაქოქი თაგვი, მაგრამ კურდღელი ყველას სჭოტდა. ბიჭს ის მაშინვე შეუყვარდა და თითქმის მთელი ორი საათი უყვარდა, მაგრამ შამდამ სადილად დეიდები და ძიები მოვიდნენ და ატყდა შესაფუთი ქაღალდების შრიალი და საჩუქრების გახსნა; ამდენი ახალი საჩუქრის დანახვაზე ბიჭს სულ გადააპიწყდა კურდღელი. გავიდა ხანი, ის კი სულ სათაბაშოების ყუთში ან იატაკზე ეგდო და არავის ახსოვდა. კურდღელი ხუნებით ამოცხვი იყო, და რადგან მხოლოდ ხავერდისგან იყო შეპირილი, სხვა, უფრო ძვირფასი სათაბაშოები ცხვირს უხეზებდნენ. ყველაზე დიდ ვინეებად დასაქოქი სათაბაშოები ითვლებოდნენ, ამიტომაც სხვებს ზამოდან უყურებდნენ; ისინი თანამედროვე იდეებით იყვნენ აღსავსე და თავს ნამდვილბად ახლებდნენ. გემის აპაბბაც, რომალსაც ორი სეზონის განმავლობაში საღებავი თითქმის მთლიანად გადასცლოდა, მათი მიხატვა დიწყო და შამთხევეს არ უშვებდა, რომ თავის გამსარტავეზე საუბრისას ტექნიკური ტერმინები არ გამოეყენებინა. კურდღელი საკუთარ თავს ვერაზრის მოვალად ვერ გამოაცხადებდა, რადგან არ იცოდა, რომ ნამდვილი კურდღლებიც არსებობდნენ; ეგონა, რომ ყველა კურდღელი მასავით ნახარხით იყო გაბენილი, ნახარხი კი ძველმოდური რამ გახლდათ და თანამედროვე საზოგადოებაში, ახა, რა სახსენებელი იყო. თავად ტომთისაც კი, მისი ნვლეიდეხის მიერ დამზადებულ ხის ლომს, რომელიც თავსა და ხელ-ფხვს ამოქრავებდა და წესით უფრო ვართო თვალსაწიერი უნდა ჰქონდა, თავი ქედამდღურად ეჭირა და მთავრობასთან კავშირების ქონას იჩინებდა. ასეთ გარემოცვაში სეფალ გაბარა კურდღელს საკუთარი თავი უნებურად მებად შენიშნელოდ და არაზრით გამოჩნულად მიჩნდა. ერთადერთი სათაბაშო, რომელიც მის მიმართ სიკეთეს იჩინდა, ტყავის ცხენი იყო.

ტყავის ცხენი სახავშვო ოთახის ყველაზე ძველი ბინადარი გახლდათ. ის ისეთი ხნერი იყო, რომ წახლისვარი ხევი ალაგ-ალაგ გასცვიწოდა და ნაპირები მოუჩინდა, კულის ქუების დიდი ნაწილი კი ამოგლიჩათ და მივიხის ასაცვალად გამოეყენებინათ. ცხენი ბრძენი იყო, მას ხომ დასაქოქი სათაბაშოების არაერთი თაობა ახსოვდა, მოსვლისთანავე რომ ტრაბახობდნენ და თავმოაწოდად დაიხლინებოდნენ, ცოტა ხანში კი მოსამართი ზაბარა უტყდებოდათ და სულს განუტეებდნენ. ცხენმა ისიც იცოდა, რომ ისინი მხოლოდ სათაბაშოები იყვნენ და სხვა რამად გადაქცევის ვერასდროს შეძლებდნენ. სახავშვო ოთახის ჯადო კი უცნაური და სოცარი რამ არის და იგი მხოლოდ ძველ და ბრძენ სათაბაშოებს ესმით, რომლებიც ტყავის ცხენისგან გამოცდილნი არიან.

„ნამდვილი რას ნიშნავს?“ – ჰკითხა ცხენს კურდღელმა ერთხელ, როდესაც ბუხრის ცხაურის ახლოს გვარდიგვარდ იწვნენ, სანამ გადია ოთახის დასალაგებლად შამოვიდოდა. „ის არის ნამდვილი, ვისაც შიგნით რაღაც მოგუშუნე მოწყობილობა აქვს, გარდაან კი გამოშვარილი სახელური?“

„ნამდვილობა იმაზე არ არის დამოკიდებული, როგორ დაგამგადის. ეს უნდა დაგამართოს. როცა ხავშვს დიდხანს, დიდხანს უყვარხარ, უხრლოდ კი არ გითაბაშება, ნამდვილად უყვარხარ, მაშინ ხდეხი ნამდვილი.“

„ეს მტკიცეულია?“ – იკითხა კურდღელმა.

„ზოგჯერ კი“, – მოუგო ტყავის ცხენმა, რომელიც ყოველთვის სიბართლას ახებდა. „როცა ნამდვილი ხარ, მაშინ ტკივილს აღარ დაეძება.“

„ეს ერთხანად გამართება, როგორც დაქოქვა, თუ თანდათანობით?“

„ერთხანად არა“, – უთხრა ტყავის ცხენმა. „ასეთი ხდეხი და ახას დიდი დრო სჭირდება. ამიტომაც ხშირად ეს შეუძლებელია მათთვის, ვინც ადვილად ტყდება, ვისაც მახვილი კიდეები აქვს ან დიდი სიზრტენილით მოგყრობა სჭირდება. ზოგადად, იმ დროისათვის,

როცა სათაბაშო ნამდვილი ხდება, ხშირი თაბაშისა და ჩახუტახისგან მას თმა თითქმის დაგლეჯილი, თვალები - ამოცვენილი, ხელ-ფეხი კი მოშვებული აქვს, თანაც გვარინად გაქვებულია, მაგრამ ეს ყველაფერი ალარ ალელვებს, რადგან როდესაც ნამდვილი ხარ, მანინი ვერ იძნეობი. ასე შეიძლება მხოლოდ იმას მოეჩვენოს, ვისაც არაფერი ეძინა“.

„გამოდის, რომ შენ ნამდვილი ხარ?“, - ჰკითხა კურდღელმა და მაშინვე იწინა, ვაითუ ტყავის ცხენს ეფხინოსო. მაგრამ ცხენს მხოლოდ გაეღიმა.

„მე ნამდვილად ხიჭს ხიჭამ აქვს?“, - თქვა მან. „ეს ძალიან ხვერი წლის წინათ მოხდა, მაგრამ თუ ერთხელ ნამდვილი გხვდი, არანამდვილად ალარასოდეს გადაიქცევი. საშუალოდ ნამდვილად დარჩები“.

კურდღელმა ამოიოხრა. ფიქრობდა, რომ ის ჭადოსნური რამ, ნამდვილად გხვდოდა რომ ჰქვია, მას კიდევ დიდხანს არ შეეძინებოდა. გულით სწადდა გაეგო, რა გრძობა იყო ეს; თუმცა გაქვებისა და თვალებისა და უღვაშების დაპარვის პერსპექტივა მაინცდაბანინც არ ხიჭლავდა. სურდა ისე გამხდარიყო ნამდვილი, რომ ასეთი რამ არ დაეარყოდა.

სახავშვო ოთახს ერთი ადამიანი განაგებდა, რომელსაც „გადიას“ უწოდებდნენ. იგი ზოგჯერ ყურადღებას არ აქცევდა აქა-იქ დაყრილ სათაბაშოებს, ზოგჯერ კი მათ შიგნით, ქარიხალისით დაუბახებოდა და კარადებში შედიოდა. გადია ახას „დალაგებას“ ეძახდა, სათაბაშოებს კი, განსაკუთრებით კალისაგან დაეზღუდებულს, ეს „დალაგება“ სძულდათ. კურდღელი ამით მაინცდაბანინც არ წხდებოდა, რადგან სადაც არ უნდა დაეგდოთ, რხილად ეცემოდა.

ერთ საღამოს, როდესაც ხიჭი დასაძინებლად წვებოდა, ის ფაიფურის ძაღლი, რომელსაც საწოლში იწვინდა ხოლმე, ვერსად იპოვა და ძიძაბაც, რომელიც ჩაბრობდა და ძაღლის ძახლის დრო არ ჰქონდა, მიიხედა-მოიხედა და დიად დარჩენილ კარადსთან მიიჭრა.

„აი, შენი ძველი მგობარი კურდღელი, ეს გამგადგება!“ - თქვა ძიძამ, კურდღელი ცალი ყურით გამოათრია და ხიჭს მიაჩიჩა.

იმაღამ და შედეგ კიდევ ხვერი ღამეს ხვერდის კურდღელს ხიჭის საწოლში ეძინა. თავიდან ეს, ცოტა არ იყო, მოუხარებლად ეჩვენა, რადგან ხიჭი ხან ძალიან ძლიერად იხუტებდა, ხან ზედ აწვებოდა და ხანაც ისე დრად შეჩურთავდა ხაღის ქვეშ, რომ კურდღელი ძლივსდა სუნთქავდა. სწორადაც რომ ენებებოდა სახავშვო ოთახში მთვარის შუქზე გაბრებული გრძელი სათაბი, როდესაც მთელ სახლში სიჩუმი სუფავდა, ენებებოდა ტყავის ცხენთან საუბარი. მაგრამ ცოტა ხანში ეს ახალი დღომარეობა უკვე მოსწონდა, რადგან ხიჭი მას ელაპარაკებოდა, ქვეშაგების ქვეშ მშვენიერ გვირაბებს უკეთებდა, რომლებიც, როგორც თვითონ ახებოდა, ნამდვილი კურდღლის სოროს ჰგავდა. თანაც, გადია რომ საგანგმოდ წავიდოდა და ხუხრის თავზე მხუტავ ლამაზს დატოვებდა, ჩურჩულით თაბაშობდნენ და შესანიშნავად ერთობოდნენ. და როცა ხიჭი ჩაეძინებოდა, კურდღელი მისი პატარა თხილი ნიკანის ქვეშ მოკალათდებოდა და მთელი ღამე ხიჭთან ჩახუტებული სიხარებას ხედავდა.

ასე გადიოდა დრო და პატარა კურდღელი ძალიან ხედიერი იყო - ისეთი ხედიერი, რომ ვერც კი ამჩნევდა, რომ მშვენიერი ხვერდის ხევი თანდათან ექცებოდა, კუდი ღამის მოქრობაზე ჰქონდა, დრუჩევი კი, სადაც ხიჭი კოცნიდა ხოლმე, მთელი გარდისვარი საღებავი გადასცლოდა.

განაუხული რომ დადგა, გრძელ დღეებს ხაღში ატარებდნენ, რადგან სადაც ხიჭი წავიდოდა, კურდღელიც თან დაჰყავდა. ხიჭი ურიპითაც ასეირნებდა, მასთან ერთად ხაღახევი პიკნიკებსაც მართავდა და ყვავილების გაზონის უკან, ჟოლოს ხუჩქის ქვეშ პაწიან ქონებსაც უშენებდა. ერთხელ, როდესაც ხიჭი ჩაიხედა სუფრად წაიყვანეს, კურდღელი გვიან საღამომად მართმ დარჩა გაზონზე, შამდეგ კი მის საძებნელად გადია მოვიდა საწოლით ხაღში, რადგან უიღისოდ ხიჭი ვერ დაიძინებდა. კურდღელი მთლად ნამიანი იყო, მიწინიც, იპიბოთა რომ ყვავილების გაზონის ქვეშ ხიჭის ამოთხრილ სორობში ხვერი იძრომილა და გადია ხუფუნით გაწინდა თავისი წინსაფრის კუთხით.

„აუცილებლად შენი ძველი კურდღელი გინდა!“ - უთხრა ხიჭს, - დირს კი ერთი სათაბაშო აგდენ დავიდარებად?“

ბიჭი საწოლში წამოჭდა და ხელები კურდღლისკენ გაიწვდინა.

„მომეცი ჩემი კურდღელი!“ – შეიპასუხა გოდინს, – „და ასე შე ლაპარაკობ. ის სათამაშო კი არ არის, ნამდვილია!“

რე ბადნიერი იყო კურდღელი ეს რომ გაიგომა! მიხვდა, რომ რასაც ტყავის ცხენი ამბობდა, ბოლოს და ბოლოს ანდა. სახავშვო თთახის ჯადომა მასზეც იმოქმედა და ახლა სათამაშო უკვე აღარ იყო. ნამდვილი იყო. განა ბიჭამ თვითონ არ თქვა?!

იმა ღამეს მიტისმეტი ბადნიერებისაგან ვეღარ დანიძინა. ის პატარა ნახარხის გული სიყვარულით ისე აავსო, რომ ლამის გასკდომოდა; მისი დილახივით თვალებიდან, რომლებიც დიდი ხანია ძველებურად აღარ უბრიალებდა, თითქოს სიბრძნე და სილააგაზა გამოსჭვიოდა. ეს გადინაპაც კი შენიშნა, როცა მეორე დილას ხელში აიყვანა: „ერთი ნახეთ, თუ ამ ძველ კურდღელს ისეთი გამომეხველება არ ჰქონდას, თითქოს ყველაფერი ესმისო“ – თქვა შენებურად.

რე მშვიდნიერი ზაფხული იყო!

მათი სახლის ახლოობად ტყე იყო, სადაც ივნისის გრძელი საღამოები რომ დადგებოდა, ბიჭი სინამოწნებით მიდიოდა სათამაშოდ ჩანს შიდად. ხავრდის კურდღელი გუდაა თან მიჰყავდა და სანამ წავიდოდა, რომ ყვავილები დაეპრიფა ან ხეებს ამოვარებულს ყაჩაღობანს ეთამაშა, კურდღელს სადამ გვირახში პატარა ბუდას მოუწყობდა ხოლმე, რომ იქ მოხარხახულად მოწყობილიყო. ის გულკეთილი ბიჭი იყო და სურდა, რომ კურდღელს მყუდროდ ეგრძნო თავი. ერთ საღამოს, როდესაც კურდღელი მართო იწვა და ჭინჭვამლებს უმხარდა, ხავრდომან თათებს შორის რომ უპრახოდნენ და ხალახში მიმოდიოდნენ, დანინსა რომორ გამოცოცდა ორი უცნაური არსება მის ახლოობად ამოზრდილი გვირახიდან.

ისინიც მასავით კურდღლები იყვნენ, მაგრამ მთლად ბევრით დაზარული და სულ ახალთახალი. ძალიან ოსტატურად უნდა ყოფილიყვნენ დამზადებული, რადგან ნაკრები სულ არ ეტყობოდათ და მოძრაობისას ვორმაც უჩვეულოდ ევლავებოდათ: ერთ წუთში გრძელები და თხალები ჩანდნენ, მეორე წუთში კი მსუქანი და ჩამრგვალებულები, იმის ნაცვლად, რომ მასავით სულ ერთნაირები ყოფილიყვნენ. ვინახს რხილად ადგამდნენ მიწაზე, მასთან ახლოს მიცოცდნენ და დრუწეებს აცვაცუნებდნენ, კურდღელი კი ყურადღებით აკვირდებოდა, აინებარსებდა საიდან იქმებოდნენ, რადგან იცოდა, რომ ვინაც ხტუნვა შეუძლია, იმას დასაქმპიც უნდა ჰქონდეს. მაგრამ ვერაფრით ვერ დანინსა. ალხათ რაღაც ახალი სახეობის კურდღლები იყვნენ.

ისინი პატარა კურდღელს შესცქეროდნენ, კურდღელი კი – მათ. ის ორნი დრუწეებს გაწყვებელიც აცვაცუნებდნენ.

„არ გინდა ადგი და გვითამაშო?“ – ჰკითხა ერთ-ერთმა.

„თამაშის ხანიათზე არ ვარ“, – მიუგო კურდღელმა, რომელსაც არ სურდა იმის ახსნა, რომ დასაქმპი მებანიში არ ჰქონდა.

„ჰეი!“ – წამოიძახა უმეფულე კურდღელმა, – „სულ აღვილია“ – ამ სიტყვებით გვერდზე გადახტა და უპანა ვინახზე დადგა.

„არ მჯარა, რომ შენ თამაში შეგიძლია“, – უთხრა ხავრდის კურდღელს.

„როგორ არ შემიძლია!“ – უპასუხა პატარა კურდღელმა, – „ძალიან მაღლა ახტომა შემიძლია“. ხტომაში იმას გულისხამობდა, ბიჭი რომ ზევით აისვრიდა ხოლმე, მაგრამ ამის თქმა, რასაკვირველია, არ სურდა.

„უპანა ვინახზე ხტომა თუ შეგიძლია?“ – შეაკითხა ბევრიანი კურდღელი.

ეს საშინელი კითხვა იყო, რადგან ხავრდის კურდღელს უპანა ვინახი სართოდ არ ჰქონდა! თანი ხალიხივით ჰქონდა შეკერილი. ასე რომ, წყნარად იჭდა გვირახში იმის იმედით, რომ უცხო კურდღლები ამას ვერ შენიშნავდნენ.

„არ მიწდა!“ – გაიგებოდა მან.

მაგრამ გარეულ კურდღლებს მიტად მახვილი მზარა აქვთ, ჰოდა იმა კურდღელმაც კისერი წიგრძედა და მას დააკვირდა.

„უპანა ვინახი არა აქვს!“ – წამოიძახა მან, – „წარმოგიდგინა კურდღელი უპანა ვინახის

გარეშე?!“ – და სიცილი დასაყარა.

„მაქვს, როგორ არა!“ – დანიჰვირა პატარა კურდღელმა, – „შპანე ვინები მაქვს, ოღონდ ზედ ვაზივარ!“

მაშინ გამოწეა და დაბანახე, აი ასე!“ – უთხრა გარეშე კურდღელმა და ხვრინაღს და ცეკვას მოჰყვა, იქამდე არ გაჩერდა, სანამ პატარა კურდღელს თავზე არ დაესხა.

„ეი ცეკვა არ მიყვარს“, – თქვა მან, – „წყნარად ჯდომა მირჩევია“.

თუმცა გულით ეწადა ცეკვა, რადაც უცნაურად უღიბინებდა გულში, რას არ მისცემდა, რომ ამა კურდღლებივით ხტომა შეესაძლებოდა.

უცხო კურდღელმა ცეკვა შეწყვიტა და სულ ახლოს მოვიდა, ისე ახლოს, რომ გრძელი უღვაშებით ხავერდის კურდღლის ყურს შეიხო. უცხად დრუნი დაბანახე, ყურები დაცვიტა და შპანე ისეშპა.

„მას კურდღლის სენი არ ასდის!“ – წამოიძახა ხმადავლა, – „კურდღელი არც არის! ნამდვილი არ არის!“

„როგორ არა, ნამდვილი ვარ!“ – შეაპასუხა პატარა კურდღელი, – „ნამდვილი ვარ, ბიჭა თქვა ნამდვილიაო!“ და ლაღის ატირდა.

სწორედ მაშინ ვინის ხმა მოისმა და ბიჭა გვერდით ჩაუბრინა. უცხო კურდღლები წაშინა გაუჩინარდნენ, ახლოდ ვინების ხატუნი გაისმა და თეთრად კუდებმა გაიქცა.

„დახრუნდით და ამთავაშით!“ – ეძახდა პატარა კურდღელი, – „გახვეწებით, დახრუნდით! ვიცი, რომ ნამდვილი ვარ!“

მაგრამ ხასხის ვარ მიიღო, ახლოდ პატარა ჭინჭვლები მიმოდიოდნენ წინ და შპანე, იმ ადგილას კი, სადაც ორმა უცნობმა გაიბრინა, გვიმრის ღეროები ნაზად ირწოდნენ. ხავერდის კურდღელი სულ მარტო დარჩა.

„ღმერთო ჩემო!“ – ვიძროხდა იგი, – „ასე რაღომა გაიქცნენ? რაღომა არ დარჩნენ და არ დამელაპარაკნენ?“

დიდხანს ჩუბად იწვა, გვიმრებს უქარდა და ელოდა, იქნებ შპანე დახრუნდნენო, მაგრამ კურდღლები აღარ დახრუნებულან. ამასობაში მგზა ჩასვლა დაიწყო და ირგვლივ პატარა თეთრი ღამის პელები აზარფაბდნენ, ბიჭი მოვიდა და კურდღელი შინ წაიყვანა.

გავიდა რამდენიმე კვირა და პატარა კურდღელი ძალიან დაძველდა და გაიქცა, მაგრამ ბიჭს ძველებურად უყვარდა. ისე ძლიერ უყვარდა, რომ მისი ჩახუთებისა და მოვარებისგან კურდღელს უღვაშები სულ დასცივდა, ყურების ვარდისვარი სარჩული გაუნაცრისვარდა და ჩაღისვარი წინწალები გაუხუნდა. ფორამაც კი დაპარგა და კურდღელს თითქმის აღარც კი ჰგავდა, ახლოდ ბიჭისთვის არ შეცვლილა. მისთვის იგი მუდამ ლაგაზი იყო და კურდღლისთვის ახლოდ ეს იყო ვინმეწველვანი. მას სულაც არ ანდვებოდა, თუ როგორ გამოიყურებოდა სხვების თვალებში, რადგანაც სახავგვო ოთახის ჯადომა იგი ნამდვილად აქცინა და როცა ნამდვილი ხარ, გაქვეულოება აღარ გაწუნებს.

ერთხელაც ბიჭი ავად გახდა.

სახე მთლად წამოწმითლობოდა და ძილში ლაგარაკობდა, პატარა სხეული კი ისე უხურდა, რომ ჩახუთებისას კურდღელს სწავდა. სახავგვო ოთახში უცხო ადამიანები მიდი-მოდიოდნენ. მთელი ღამე შუქი ეთო, ხავერდის პატარა კურდღელი კი ქვეშაგებში ჩაბალული იწვა და არ იძრომდა, ეშინოდა, რომ მივრომე, ვაითუ წაიყვანო. ის კი არ უნდა მომხდარიყო, რადგან იცოდა, რომ ბიჭს სჭირდებოდა.

ის დამღელი პერიოდი ძალზედ გაიწვლა, რადგან ბიჭს თამაშის თავი არ ჰქონდა, პატარა კურდღელს კი მთელი დღეები უქმად ყოფნა მოჰხაზრდა. აინც მოთმინებით იცდიდა სახის ქვეშე შეუქული, იმედი ჰქონდა, რომ ისევ დადგებოდა დრო, რომელსაც ბიჭი გამოკეთებოდა, ძველებურად გავიფიქრდნენ ბაღში პელებთან და ყვავილებთან და შოლოს ბუჩქებში საოცარ თამაშებს ითამაშებდნენ. კურდღელი ათასნაირ გავაგებს აწყობდა, თუ რა სასიამოვნოდ გაატარებდნენ დროს ერთად, ბაღივით აცოცდებოდა და ნახევრად ჩაძინებულ ბიჭს ამა ყველაფერს ყურში ჩასწორებოდა. ბოლოს და ბოლოს, ბიჭს სიცხეა დაუწინა და უკეთ გახდა. ახლა უკვე შეაძლოა სწორად წამოჯდომა და სურათებიანი წიგნების თვალთვარება, გვერდით

პი კურდღელი იწვამ. ერთ მშვენიერ დღეს ბიჭს საწოლიდან ადგომის და ჩაცმის ნებაც მისცას. ნათელი, მზიანი დილა იყო და ფანჯრები უარყოფა გამოეღო. შალში განხვეული ბიჭი აივანზე განიხვანეს, პატარა კურდღელი პი ახურდულ ქვეშაბაზში იწვამ და ვიძრობდა.

ამოკრე დღეს ბიჭი ზღვაზე მიდიოდა. ყველაფერი მზად იყო და ახლა ექიმის მითითებახლად ელოდნენ. ამაზე რომ საუბრობდნენ, პატარა კურდღელი ქვეშაბაზის ქვეშ იწვამ და თავი თდნავ ამოყოფილი ჰქონდა, რომ ყველაფერი გაეგონა. ოთახისათვის დავინფექცია უნდა ჩაეხარებინათ და ყველა წიგნი და სათამაშო, რომლითაც ბიჭი ლოგინში თამაშობდა - დაეწვამ.

„გაშა!“ - ვიძრობდა პატარა კურდღელი, - „ხვალ ზღვაზე მივდივართ“. ბიჭი ხშირად ლაპარაკობდა ზღვაზე და კურდღელს ძალიან უნდოდა დიდი ტალღების, ციცქნე პიზორჩხალებს და ქვიშის ცინენიგაგრაების ნახვა.

სწორედ მაშინ მას გადინა მოჭკრა თვალი.

„ამ ძველ კურდღელს რა ვუყო?“ - იკითხა მან.

„აბას?“ - წამოიძახა ექიმმა, - „ეს ხომ ქუთუბანს ხატებრიების ნამდვილი გროვან! - სასწრაფოდ დაწვი. რა? რა სისულელეა! ახალი უყიდე. ეს მისთვის ალარ შეიძლება!“

ასე ჩააგდეს პატარა კურდღელი ტოპარაში ძველ სურათებიან წიგნებთან და ნაგავთან ერთად და ხაღის ბოლოში საქათმის უკან მოათავსეს. ეს ცეცხლის დასათებად მშვენიერი ადგილი იყო, მაგრამ მუხაღამ სააბისოდ ვერ მოიცავდა, მას კარტოფილი ჰქონდა ამოთხრელი, მწვანე ლობიო პი - დასაპრავი, მაგრამ პირობა დალო, ამოკრე დილით ადრევე დაეწვამ ან ყველაფერს.

იმ დამით ბიჭს სხვა ოთახში ექინს ახალ კურდღელთან ერთად. საუცხოო კურდღელი იყო, მთლიანად თეთრი პლუმისგან შეპირილი, ნამდვილი შუშის თვალებით, მაგრამ ბიჭი იმდენად აღელვებულ იყო, რომ მისთვის არ ეცალა. ხვალ ზღვაზე მიდიოდა და ეს თავისთავად ისეთი საოცარი რამ იყო, რომ სხვა ვერაფერზე ვიძრობდა.

სანამ ბიჭს ექინს და ზღვის სანაპირო ასიგარებოდა, პატარა კურდღელი ძველ სურათებიან წიგნებთან ერთად კუთხეში, საქათმის უკან იწვამ და თავს მარტოდ გრძობდა. ტოპარას თავი მოკრული არ ჰქონდა, ასე რომ, აქეთ-იქით თდნავ გამოქრავებაც საკარისი აღმოჩნდა, რომ იქიდან თავი ამოყო და გამოეხდა. ცოტათი კანკალებდა, რადგან ნორმალურ საწოლში ძილს იყო მიჩვეული, თანაც ჩახუთებისგან ქრქვიც ისე გასცრაცოდა და გასთხილებოდა, რომ სანართოდ ალარ იცავდა. შორიხლოს შილოს ხშირ ბუჩქნარს ხედავდა, ისე ააყარათ ტანი, ტროპიკულ ჭებლებს ჰგავდნენ. რამდენს თამაშობდა ხოლმე ამო ჩრდილში ბიჭთან ერთად! ხაღში გატარებულ იმ მზიან დღეებზე ვიძრობდა - რა ხედნიერები იყვნენ მაშინ! უცხად საშინელი სევდა შეამთავრა. ყოველი დღე ნათლად წარმოიდგინა, ერთი ამოკრე მშვენიერი, ყვავილების გაზონებში აგებულ ბაწი ქოხები, მშვიდი საღამოები ტყეში, რომდნაც გვიმრებში იწვამ და თათებზე ჭინჭვლები დასდიოდნენ; ის საუცხოო დღე, რომდნაც პირველად შეიძყო, რომ ნამდვილი იყო. ვიძრობდა ტყავის ცხენზე და მის სიტყვებზე, ვიძრობდა, რა აზრი ჰქონდა სიყვარულის მოგონებას და ნამდვილობისთვის სილაბაზის შეწირვას, თუ ყველაფერი ასე უნდა დამთავრებულყო. ამ დროს გაქუცულ ხავერდის დრუწზე ცრამლი, ნამდვილი ცრამლი ჩამოშტორდა და მიწაზე დაეცა.

ამის შემდეგ სასწაული რამ მოხდა. სდაც ცრამლი დაეცა მიწაზე, იქიდან უცნაური ყვავილი ამოვიდა, რომელიც ხაღის არცერთ ყვავილს არ ჰგავდა. წვრილი ზურგუხტისვარი ფოთლები ჰქონდა, ყვავილი პი ოქროს თასს მიუგავდა. ყვავილი ისეთი ლამაზი იყო, რომ პატარა კურდღელს ტირილი გადააპიწყდა და გაოცებულნი მიუშტორდა. უცხად ყვავილი გადაინსნა და იქიდან ვერინა გადამოვიდა.

მთელს მსოფლიოში ყველაზე მშვენიერი ვერინა იყო. მარგალიტისა და ნაბის წვეთების კახა ემოდა. ყელი და თვა ყვავილებით ჰქონდა მორთული, სხე პი ყველაზე ნატიფ ყვავილს უგავდა. ვერინა პატარა კურდღელს მიუახლოვდა, აკლავები შეამოხვინა და ცრამლით დასველებულ ხავერდის დრუწზე აპოცა.

„პატარა კურდღელო, ნუთუ არ იცი, ვინ ვარ?“

კურდღელმა ახედა და მისი სახე თითქმის ეცნო, მაგრამ საიდან, ვერ განისკნა.

„ამ სახავებში ოთახის ჯადოქარი ფერია ვარ“, თქვა მან, - „ყველა სათაბაშოს, რომლებიც ხავებებს ოდესმე ჰყვარებიათ, მე ვპატივსემო. როდესაც ეს სათაბაშოები ძველდება, ცვდება და ხავებებს აღარ სჭირდებათ, მე მივდივარ, თან მოყავს და ნამდვილად ვაქცევ“.

„კი მაგრამ, მე ხომ აღრაც ნამდვილი ვიყავი?“ - იკითხა კურდღელმა

„აღრაც ნამდვილი ბიჭისთვის იყავი, რადგან მას უყვარდი, ამიერიდან კი ყველასთვის ნამდვილი იქნები“, - უპასუხა ფერია.

ამ სიტყვებით მან პატარა კურდღელი გულში ჩაიკრა და მასთან ერთად ტყისკენ გაფრინდა.

მთვარე ამოსულიყო და არა-მარცხს ანათებდა. ამ შუაღამს საოცრად ლამაზი ჩანდა, გვიმრის ტოტები დათრთვილული ვერცხლივით ხრწყინებდა. ხეებს შორის მიწოდებულ გარეული კურდღლები ხავებდნენ ხალახზე დაცემულ საკუთარ ჩრდილებს ეცემებოდნენ, მაგრამ ფერიის დანახვას ცეკვა შეწყვიტეს, მას წრე შემოარტყეს და მიახრდნენ.

„ამხანაგი მოგიყვანეთ“, - მიმართა მათ ფერია, - „ძალიან კარგად უნდა მოეძვეთ და ყველაფერი ასწავლოთ, რისი ცოდნაც კურდღლების ქვეყანაში დასჭირდება, რადგან იგი სამუდამოდ თქვენთან დარჩება“.

ამის შიშველ პატარა კურდღელს აკოცა და ხალახზე დასვა.

„ირბინე და ითაბაში, პატარა კურდღელო!“ - უთხრა მას.

მაგრამ პატარა კურდღელი ცოტა ხანს ჩუმად, გაუძრავლად იჯდა. თავის გარშემო მოცეკვავი გარეული კურდღლების დანახვას გაახსენდა, რომ უკან ფეხები არ ჰქონდა და არ უნდოდა მათ დაენახათ მისი ბაღივითი ტანი. კურდღელმა არ იცოდა, რომ ფერიას ხოლო კოცნა იგი მთლიანად შეცვალა და სიმორცხვისგან კიდეც დიდხანს იჭაბოდა გაუძრავლად, ცხვირში ფიქვნი რომ არ ეგრძობო. არც დაფიქრებულა, ისე მიიტანა უკან ფეხის თითი დრუწითან მოსაზრნად.

და სწორად მაშინ მიხვდა, რომ უკან ფეხები ჰქონდა! განუხებელი ხავებდის მაგივრად წახლისფერი ქრქვი ეცვა, რბილი და მზინავი, ყურები თავისით შემოკრავებდა, უღვაშები კი იმსიგრძე ჰქონდა, რომ ხალახს ეხებოდა. ერთი ისკუპა და უკან ფეხების ხმარება რომ შეძლო, სინარულიგან კორდზე ხტუნვას მოჰყვა, გვარდზე განხებოდა და ხვრიალებდა, ზუსტად ისე, როგორც დანარჩენი კურდღლები. ამას ისეთი აღტაცებით სჩადიოდა, რომ როდესაც ხოლოს და ხოლოს ფერიის მოსაძახნად შეჩერდა, იგი უკვე წასული დახვდა.

როგორც იქნა, ნამდვილ კურდღლად გადაიქცა და სხვა კურდღლებსაც გაუზინაურდა.

მიიღია შიშველმა, ჯამთარი. გაზაფხულზე კი, მხილი და მზინა დღეები რომ დადგა, ბიჭი სახლის უკან ტყეში სათაბაშოდ გავიდა. ერთხელ, თაბაშის დროს, გვიმრებიდან ორი კურდღელი გამოცოცდა და ბიჭს თვალთვალი დაუწყო. ერთი მათგანი მთლად ჩაღისფერი იყო, მეორეს კი ხევის ქვეშიდან უცნაურად აჭრელაბული ტანი მოუჩანდა, თითქმის ოდესლაც დაწინებულული იყო და ის წინელები ახლაც გამოსჭვივის მისი ხეშიდან. კურდღლის პატარა, რბილი დრუწი და მრგვალი შავი თვალებიც ნაცნობი ეჩვენა ბიჭს, იმდენად ნაცნობი, რომ განიჭიქრა:

„ზუსტად ჩემს ძველ კურდღელს ჰგავს, ქნეტა რა რიცხვს ამოძრავებს, მაშინ რომ დაიპარება!“

მაგრამ ბიჭი ვერასოდეს მიხვდებოდა, რომ ეს სწორად მისი კურდღელი იყო, იმ ხავების სანახავად მოსული, რომელმაც პირველად აგრძობინა, თუ რას ნიშნავს იყო ნამდვილი.

რა ოინი უყო კურდღელმა სპილოსა და ვეშაბს

ერთ გმვენიარ დღეს, კურდღელი და ვირზაზუნე სასირონოდ წავიდნენ. კარგი ანინდი იყო და კურდღელი თავის ლურჯ, თითბრისდილაბინაე ქურთუპი იყო გამოწყობილი, ქუდის მოხდანილად მოაგდო გვერდზე, ხოლო რაც შენახა ვირზაზუნეს, იგი ძველ ხაწვის პალტოს დასტარებოდა და შენახი რომ არ დასველებოდა, კალოშებიც ამოაცვა.

იქამდე იარეს, სადამ ზღვის ნაბირს არ მიაღგნენ, სადაც ვეშაბთან მოსაუბრე სპილო დაინახეს. „შენადე!“ – თქვა ვირზაზუნემ, – „რა სოცარი სანახოტაბა, გმონი ეს მთელ მსოფლიოში ყველაზე დიდი ორი ცხოველია“.

„მოდე ახლოს მივიდეთ და გავიგოთ, რაზე საუბრობენ“, – შესთავაზა კურდღელმა.

„არა, არ გვიდოა“, – იუარა ვირზაზუნემ, – „შეიძლება არ ესინამოვნოთ და თუ აინცდააინც უზრდელი უდოე გამოვიჩნო, მიჩვენოე ეს ჩამი ზომის ცხოველთან დავამართო“.

მაგრამ კურდღელს გადაწყვიტილი ჰქოდეოე გავგო, თუ რას ეუხნებოდა ეს ორი უზარმაზარი ცხოველი ერთმანეთს, ასე რომ, ჩემად მიიპარა, ამთ სინახლოვებს ხდუჭად ამოშულ ხალხს ამოეზარა და მიაყურადა.

„რამდენი ცხოველი დაახიჯებს დედაინფის ზურგზე, მაგრამ ჩამთან ვერცერთი ვერ მოვა“, – ტრახანოხდა სპილო, – „მე რომ ძირს ვახს დავადგამ, ხეები ცახცახებენ, სხვა ცხოველები კი ივალახინაე იმის შიშით, თავს რისხვა არ დავგაბახოსო“.

„მართალია, ძამო“, – მიუგო ვეშაბმა, – „წყალში კი ერთი თევზიც არ მოიბოვება, რამელიც სიდიდით მე შემადრება. ერთ ყლუზზე ასოხით თევზს ვყლაპავ და წყალში ჩამი კუდის მოქნება ქარიხსალი გავმინება“.

„ეგაც მართალია“, – თქვა სპილომ, – „ძამო, რა იქნება, რომ ჩვენ ორამ ხელეთისა და ზღვის მხრქანებლებად გამოვაცხადოთ თავი და დანერჩენი ცხოველები და თევზები ქვეშეპრდომახად გავინახდოთ?“

„გმვენიარი გვგამა“, – დათანხმა ვეშაბი, – „და შემდეგ ხარკის გადახდას მოვთხოვო“.

ეს აზრი სპილოსაც მოეწონე. „რა კარგია, რა კარგი!“ – ზუსტად ეგრე მოვიქცევიო!“

ასე საუბროხდა ორი მხეცი, თავს იქებდნენ, ერთმანეთსაც აქებდნენ და იკვენინდნენ, რა დიდაბული ვინეები ვართო.

კურდღელი კარგა ხანს უსდენდა, ხოლოს კი მეტი ვეღარ მოითმინე და ისევ ვირზაზუნესთან მიიპარა, თან სიხრახინებან ულვაშები შთართოდა.

„ახა, რას ამბობენ?“ – იპითხა ვირზაზუნემ.

„ახოლოდ ის თქმეს, რომ დიდაბულები და ძლიერები არიან“, – უპასუხა კურდღელმა, – „და პიღავ ივასაც ამბობენ, რომ თავს მხრქანებლებად გამოაცხადებენ და ჩვენ ყველას ხარკს გადაგვანდოვენებენ. მაგრამ ნახე, ჰუბე თუ არ ვახსავლო!“

„ჰუბე როგორ უდოე ახსავლო?“ – შეეპითხა ვირზაზუნემ.

„ერთი ოინი მოვიწიქრე. და იმ ოინს რომ ვუხამ, თავს ისეთ სულალებად იგრძნობენ, რომ მხრქანებლებად განდოვას რომ აპირებდნენ, აღარც კი გაახსენდებათ“.

ვირზაზუნე ხევრს ეხვეწხე და ეგუღარა კურდღელს თავის განზრახვაზე ხელი აეღო. ვეშაბი და სპილო ისეთი დიდაბი და ძლიერები იყვნენ, ამთთან კურდღელს ოინი როგორ გაუვიდოდა, თუ მსგავსი რამის ჩადენეს შეეცდებოდა, აუცილებლად დასტიდნენ. კურდღელს აინც ვერაზარი შეახსინე. ხოლოს ვირზაზუნე წამოდგა და პალტოს დილები შეიქრა. „თუ ასეა, მაშინ საკუთარ თავს აინც არ ჩავიგდებე საზრთხეში“, – განუცხადა მეგობარს, – „მე შინ მივდივარ, კარადები უდოე დავამთვალეორო და ხარკის შეგროვება დავიწყო“. ამ სიხყვებით იგი დინჯად გაემართე სახლისაკენ და ყურადღება არ მიუქცევიო კურდღელისთვის, უკან რომ მიიქახე, ლაჩარი ხარო.

კურდღელმა კი სასწრაფოდ მეგობელს მიაგურა თოკის სათხოვნელად, რადგან თავისი ოინისათვის პირველ რიგში თოკი სჭირდებოდა.

თოკი აიღო, უკან დაბრუნდო და გვის პირას ზუჩქებში ჩამალა. გზაზე რწვეით მომავალი სპილო დაინახა, ვეშაბთან მუსივი დანამთავრებინე და ახლა შინ მიდიოდა. საკუთარი

თავით მებრძო კმაყოფილი ჩანდა, იღვივებოდა და პატარ-პატარა ხეებს სორთუმით არხინდად ამბრებდა.

აკლავზე თოკგადგადახული კურდღელი ხუჩქებიდან გადმოხტა და სპილოსკან გაეძანა, თან ხოლო ხმაზე გაჰყვიროდა: „მიშველეთ! მიშველეთ!“

სპილო გაჩერდა და კურდღელს გატყუებული მიაშტარდა. „რა ამხავინა, კურდღელო?“ – იკითხა მან.

„ჩემი ძროხა! ჩემი ძროხა ზღვის ნაპირს მოძრავ ქვიშაში ჩაეფლო და ვერავის ამოჭყავს. თ, ძმირვასო, კეთილო ხატონო სპილო, მხოლოდ შენ თუ შეგიძლია ჩემი დახმარება! შენ ისეთი დიდებული, ძლიერი და არაჩვეულებრივი ხარ, რომ ნამდვილად არ გაგიჭირდება მისი იქიდან ამოყვანა.“

სპილოს მებრძო ეახა ასეთი ქათინაშუბრით რომ აავსეს და სიძლიერა დაუშვას. „პარტი, დაგხმარებინა“, – დაჰპირდა კურდღელს მგობრულად. „მე მართლაც ძლიერ დიდი და ძლიერი ვარ. წამოდი, მაჩვენე, სად არის შენი ძროხა.“

„საჭირო არ არის“, – უპასუხა ცხივრავ კურდღელმა, – „მე იდეაი და ამ თოკის ხოლო გეჭიროს, მე გავიტყვი და მეორე ხოლო ძროხას რქებზე გამოვახავ. როდესაც ყველაფერი მზად იქნება, დოღს შეამოვკრავ. დოღის ხმას რომ გაიგებ, თოკი მოსწიე და წაგვი ამოიყვან ჩემს ძროხას.“

სპილო დათანხმდა, თოკის ერთი ხოლო დაიჭირა და იქ დარჩა, ელოდა და ვიქრობდა, როგორი ძლიერი იყო და როგორ მოდიოდნენ მასთან ცხოველები დახმარების სათხოვნელად.

აასობაში კურდღელმა თოკის მეორე ხოლოთი ხელში ზღვასთან ჩაიჭინა. ვეშაბი ჰარ კიდევ ნაპირთან ახლოს, ქვიშაში ნეხივრობდა და ვიქრობდა, რა დიდებული და ძლიერი ვარო.

„მიშველეთ! მიშველეთ!“ – აყვირდა კურდღელი როგორც კი ვეშაბს მიუახლოვდა. დიდებული არსება მოტრიალდა და ზანთად გახედა კურდღელს. „რა იყო, კურდღელო?“ – იკითხა მან.

„თ, დიდო ვეშაბო, დიდ განსაცდელში ვარ. ჩემი ძროხა ჭაბუში ჩაეფლო და მიწაზე არავინ აღმოჩნდა იმდენად ძლიერი, რომ იქიდან ამოათროს. მაგრამ შენ ისეთი ძლიერი და საოცარი ხარ, შენ ხომ ახას სულ ადვილად შეძლებ!“

ვეშაბს ეს სიტყვები მებრძო ეახა, მაგრამ კურდღელს მიუგო: „სიამოვნებით დაგხმარებოდი, მაგრამ რისი გაკეთება შეგიძლია?! როგორ წამოგყვამ, მე ხომ ზღვიდან ვარ ამოვალ და მიწაზე ვარ ვივლი!“

„არც არის საჭირო“, – უთხრა კურდღელმა, – „მე ამ თოკის მეორე ხოლო ძროხას შევახი რქებზე. თუ შენ ამ ხოლოს დაიჭარ და თოკს შენგან გამოსწივ, ჩემს ძროხას წაგვი ამოათრავ.“

გულკეთილი ვეშაბი დასახმარებლად მზად იყო. „მოლოდ თოკი ძლიერ მაგრამ არ უნდა მოვწიო“, – თქვა მან, – „რადგან მე ისეთი ძლიერი ვარ, რომ შეიძლება ძროხა მხოლოდ ჭაბუხიდან კი არ ამოვათრიო, ზღვაშიც ჩავიყულო და დავახრჩო.“

„დიხე, სივრთხილა გმარებეს“, – დაუდასტურა კურდღელმა, შეამდგ კი ხუჩქებს მიაშტრა, სადაც დოღი ჰქონდა დაააღუღი და მაგრად შეამოჰკრა.

დოღის ხმის გაგონებაზე სპილომ თოკი თავისკან გაქაჩა. თავიდან მაგრად არც კი ეწეოდა, რადგან ეს იოლი საქმე ეგონა. მაგრამ ვეშაბი, რომელსაც თოკის მეორე ხოლო ეჭირა, ზღვაში შეეჭრდა და სპილომ იგრძნო, როგორ მიჭყავდა რაღაც ძალას ზღვის ნაპირისკენ. კი გაუპვირდა, მაგრამ თოკს მაგრამ ჩაეჭიდა და რაც ძალი და დონე ჰქონდა, მოსწია.

ახლა ვეშაბამ იგრძნო, რომ სადაცაა წყლიდან ამოათრევდნენ. „არა, ასე არ ივარგებს“, – განვიქტარ თავისთვის და წყალში მთელი ძალით შეეჭრა, სპილომ კი მიწაზე შენი ვეშაბ მოიკიდა.

ასე ეხრძოდა ერთმანეთს ეს ორი არსება. ხან ერთი გადასძალებდა თავისკან, ხან – მეორე და თითოეული მათგანი ვიქრობდა, რომ ასეთი ძლიერი ძროხა არასოდეს ენახა. კურდღელმა კი ხუჩქებში იმდენი იცინა, სანამ სიცილისაგან გვერდები არ ასტკივდა. მიწაზე გორავდა და ხეწიან ლოყებზე ცრემლები ჩამოსდომდა, და აინც, რაც უფრო მბრძოლი გააფთრებოთ

იხრკოდნენ ვაეხუ მხეცეხი, ამთ უფრო გულნიანდ იცინოდან კურდღელი.

ბოლოს, სპილოთა მთელი ძალა მოიკრიბა, ვენახით მიწაში ჩაერჭო და მყარად დადგა. ვეშაპი კი ზღვაში ვერაფერს მოეჭიდა და სპილოთა მისი წყლიდან ამოთრავა შიძლო. შამდებ სპილო ზღვის ნაპირისაკენ გაეშურა, რომ ენახა, რა ძროხა იყო, ამდენს რომ იწონიდა. მივიდა და ძროხის მაგივრად თავისი მამოტარის შერჩა, რომელიც სულმთავრული და აქოშინებული ნაპირზე ეგდო.

სპილოთა ვეშაპთან მიიჩინა, პირველ რიგში ისინი წყალში შეათრია, შამდებ კი ერთმანეთს მოუყვინდნენ, თუ რა და როგორ მოხდა. როდესაც მიხვდნენ, თუ რა ოინი უყო კურდღელია, ორივე სასტიკად განერიხდა და მოითათხირა, თუ როგორ ჯობდა კურდღელი დაეხატათ.

„ეე ყველა წყაროს და მდინარის თევზებს შევუთვლი, რომ კურდღელს ერთი წვეთი წყლის დაღვავაც არ დაანებონ“ – თქვა ვეშაპმა.

„ეე კი ხმალითის ყველა მხეცს შევუთვლი, რომ მას ერთი დარი ხალხის შეჭამაც არ დაანებონ“ – თქვა სპილოთა.

ახლა კი კურდღელი მართლაც შავ დღეში ჩავარდა. თუ მდინარესთან მივიდოდან წყლის დასალავად, თევზები და კიბორჩხალები ერთად შეჭვავდებოდნენ და წყალთან არ უშვებდნენ. თუ ჯამას მოინდოვებდა, რომელიც ცხოველი იქ გაჩნდებოდა, რომ მისთვის ხელი შეეშალა. ისეთი პირი უჩანდა, რომ კურდღელი ალბა შიშვითა და წყურვილით მოკვდებოდა. ხედავდა, რომ ძვირად დაუჭადა თავისი ოინი.

ერთ დღესაც, ყურბჩამოყრილი და საქციალწამადარი გზაზე სავდინად მიხტუნავდა, როდესაც ძაღლები დაგლაქილ მკვდარ ირამს გადააწყდა. კურდღელი შეჩირდა, ყური მოიქაქა და დაეჭიქდა. შამდებ საქმეს შეუდგა: ირამს ფრთხილად გააძრო ტყავი და თავად შამოიხვია, მირა კი გზას დაადგა, თან კოჭლოტა და ტვივილისგან ხამააღლა კვენსოდა.

და ვინ უნდა შეხვდებოდნენ, თუ არა სპილო, რომელიც მისკენ რწვიით მოდიოდა.

კურდღელი კვენსას კიდე უფრო უმატა და სპილოს თავი ისე მოაჩვენა, თითქოს ჭრილოტების გამო ძლივს მიათრავდა ვენახს.

„რა დაგმართვია, ირამო, ჩამო მამოტარო? ასეთი ჭრილოტები ვინ მოგაყანა?“ – შეაკითხა სპილო.

„ო, იმ კურდღელია, სწორად იმან! იმიტომ რომ როგორც შენ მიხრძანე, ისე მოვიქაცო“.

„კურდღელია?“

„დინახ, კეთილო ხატომ სპილო, ის ისეთი საშინელია. ტყავი საჭამლად იქ მოვიდა, სადაც მე ვიყავი და მისი გაგდახა რომ ვცადა, რადგან შენ ასე გვიხრძანე, სიტყვა ვუთხარი თუ არა, დამაბაბა, ძირს დამაგდო და ისე მირტყა, ლამის ნაკუწხად მაქცია“.

„უცნაურია“, თქვა სპილოთა – „არ ვიცოდი, ასეთი დონიერი თუ იყო“.

„ჰო, ბატარა, მაგრამ ჯადოქროტაში გაწაფულია. მას ვერავინ მოერება, შენც კი. და თანაც ძალიან გახრახულებულია. ახეხს, რომ შენც ნაკუწხად მაქცევს და ვეშაპსაც. მე კი ცოცხალი მხოლოდ იმიტომ დამოტვა, რომ ეს თქვენთვის გადამოვცა“.

„მაგან მე როგორ უნდა მოგვლას!“ – წამოიძახა სპილოთა.

„მისი ჯადო ძალიან ძლიერია. ვშიშობ, რომ ახლა, როცა ასეთი გახრახულებულია, მთელი მსოფლიოს ცხოველებს დახეცავს, რომ ყველაფერი მარტო თვითონ დარჩას“.

ახლა კი სპილოს მართლა შეეშინდა. „კი მაგრამ, მე და ვეშაპმა ხომ ვინებრეთ და მბი არაფერი. წადი და ასე გადაეცი. უთხარი, რომ მხოლოდ ხუმროტა იყო და ახლა სმართოდ აღარ ვხრახუტ. ისიც უთხარი, რომ შეუძლია, სადაც მოისურვებს, იქ ჯამოს, რადგან ასეთ ბატარა ცხოველს ვერ ვაწყენინებ“.

ირამივით მოლაპარაკება კურდღელი სპილოს შეჰპირდა, რომ მის დახეხარებს შეასრულებდა, შამდებ შეტრინაღდა და კვენსითა და კოჭლოტით იქით წაღასლასდა, სანიდანაც მოვიდა. მირა კი, როგორც კი სპილო თვალს მოეშარა, გზაზე მბვირში გაგორდა და იმდენი იცინა, სანამ სიცოცხლისგან მშველი არ ასტკივდა.

ინდური ზღაპარი

საღამო ხანი იყო, ინდიელები შეკრებილიყვნენ და კოცონებს გარს შემოსდნენ. ჭაბუკების ჯგუფში ერთი ერთი ყმაწვილი, ჰარკა, რომელიც სიმაღლითა და სილამაზით ყველას აღემატებოდა.

ქონიდან დედამ გამოსძახა: „ჰარკა, წადი და ტყის ნაკადულიდან წყალი მომიტანე“.

ჰარკა არც განძრეულა, ისე მიუგო: „ტყეში ხელა, აი კი სიხნელაში სიარულის მაშინია“.

ამ სიტყვებს იქ აყოფი ინდიელების ხორხოცი და დაცინვა მოჰყვა. „სიხნელის ეშინია!“ გაიძახოდნენ ხამაღლა. „ის რა თქვა!“ და პატარა ბავშვებიც კი დასცინოდნენ და ამასხარავებდნენ.

ამის გამგონე ჰარკა წამოხტა და დაიყვირა: „თქვენ ლაჩარი გმონებართ,

მაგრამ მაღა დაგიმბკიცებთ, რომ სიამავეთი ტომის არცერთ მამაკაცს არ ჩამოვუბარდები, არც ჭაბუკსა და არც ეიომარს!“

„ამას როგორ დაგიმბკიცებ, ჰარკა?“ კვლავ ამასხრად იგდებდნენ სხვები, „ბაჭუნდებთს თვენი მოგვიტანე და მაშინ დაგიჭარებთ“.

ბაჭუნდებთა ჯადოქარი იყო, თანაც ისეთი ძლიერი და ხორბოტი, რომ იმ მხარეში ყველა სოფელს შიშის ზარს სცემდა. მას ეიომარებიც კი უშრტხოდნენ, ქალებისა და ბავშვებისათვის კი მისი სახელის გამოწებაც საკმარისი იყო, რომ შიშისაგან აცხცხებულყვნენ. მაგრამ ჰარკა ისეთი გაბრაზებული იყო, რომ დაუშობკრებლად უბასუხა, ბაჭუნდებთს თვეს მოგიტანეთ.

ამგვარ დაპირებას ახალი შეპახილები მოჰყვა, ყველა ახუჩად იგდებდა. არავის სჭაროდდ ამისი, ეგონეთ, მხოლოდ ტრახახოხდა.

მაგრამ ჰარკამ სახანი შეამოიხვია და უხომდ გასწია თვეისი ქონისაკენ; ზურგს უკან მოქმეთა სიცილი ესმოდ და გული უწუხდა. მან ხომ თქვა, ჯადოქრის თვეს მოგიტანეთ და თუ ახლა დანაპირებს არ შეასრულებდა, თვეის ხალხს სირცხვილით თველს ვეღარ გაუსწორებდა და როგორც აკვებარა, სულ დამცირების მოლოდინში უდნა ყოფილიყო.

ეორე დღეს ჰარკა დილით ადრე ადგა, ხმა არავისთვის გაუცია, ისე ამოიღო ქონის კედელზე ჩამოკიდებული ჩანთიდან მამამისის სამი ჯადოსური ისარი და გზას გაუდგა. გადარყვებლი ქმედა, ბაჭუნდებთა ეგოვა და ან ეიომკლა, ან შეჰკვდომოდა.

მთელი დილა შეუსვენებლად იარა და შუადღისით ერთი ჯადოსური ისარი ჰაერში ისროლა. დააკვირდა, რა მიმართულებით გაჟრინდნა ისარი და თვეადაც იქით გაეშურა, სწრაზად და მსუხუქად მირბოდა.

რომ მოსაღამოვდა, აკვდარ ირემს მიაღგა, რომელიც მისი ისრით იყო განგმირული.

ჰარკას ისრის ამოქრობაზეც არ შეუწუხებია თვენი, ისე ჩამოაჭრა ხორცის რამდენიმე ნაჭარი, შეიწვა და შეჭამა.

მთელი ღამე უდარაჯებდა ცეცხლს, რომ არ ჩამქრლიყო და სიხნელაში არ აღმოჩენილიყო, დილით ადრე კი გზა გააგრძელა.

შუადღისით ეორე ისარი განსროლა ჰაერში, საღამოს კი ცხენირემს გადაარყვდა, მისი ისარი შიგ გულში რომ ამოხედროდა. იმ ღამით ვახშად ცხენირემის ხორცი მიირთვა, ეორე დილით კი კვლავ გზას დაადგა, სწრაზად მიდიოდა, ისრის ამოქრობა კი დაანვიწყდა.

შუადღამდა დაციდა, შეადგა კი მესამე და უბანსკნელი ისარი ისროლა. იმ საღამოს ჭაბუკამ აკვდარი პამეჩი იგოვა, რომელიც მისი ისრით იყო მოკლული. აჭარადაც ივანშამ

და ცაცხლთან დანსვანა, გამთენიისას კი ისევ გზას გაუყვა.

შუადღია რომ მოაწია, ისარი ვაღარ ისროლა, რადგან რაც გააჩნდა, ყველა გზადაგზა დაკარგა.

მოსაღამოვდა და ჰარკას მოვივდა, მაგრამ საჭაილი არაფერი ჰქონდა.

უცხად წინ ცაცხლის ალი დანახა და მისკენ გაემართა. ნელა და ფრთხილად მიდიოდა, შიშობდა, მთარი არ იყო დანახაგებულო, მაგრამ ვერავინ ნახა გარდა ერთი დედაბრისა, რომელიც ცაცხლის ზემოთ დაკიდებულ ქოთანში რაღაცას ურევდა. ასეთი შემახარავი შესახადამოხის დედაბერი ჯერ ადამიანის თვალს არ ენახა. მის სანახს თვის ქალა უფრო ეთქმოდნა, ახურდული, ჭაღარა თმა ჩამოსწოდა, თვალეხი ცაცხლივით წითლად შელავდა და ფრჩხილებიც იმსიგრაჰ ჰქონდა, რომ მუშტების შეპვრას ვერაფრით მოახერხებდა. ყალზე ამივად ახსებული ძვლები ეკიდა, წელზე კი სპალვებისგან შეპრული სარტყელი ეკეთა.

მისა შემაღვარა ჰარკამ ჩუამდ გაუარგა დაუვირა, მაგრამ დედაბერს თავი არც აუწვია, ისე გამოსძახა: „ცაცხლთან მოდი, ჰარკა, განუხამი თითქმის მგადაა“.

ჰარკა წინ წაღმა, ცაცხლის შუაზე, ბებერმა ჯადოქრმა კი ისე, რომ არც ახლა შეუხადავს მისთვის, დაჭდომა შესთავაზა.

შეცხად, მისი სარტყლის სპალვებამ ერთი სიცილ-ხარხარი ატუნეს და კუდიანეც მათ ატყვა. შემაღა ყველანი დაშოშინდნენ. დედაბერიც ჩაჩუმადა, ქოთანს შუბლშეპრული დაჭყურებდა და თავისთვის რაღაცას ხუტხუტებდა

შემაღა თასი პერქით აავსო და ჰარკას მიაართვა. ჭაბუკი მოვივებული იყო, ამიტომ დედაბრის უცნაური შესახადამოხა ადარაფრად ჩააგდო და საჭაილს გამრიცხლად მოუღვინა.

როდესაც ჰარკა ჭამას მორჩა, ბებერმა თასი წაიღო. სპალვებს ისევ ხარხარი აუტყდათ და მათთან ერთად კუდიანეაც ბავრი იცინა.

როდესაც გაჩუმადნენ, დედაბერი ჰარკასთან მივიდა, გვირდით მიუჭდა და საუბარი წამოიწყო:

„ვიცი, რატომაც მოხვდი აქ, ჰარკა. შენ ბაჭუნდუბას ეძებ. ამ ჯადოქარი ვოკოგებოტონეშუივაპაპაპიჩუ ვარ და ბაჭუნდუბა ჩემი მოსიხლე მთარია. თავად არ შემიძლია მისი განდგურება, მაგრამ ჩემი დანახარებით შენ მოახერხებ ანა. თუცა, ეს ძალიან სანივართო საქამა და სიფრთხილე გმართებს. ახლა დანიძინე და ხვალ გატყვი, თუ რა უნდა გააკეთო იმ ჯადოქრის განსანდგურებლად“.

ჰარკა ცაცხლთან მიწვა და ღრმად ჩააძინა.

ამორა დილას რომ გაეღვიძა, საუზამ მგად დანვდა და როდესაც ჭამას მორჩა, დედაბერი ქოში შევიდა და ჰარკას ჯადოსნური ქისა გამოუტანა. იქიდან ტყვიის სავარცხელი, ოქროს თასი და წვებითი ბალახის ღერი ამოიღო და ქალის ძალიან ლამაზი შორმისა და ფარის კახაც ამოაყოლა.

„ახლა ყურადღებით მომისმინე“, თქვა კუდიანმა, „ბაჭუნდუბას მხოლოდ ქალად გადაცვლი თუ მიუახლოვდები. ეს კახა ჩიცივი და შემაღა თმას დაგვარცხენი“.

ჰარკამ ყველაფერი ისე გააკეთა, როგორც კუდიანი ეუბნებოდა: ლამაზი კახა ჩიცივა, დედაბერმა კი ტყვიის სავარცხელი აიღო და თმა დანვარცხნა. გარცხნისას ჰარკას თმა სულ უფრო და უფრო უგრძელდებოდა, ხოლო კი მშვენიერი მხინვარე კულულები მუხლს ქვემოთ მიწვდა.

ჭაბუკს თვალები გაუფართოვდა, სახე დაეხვეწა და ვინც ამს ნახავდა, უსათუოდ უტურფანსი ასული ეგონებოდა.

ბაბარა კუდიანმა ჰარკას შეხედა და სიცილი აუტყდა, სკალბეხიც ასთან ერთად ახარხარდნენ. შამდგ ბაბარა ვაჟს თასი და წვებინა ბალების დარი მისცა. „ბალები სარტყალში ჩაიდა“, უთხრა დედაბარა, „იგი ერთადერთი რააა, რითაც პაჭუნდებთს თავის მოჭრა შეიძლება. ახლა კი გასწი და პირდაპირ იარა, სახეა ტხას არ მიაღგაბი. ტხის შუაგულში ერთი კუნძულია და სწორად ამ კუნძულზე ცხოვრობს ჯადოქარი თავის ხალხთან ერთად. ტხასთან რომ მიხვალ, წყალში ოქროს თასი ჩაყავი, ჯადოქარი მის ელვარებას დაინახავს და განთავი შენაგე გამოცურავს, რათა შეგიხვროს. თავი უნდა დააჭერიწო, მხოლოდ ისა, რომ დამფრთხალი და შეცხუნებული ჩანდე, როგორც მორცხვი ქალწული. თან წაგიყვანს კუნძულზე, იქ კი როგორცა უნდა დანიარტხნალო და ალერსით მიაქინო. ამის შამდგ შეგიძლია თავი იმ ბალების დარით მოაჭრა, მა რომ მოგაცი და სახეა დანარჩენები მიხვდებიან, რაც ჩაიქინო, თავს უშვებო“.

ჰარკამ აილო დედაბრის მოცემული თასი და ბალების დარი და ტყას მიაშურა. გეზი იქით ეჭირა, საითაც კუდიანმა აჩვენა. მალე ტყა უკან მოიხრვა და დიდ ტხას მიაღგა, რომლის შუაგულშიც კუნძული იყო.

ახლა ჰარკა უშრო ნელა და ფრთხილად მიდიოდა, ცდილობდა ნორჩი, მორცხვი ასულის სიარულინათვის მიეხატა.

ტხის პირას დაინახა და თასი წყალში ჩაყო. ოქროზე დაცემული მხის სხივები ისა თვალისმოჭრულად აჩრებდა წყალზე, რომ ელვარება კუნძულამდე მიაღწია.

ჰარკას თასი წყლიდან ჯერ ხოლომდე ამოღებულზე არ ჰქონდა, რომ დაინახა, როგორ გამოსრინალოდა კუნძულის ლელქანინი ნაპირიდან კანოე და სწრაფად გამოეპართა იმ ადგილინკან, სადაც თავად იღგა. კანოეში ჯადოქარი პაჭუნდებთს იჭდა და მძლავრად უსგამდა ნიჩბებს.

ჯადოქრის დანახვაზე ჰარკას გულმა ბაგა-ბუგი დაუწყო, რადგან იგი აართლაც სახარლად გამოიყურებოდა – სახეზე ეტყობოდა, რომ საზოგადარი, ხოროტი და ორგული იყო.

მაგრამ ვაშმა როგორღაც მოახერხა საკუთარი გრძობების დანაღვა და გაუხადავი ქალწულივით მორცხვად და სევდინად მოარღვა პირი, შამდგ კი ნელა გაეპართა ტყისკან. ქალის მგვინებით და მოხდენილოებით მოხიზლული პაჭუნდებთს ამს უკან აედგნა, თან ხოტხას ასხამდა ქალად გადაცვლილი ჭაბუკის თვალებს, ტუჩებს, თმას, მის ნურნარ მიხვრა-მოხვრას და ყურში სასიყვარულო სიხყვებს ჩასურჩულაბდა, ევადრებოდა კუნძულზე გაჭყოლოდა და მისი ქონი, საკვები და ცეცელი გაეზიარებინა.

ჰარკამ ჯადოქარს ისა მოაჩვენა თავი, თითქოს ყოყმანებდა, მაგრამ სახოლოოდ აინც დაყვა მის ნებას; კანოეში პაჭუნდებთს პირდაპირ დაჭდა და მორცხვად აპარებდა მისკან თვალებს, თან ერთ ხელს წყალზე უსგამდა.

პაჭუნდებთს მოწესულივით უცქარდა ჰარკას, თვალი ვერ მოეწყვიტა მგვინარი ქანილებინათვის. ნიჩბების ძლიერი მოსაით ამნ ტხა მალე გადატურა და კანოე კუნძულს მიყანა. შამდგ ჰარკას ხელი ჩასჭიდა და მოგიგინა ცეცელთან მიყანა, სადაც ბაბარი კუდიანი ვახშამს აგადაბდა. ჯადოქარმა სატრფოს ძირს მოსასხამი გაუშალა დასაჭლომად და თავადაც მის ფრთხით მოიკალათა. ამთი შამდგვარე კუდიანი, რომელიც პაჭუნდებთს დედა იყო, ხუტხუტს მოჭყვა; დროდადრო ჰარკას ეჭვით გახადავდა ხოლმე და ხოლოს, ვახშამის კეთებას რომ ამრჩა, თავისთან იხმო და სთხოვა პარქით საგნა თასი პაჭუნდებთსთვის მიერთმი. ჰარკა კუდიანისკან ნახად წავიდა, ცდილობდა კვლავ ქალვით ევლო, მაგრამ დედაბარი ამს ეჭვით უყურებდა და მიხლოებისთანავე თვალებში ჩააშებდა.

„პაჭუნდებთა“, შესდახა ამნ, „რა ჯადომა აგიხვია თვალნი? ნუთუ ვერ ხედავ, რომ ეს ქალწული კი არა, მამაცი და გაახადავი ემოვარია, რომელმაც ასეთი სახე იმისთვის მიილო, რომ გაგაცუროს?“

პაჭუნდებთს ვახე წამოხდა და ჰარკას მრისხანებთ და ეჭვით შეხედა, მაგრამ ჰარკამ ნუყანი იარით მოარღვა პირი. „დედაშენა შეურაცხყოფა მოყანა“, უთხრა ჯადოქარს, „იგი იმაზე ხრავოხს, რომ აქ მოიყვანა და სიყვარულზე მისაუბრები. ახლავე წავალ და ისე ჩამს ტომს დავუბრუნებები, სადაც შეურაცხყოფას არავინ მოყანებს“.

ამ სიტყვებით იგი ცეცხლს მოსცილდა და კუმშულის ლულქაშინი ნაპირისკენ წელა გააგარდა. გაჭუნდებთა უჭურაბდა, თუ რა მოხდენილად მიდიოდა იგი და მის გრძელ და აბზინვარა თასასაც რომ კიდავ ერთხელ შეავლოთ თვალი, საბოლოოდ დარწმუნდა, რომ დადაისი ცდებოდა და მისი რჩეული ნამდვილად ქალწული იყო. ჰარკას დაადავანა, ევადრებოდა მოხრუნებულყოფი, დიმილი ეჩუბებინა მისთვის და შინ, ცეცხლთან გაჭყოლოდა.

„არა“, გაიმაორა ჰარკამ, „დადაშენა შეურაცხყოფა მოაყენა, სტოხს საკუთარ ხალხს დავუხრუნდა“.

ჰარკა ტხის პირას ჩამოჭდა, ჯადოქარის მის გვერდით წამოწვა და თავი კალთაში ჩაუდო.

ჰარკამ ფრთხილად შეაძურა თითები გაჭუნდებთან თაში. სიყვარულით და ჰარკას თითების შეხებით გახრუნებულ ჯადოქარს თვალები თავისით დაეხუჭა და ჩაეძინა. ჯახუკამ ფრთხილად ამოაცოცა სარტყლიდან კუდიანის მოცემული წვებითანი ხალხის დარი და ერთი ხალხის მოსმით მოჰკვეთა თავი გაჭუნდებთან. თავი სწრაფად გაახვიდა საგანგებოდ თან წამოღებულ ქსოვილში, ჭილის დართებს შორის მიმალულ კანთაში ჩაჭდა და უხეოდ, მაგრამ ძლიერად მოუსვა ნიჩბები.

როდესაც მოვირდაპირა ნაპირს მიადგინა, უკან გაიხედა. კუმშულზე ჩირაღდენების მოძრაობა შენიშნა. ეჭვით შეაყრთხილი მოხუცი დადა შვილს დაეძებდა. უცხად ტხის გადმოდან ხამადალადა, გამწარებულად მოთქმა-გოდება მოაღწია. ჰარკა მიხვდა, რომ გაჭუნდებთან გვამისათვის მივგეოთ.

დიდხანს ადარ დააყოვნა და საჩქაროდ ხეხერი კუდიანის ქოხს მიაშურა. მისკენ მოაგადალი ჰარკას დახანგაზა დადახერაბა ტაშის ცემა და ყვირილი ატეხა: „მოგიკლავს! მოგიკლავს! ჰარკამ ვოგოგებოწმუნებებაჰაიჩუს მთარი მოკლა!“ და ასტან ერთად მის სარტყალზე ჩამოკიდებული სკალეზებიც აყვირდნენ. „აშიერიდან“, გაიძახოდა კუდიანი, „შენ დიდი ამოგარი ხარ! ახლა ვეღარავინ გაგიხედავს დაცივას ან შეპატივცემულად მოპყრობას“.

დადახერის ცეცხლთან მიწოლილ ჰარკას მთელი დადა ესმოდა ხან ხამადალი და ხანაც ხამადალი ტირილი გაჭუნდებთან ხალხისა. მოთქმის ხამ რომ ძლიერდებოდა, ხეხერი კუდიანი სინარულინაგან იცინოდა და სკალეზებიც ასტან ერთად ხარხარებდნენ.

ჰარკა დილით ადრე გაუყვა გზას შინისაკენ, სადაც მისი ტომი ცხოვრობდა. სამი დღე იარა და ბოლოს მიადგა ამოხლიურ სოფელს. ხინდებოდა და ინდოილები კვლავ კოცონებს შემოსდომოდნენ. ჯახუკი პირველად ხაგვგებამ დაინახა და სიცილი და შირიანული ატეხა: „აი, ჰარკა მოდის! იქადა, ჰარკა, თორამ სიხელა მოგისწრებს!“ სიცილში ჯახუკებიც აჯყვნენ: „აბა, მოკალი ჯადოქარი? მისი თავი თუ ამოიტანე, რომ გვაჩვენო?“

ამაზე ჰარკამ ამაყად მიუგო, „შენადეთ!“ და მოჭრილი თავი ყველას დასანახად გავით ასწია.

წამიერად სიწმა ჩამოგარდა, ყველას ენე გუცელში ჩაუგარდა, რასაც ხამადალი შეაახილები მოჰყვა: „ჰარკამ ჯადოქარი მოკლა! ჰარკამ გაჭუნდებთა მოკლა! საჩვენებლად მისი თავი ამოგვითანა!“

შეადგ ყველანი, ჯახუკებიც და ამომარებიც, ქალებიც და ხაგვგებიც ჰარკას შემოახვივნენ და აღტაცებულაბამ გმირად შერაცხან. იმ დღის შემდეგ, ჰარკა თავის ტოლებთან აჭდარი აღარავის უნახავს - მისამ ხალხამ ბრძანავების და ამომარების გვერდით მიუჩინა ადგილი, ამთ თავყრილობებში მოწაწილობდა, ხოლო როდესაც მოხუცი ხელადი გარდაიცვალა, ხელადად ჰარკა აირჩინა. იგი სათავეში ჩაუდგა საკუთარ ტომს, აღზარდა შვილები, დახედა შამრავი მთარი, და მას ყველა იცნობდა, რომორც გაჭუნდებთან გველად ჰარკას.

ჰანს ჰიპელმანის ბაღი

ჰანს ჰიპელმანს ბაღი საერთოდ არ ჰქონდა. უბედობას ხანდახან ვინ არ უჩივის, მაგრამ ასეთ დროს, ჩვეულებრივ, იხას გაუღიხსებოდა, რომ ბაღი არ სწყალობთ, რაც ესირცხვილებათ. მოკლედ, ჰანს ჰიპელმანის გარდა, ყველას ჰქონდა ბაღი, ზოგს - ცუდი, ზოგს - პარკი. პილოვ, ისიც უნდა ითქვას, რომ თავის ბაღს ყველა თან დაატარებდა: ზოგს საშუალოში უღვს, ზოგს - ქუდში, ზოგს თითის წვერებში აქვს ბაღი და ზოგსაც - ენის ქვეშ ამოღებულნი, ამ უბანსკნელ კაბეგორიანი ადვოკატები შედიან. ჩემი ბაღი ამ წუთში ჩემს კალაგზა შეამოჭდარი, თუმცა ჰაერივით გამჭვირვალა და ვერ ვხედავ; და პარკი ის თუ ცუდი, ამლიანად თქვენს შევასებაგა ამოკიდებულნი.

რაც შეხება ჰანს ზეკლმანს, მას ბაღი საერთოდ არ ჰქონდა. არავინ იცის, როგორ დაპარგა, მაგრამ ერთი რამ კი ცხადია: მისი ბაღი უკვლოდ გაქრა.

მისი სახსრები მოწყალებასავით მწირი იყო, თუმცა მის ბაღს ცუდი არ ეთქმოდა, რადგან, სიღარიბის მიუხედავად, ცოლის, ოჯახისა და საკუთარი თავის გამოსაკვებად უფლი ყოველთვის ჰყოფიდა. მთელი ოჯახი დიდიდან დაღამებამდე შრომობდა, მაგრამ ბაღი მაინც არ სწყალობდათ, ანუ, პარკი ბაღი არ ჰქონდათ, რადგან, როგორც იტყვიან, „გვირდგა გადასადაგად“ ერთი გროშიც არ რჩებოდათ. საჭაღიც და ტანსაცაღიც ზუსტად იმდენი გააჩნდათ, რომ ამივრები და შიშვლები არ დარჩენიღიყვენ, რადგან ბაღი ამთდამი გულგრიღი არ იყო. მოკლედ, რადგან ჰანსის ბაღი არც პარკი იყო, არც ცუდი და არც გულგრიღი, ალგათ დაამთანებებით, რომ მას ბაღი საერთოდ არ ეთქმოდა.

ჰანს ჰიპელმანის ცოლს ქაღრიღი ერქვა. ერთ საღამოს, როდესაც ჰანსი საკუთარ ქოხში დაბრუნდა და ზუსტად იმდენი უფლი ამოტანა, რამდენიც პურის საყიდლად იყო საჭირო და არც ერთი გროშით მადი, ქაღრიღმა გადაწყვიტა, ქმარს დაღაპარაგებოდა.

„ჰანს“, - დაიწყო მან, - „შენ ბაღი საერთოდ არ გაქვს“.

„არა“, - მიუგო ჰანსმა, - „არ მაქვს“. ეს, როგორც უკვე გითხარით, სიღართღა იყო.

„და რის გაკათებას აპირებ, რომ ამ საქმეს უშველო?“ - ჰკითხა ცოღმა.

„არაფრის“, - უბასუხა ჰანსმა.

„არაფრის კეთება ქვახში კომბოსტოს ვერ ჩაგიღებს მოსახარებად“, - თქვა ქეთრიმბა.

„ვერც იქიდან ამოიღებს“, - დაამატა ჰანსმა.

„მისმინე, ჰანს“, უთხრა ცოლმა, ტყავი რომ მოხუცი ბრძანი ქალი ცხოვრობს, იმასთან მიდი და ამ საქმეზე დალაპარაკე. ვინ იცის, იქნებ იმან მანაც გითხრას, სად და როგორ დაპარება ხადი“.

„ხადი რომ ვიპოვო, ხო შეიძლება, პარგი კი არა, ცუდი იყოს“, - თქვა ჰანსმა.

„ცდამანაც ღირს“, - მიუგო ქეთრიმბა, - „თუ არ მოგაწონება, იქვე დაბრუნებ, სადაც იპოვი“.

„არა“, - უთხრა ჰანსმა, - „როდესაც აღამიანი ხადს პოულობს, მოსწონს თუ არა, უნდა წამოიღოს“.

ჰანსი ასე კი დაპარებოდა, მაგრამ გულში გადაწყვეტილი ჰქონდა, ისე მოქცეულიყო, როგორც ქეთრიმბა უჩივს: ტყავი წასულიყო და ის მოხუცი ბრძანი ქალი ენახა. მართალია, ცოლს ეგაპათებოდა, მაგრამ ამას იმიტომ აკეთებდა, რომ ქალისთვის ეჩვენებინა, შენ არაფერი გაგებება, მე კი ყველაფერში შესანიშნავად ვერკვევიო. მოკლედ, ჯერ ცოლს დაუბოძა, რომ მისი რჩევა არ ვარგოდა, შემდეგ კი დაუჭირა. სხვათა შორის, ჰანს ჰეპელმენივით ხევრიანობა იქცევა.

სერიოზოდ, ამოიღო დილას, რომელიც ცინცხალი და მშვენიერი გათენდა, ჰანსმა ძუნძულით გასწია მოხუცი ქალის ქონისაკენ. გზის გასწვრივ ჩამოვარდნილი ხეები და ბუჩქები თეთრი ყვავილეებით დაფარულიყვნენ, თითქმის დაუთოვიაო; კვირბაგამოსხმული ტოტებიდან გუგული „გუგუ“-ს იძახდა და ყოველი მხრიდან პაწია, გაგაგა უარის ყვავილეები იგვირგებოდნენ. „თუ ხადს ასეთ დღეს ვიპოვი, იგი უსათუოდ პარგი იქნება, შეშლებულია ცუდი იყოს“, - ვიქრობდა თავისთვის ჰანსი.

ასე მიადგა ტყის პირას მდგარ პატარა წითელ ქონს, სადაც არავლისაცოდნენ ბრძანი ქალი ცხოვრობდა. ჰანსმა იქამდე უხახუნ ქვახზე ფეხები, სანამ ფეხსაცმლის ძირები სულ არ გაისუფთავა და პარჯა დააპარჯა.

„მოხარებით“ გამოსძახა მოხუცმა ბრძანქალმა.

ის ისე უცნაურად გამოიყურებოდა, რომ მსგავსი შეიძლება ცხოვრებაში არ განეხილ. ბრძალი ცხვირი ნიკაპამდა სწვდავოდა, ნიკაპი კი ზევით მიიწვდა ცხვირთან შესახვედრად. სახე ასაკისგან განაცრისვარებოდა, თმა კი თოვლივით გასთათრებოდა. მხრებზე გრძელი წითელი მოსახარაი ჰქონდა

მოგდებული, მისი სპამის საზურგაზე კი უზარმაზარი შავი კატა იწდა.

„რისთვის მოსულხარ, ჰანს, შვილო?“ - ჰკითხა ქალმა.

„ჩემს ხადს ვეძებ, დედი“, - მიუგო ჰანსმა.

„ხადი სად დაპარება, შვილო?“ - ჩააბიძხა ქალი.

„მე არ ვიცი, დედი“, - უპასუხა ჰანსმა.

„ჰმ-მ-მ“, - ჩაილაპარაკა ჩაფიქრებულმა ბრძანქალმა, რაზეც ჰანსს აღარაფერი უთქვამს.

ცოტა ხნის შემდეგ, ქალმა საუბარი განაგრძო: „საკვები საკმარისად გაქვთ?“ - ჰკითხა მან ჰანსს.

„ღიანს, ღიანს!“ - თქვა ჰანსმა.

„სასმელიც საკმარისად გაქვთ?“

„უამრავი წყალი და საკმაროდ რძე,

ანი, ლუდი კი არ გვაქვს“.

„იმდენი ტანსაცვალი თუ გაქვთ, რომ სხეული დაიფაროთ?“

„გვაქვს, როგორ არა“.

„ზამთარში თხილად თუ ხართ?“

„დიახ, ვართ“.

„მეზინ ქაბანს თავი დაანება“, – უთხრა ქალმა, – „ხადისგან მებს რაღას ელი?“

„იქნებ მებტი ვუღი გამოჩნდეს ზიხაში“, – მიუგო ჰანსმა.

„ან ბირიქით, იქნებ ყვალა ის სიკეთე დაგარგო, რაც გაგაჩნია“.

„რაც არ უნდა იყო, მაინც მიწა კვლავ ვიზოვო ჩამი ხადი“, თქვა ჰანსმა, „ხელში რომ ჩამაგდებინა, ცუდიც რომ იყო, რამე პარგს მაინც გამოვჩრები“.

„ეჭვი მებარება“, უთხრა მოხუცმა ბრძანებულმა. თუმცა მან დანახა, რომ ჰანსს გადაწყვიტოდა უკვე მიღებული ჰქონდა და სულ უფრო ზიხად სურდა საწაფლის მიღება. ასე რომ, მოხუცი მხვრით წამოღება სპაიდან, რადგან ასაკთან ერთად სახსრები მახვილებოდა, კოჭლოებით მივიდა კედელში ჩაშენებულ პარადსთან და რაღაც წიგნი გამოიღო. გადაშლილი წიგნის სტრიქონებს თითს აყოლებდა, ერთი გვერდიდან მეორეზე გადადიოდა, სანამ არ იპოვა ის, რასაც ეძებდა. ამის შემდეგ სტუარს მიმართა:

„ჰანს, შვილო, შენ შენი ხადი საი წლის წინ დაგარგა, როდესაც ნიქლინგენის ბაზრობიდან მოდიოდი. შენ გადმოხრუნებულ ჰვარზე ჩამოქაქი, რომელიც საი გვის გასაყარზე ქვს და ხადი ზიხიდან ვერცხლის შილინგთან ერთად ამოვივარდა. ჰანს, შენი ხადი ავი იყო და იპიტომაჰ მიიჩიდა იგი სიკეთის გამოხატულებამ, ანუ ჰვარმა, რადგან სიკეთე ისე იჩიდავს სიკეთეს, როგორც პარაქი – ბუზებს. მებსაც გეტყვი: როდესაც მისი მსგავსი ბოროტი ჰუჭა სიკეთის სიბოლოს შეახება, იგი ყველასათვის ხილული ხდება, ვინც კი შეხებავს. ჰოდა, წადი იმ ქვის ჰვართან და დანახავ, როგორ დარჩის შენი ხადი წინ და უკან, მაგრამ ჰვარს ვერ სცილდება“. ქალმა ეს თქვა და წიგნი დახურა. შემდეგ სპაიდან წამოღება და კიდევ ერთხელ მივიდა წიგნების პარადსთან. ამჯერად იქიდან შავი თხის ბეწვისგან ნაქსოვი ტოპარა გამოიღო. როდესაც შენ ხადს ისევ იპოვი, ამ პატარა ტოპარაში ჩასვი“, უთხრა ჰანსს, „ტოპრიდან ვარანერი ეშაპი ვერ ამოაღწავს, თუ თასები შავრული გაქნება. ახლა კი ამვიღობით!“ ჰანსმა პატარა ტოპარა ზიხაში ჩაიღო და საი გვის გასაყარზე მდებარე გადმოხრუნებულ ჰვარისკენ გასწია. იმ ადგილს რომ მიადგინა, აქეთ-იქით ყურება დაიწყო, ირგვლივ მვალეხს

აცეცხება, მაგრამ თავიდან ვარაუარი შენიშნა. დიდი ხნის ყურების შემდეგ, პატარა შავი ხოჭო დანახა, რომელიც ქვზე მიმოდიოდა. „ნებ, ეს არის ჩამი ხადი?“ – აღმოხდა ჰანსს.

ამ სიტყვებით პატარა ხოჭო ცერა და საჩვენებელ თითებს შორის მოიქცინა, ძალიან ფრთხილად, ვაითუ მიკვინდოსო. ხოჭო წაბო წასმულით მიჰპროდა ქვას, მაგრამ ბოლოს ჰანსმა მაინც მოახერხა მისი აძრობა და ... ჰოი საოცრებამ! ხელში ხოჭო კი არა, პატარა ჰუჭა შერჩა, რომელიც დაახლოებით ცერის სიმაღლე და კუბრით შავი იყო. ჰანს ჰეპელმენს ისე შეაშინდა, რომ ეს არსება პინდამა ხელიდან გაუვარდა, რადგან იგი წინაღობს ისროდა, წიოდა და წითელ თვალეხს საზარელად ატრიალებდა. ჰანსმა მას მაინც პატარა ტოპარაში ჩაშაბა და თასები მაგრად შავრა. და აი, ხადი უკვე ტოპარაში ეჭდა საღ-საღამათი და უწეხელი.

აი, ასეთი ხადი ჰქონდა ჰანს ჰეპელმენს.

ხადი ტოპარაში რომ დაიგულა, ჰანსმა მას

ვაჭრობა დაუწყო. „რომ გაგათავისუფლო, სანაცვლოდ რას გამიკეთებ?“ – შეაკითხა ჰანსი.

„არაფერსაც არ გაგიკეთებ“, – შეუღრინა ხადმა.

„პარგი, ვნახოთ“, – უთხრა ჰანსმა.

ხადი შინ წაიყვანა და ტომარა ხინძურ ქვახში მოისროლა, სადაც ქეთრინი თაფშაბა დატოვებულ საჭაღის ნარჩენებს ჰყრიდა, აქ იყო ცხიმი და რა ალარ, რასაც დინასხლის ზოგჯერ სახენის მოსახარებად იყენებდა. ჰანსმა ხადი ამ ქვახში მიიწია და დაელოდა აუტოვებლობას, შამადამ კი ისევ ჰკითხა: „რომ გაგათავისუფლო, სანაცვლოდ რას გამიკეთებ?“

„არაფერსაც არ გაგიკეთებ“, – კვლავ შეუღრინა ხადმა.

„ქალიან პარგი, ვნახოთ“, – მიუგო ჰანსმა და კიდევ ერთი დღით დატოვა ქვახში. ასე გრძელდებოდა ერთხანს: ჰანს ჰაკალმენი ყოველდღე მიდიოდა თავის ხადთან და ეკითხებოდა, რას მისცემდა იგი, თუ თავისუფლებას აჩუქებდა და ყოველ ჯერზე ხადი ერთსა და იმავეს პასუხობდა: „არაფერს“. ამასობაში ერთი კვირაზე მეტი გავიდა.

ბოლოს და ბოლოს, ჰანსის ხადმა ფარ-ხაღლი დაჰყარა.

„ჰანს“, – თქვა მან ერთ დღეს, – „თუ ამ საზიზღარი ადგილიდან ამოვიშვებ, ათას ტალარს¹ მოგცემა“.

„ვერ მოგარტყვი!“ – მიუგო ჰანსმა, „ტალარები მხოლოდ ტალარებია, როგორც ჩემი ცხოვრებით მათ იტყობა. ისინი სწრაფად შემოგადნება ხალხში და არაფერი დაგრჩება. ასეთი ხადის არ აქვარ“.

„მაშინ მრავალი ათას ტალარს მოგცემა“, – შესთავაზა ხადმა.

„ვერ მოგარტყვი!“ – გაუმიტრა ჰანსმა, „მრავალი ათასი ტალარი მხოლოდ მრავალი ათასი ტალარია, არც ასეთი ხადის აქვარ“.

„მაშ რას იტყობ ჩემი გათავისუფლების სანაცვლოდ, ჰანს ჰაკალმენ?“ – შეაკითხა ხადი.

„მისდინა“, – მიუგო ჰანსმა, „გარეთ ძველი გუთანი დავს. თუ ყოველი ხალხის ბოლოს, რომელსაც იმ გუთნით გავიტან, თითო ოქროს ნობელ² ავატოვებ, გაგიშვებ. არადა, რას იტყობ, საბოლოო ჩინებას“.

„შევთანხმდით“, – დაჰყაბულდა ხადი.

„შევთანხმდით“, – გაიკვირა ჰანსმა.

შამადამ ტომარას ბირი მოხსნა და – ფრრრ! ქარივით ამოფრინდა მისი ხადი, მაგრამ – ჰოპ! და ხრიჭის ზიზღში ჩაუძვრა.

ამის შამადამ იგი ჰანსის, როგორც მოკვდავის, მვალთათვის უხილავი გახდა, მაგრამ მასთან დარჩა. „ჰა, ჰა, ჰა!“ – იცინოდა მის ზიზღში, – „ცუდი გარიგება დადა, ჰანს, ცუდი!“

„შენ წე დარდობ“, – ეუხებოდა ჰანსი, – „მა კმაყოფილი ვარ“.

იოელი მისახვედრია, რომ ჰანს ჰაკალმენს დიდხანს ალარ უშიქრია და ახალი ხადის გამოსაცდელად მაშინვე ძველ გუთანს ეცა. ქარივით გაქანდა გარეთ და ფრიც ფრიდელხერგის ხეხარის ლევა ცხენი იტყობა. შამადამ ცხენი გუთანში შეახა და ბირვლი ხალხი გაიტანა. ბოლოში რომ გავიდა – ჰოპ! ოქროს ნობელმა ისეუბა, თითქოს ვიღაცამ მიწიდან ხალხით ამოგდო. ჰანსმა ფული აიღო და პარგა ხანს უყურა, თითქოს მვალეხით უნდა შეჭამოს, შამადამ გუთანს სტაცა ხალი და კიდევ ერთი ხალხი გაიტანა. ჰოპ! – ახლა მიიწია ოქროს ნობელი ამოხდა. ჰანსმა ეს მონება აიღო და შამადამ მთელი დღე ხალხებს ავლებდა და ოქროს ნობელს აგროვებდა, სანამ ზიზღები დასდომამდე არ დაიბნენ. როდესაც ისე დახედა, რომ ხვან შეშალებლი გახდა, ფრიც ფრიდელხერგის ცხენი დაახრუნა და თავდაც შინ წავიდა.

მაგობლები ვიქრობდნენ, რომ ჰანსი გაგიჟდა, რადგან სულ ხანვდა და ხანვდა. ხანვდა დილით, შუადღისით, ღამით, ხანვდა გაუფხულები, გაუფხულები და შემოდგომამდე. შრომის შეწყობას მხოლოდ ყინვა და სიხნული თუ აიძულებდა. საჭინებო ზიზღიანი ცხენებით გავსო, რომელთაც იქამდე აშუშებდა, სანამ იმ ხალხში არ დაეცამოდნენ, მუდამ რომ გაჰყავდა.

„კი, ჰანსი ნამდვილად გაგიჟდა“, – ამბობდნენ მასზე, მაგრამ როდესაც ამგვარ ლაპარაკს ყურს მოჰკრებდა, მგაღს ეშმაკურად მოჭუბუბუდა და კვლავ ხვანს უხრუნებოდა, ამგვინებდა იცოდა, რასაც აკეთებდა.

1. ის. ტალარი (გარეაღლი მარცხლის მონება) [HTTPS://DICTIONARY.GE/KA/](https://dictionary.ge/ka/)

2. ის. ნობელი (ნებლისური ოქროს მონება) [HTTPS://DICTIONARY.GE/KA/](https://dictionary.ge/ka/)

მაგრამ ამ დროს ბოროტი ხადი მის ჰიხაში ოქროს ნობლებთან ერთად ცეკვავდა, ჰანსი კი იმ დღიდან გაუხადურდა, რაც მასთან გარეგება დადო. მოსვენება დაპარება, რადგან მისი ცხოვრება სხვა ალარაჟური იყო გარდა შრომისა. სულ შრომობდა და შრომობდა. სახნავად გამთენიისას მიდიოდა და შინ ღამიღამე არ ხრუდებოდა. ხელეხში ოქროს ნობლებს კი პოულობდა, მაგრამ ხადენიერება ვერ იპოვა. ვახშმის შამაღგ ჩუადა იჭდა ხოლგე ღუამაღთან, ხელეხს ითხოვდა და ცდილობდა ისეთი საშუალება მოეგონებინა, რომლის დახმარებითაც მიწას უფრო სწრაჟად მოხნავდა. ეს იმიტომ, რომ ეჩვენებოდა, ოქროს მონებების პოვნას ძალიან დიდ დროს განდომებო და ნუნობდა, რატომ ხადისგან თითო ოქროს ნაცვლად ყოველი ხელის ბოლოს საგი-სამის პოვნე არ მოვიტხოვრო. მოკლად, სიმადიდრის გროგებაში წუთი მოსვენება არ ჰქონდა. დღე დღეს მისდევდა, ჰანსი კი ამასობაში ჩამოხმა და დაძახუნდა. სამაგიეროდ, სარდაჟში სულ ახალთახალი, ხრჟვირალი ოქროს უღლებით სავსე შვიდი სკივრი ჰქონდა გადააღული, რომელთა არსებობაც მის გარდა არავინ იცოდა. არავისთვის გაუხხილია, რომორ გამდიდრდა, მიზობლებს კი უპვირდამ, შიმშილისგან სული რომორ არ სძვრებათ.

როგორც ხედავთ, გარეგება საბოლოოდ ჰანსის ბრიჭის ჰიხაში დამაღული ავი ხადისტვის აღმოჩნდა მოგებხიანი.

როდესაც ჰანსი იმევეყნად წავიდა, სარდაჟში შენახული ოქროთი სავსე სკივრები მისმა მემკვიდრეებმა იპოვეს და იმ უღლით საუკეთესო მიწები და არისტოკრატიული ტიბულები იყიდეს, მაგრამ ამით ჰანსის ხადი არ გაუხატობახუნდა.

ამ ახხიდან მე, აი, რა დასკვნე გამომიბანა:

ცოტას	თუ	შეუძლია	ავი	ხადი	პარგად	აქციოს.	ამიტომ,
ყველაზე	ჭკვიანური		ხადნიერი	იყო	იმიტ,	რაც	გაქვს.
ხადნიერება	უღლით	არ	იყიდება,	კომბოსტო	კი	არ	არის!

გზააზნეული დრიადა

იყო ერთი დრიადა, რომელსაც გზა მთლად აუბნა. ზაფხული იწურებოდა, ღამ-ღამობით უკვე გრილოდა, მას კი ალარც სახლი ჰქონდა და ალარც ის იცოდა, სად იმყოფებოდა.

არც ისე დიდი ხნის წინ, როდესაც დრიადა ჯერ კიდევ თავის მუხის ხეში ცხოვრობდა, საშინელი ქარიშხალი ამოვარდა, რომელმაც ხე ძირს დაანარცხა და ნუფრებად აქცია. საბრალო დრიადა კი ქარამ შორს, შორს გაიბნა, ისე შორს, რომ ვეღარ გაიგო, სად მოხვდა. შეიცადა საცხოვრებლად ახალი მუხის ხე მოეძებნა, მაგრამ სულ აერიდა გზა-კვალი. ერთი ხე იპოვა და უნდოდა თავი მისთვის შეაფარებინა, მაგრამ, როცა პარკად შეამოწმა, შენიშნა, რომ ხე საკამოდ ბებერი იყო და ტანი მთლად დასკდომოდა. მას კი პარკად ახსოვდა, რა საშინელებაც გადაიტანა და დამსკდარ ხეში დასახლება ვეღარ გახედა. ამიტომ გზა განუგრძო.

პატარა მანძილი რომ გაიარა, ხეების ჩრდილში სოფელი დაინახა და გაივიქრა, იქნებ აქ მანძე ვიპოვო

მუხის ხე, რომელიც ბინად გამოადგებათ. რატომაც არა, მშვენიერი აზრი იყო. იქამდე სოფელში არასოდეს ეცხოვრა და ახალ გამოცდილებას მიიღებდა.

აერიხად, დრიადაც წინ გასწია, მაგრამ როდესაც სოფელს მიადგინა, აღმოაჩინა, რომ იქაურ ხეებში ცოტა მუხა თუ არა და ისინიც მებრძობად მორჩები და პატარები იყო. სოფელში უკვე ვახშმის დრო მოსულიყო და გარეთ ბავრი არავინ დადიოდა, თუმცა დრიადა მანძე გადაეყარა ერთ ზორბა კაცს, რომელმაც გახრახუბული სახით დაუყვირა:

„ოჰოჰო! ეს ვინდარა? ვინ მოგცა ქუჩაში ასე სიარულის უფლება?!“

საბრალო დრიადას ძალიან შეეშინდა. „ახე რას ნიშნავს?“ – იკითხა მან.

„სახლში უნდა წახვიდე და ტანსაცვალი ჩაიცვა“.

„მე ხომ ჩაცმული ვარ“, – უპასუხა დრიადა, – „მის მებრძობ ტანსაცვალი არასოდეს მცვია“.

„შენ ამას ტანსაცვალს ეძახის?“ – აღფრთოდა კაცი, – „ახლავე წამოაყვივი! მე პოლიციელი ვარ და ციხეში მიგაბრძანებ. შენ ალბათ გიჟი ხარ, მაგრამ იმ მოგივლიან და, ყოველ შემთხვევაში, წესიერად მანძე ჩაგაცმევენ“.

საწყალი დრიადა თავიდან შეხეხამდა აპანკალოდა. მან არ იცოდა, რა იყო ციხე, მაგრამ ხვდებოდა, რომ საშინელი ადგილი უნდა ყოფილიყო და ამ კაცისნაირი ბოროტი გამოხედვაც იქამდე არავისცხა ენახა. კაცმა მკლავში ხელი ჩაავლო და ცოტა უფრო მაგრამ რომ მოეჭირა, ალბათ მკლავს გადაუბრძვავდა კიდევ. რა უნდა ექნა საბრალო, სუსტ, მშვენიერ დრიადას?!

უცხად თავში ერთი აზრი მოუვიდა. მართო ეს თუ უშვალე! გახსოვდეთ, რომ დრიადას კოცნას განსაკუთრებული ძალა აქვს. თუკი დრიადა ადამიანს აპოცა, ეს ადამიანი ათი წლით ახალგაზრდადებდა. ამიტომაც, მგრუნელი დედაბი ყოველნაირად ცდილობდა თავიანთი შვილები დიდი მუხის ხეებს არ მიუპარონ. მაგალითად, თუ თორმეტი წლის გოგონა მუხის ქვეშ ჩამოჭდება და იმ ხის მოსიყვარულე ბინადრის ყურადღებას მიიპყრობს, საკმარისი დრიადა ხევეს აპოცოს, რომ მის გაოცებულ მშობლებს შინ ორი წლის პატარა დაუბრუნდება, თუ,

რა თქმა უნდა, შინისკენ გზას გაიგნებ. იმ შამთხვევაში კი, თუ დრინდა ათ წლამდე ასაკის ბავშვს აკოცებს, ბავშვი საერთოდ გაქრება.

დრინდა, რომელსაც გაახსენდა, თუ რა იშვიათ უნარს ფლობდა, თვალცრემლიანი შეაქცარდა ბოლიცივილის გავცრ სახეს და შეივადრა:

„სერ, გთხოვთ, იქ წუ წამიყვანეთ, თორემ შიშისაგან გული გამიკვდება. რაღაც მიწა გითხრათ, მაგრამ საიდუმლოდ. თუ შეიძლება, დინხარეთ, რომ ყურში ჩაგჩურჩულოთ“.

ბოლიცივილმა დრინდას შეხედა. ძალიანაც უყვარდა, რომც საიდუმლოს გაანდობდნენ სოფელს და, კაცმა რომ თქვას, რა იყო იმაში სოცარი, რომ ადამიანები ენდობოდნენ! ამიტომაც თავი დახარა, რომ დრინდასთვის მოეგონა, მან კი ზედოხად ორჯერ აკოცა. ჰოდა, სადამ გოგს მოვიდოდა, ჩვენი ბოლიცივილი ძლიერ და ლამაზ ოცდაათი წლის მამაკაცად გადაიქცა. მან დრინდას ხელი შეუშვა და მაღალი და ახოვანი, წინ აესება.

„ოჰო!“ – წამოიძახა მან, – „შენ ვინ ხარ?“

„თავი დახარ და გიბეჭე“, – მიუგო დრინდამ და კიდეც ორჯერ აკოცა.

ახლა მის წინაშე უკვე ათი წლის ბიჭი იდგა, რომელიც ძალზე დახვეწილი ჩანდა.

„ვერ გამოვიჩინე, რა სჭირს ჩემს ტანსაცვალს“, – თქვა მან, – „ბრიჭი კოჭახამდე მწვდება, თითქოს მოხუცი პაცის შარვალისა. ვინსაცვალში და წინდები სომა საერთოდ აკოცებს! რატომ გაცვია ასეთი დიდი ვინსაცვალები და წინდები? ეს უხარბაზარი კურბაკიც ძალიან დიდი მაქვს. უნდა გავინადო“.

„მართალი ხარ, პატარა ბიჭო“, – მიუგო დრინდამ, – „განხედა, ეს ვინსაცვალები და წინდებიც გაიძრა, რადგან ვინსაცვალში გაცივებით უკეთ ივლი. ალბათ ჩაგაძინა და სიზარბო მამაშენის ტანსაცვალში ჩაიციო“.

„ალბათ ასეც მოხდა“, – თქვა ბიჭმა, – „ნამდვილად ასე იქნებოდა“.

„ახლა კი შენ გაიქცვი, პატარა ბიჭო“, – უთხრა ბიჭს დრინდამ, – „და ფრთხილად წაიღე მამაშენის კურბაკი, ვინსაცვალში და წინდები. თუ თავ-თავიანთ ადგილებზე დააწყობ, იქნებ ვერც მიხვდეს, რომ აიღე. ახა, გასწი!“

და პატარა ბიჭმაც მოკურცხლა.

დრინდა მართლ დარჩა, მაგრამ ჯერ კიდევ დაფრთხილი იყო. ახლა უკვე დანამდვილებით იცოდა, რომ აქ მისი შესაფარისი ხეები არ მოიპოვებოდა და შიშობდა, ვაითუ, კიდეც ვინეა ხორბთ ადამიანს გადაეყაროთ. ამიტომაც კიდეში მდგომა ხეს შეაფარა და უცხად შუშის პარიდან გამომავალი შუქი შენიშნა. მთელ ქუჩას მხოლოდ ის შუქი ანათებდა, დრინდას დაინტერესდა, ახლოს მივიდა და შიგნით შეიხედა.

პარს იქით პატარა ოთახი მოჩანდა, მაინცდაამინე მდიდრული ავეჯით გაწყობილი არ იყო, მაგიდასთან კი, რომელსაც ლამაზ ანათებდა, გოგონა იჭდა და ქუდს რთავდა. დრინდას კმაყოფილებით გაეღიმა, რადგან გოგონების არ ეშინოდა, განსაკუთრებით ასეთი ლამაზი და ნაზი გოგონასი. იქნებ მან მინსწავლეს პარკი მუხის ხე! ამ ვიქრებში გართულმა დრინდამ პარი უხეაუროდ შეაღო და ოთახში შეიხედა.

თავდაპირველად გოგონა დაფრთხა და ქუდი ხელიდან გაუშარდა, მაგრამ როდესაც დრინდა თავისი ვინეობა გაუხილა და ისიც მოუყვა, თუ რა გასაჭირში იყო ჩაგარდნილი, გაღევი დაფრთხდა. თურცა სვენოდა დრინდაზე და ახლა უხაროდა, რომ ერთ-ერთ მათგანს შეხვდა.

„მაგრამ ერთი რამ გახსოვდეს“, – შესძახა გოგონამ, – „არავითარ შამთხვევაში არ უნდა აკოცო. დანიშნული ვარ და ყველაზე ნაკლებად შენი კოცნა მჭირდება“.

„არა, რას ამბობ!“ – უთხრა დრინდამ, – „რა სიკეთეც არ უნდა შამთხვევა ჩემს მიმართ, ფრთხილად ვიქნები. დიდ მუხას სომა ვერ მიმასწავლი?“

„არ გახსენდება“, – მიუგო გოგონამ, – „მაგრამ, შენ მგონი ძალიან გჭირდება მუხის კოცნა, რადგან დამით გცივა“.

„არა, სიცივით არ გცივა!“ – უპასუხა დრინდამ. „რა შესანიშნავი ქუდია! რა ლამაზი ახრეშებით და მაქანებით მოგირთავს!“

„ჰო“, – თქვა გოგონამ და ქუდი ლამაზის შუქზე დაიჭირა. „მცდილოც გავალაგებო, მაგრამ

ახრეშუმი განუხეზულია, ღარი დაპარგული აქვს. ჩემი დადინეცვალი ვიძროხს, რომ ჩემთვის ისევ საკმარისია, მე კი ხევრს ვფვალთხ, იქნებ რამე მოვუხერხო“.

„სახრალთ გომონა!“ – უთხრა მას დრინადამ, – „ის ყველაღერ სუჰეთესოს უნდა გჩუქნიდეს, რაც კი ამ სოფელში მოიპოვება, უნდ სომა ასეთი ლამაზი ხარ“. დრინადამ უცრად გომონას მიმართ სიხრალული და სიყვარული მოეძალა და გულაჩუყაბულამ თანაგრძობის ნიშნად კინელამ აპოცა, მაგრამ დროულად გაანსენდა, რომ ამის გაკეთება არ შეიძლებოდა და მის ნეცვლად ქუდს აპოცა. იმავე წუთში ახრეშუმსა და მამანებს ძველი სინასხსანი დაუბრუნდა და ისეთი ახალთახალი განდა, თითქოს ეს-ეს არის მალაზინიდან მოიბანესო. დრინადამ აღბაცხინსაგან შეჰყვირა.

„შენე! შენე!“ – აჩვენებდა გომონას, – „წუთუ ამაზე მშვენიერი ღერები ოდესმე გინახავს?“ გომონას არასდროს ენახა ამაზე მშვენიერი ღერები, მაგრამ მინც მოიწყინა.

„ღერები მართლაც ლამაზია“, – თქვა მან, – „მაგრამ ქუდი ისეთი ძველმოღურია! ათი წლის წინათ რომ აბარებდენ, იმ ქუდებს ჰგავს“.

ახლა კი სახრალთ დრინადამ ნემდვილად შეშფოთდა. „მე გავიშუჭა?“ – ეკითხებოდა გომონას, – „ამას ჩემს თავს ვერ ვაპატიებ“.

გომონამ ქუდი მიხრეშ-მოხრეშა და ყოველი მხრიდან დააპკირდა.

„ასე, რე თქამ უნდა, ვერ ვაბარებ“, – თქვა მან, – „თუმცა, დარწმუნებულნი ვარ, რამეს მოვუხერხებ. ჰო, ღორმას შევუცვლი და ამ ახალი მორთულთხით მართლაც საუცხოო განდებ. უნდ კი დიდად გმადლოთ, მაგრამ ახლოს არ მოხვიდა, შამთხევივით არ დაგავიწყდეს“.

„თხოვდახი?“ – შეაკითხა დრინადამ.

„დინხ, თუ მოვახერხებ“, – უთხრა გომონამ, – რადგან ჩემს დადინეცვალს ჩემი გათხოვება სულაც არ უნდა. ის ურჩავნია, ამ ვაჭად და ვამსახურო. მე კი მოთმინება უნდა მოვიპკრიხო. იქამდე კი, ძალიან მიხარია, რომ ის ამ ახალი ქუდით მნახავს!“

„ასეთი ხრეზინანი შენი დადინეცვალი?“ – იკითხა დრინადამ.

„ძალიან! შინ რომ ყოფილიყო, ამ ვერც შამოგიშვებდი, და რადგან უკვე ალდა უნდა დახრუნდეს, ვშიშობ, რომ –“

სახრალთ დრინადამ ხელები ერთმანეთს გადააჭდო და მუდარით წარმოთქვა: „როგორ იმის თქამ გინდა, რომ უნდა წავიდა? მაგონ, იქამდე მინც შამიშარებდი, სანამ ამ სოფლის მცხოვრებლები დასაძინებლად დაწვებოდენ“.

„ძალიან ვწუხვარ“, – მიუბო გომონამ, – „მაგრამ ჩემი დადინეცვალი რომ დახრუნდეს და ამ განხოს, არც კი ვიცი, რე მოხდება; თუმცა, აი, რას ვიხამ: ჩემს ერთ-ერთ კახას და ლახადას გათხოვებ, ჩემი თავსაბურავიც დანიშრებ; ასე გამოწყობილი თავისუფლად განვალ გარეთ მუხის საძებნელად, ყურადღებას არავინ მოგაძცავს. თუ ვერ იპოვი, შამიძლია ცოტა ხანში, ჩემი დადინეცვალი რომ დაწვება, უკან დახრუნდა. მაშინ მეც გამოგყვები და ხის მოძებნაში დაგხმარებნი. ღვთის გულისათვის, არა! მაღლიერების გამონაბრუნ კოცნის გარეშაც შეიძლება. ამ წუთში მოგიბან ყველაღერს“.

დრინადამ კახა და ბატარა ლახადამ ჩინცვა, თავსაბურავი დანიშრა და ჩვეულებრივ გომონას დაემსგავსა. მართლაც, როცა გარეთ გავიდა, ყურადღება არავის მიუძცვინა, რადგან იმ სოფელში ზოგ გომონას სიღარების გამო შინშიშველი უწვდა სიარული.

გხანხეული დრინადამ დროის კარგი შამრძენებით არ გამორჩეოდა, ამიტომ, ქუჩებში, მერე კი სოფელ ადგილას ხანმოკლე, უშადეგო ხეტილის შამდეგ გადაწყვიტა, ბოროტი დადინეცვალი უკვე დასაძინებლად დაწვებოდა და ახლადშამიენი მამოტრის სახლისსაგან გასწია, კარი გააღო და სახლში შეიპარა. თურამ წუ იტყვიო, ბოროტი დადინეცვალი ჰარ კიდევ უნახე იყო და გომონას ეჩუბებოდა; დრინადამ რომ დინახა, ერთხანად შედგა, გომონას კი ლამის გული წაუვიდა.

„ჰეი!“ – დანიღრიალ ქალამ, – „ეს ვინდა? ამ დაუკაპუნებლად შამოცვლა როგორ გახდა? ერთი შენედა! ეს თავსაბურავი სანიდან გაქვს?“ „შე საზიზღარო!“ – მიუბრუნდა გერს, – „ეს რას ნიშნავს? რატომ აცვინა შენი კახა და ლახადამ?“ – და პასუხსაც არ დალოდებია, ისე მიეჭრა დრინადამ.

„ვინც არ უნდა იყო, ეს ყველაფერი ახლავე განისაზღვრება!“ – დაუჟღერა დრიადას და თავსახურავი ძალით მოჭკლიტა თავიდან.

გოგონას კინელამ გული წაუვიდა და სხამზე მიიხვეწა, შიშისაგან შეშლილმა დრიადამ კი ისღა მოახერხა, რომ დადინეცვალს ხელეზი ყალზე შემოხვია და თვალის დახამახამებში ოთხნარ ზაფიზად აკოცა.

მეორე დღეს დადინეცვლის დახადების დღე იყო და ვახშამად რამდენიმე ძველი მებრძობარი ჰყავდა მოწვეული. ახლა კი ოთახში გატარა გოგონა იდგა და ის-ის იყო ტირილს იწყებდა. დრიადამ აღტაცებისგან თავი შეამოკრა.

„რამდენი ტანსაცმელია“, – შესძახა მან, – „ეს საყვარელი გატარა კი ამხელა ტანსაცმელში გასლართულა!“

„ეს რა ჩაიძინე!“ – შეჟღერა ქუდიანმა გოგონამ, მაგრამ, გაოგნების მიუხედავად, სიცილი აუტყდა.

„მართლაც სასაცილოდ გამოიყურება“, – თქვა მან. გატარა გოგონას და ხორბთ დადინეცვალს შორის იხილა განსხვავება იყო, რომ შეუძლებელია ასეთი ცვლილება ვინმეს მართლა სწამოდა.

„რა საოცარია!“ – დასძინა დრიადამ, – „არც კი იცი, ვინ იყო და როგორ ცხოვრობდა“.

„ახა როგორ ეცოდინება“, – უპასუხა გოგონამ, – „ამაგვალს ხომ ვერ დაინახავს“.

„აიძინება“, – თქვა გატარა გოგონამ თვალეზის უშვებთით. ესენი გაახადეთ, თუ შეიძლება“.

„ასეც მოვიქცევით“, – შესძახა დრიადამ, – „უნდა გავხადოთ და ლოგინში ჩავაწვიოთ“.

„მოდი, ამ თვითონ გავხადი, შენ ახლოს ნუ მოხვალ, ვაითუ დაგავიწყდეს“, – სთხოვა გოგონამ.

შედეგ ბავშვი უკან ოთახში წიხვან და ლოგინში ჩააწვინა თუ არა, პატარას მაშინვე ჩააძინა.

„ახლა ჩემი წასვლა საჭირო აღარ არის“, - თქვა დრინამა.

„ნამდვილად არა“, - დაუდასტურა გოგონამ, - „მაშინია ამ ბავშვთან მარტო დარჩენის, ის სომ ცოტა ხნის წინ ჩემი დადინაცვალნი იყო“.

დრინამა გვარდით მოისრულა მოუხარებალნი ტენისამოსი და სინარშელისაგან სანა გაუბრწყინდა; ძალიან უხაროდა, რომ წასვლა აღარ მოუწევდა და კმაყოფილი იყო იმით, რაც გააკეთა.

„ახლა გათხოვდახი და შენ და შენი ძმარი ამ ბავშვსაც გაზრდით“, - განუცხადა გოგონას.

„ჰო, ახლა შემიძლია გათხოვოდა“, - მიუგო მან, - „მაგრამ ასე მალე არა. იქამდე კი თავიც უნდა ვირჩინო და ეს ბავშვიც. უფლი კი არ აქვს, რა უნდა ვქნა?“

„ნება შენი დახმარება შემიძლოს“, - უთხრა დრინამა, - „გათხოვებამდე ამ არ დააბოვებ? მიხდა რამით დაგხმარო და გპირდები, არც შენ და არც ბავშვს არ ვაკოვებ“.

„რით უნდა დაგხმარო?“ - ღიმილით შეაპითხა გოგონა.

„არ ვიცი“, - მიუგო დრინამა და დაუძიქდა. „იქნებ ამ სოფალში ისეთებიც არიან, ვისაც გასახლგაზრდავება უნდა?“

„როგორ არა“, - უპასუხა გოგონამ, - „მაგის გაკეთება შემიძლება. ამ ერთად ვიცხოვრებდით და უფლს შენი კოცნებით ვიშოვიდით. რა სასიამოვნოა, როცა არავის ჭკუაზე არ დადინარ

და არავინ გბუქსავს! ბავშვს მოვლ-პატრონობას არ მოვაკლებდი. ამ სოფელში ნამდვილად არიან ადამიანები, ვისაც შენი კოცნა მოუწდება, მაგრამ ძალიან დიდი სიჭრტენილა გმართებს, რომ შეცდომა არ დაუშვა“.

„დიახ, რა თქმა უნდა!“ – შესძახა დრინადამ, – „სიტყვას გაძლევ, რომ ამ წუთიდან შენი ნებართვის გარეშე აღარავის ვაკოცებ, არც დიდს და არც პატარას“.

ამ დროს გარედან ჩქარი ნახიჭების ხმა მოიხმა, კარი უარყოფ გაიღო და ოთახში აღელვებულნი ქალებისა და ამათგანთა ჯგუფი შეამოკარდა.

„საშინელი რამ მოხდა“, – გაჰყვიროდა ერთი ქალი, – „ბოლიციელი იოჰან ანილდერი გაქრა. ტანსაცვალი დატოვა და სადღაც წავიდა. თანაც, მის სახლში პატარა ბიჭი ვიპოვეთ, რომელიც აბოხს, აქ ვცხოვრობო. არავინ იცის, ვინ არის და საიდან მოვიდა ის ბიჭი. შენ დადინაცვალთან მოვადით, ბრძენი ქალია და იქნებ დაგვეხმაროს. სწრაფად დაუძახე!“

„აქ არის“, – უპასუხა გოგონამ, მირა კი საწოლთან მივიდა და გადასაფარებელი გადასწია. ყველანი უკან ოთახში შეცვივდნენ და ამინდრა ბავშვი რომ დაინახეს, ორ ქალს იქვე გული წაუვიდა. დანარჩენებს გაოცებისაგან ენა ჩაუშარდათ. უცხად დრინადამ, რომელიც იქამდე არავის შეუხრწებია, ხმადაღლა გადაიკისკისა, რადგან ეს ყველაფერი ისეთი სასაცილო იყო, რომ თავი ვეღარ შეიკავა.

სიცილის გაგონებაზე ყველა დრინადისკენ შეხრწნდა და მას მიაჩნდა. მოსულებს შორის ისეთებიც იყვნენ, ვისაც ადრე ენახა დრინადები და ასეთებად ერთი აურზაური ატანეს.

„დრინდა!“ – გაჰყვიროდნენ ხმადაღლა, – „ბოროტი სული, ხის ჯადოქარი! ეს სულ მაგის ტინებია! სულ მაგისი დაწყევლილი კოცნის ბრალის!“

ამ შეძახილებით, სოფელელები ერთად მიხვივდნენ დრინადას, თითქოს უნდათ ნაბუფებად აქციონ და ვხებით გათალონ.

მაგრამ დრინად პარში იდგა, ორ ოთახს შორის, და ისე სწრაფად გაერიდა იქაურობას, რომ ხელში ვერ მოიგდეს. თავისი ნება რომ ყოფილიყო, სოფელელებს დაარეოდა და მთელ ამ საზოგადოებას უმაღლესად ბედად აქცევდა, მაგრამ საყვარელი მამობრისთვის პირობა ჰქონდა მიცემული, რომ მისი ნებართვის გარეშე არავის აკოცებდა და სიტყვის გატანა არ უნდოდა. ამიტომაც, დია კარედან გაპარდა და ბავრი, ბავრი ირხინე, სანამ სოფელი შორს არ ჩამოიშობა.

ამასობაში ისევ იმ უზარაზარ მუხას მიაღმა, რომელსაც სიხარისგან ტანი დახეთქდა.

„აი, ხა“, – თქვა მან, – „რომელმაც ადრე უარი ვთქვი, მაგრამ ახლა აღარ დავიწყებ, ცოტა ხნით მაინც შეგეფარები, რომ ამ ბოროტ საყვარეში დია ცის ქვეშ არ დაგრჩე.“

ამ სიტყვებით დრინად მუხაში შეაძვრა და თავი უსაფრთხოდ რომ დაიგულა, სიხარულიდან ხე შეიგინდა სულ დაკოცნა, თან ადლობას უხდიდა იმისთვის, რომ იცავდა და თავს შინაურულად აგრძობინებდა.

ცოტა ხანში, ასაკობანი მუხა ასე წლით გაახალგაზრდავდა, ძალა და ტანადობა დაიხრწნა და კვლავ ხანსას მწვანით შეიმოსა. ახლა უკვე ყველაზე საშინელ ქარიშხალსაც გაუძლებდა.

გოგონას სოფელელებამ რომ გაიგეს, რაც მოხდა, გადაწყვიტეს, რომ მართებული იქნებოდა, თუ გოგონა გათხოვდებოდა და იმ ბავშვს გაზრდიდა, რომელიც ადრე მისი დადინაცვალის იყო. ამასობაში, ბიჭად ქცეული ბოლიციელიც გაიზრდა და დადინაცვალს ცოლად შეირთავდა. ამ ამბებამ ძლიერ გაახალისა სოფელი და ახლა უფრო ხადენიარები იყვნენ, ვიდრე იქამდე, სანამ გზახნეული დრინად ხის ქახნაში მათთან არ მოხვდებოდა.

პატარა პრინცესა ტყეში

ზაფხულის ერთ დილას პატარა პრინცესა რთუხაერიც ადრე გაიღვიძა, საწოლიდან წამოხტა, გვირგვინი დაიდგა და თავი სასახლის უანჯარაში გაყო. გარეთ, დედოფლის რჩეული ვარდის ხეჩქის ტოტახს მიღმა ცვრის ხავერდების მხიარული გუნდი მოჩანდა, სასახლის ეზოში ისა ნაზად ციმციმებდნენ, თითქოს დილის ნიავი მსუბუქად არწევსო.

პრინცესამ მხიარულად გადაიპისპისა და მისი სიცილი ცვრის ხავერდებამც გაიგონეს, ხალხზე გადმოირბინეს და პრინცესას აათთან სათაბაშოდ უხამს.

ჩიტივით ლაღი რთუხაერი კიბეზე უსწრავსად ჩასრიალდა და გარეთ გაუერთხილდა, სადაც ზაფხულის ცინცხალი, მზიანი დილა ელოდა.

როდესაც ექვსმა პატარა ცვრის ხავერდმა - სახელად ცისარტყალა, კაგაგა, ალმასმა, ნემის წვეთმა, ციმციმამა და მარბალიტამ - შეიტყო, რომ პრინცესას ვერც დახანე მოესწრო, ვერც დაგარცხნენ და ვერც ჩაცმა, სასწრაფოდ კაგაგამ ნაპაღულისკანე გააქროლეს, იქვე ახლოს, მდელიოზე რომ მოსჩქაფდა. ორამ ცვარ-ხავერდმა ანაბრა, მოჩუხჩუხე წყლით ხელ-პირი დახანე, მესამე კი გაამგრაღა. მეოთხეა მზისუარი თამ დაგარცხნე, მესუთეა პაწაწინე ოქროს ქოშები ამოაცმა, მესამეა კი ალისუარ კახაში გამოაწყო.

მზეა რომ დააცხუნე, ცვრის ხავერდები გაუჩინარდნენ, მაგრამ ამ დროს ხუთმა პატარა ხავსის ბიჭუნამ მოირბინე და პრინცესას უმოჩინესად სთხოვა საუზამი დასწვიოდა. ხავს-ბიჭუნებს მარადმწვანე, ხავსის ქუდი, ხავერდი, მსუბუქი ნახიტი და მწვანე ქურთუპი ერქვათ.

ამ სტუმარი სასახლის ხაღის ხის უსვეხზე გაუღიღო პატარა სუვრასთან მიწვიის და დასაჭდოდა დახალი ტოტი შესთავაზეს. ერთამ ტოსტი და თხილი რამე მოართვა, მეორამ - ხავსის ქეღა, მესამე - თაფლი, მეოთხეა კი - ტყეში დაკრავილი ტკბილი ველური მარწყვი.

მწვანე ქურთუპს ნამცხვარი ჰქოდა მომზადებული, მაგრამ დინახს, რომ ხის კანწეროდან თაგნადამ წითურამ ციყვამ შენიშნე მისი ნამცხვრები და ამთ გასასინჯად ქვემოთ ჩამოხრქანდა.

საუზამის შამდამ ნისკარტზე სათვალადაკოსილი და ურთის ქვეშ წიგნამოდაბული პატივცემული ყვავი ჩამოვრინდა. მან პრინცესას უანჯარი და ოქროსუარჩარჩოინი გრივალის დაუა მიწოდდა და სთხოვა ხის ქვეშ ხალხით დაუარულ მიწაყრილზე ჩამოაჭდარიყო. შამდამო პატივცემული მასწავლებელი კუნძუ წამოკვებდა და „ყვა“, „ყვა“, „ყვა!“-ს ძახილით წიგნი გადამაღა. მან პრინცესას ასწავლა, თუ როგორ იწარება სიტყვები „გაზაფხული“, „ჩიტბი“,

„ბუდეები“ და „კვარცხები“. გოგონას ასეთი მშვენიერი სკოლა არსად ენახა.

ციყვი სახლად კუდცანცარა მათ მახლობელი ხიდან ადევნებდა თვალს და უხაროდა, თავად რომ არ სჭირდებოდა სკოლაში სინარული.

მაცადინებობის დამთავრების შემდეგ, პატარა პრინცესა ტყეში შვიდა, რადგან მებად სიამოვნებდა იმ ხეობიანი. მორჩაა შეკრება მიწდორი ხეშევა-ხეშვით გაბოიარა, პრინცესასაც წამოეწია და ერთხანს გვარდით მიჰყვებოდა. ხილიკვა შვიდი ანცი კურდღელი დახტოდა, ხალხს წიწხენდა და თამაშობდა. ციყვი კუდცანცარაც თავის მახვილივითადა ერთად გოგონას მიჰყვებოდა; ზოგჯერ ორიგენი ჩირდებოდა და წვინან მახვალს მიირთმევდა. მათ თავს ზემოთ კი ჩიბები დაფრინებდა და გალოხდა.

ნაშუადღევს პატარა პრინცესა ტყის პირას მდებარე ხავსინან ნაკვას მიაღება, სადაც პატარა სულიერი სოკობი ცხოვრობდა, ისეთები, ერთ დამოში რომ იზრდებიან – წითელქუდიანი, ყავისფერქუდიანი და თეთრქუდიანი. ისინი პრინცესას შეევედრენ ცოტა ხნით შეეცადა და მათთვის ამბები მოეყოლა. ისიც ხალხს მათ გვარდით ჩამოჭდა და მამამისის სასახლის ჭიჭკართან რომ უხარამზარი მუხის ხე იზრდებოდა, იმის ამბებს მოჰყვა, რადგან ამჰყვანდა ყველანა დაუხარელი პატარა პრინცესა იყო. ეს ხე რამდენიმე ასული წლინა განდამთ და ხავრ ქარიშხალს მოსწრაბოდა, მამაცი რაინდები და მათი სათაყვანებელი მშვენიერი მანდილოსნებიც მრავლად ენახა.

ბოლოს დაღამდა და ხავრი პატარა მოელვარე ვარსკვლავ-ხავში გაბოჩდა. მათ ვარსკვლავების ლამაზი ეჭირათ ხელში და დაბურულ ტყეში მოხეობილ პატარა პრინცესას შინისაკენ მიმავალ გზას უნათებდა. გოგონას ეძინებოდა, რადგან მთელი დღე სიცილში, შრომასა და თამაშში გალია, ამიბოდაც, როდესაც ვარსკვლავ-ხავშეხა შინ მშვიდობით მიაცილეს და ხეებს მიღმა მამამისის ცინეინამგრის კოშკები დაინახა, გული სინარულით აავსო.

პატარა პრინცესა ჯერ ჭიჭკარის, შემდეგ კი მთავარი შესასვლელის გავლით ჩუბად შეიპარა სასახლეში, პიხე აიარა და თავის ქათქათა საწოლადა მიაღწია. მაღე დრამად ჩაეძინა, ისევე როგორც პატარა ცხოველებს, ჩიბებსა და ხავშეხებს, ხუნების შვილებს, რომლებთან თამაშშიც მთელი დღე გაატარა.

ღამის ნიაში ნახად აშრიანობდა ხეებს; ერთი ვარსკვლავ-ხიჭუნე კი მაღლიდან მთელი დღე დაჰყურებდა ცინეინამგრის, სანამ არ ირიქრება.

